

The Adventures of Lemon

การผจญภัยของมะนาว

Lemon Learns · Rev 1A

มะนาวเรียนรู้ · ฉบับแก้ไข 1A

เรียนภาษาอังกฤษผ่านเรื่องเล่า · Learn English through a story

นิยายสองภาษาสำหรับผู้อ่านชาวไทย · A bilingual novel for Thai readers

MICHAEL K. BAINES

The Adventures of Lemon

การผจญภัยของมะนาว

The Adventures of
Lemon

การผจญภัยของมะนาว

Lemon Learns · Rev 1A
มะนาวเรียนรู้ · ฉบับแก้ไข 1A

A bilingual English-learning novel for Thai readers
นิยายสองภาษาสำหรับเรียนภาษาอังกฤษ

MICHAEL K. BAINES

The Adventures of Lemon: Lemon Learns, Rev 1A

การผจญภัยของมะนาว: มะนาวเรียนรู้ ฉบับแก้ไข 1A

© 2026 Michael K. Baines. All rights reserved.

สงวนลิขสิทธิ์

This is a work of fiction. Names, characters, businesses, and events are the products of the author's imagination. Any resemblance to actual persons is coincidental. Real places in Krabi, Bangkok and Los Angeles are used fictitiously.

เรื่องนี้เป็นเรื่องแต่ง ชื่อ ตัวละคร และเหตุการณ์ทั้งหมดมาจากจินตนาการของผู้เขียน

Language method: crossfade scaffolding, graded English that grows from chapter to chapter.

Companion page with links, audio and puzzles · หน้าเว็บประกอบหนังสือ: michaelkbaines.com/lemon

ISBN: [to be assigned] · Published by Michael K. Baines, Bangkok, Thailand

Revision 1A · beta readers' edition · ฉบับแก้ไข 1A สำหรับผู้อ่านทดลอง

สำหรับทุกคนที่เคยคิดว่า
"ฉันแก่เกินไปที่จะเรียนภาษาใหม่"

*For everyone who ever thought,
"I am too old to learn a new language."*

Begin from what you know.

สารบัญ

Contents

ยินดีต้อนรับ · Welcome	8
วิธีใช้หนังสือเล่มนี้ · How to Use This Book	9
ตัวละคร · Who's Who	12
เกี่ยวกับซีรีส์ · About the Series	13
องก์ที่ 1 · โลกของเธอ	
ACT I · HER WORLD	15
1. วันรับปริญญา The Graduation	16
2.หนี้ The Debt	24
3.ผู้ชายที่พูดแทนเธอ The Man Who Spoke For Her	36
องก์ที่ 2 · บทเรียน	
ACT II · THE LESSONS	48
4. คำอวยพรกับประแจ The Toast and the Wrench	49
5.กล้วยไม้กับบทท่องจำ The Orchid and the Script	57
6.มอเตอร์ไซด์กับคำสัญญา The Motorbike and the Promise	62
7. เกาะกลางครัว The Kitchen Island	69
8.เสียงแอลกับอาร์ The L and R Sounds	76
9.ป้ายและการสั่งอาหาร Signs and Orders	82
10. การจากลา The Departure	91
11. ความสงสัยกับเกาะกลางครัว The Doubt and the Island	102

องก์ที่ 3 · ครอสเฟด

ACT III · THE CROSSFADE

110

12. ถนนสู่ไทยทาวน์

The Drive to Thai Town

111

13. สตีเวนกับเบียร์

Steven and Beer

120

14. ผีใจดีที่คอมป์ตัน

A Friendly Ghost in Compton

127

15. คำคืนที่ไทยทาวน์

Thai Town Nights

153

16. ธุรกิจของถ้อยคำ

The Business of Words

169

17. ความรู้สึกของคำ

The Feeling of a Word

177

องก์ที่ 4 · จุดแตกหัก

ACT IV · THE BREAK

185

18. คู่หมั้นมาถึง

The Fiancé Arrives

186

19. ร้านกาแฟในทอร์เรนซ์

The Café in Torrance

196

20. หลังพายุ

The Aftermath

204

21. ข้อความที่ยังไม่ได้ตอบ

The Unanswered Message

210

องก์ที่ 5 · การกลับมา

ACT V · THE RETURN

216

22. บ้าน

Home

217

23. ร้านอาหาร

The Restaurant

227

24. สลัดผลไม้

Fruit Salad

246

ชุดเครื่องมือของคาร์ลอส · Carlos's Toolkit

261

บันทึกวัฒนธรรม · Cultural Notes

262

ยินดีต้อนรับ

Welcome

หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่ตำราเรียน มันคือเรื่องเล่า

This book is not a textbook. It is a story.

คุณจะได้ติดตามมะนาว ผู้หญิงธรรมดาจากกระบี่ ที่เรียนภาษาอังกฤษไม่ใช่ในห้องเรียน แต่ในชีวิตจริง ในล็อบบี้โรงแรม ในครัว บนมอเตอร์ไซด์ ในร้านกาแฟ เธอเรียนแบบที่เด็กทุกคนเรียนภาษาแรก คือฟัง เด่า ลอง ผิด แล้วลองใหม่

You will follow Lemon. She learns English in real life. She listens. She guesses. She tries. She makes mistakes. She tries again.

คุณจะไปเรียนไปพร้อมกับเธอ

You will learn with her.

วิธีใช้หนังสือเล่มนี้

How to Use This Book

ภาษาในเล่มนี้ค่อยๆ เปลี่ยน

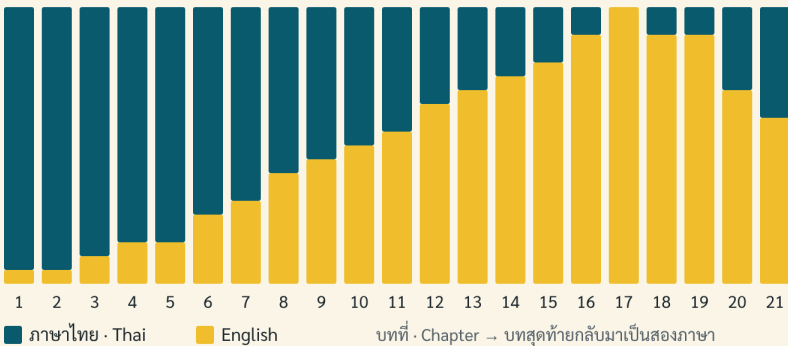
The Language Changes Slowly

หนังสือเล่มนี้ใช้วิธีที่เราเรียกว่า “ครอสเฟด” (crossfade) เหมือนเพลงสองเพลงที่ค่อยๆ ผสมกัน ตอนต้นเล่มเป็นภาษาไทยเกือบทั้งหมด ภาษาอังกฤษเข้ามาทีละนิดเหมือนแขกที่มาเยี่ยม พอภาษาอังกฤษของมะนาวดีขึ้น ภาษาอังกฤษในหนังสือก็มากขึ้นด้วย

At the start, the book is mostly Thai. English comes in a little at a time. When Lemon’s English grows, the book’s English grows too.

ภาษาอังกฤษในบทแรกๆ ง่ายมาก ประโยคสั้น คำเดิมซ้ำหลายครั้ง และเรื่องราวภาษาไทยรอบๆ จะบอกความหมายให้คุณเอง คุณไม่ต้องเปิดพจนานุกรม ให้บริบท (context) และการซ้ำ (repetition) ทำงานแทน

สัดส่วนภาษาในแต่ละบท · Language in each chapter

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในแต่ละบท · Thai and English in each chapter

ระดับ Level	บท Chapters	สิ่งที่เรียน · What you learn	ตัวอย่าง · Example
0	บทที่ 1–2 ไทย 95%	คำยืมที่คุณรู้อยู่แล้ว ภาษาอังกฤษในโรงแรมและในสวน	OK! Left! Right! Housekeeping!
1	บทที่ 3–5 ไทย 85%	เสียงตัวอักษร พยางค์ ประโยคสั้นมาก คำตกท้าย	I am Lemon. This is the desk.
2	บทที่ 6–8 ไทย 70%	can · want · like · have และประโยค ประธาน+กริยา+กรรม	I can fix it. I want to learn.
3	บทที่ 9–11 ไทย 55%	อดีตกาล อนาคต ป้าย คำสั่ง	I will go. She was afraid.

4	บทที่ 12–17 English 60–80%	เล่าเรื่อง ความรู้สึก งาน	<i>I think there is a mistake.</i>
5	บทที่ 18–21 English 90–100%	if · although · คำกริยาวิเศษณ์	<i>If I had known, I would have stayed.</i>
6	บทที่ 22–24 สองภาษา	ใช้ทั้งสองภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ	<i>Both languages are home.</i>

เริ่มจากภาษาอังกฤษที่คุณพูดอยู่แล้ว

Begin With the English You Already Speak

คนไทยส่วนใหญ่พูดภาษาอังกฤษได้อยู่แล้ว จากการทำงานกับนักท่องเที่ยว จากสินค้าต่างประเทศ จากหนัง จากเกม

Same same. No have. Can can. Up to you. Wait a minute na. You go where?

মননাকীพูดแบบนี้ เพราะเธอทำงานโรงแรม ภาษาแบบนี้ไม่ผิด มันใช้ได้ แยกเข้าใจ หนังสือเล่มนี้ไม่ทั้งมัน แต่เริ่มจากมัน แล้วค่อยๆ ซ่อมทีละชิ้น เหมือนช่างซ่อมรถที่เปลี่ยนหัวเทียนทีละตัว จนเครื่องยนต์เดินเรียบ

Lemon speaks hotel English. So do many of us. This book begins with what you already know, fixes it one piece at a time, and moves it forward. You will not notice most of the lessons. You will just notice that Lemon, and you, sound better every chapter.

อ่านอย่างไร · How to Read

1. อ่านเพื่อเรื่องก่อน *Read for the story first.*
อย่าหยุดทุกคำที่ไม่รู้ ปลดปล่อยให้เรื่องพาไป ถ้าคุณเข้าใจเรื่อง คุณจะเข้าใจคำ
2. อ่านอีกรอบเพื่อภาษา *Read again for the language.*
รอบที่สอง ดูเฉพาะภาษาอังกฤษ อ่านออกเสียง ซ้ำๆ
3. อ่านกล่องของคาร์ลอส *Read Carlos's box.*
ท้ายบทมีบทเรียนสั้นๆ สองภาษา และรายการคำศัพท์ของบทนั้น
4. ทำกิจกรรม *Do the activity.*
บางบทมีเกมหาคำ ทำด้วยดินสอ และพูดคำออกเสียงทุกครั้งที่ทำเจอ
5. ตรวจสอบความเข้าใจ *Check your understanding.*
ท้ายทุกบทมีคำถามสั้นๆ สามสี่ข้อ ตอบในใจหรือตอบออกเสียง เฉลยอยู่ท้ายเล่ม
6. รู้สึกก่อน *Feel it first.*
ท้ายทุกบทมีคำถามให้เขียน เขียนเป็นภาษาอังกฤษ แม้แค่ประโยคเดียวก็พอ

ความลับของการซ้ำ

The Secret of Repetition

ในบทแรกๆ คุณจะเห็นประโยคแบบนี้

Lemon is at the desk. The desk is clean. Lemon likes a clean desk.

มันดูง่ายเกินไปใช่ไหม นั่นคือความตั้งใจ คำว่า desk มาสามครั้ง คำว่า clean มาสองครั้ง พอจบหน้า คำพวกนี้จะเป็นของคุณแล้ว โดยที่คุณไม่ได้ท่องจำเลย

It looks too easy. That is the plan. You see “desk” three times. You see “clean” two times. At the end of the page, the words are yours.

เรื่องเสียง · *About Sounds*

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้เสียงต่างกัน L กับ R ต่างกัน เสียงท้ายคำอย่าง -s -t -d สำคัญมากในภาษาอังกฤษ นี่เป็นเรื่องปกติ ปากของคุณกำลังเรียนท่าเต้นใหม่ ใจเย็นกับมันนะ

Your mouth is learning a new dance. Be patient with it.

เรื่องความผิดพลาด · *About Mistakes*

มะนาวพูดผิด คุณก็จะพูดผิด นั่นไม่ใช่ความล้มเหลว นั่นคือการเรียน ทุกคำที่คุณพูดผิดแล้วแก้ไขได้ คือคำที่คุณเป็นเจ้าของแล้ว

Lemon makes mistakes. You will too. Every mistake is a word you now own.

เรื่องวัฒนธรรม · *About Culture*

เรื่องนี้เกิดขึ้นที่กระบี่และลอสแอนเจลิส มะนาวเป็นคนไทย เธอมี “ความเกรงใจ” ซึ่งไม่มีคำแปลตรงๆ ในภาษาอังกฤษ การเรียนภาษาอังกฤษไม่ได้ทำให้คุณเป็นคนไทยน้อยลง มันแค่ให้คุณมีอีกหนึ่งวิธีที่จะเป็นตัวเอง

Learning English does not make you less Thai. It gives you a second way to be yourself.

ตัวละคร

Who's Who

มะนาว · Lemon	แม่บ้านโรงแรมที่อ่าวนาง อายุ 26 ลูกสาวช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ เก่งทุกอย่าง ยกเว้นการถูกมองเห็น	Housekeeper, 26
คาร์ลอส · Carlos	แขกห้อง 412 จากแอลเอ แม่เป็นคนอุบล พุดไทยสำเนียงอีสานเพี้ยนๆ	Guest from LA
โรเบิร์ต · Robert	แฟนของมะนาว อดีตนักบาสมหาวิทยาลัยที่แคลิฟอร์เนีย ชอบให้คนมอง	Lemon's boyfriend
คุณนายวิล · Khun Wilai	แม่ของโรเบิร์ต เจ้าของร้านอาหารทะเลที่ใหญ่ที่สุดในอ่าวนาง	Robert's mother
ฟา · Fah	พนักงานต้อนรับ มีสมุดสีชมพูเต็มไปด้วยประโยชน์ของจำ	Front desk, the rival
ป้าเพ็ญ · Auntie Pen	หัวหน้าแม่บ้าน ขาวของป้าเร็วกว่าไวไฟ	Head housekeeper
ดา · Da	แม่บ้านเพื่อนร่วมงาน คนกระบี่มุสลิม พุดได้สามภาษา ซ่อมมอเตอร์ไซด์ไปทำงานกับมะนาวทุกเช้า	Lemon's coworker
ราช · Mr. Raj	ช่างตัดสูทชาวอินเดียที่อ่าวนาง พุดได้สี่ภาษาไม่เคยเข้าโรงเรียนภาษา	Ao Nang tailor
ลุงแดง · Uncle Daeng	คนขับเรือหางยาว สามี่ป้าเพ็ญ	Long-tail boatman
พ่อ แม่ หนอง · Dad, Mom, Nong	ครอบครัวของมะนาว หนองน้องชายอายุ 17 เรียนภาษาอังกฤษจากเกม	Lemon's family
เบียร์ · Beer	เพื่อนสนิทตั้งแต่อนุบาล อยู่แอลเอกับสตีเวน	Best friend in LA
สตีเวน · Steven	สามีอเมริกันของเบียร์ พุดไทยได้สามคำ และพุด “คะ”	Beer's husband
คุณสมชาย · Khun Somchai	ผู้จัดการโรงแรม เสียใจดีทุกเรื่อง	Hotel manager
เจ้หงส์ และ เก่ง · Jae Hong & Keng	เจ้านั้นนอกระบบ กับคนเก็บเงินรายวันที่อึดเก่ง	The lender and her collector
ฟัดอม · Phi Tom	ครูแอโรบิกที่สวนธารา นับเป็นภาษาอังกฤษทุกเย็น	Aerobics teacher

เกี่ยวกับซีรีส์

About the Series

เริ่มจากสิ่งที่คุณรู้

Begin From What You Know

คุณไม่จำเป็นต้องรู้ภาษาอังกฤษทั้งหมด ไม่มีใครรู้ แม้แต่คนอเมริกัน

You do not need to know all of English. Nobody does.

ลองคิดถึงพนักงานร้านอาหาร เขาไม่ต้องรู้คำศัพท์เรื่องสนามบินหรือโรงพยาบาล เขาต้องการแค่คำที่เขาจะได้ยินทุกวัน: table for two, the menu, spicy or not spicy, the bill, please. คำแคร์รี่คำ ทำให้งานของเขาง่ายขึ้นทันที แล้วเมื่อเขาเก่งเรื่องนั้นแล้ว เขานำวิธีเดียวกันไปใช้กับเรื่องอื่น

A restaurant worker begins with restaurant words. Only the words he hears every day. His job gets easier. Then he uses the same method in other places.

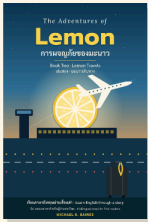
The Adventures of Lemon มีสองแบบ

เล่มหลัก (เล่มนี้) เล่าเรื่องของมะนาวตั้งแต่ต้นจนจบ ภาษาอังกฤษเริ่มจากภาษาที่คุณพูดอยู่แล้ว แล้วค่อยๆ ก้าวหน้า

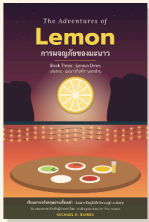
เล่มต่อไป แต่ละเล่มพามะนาวไปที่ใหม่ สนามบิน ร้านอาหาร ตลาด โรงพยาบาล ที่ทำงาน และใช้เฉพาะคำที่คุณจะได้ยินจริงในที่นั้น ดูเส้นทางทั้งสิบเล่มได้ท้ายเล่ม

1 · Learns
เรียนรู้

2 · Travels
เดินทาง

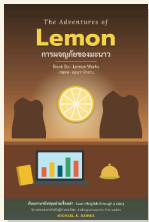
3 · Dines
กินข้าวนอกบ้าน

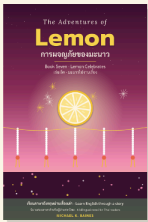
4 · Shops
ซื้อปิ้ง

5 · Heals
ไปหาหมอ

6 · Works
ทำงาน

7 · Celebrates
งานเลี้ยง

8 · Resolves
แก้ปัญหา

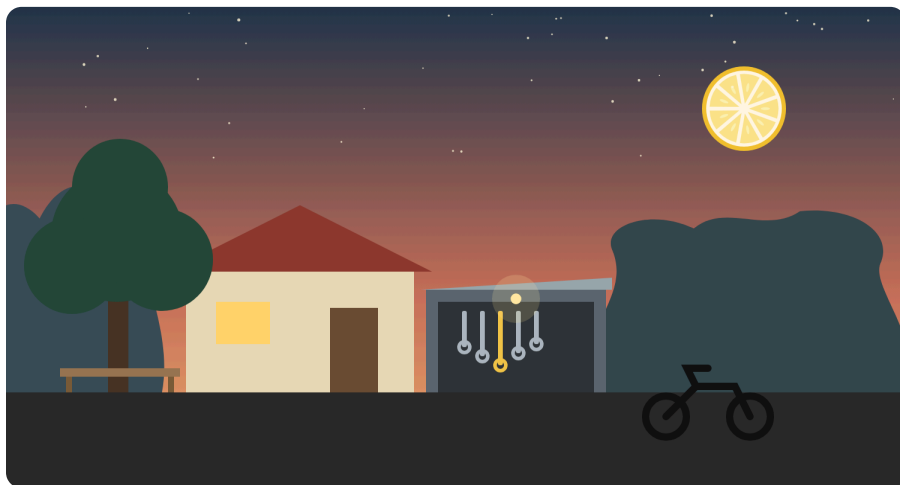

9 · Connects
ออนไลน์

10 · Belongs
สองโลก

ซีรีส์ The Adventures of Lemon สิบเล่ม · The ten-book Lemon series

ACT I

องก์ที่ 1

HER WORLD

โลกของเธอ

กระบี่ ประเทศไทย · Krabi, Thailand

บทที่ 1 · CHAPTER 1

The Graduation

วันรับปริญญา

ระดับ 0 · Level 0

ไทย 95% · English 5%

ภาษาอังกฤษที่คุณรู้อยู่แล้ว
The English you already know

สี่ปีก่อนที่ผู้ชายชื่อคาร์ลอสจะเดินเข้ามาในล็อบบี้โรงแรมอันดามันซีบรีช และก่อนที่ใครในอ่าวนางจะรู้จักชื่อโรเบิร์ต มะนาวยังเป็นแค่ลูกสาวช่างซ่อมรถคนหนึ่งที่กำลังจะเป็นคนแรกในตระกูลที่ได้ใส่ชุดครุย

ตีสามครึ่ง บ้านไม้สองชั้นหลังอยู่ซ่อมรถในซอยเล็กๆ ของเมืองกระบี่ยังมีดสนิท แต่ทุกห้องเปิดไฟหมดแล้ว

แม่อินอยู่หน้าเตาแก๊สตั้งแต่ตีสอง ห่อข้าวเหนียวไก่ทอดใส่ใบตองสียบห่อ “เผื่อหิวกลางทาง” แม่บอกทั้งที่ภูเก็ตอยู่ห่างไปแค่สามชั่วโมง และทั้งบ้านมีกันแค่สี่คน

พ่อยืนอยู่หน้ากระจกบานเดียวของบ้าน พยายามผูกเนกไทเป็นครั้งที่หก สูทสีกรมท่าที่พ่อใส่ ยืมมาจากลุงสมข้างบ้าน ลุงสมใส่มันไปงานแต่งงานลูกสาวเมื่อสิบปีก่อน แล้วก็ไม่ได้ใส่อีกเลย แขนเสื้อยาวเลยข้อมือพ่อไปเกือบคืบ ไหล่กว้างเกินไปจนดูเหมือนพ่อยืนอยู่ในเสื้อของคนอื่น ซึ่งก็จริง

“ปล่อยไว้แบบนั้นแหละพ่อ” มะนาวบอก “ไม่มีใครดูเนกไทหรอก”

“วันนี้ทุกคนดู” พ่อพูด ไม่หันมา “วันนี้ลูกพ่อรับปริญญา”

หนองอายุสิบสามขวบ นอนหลับอยู่บนโซฟา มือยังกำโทรศัพท์ที่เปิดเกมค้างไว้ทั้งคืน

Lemon is twenty-two. Today is her graduation. Her family is going to Phuket. Her father has a suit. The suit is too big.

...

รถกระบะของลุงสมแล่นออกจากกระบี่ตอนตีสี่ พ่อขับ แม่นั่งข้างหน้าพร้อมกระติกน้ำแข็งกับดอกไม้อสามช่อที่ซื้อจากตลาดเมื่อวาน มะนาวกับหนองนั่งข้างหลังในแคบ ชุดครุยสีดำแขวนอยู่บนตะขอเหนือหน้าต่าง เหมือนแขกคนที่ห้าที่ไม่พูดอะไร

ในรถมีกลิ่นใบตองอุ่นๆ กับไก่ทอดกระเทียมจากห่อข้าวของแม่ ปนกับกลิ่นน้ำมันเครื่องที่ติดเบาะรถ คันนี้มาตลอดชีวิตของมัน แอร์เสียตั้งแต่ปีที่แล้ว ทุกคนจึงเปิดหน้าต่าง ลมตอนเช้ามีดีเย็นและชื้น มีกลิ่นยางพาราจากสวนข้างทาง

ชุดครุยนั้นเข้ามา คินเลแปดร้อยบาท ส่วนรูปถ่ายรับปริญญา แม่จองช่างภาพไว้แล้ว แพ็กเกจจะสามพันห้า “ได้รูปสวยๆ ใส่กรอบติดฝาบ้าน” แม่บอก ตอนที่มะนาวถามว่าจำเป็นไหม “รับปริญญาครั้งเดียว

ในชีวิต ต้องมีรูป”

มะนาวไม่ได้ถามว่าเงินมาจากไหน เธอรู้ว่าไม่ควรถาม ในบ้านนี้ เรื่องเงินเป็นเรื่องที่ทุกคนรู้ แต่ไม่มีใครพูด

The gown is rented. The photographer costs three thousand five hundred baht. Nobody asks where the money comes from.

• • •

แผนที่ในโทรศัพท์ของหนองพาพวกเขาไปผิดประตู

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตมีหลายประตู และวันรับปริญญา ทุกประตูมีป้าย มะนาวอ่านป้ายแรกจากหน้าต่างรถตอนหกโมงสิบห้า

GATE 3 · PARKING FULL

“Gate แปลว่าประตู” มะนาวพูด “Full แปลว่าเต็ม ที่จอดรถเต็มแล้ว”

“แล้วพิธีอยู่ประตูไหน” พ่อถาม

ป้ายถัดไปเป็นลูกศรสีแดง เขียนว่า GRADUATION CEREMONY → และลูกศรนั้นชี้ไปทางที่ไกลมาก พิธีเริ่มเจ็ดโมง บันทึบต้องรายงานตัวหกโมงครึ่ง มะนาวดูนาฬิกา หกโมงยี่สิบ

“ลงเดิน” พ่อตัดสินใจ “ไม่ ลงวิ่ง”

ครอบครัวของมะนาววิ่ง

พ่อวิ่งนำในชุดที่ใหญ่เกินตัว แขนเสื้อสะบัดเหมือนปีกนก มือหนึ่งถือถุงชุดครุย แม่วิ่งตามในผ้าถุงกับรองเท้าแตะ กอดดอกไม้สามช่อไว้แน่นเหมือนกอดลูกอ่อน หนองวิ่งรั้งท้าย ถือโทรศัพท์ถ่ายวิดีโอไปด้วย ตะโกนไปด้วย “เร็วอีก! เร็วอีก! พ่อ! สู้พ่อจะหลุดแล้ว!” มะนาววิ่งอยู่ตรงกลาง ใส่ชุดนักศึกษา กระโปรงยาวคลุมเข่า และหัวเราะจนแทบหายใจไม่ออก

หนึ่งกิโลเมตร ผ่านลานจอดรถ ผ่านโรงอาหาร ผ่านแผงขายตุ๋กตาหมีใส่ชุดครุย ผ่านคนขายพวงมาลัย ผ่านป้ายภาษาอังกฤษอีกสามป้ายที่มะนาวไม่มีเวลาอ่าน

พวกเขาไปถึงหน้าหอประชุมตอนหกโมงสามสิบสองนาที พ่อยืนหอบ เหงื่อไหลอาบหน้า เนกไทเปียกไปข้างหนึ่ง แม่ยืนหอบ ดอกไม้ช่อหนึ่งหักคอ หนองนั่งลงกับพื้น

“ทันไหมลูก” พ่อถาม ระหว่างหายใจ

เจ้าหน้าที่หน้าประตูมองชุดนักศึกษาของมะนาว มองครอบครัวที่ยืนหอบอยู่ข้างหลัง แล้วยิ้ม

“ทันค่ะ ไปแต่งตัวเร็วๆ เลยน้อง”

They ran. One kilometer. Her father ran in his big suit. Her mother ran with the flowers. Her brother ran and filmed everything. They were two minutes late. It was okay.

• • •

พิธียาวสี่ชั่วโมง มะนาวนั่งอยู่ในแถวที่ร่อยกว่า ในหอประชุมที่เย็นจนขนลุก รอฟังชื่อตัวเอง

ระหว่างรอ เธอนึกถึงห้องเรียนภาษาอังกฤษตอน ม.2

ครูสมศรีให้นักเรียนทุกคนยืนขึ้นอ่านประโยคในหนังสือทีละคน ดังๆ หน้าห้อง ประโยคของมะนาวคือ “I eat rice every day.” ง่ายมาก เธอซ้อมในใจมาตลอดคาบ

แต่พอยืนขึ้น ปากของเธอพูดว่า “I eat lice every day.”

ห้องเรียนระเบิดเสียงหัวเราะ เด็กผู้ชายหลังห้องร้อง “กินเหา! ยัยมะนาวกินเหาทุกวัน!” ครูสมศรีเคาะไม้บรรทัดกับโต๊ะให้เงียบ แล้วบอกว่า “ไม่ใช่ lice นะ rice ร.เรื้อ ม่วนลั่น นั่งลงได้”

แค่นั้นเอง ครูไม่ได้ดุ ครูไม่ได้ตี แต่ตลอดปีนั้น มะนาวมีชื่อเล่นใหม่ ยัยเหา

ตั้งแต่วันนั้น มะนาวตัดสินใจอย่างหนึ่ง โดยไม่ได้บอกใคร ไม่ได้บอกแม่แต่ตัวเอง ภาษาอังกฤษเป็นของคนอื่น เป็นของเด็กในเมืองที่พ่อแม่จ่ายค่าเรียนพิเศษ เป็นของฝรั่งที่เดินชายหาด ไม่ใช่ของลูกสาวช่างซ่อมรถที่พูด ร.เรื้อ ไม่ชัด

เธอยังเรียนภาษาอังกฤษต่อ เพราะต้องเรียน เธอท่องตาราง verb to be ได้คล่อง ท่องกริยาสามช่องได้ เป็นร้อยตัว สอบข้อเขียนได้เกรดสามทุกเทอม เพราะเธอขยันท่อง แต่เธอไม่เคยยกมือ ไม่เคยพูดถ้าไม่ถูกบังคับ และทุกครั้งที่ต้องพูด เสียงของเธอจะเบาจนครูต้องบอกให้พูดใหม่

ในมหาวิทยาลัย เธอเรียนสาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว เพราะครูแนะนบอกว่า “กระป๋มีโรงแรมเยอะ จบมามีงานแน่นอน” วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม เธอได้ซีบวก เธอท่องบทสนทนาในหนังสือได้ทุกบท Good morning, how may I help you? I would like to check in, please. แต่ในหัวของเธอ ภาษาอังกฤษยังเป็นกำแพงสูงเท่าเดิม เธอแค่เรียนรู้ที่จะยืนหน้ากำแพงอย่างสุภาพ

In school, the class laughed at her English. “I eat lice.” After that, she was quiet in English class. She wrote. She memorized. She did not speak.

• • •

“นางสาวมะนาว...”

เธอได้ยื่นข้อตัวเองตอนสิบโมงสี่สิบ เดินขึ้นเวที รับปริญญาบัตร โคง แล้วเดินลงอีกฝั่ง ทั้งหมดใช้เวลาไม่ถึงสิบวินาที สิบวินาทีที่ครอบครัวของเธอวิ่งมาหนึ่งกิโลเมตรเพื่อดู

ช่างนอกหอประชุม ลานหญ้าเต็มไปด้วยบัณฑิตและครอบครัว เสียงหัวเราะ เสียงช่างภาพตะโกน ลูกโป่ง ช่อดอกไม้ ตึกตาหมี

ช่างภาพของแม่ซื้อไฟโตะ เขาจัดทำครอบครัวมะนาวเหมือนจัดดอกไม้ “คุณพ่อขยับซ้ายนิดนึงครับ คุณแม่ขยับอีกนิด น้องผู้ชายเอาโทรศัพท์ลงก่อน โอเค! สไมล์! วัน ทู ทรี!”

Smile, one, two, three มะนาวรู้จักคำพวกนี้ ทุกคนในประเทศไทยรู้จัก มันเป็นภาษาอังกฤษที่อยู่ในปากคนไทยมานานจนไม่มีใครคิดว่ามันเป็นภาษาอังกฤษ เหมือนคำว่าโอเค เหมือนเซ่นไหว้ เหมือนโหว

Smile! One, two, three! Everyone in Thailand knows these words. They are English. But they feel like Thai.

ภาพประกอบ 1 · ILLUSTRATION 1

รูปครอบครัววันรับปริญญา · The graduation photo

ตอนที่พีได้กำลังเปลี่ยนเลนส์ ผู้หญิงฝรั่งคนหนึ่งเดินมาหามะนาว ถือโทรศัพท์มือถือ ช่างหลังเธอ มีผู้ชายอีกคนกับเด็กผู้หญิงในชุดครูตัวเล็กๆ ที่ร้านขายของที่ระลึกให้เข้าได้ถ่ายรูป

“Hi! Congratulations!” ผู้หญิงคนนั้นยิ้ม “Excuse me, can you take a photo for us?”

มะนาวได้ยินทุกคำ Congratulations คือยินดีด้วย Photo คือรูป Take a photo คือถ่ายรูป เธอเข้าใจ ทั้งประโยค เข้าใจตั้งแต่คำแรก

แต่ปากของเธอไม่ขยับ

สมองของเธอเริ่มทำงานแบบที่ครูสมศรีสอน ต้องตอบเป็นประโยค ต้องมีประธาน ต้องมีกริยา Yes, I can take a photo for you. Yes, I can. Can I. I can. คำมันวิ่งชนกันในหัว เหมือนรถติดตอนเลิกงาน และระหว่างที่สมองกำลังเรียงคำ วินาทีก็ผ่านไปหนึ่ง สอง สาม หน้าเธอร้อนขึ้นเรื่อยๆ ผู้หญิงฝรั่งยังยิ้มรอ แต่รอยยิ้มเริ่มง

“OK! OK!” เสียงหนองดังมาจากช่างหลัง เด็กผู้ชายอายุสิบสามเดินแทรกเข้ามา รับโทรศัพท์จากมือผู้หญิงฝรั่งหน้าตาเฉย “Stand there! Yes! Smile! One, two, three! Again! Very good!”

หนองถ่ายรูปให้ห้ารูป ส่งโทรศัพท์คืน ผู้หญิงฝรั่งหวั่นๆ บอก “Thank you so much!” แล้วเดินจากไป

“แกพูดได้ยังงี้” มะนาวถามน้องชาย เสียงเบา

“พูดอะไร” หนองยกไหล่ “ก็แค่ OK, smile, one two three ผมเล่นเกมกับฝรั่งทุกคืน เขาพิมพ์มาแบบนี้แหละ ไม่ต้องคิดเยอะ พี่คิดเยอะเกิน”

พี่คิดเยอะเกิน มะนาวจำประโยคนั้นได้อีกนาน

Lemon understood every word. But her mouth did not move. Her brain was building a perfect sentence. Nong did not build anything. He just said, “OK! Smile! One, two, three!”

...

ตอนเย็น พ่อพาทั้งบ้านไปกินร้านอาหารทะเลริมถนนในเมืองภูเก็ต ร้านเล็กๆ โต๊ะพลาสติก พัดลมตั้งพื้น แม่สั่งกุ้งเผาหนึ่งจาน ปลากระพงหนึ่งมะนาวหนึ่งตัว และต้มยำหนึ่งหม้อ มากกว่าที่บ้านเคยสั่งในร้านอาหารทุกครั้งรวมกัน

กุ้งเผามาถึงโต๊ะยังมีเสียงฉ่ำเบาๆ เปลือกไหม้เป็นจุดดำ กลิ่นควันหอมจนหนองวางโทรศัพท์ ปลากระพงหนึ่งมะนาวเปรี้ยวจนน้ำลายสอ ต้มยำร้อนจนไอขึ้นมาเกาะแว่นของพ่อเป็นฝ้า

ตอนอาหารมาครบ พ่อลุกขึ้นยืน

พ่อไม่เคยพูดต่อหน้าคนอื่น พ่อเป็นคนพูดน้อย พูดกับเครื่องยนตมากกว่าพูดกับคน แต่คืนนั้น พ่อลุกขึ้นยืน ยกแก้วน้ำแข็งใส่น้ำอัดลม มือหนึ่งเหมือนเส้นระดับน้ำ น้ำในแก้วไม่กระเพื่อมแม้แต่นิดเดียว

“ลูกเป็นคนแรก” พ่อพูด เสียงไม่ดัง แต่โต๊ะข้างๆ เงียบลงเพื่อฟัง “คนแรกในตระกูลเราที่มีปริญญา ปูไม่ได้เรียน พ่อจบ ป.6 แม่จบ ป.4 ลูกจบมหาวิทยาลัย”

พ่อหยุด กลืนน้ำลาย

“ต่อไปลูกจะได้ทำงานโรงแรมใหญ่ ใส่เสื้อสวยๆ นั่งในห้องแอร์ พูดภาษาฝรั่ง” พ่อยิ้ม มองมือตัวเองที่มีคราบน้ำมันฝังอยู่ในร่องเล็บ ล้างเท่าไรก็ไม่ออก “ไม่ต้องมือดำเหมือนพ่อ”

แม่ร้องให้ตั้งแต่คำว่า “คนแรก” หนองแก่งทำเป็นดูโศกเศร้า แต่กล้องหน้าของเขาเปิดอยู่ และมะนาวรู้ว่าเขากำลังอัดวิดีโอพ่อ

มะนาวยกแก้วขึ้นชนกับแก้วของพ่อ มือเธอสั่น มือพ่อไม่สั่นเลย

พูดภาษาฝรั่ง พ่อพูดเหมือนมันเป็นเรื่องที่ปริศนาให้มาพร้อมกัน เหมือนกระดาษหนึ่งแผ่นจะเปลี่ยนเสียงในปากของเธอได้

เธอไม่ได้บอกพ่อว่าวันนี้ เธอยังถ่ายรูปให้ฝรั่งไม่ได้เลย

Her father stood up. He raised his glass. His hand was very steady. “You are the first,” he said. “The first in our family with a degree.” Lemon did not tell him about the photo.

• • •

ขากลับ หนองหลักตั้งแต่ออกจากภูเก็ท พ่อขับเจ็บบๆ วิทย์เปิดเพลงลูกทุ่งเบาๆ มะนาวนั่งข้างหลัง กอดปริญญาบัตรในกรอบสีทองที่แม่ซื้อจากแผงหน้ามหาวิทยาลัย

ไฟจราจรถนนหน้าสองเข้ามาในห้องโดยสาร มะนาวเห็นแม่ก้มหน้านับอะไรบางอย่างในกระเป๋าสตางค์ เป็นใบเสร็จหลายใบ แม่นับแบงก์ที่เหลือ สองร้อย สามร้อย สามร้อยยี่สิบ แล้วพับเก็บ

ระหว่างใบเสร็จ มีกระดาษสีชมพูแผ่นเล็กๆ หลุดออกมา ตกลงบนเบาะ มะนาวหยิบขึ้นมาก่อนแม่จะทันเห็น

ใบรับจ่านำ สถานธนาอนุบาลเทศบาลเมืองกระบี่ สร้อยคอทองคำหนึ่งบาท ลงวันที่เมื่อสามวันก่อน สร้อยเส้นนั้นแม่ได้จากยายตอนแต่งงาน แม่ใส่มันทุกงานบุญ ทุกงานแต่ง ทุกปีใหม่ วันนี้ ในรูปรับปริญญาทุกรูป คอของแม่ว่างเปล่า มะนาวเพิ่งสังเกต

ชุดครุยแปดร้อย ช่างภาพสามพันห้า ดอกไม้ กรอบรูป ค่าน้ำมันรถลูสม กุ้งเผา ปลากระพง สร้อยทองของยาย

มะนาวพับใบรับจ่านำ สอดกลับเข้าไปในกระเป๋าสตางค์ของแม่อย่างเงียบที่สุด แม่ไม่รู้ตัว หรือรู้แต่ทำเป็นไม่รู้ ในบ้านนี้ สองอย่างนั้นมักจะเหมือนกัน

เธอมองออกไปนอกหน้าต่าง เห็นภูเขาหินปูนเป็นเงาดำตัดกับท้องฟ้าที่ยังมีแสงสุดท้าย และสัญญากับตัวเองเจ็บบๆ สองข้อ

ข้อหนึ่ง เธอจะใส่สร้อยเส้นนั้นคืนให้แม่ ด้วยเงินเดือนแรกของเธอ

ข้อสอง ข้อนี้เธอไม่กล้าพูดแม้แต่ในใจ เพราะมันฟังดูใหญ่เกินไปสำหรับวัยเธอคนหนึ่ง สักวัน เธอจะพูดภาษาฝรั่งได้จริงๆ อย่างที่พ่อคิด

ข้อแรก เธอทำได้ในอีกสองเดือน

ข้อที่สอง ต้องรอผู้ชายแปลกหน้าคนหนึ่ง กับรถมอเตอร์ไซค์เข่าที่สตาร์ทไม่ติด

Her mother's gold necklace was at the pawn shop. It paid for today. Lemon made two promises. One: get the necklace back. Two: one day, speak English for real.

คุณรู้ภาษาอังกฤษมากกว่าที่คิด

You Know More English Than You Think

ภาษาไทยยืมคำจากภาษาอังกฤษมาใช้เป็นพันคำ คุณพูดมันทุกวันโดยไม่รู้ตัว นี่คือจุดเริ่มต้นของคุณ ไม่ใช่ศูนย์

Thai uses thousands of English words. You say them every day. You are not starting from zero.

คุณพูดแบบไทย · Thai way	คำภาษาอังกฤษ · English word
โอเค	OK
ไวไฟ	Wi-Fi
เช็คอิน	check-in
ไลค์ · แชร์ · คอมเมนต์	like · share · comment
โปรโมชั่น	promotion
ช้อปปิ้ง	shopping
สไมล์ วัน หู หรี	Smile! One, two, three!
คอนการาจูเลชั่น	Congratulations!

ความต่า่งเล็กๆ คนไทยมักไม่ออกเสียงตัวสุดท้าย เช่น ไลค์ ฟังเหมือน “ไล” ในภาษาอังกฤษ ต้องปิดท้ายด้วยเสียง k เบาๆ: lai-k นี่คือการช่อมั่นแรก

ข้อคิดจากหนอง “พีคิตเยอะเกิน” ตอนพูด ไม่ต้องสร้างประโยคที่สมบูรณ์ คำเดียวที่ถูกเวลา ดีกว่าประโยคสมบูรณ์ที่มาช้าหัววินาที

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter		
graduation	การรับปริญญา	Today is her graduation.
gate	ประตู (ทางเข้า)	We are at the wrong gate.
parking	ที่จอดรถ	Parking full.
full	เต็ม	The parking is full.
photo	รูปถ่าย	Can you take a photo?
smile	ยิ้ม	Smile! One, two, three!
congratulations	ยินดีด้วย	Congratulations!
family	ครอบครัว	Her family is proud.
first	คนแรก ที่หนึ่ง	You are the first.
promise	สัญญา	Lemon made two promises.
 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch1 ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.		
 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch1		

บทที่ 2 · CHAPTER 2

The Debt

หนี้

ระดับ 0 · Level 0

ไทย 95% · English 5%

คำในโรงแรม · ภาษาอังกฤษในแอโรบิก · ซ้าย ขวา
Hotel words · aerobics English · left, right

สามเดือนหลังรับปริญญา มะนาวนั่งอยู่บนเก้าอี้หนังสีครีมในห้องสัมภาษณ์งานของรีสอร์ตห้าดาวแห่งหนึ่งที่อ่าวนาง ไล่เสื้อเชิ้ตสีขาวที่รัดมาสามรอบ กระโปรงดำ รองเท้าคัทชูที่ยืมมาจากเบียร์ ซึ่งเลิกไปครึ่งไซซ์

ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้หญิงฝรั่งผมสั้นสีเทา ชื่อคุณแคทเธอริน เป็นผู้จัดการฝ่ายบุคคล

“Good morning. Please, sit. So, tell me about yourself.”

มะนาวเตรียมคำตอบนี้มาสองอาทิตย์ เธอเขียนมันลงกระดาษ ท่องทุกคืนก่อนนอน ท่องตอนอาบน้ำ ท่องบนมอเตอร์ไซค์ เหมือนฟ้าท่องสมุทสีชมพู แม้ตอนนั้นเธอยังไม่รู้จักฟ้า

“My name is Lemon. I am twenty-two years old. I graduated from Phuket Rajabhat University. I studied Hotel and Tourism. I am hard-working and I like to learn new things.”

เธอพูดได้ครบทุกคำ ไม่ติดเลย คุณแคทเธอรินพยักหน้า จดอะไรบางอย่าง

“Great. And why do you want to work at the front desk?”

คำถามนี้ไม่อยู่ในกระดาษ

มะนาวรู้ว่า why แปลว่าทำไม รู้ว่า work คือทำงาน รู้ว่า front desk คือเคาน์เตอร์ต้อนรับ เธอเข้าใจคำถามทั้งหมด และเธอมีคำตอบ เป็นภาษาไทย เพราะฉันชอบช่วยคน เพราะฉันอยากให้ออกมีใจ เพราะเงินเดือนแผนกต้อนรับมากกว่าแม่บ้านสี่พันบาท

แต่ภาษาอังกฤษที่ท่องมาหมดลงตรงคำว่า new things

“Because... I... like...” เธอหยุด “I like... hotel.”

คุณแคทเธอรินยิ้มแบบใจดี แบบที่คนใจดียิ้มตอนรู้คำตอบแล้ว

“Tell me about yourself.” Lemon knew this answer. She practiced it for two weeks.

“Why do you want to work here?” She did not practice this one. Her English stopped.

• • •

รีสอร์ทห้าดาวไม่โทรกลับ รีสอร์ทสี่ดาวอีกสองแห่งก็ไม่โทรกลับ ที่สามโทรมา แต่เสนอตำแหน่งพนักงานล้างจาน

ที่สี่คือโรงแรมอันดามันซีบรีซ ผู้จัดการซื้อคุณสมชาย สัมภาษณ์เป็นภาษาไทยทั้งหมด ด้วยเสียงใจดีแบบเดียวกับที่ใช้พูดทุกเรื่อง

“ตำแหน่งต้อนรับเต็มแล้วนะ” คุณสมชายบอก มองใบสมัครของเธอ “แต่แม่บ้านยังขาดคน เงินเดือนหมื่นสอง บวกเซอร์วิสชาร์จ มีข้าวกลางวัน มีประกันสังคม หนูสนใจไหม”

แม่บ้าน ปริญญาตรีสาขาการโรงแรม สี่ปี ชุดครุยแปดร้อย สร้อยทองของยาย

“สนใจค่ะ” มะนาวพูด แล้วยกมือไหว้ “ขอบคุณค่ะ”

คืนนั้นเธอบอกพ่อว่าได้งานโรงแรมแล้ว พ่อยิ้มกว้าง ถามว่าแผนกอะไร เธอบอกว่า “แผนกห้องพักค่ะ” ซึ่งก็ไม่ได้โกหก

พ่อไม่ได้ถามต่อ บางทีพ่อรู้ บางทีพ่อไม่อยากรู้ ในบ้านนี้ สองอย่างนั้นมักจะเหมือนกัน

Lemon got a job at the Andaman Sea Breezes. Not at the front desk. In housekeeping. Twelve thousand baht a month. She told her father, “I work in rooms.” It was not a lie.

• • •

เงินเดือนแรก เธอไม่ได้ซื้ออะไรให้ตัวเองเลย

วันที่ยี่สิบห้า เงินเข้าบัญชีตอนเที่ยงคืน ตอนเก้าโมงเช้า เธอยืนอยู่หน้าเคาน์เตอร์สถานธนาปุบาลเทศบาล ยื่นใบรับจำนำสีชมพู จ่ายเงินต้นกับดอกเบี้ยรวมหนึ่งหมื่นแปดพันกว่าบาท แทบหมดเงินเดือนเดือนแรกกับเงินเก็บที่เหลือจากทำงานพิเศษตอนเรียน

พนักงานยี่สิบเล็กๆ ให้ ช้างในคือสร้อยทองหนึ่งบาทของยาย

คืนนั้น ตอนแม่ยืนล้างจาน มะนาวเดินไปข้างหลัง สวมสร้อยเส้นนั้นให้แม่ ติดตะขอที่ต้นคอ

แม่ยืนนิ่งไปนาน มียังจุ่มอยู่ในอ่างล้างจาน ฟองสบู่ไหลลงข้อมือ แล้วแม่ก็พูดว่า

“ทำไมไม่ซื้ออะไรให้ตัวเองบ้าง”

ซึ่งในภาษาของแม่ แปลว่า ชอบใจ ลูกแม่

คำสัญญาข้อแรก ทำได้แล้ว

With her first salary, Lemon went to the pawn shop. She got back her mother's necklace. She put it on her mother's neck. Her mother said, “Why don't you buy something for yourself?” In her mother's language, that means: thank you.

• • •

แต่สร้อยเส้นนั้นอยู่บนคอแม่ได้แค่ห้าเดือน

ปลายเดือนตุลาคมปีนั้น ฝนตกหนักสามวันสามคืนติดกัน น้ำในคลองหลังบ้านล้นถึงตอนตีสอง และไหลเข้าอุโมงค์ของพ่อ น้ำสูงถึงเอว ท่วมเครื่องมือ ท่วมอะไหล่ ท่วมมอเตอร์ไซค์ลูกค้าเจ็ดคันที่จอดรอซ่อม

เสียงฝนบนหลังคาสังกะสีดังเหมือนมีคนเทกรวดลงมาไม่หยุดสามวัน กลิ่นโคลนกับน้ำมันเครื่องลอยขึ้นมาถึงชั้นบน และตอนน้ำลด ทั้งอู๋มีกลิ่นเหมือนปลาตายกับสนิมเหล็ก กลิ่นที่ติดมูกพ่อยู่เป็นเดือน

เช้าวันที่สี่ น้ำลด พ่อยืนอยู่กลางอู๋ที่เต็มไปด้วยโคลน มองเครื่องยนต์ที่จมน้ำเจ็ดเครื่อง มองกล่องเครื่องมือที่ขึ้นสนิมสีส้ม มองผนังสังกะสีที่ยังมีประแจแขวนอยู่ครบทุกตัว เพราะพ่อแขวนไว้สูง ประแจตัวที่สามจากซ้ายยังอยู่ที่เดิม แห้งสนิท

“ลูกค่าเจ็ดคัน” พ่อพูดเสียงเรียบ “ต้องซ่อมฟรี เปลี่ยนอะไหล่ให้เขาทุกคน รถเขา เขาฝากเรา”

พ่อไม่ได้พูดว่าเงินจะมาจากไหน

ธนาคารไม่ให้กู้เพิ่ม ข้างกับอยู่จำนองไว้กับธนาคารตั้งแต่ปีที่พ่อซื้อ ค่างวดเดือนละหกพันยังผ่อนไม่หมด พ่อไม่มีสลิปเงินเดือน สหกรณ์ให้กู้ได้แค่หมื่นเดียว

แล้วก็มีเจี๊หวส์ เหมือนทุกครั้ง

In October, the flood came. Water came into the workshop. Seven customers' motorbikes were under water. Her father said, "We must fix them all. For free." The bank said no.

• • •

ทุกคนในซอยรู้จักเจี๊หวส์ เจี๊หวส์ไม่เคยมาที่ซอยเอง เจี๊หวส์มีคนมาแทน

คนมาแทนชื่อเก่ง อายุไม่น่าเกินยี่สิบห้า ใส่หมวกแก๊ป ซีมอเตอร์ไซค์คันสีดำแต่งทองแดง มีสมุดเล่มเล็กกับกระเป๋าคาดเอว เก่งยิ้มเก่ง พูดจาดี เรียกพ่อว่า “น้า” เรียกแม่ว่า “แม่”

พ่อไม่ได้เพิ่งรู้จักเจี๊หวส์ตอนน้ำท่วม พ่อรู้จักมาสหลายปีแล้ว ที่ละนิด ที่ละนิด ห้าพันเป็นค่าเทอม มะนาว สามพันเป็นค่ารถตู้ไปมหาวิทยาลัย สองพันเป็นค่าเทอมหนอง หกพันเป็นค่างวดบ้านในเดือนที่อู๋เจียบ ทุกครั้งพ่อเซ็นกระดาษแผ่นเดียว ดอกเบี้ยร้อยละยี่สิบต่อเดือน

และทุกครั้งพ่อไม่ได้เงินเต็ม กู้ห้าพันได้สี่พัน เพราะเจี๊หวส์หักดอกเบี้ยแรกไว้ก่อนเลย คนในซอยเรียกว่า ดอกลอย พ่อเป็นหนี้เต็มจำนวน แต่ถือเงินอยู่ในมือน้อยกว่าทุกครั้ง

เก่งมาเก็บดอกทุกเย็น จ่ายดอกอย่างเดียว เงินต้นไม่ลดเลย ไม่ว่าจะจ่ายไปกี่เดือน หนี้ก็ยังอยู่เท่าเดิม เหมือนวิ่งบนลู่วิ่งในฟิตเนส เหนื่อยออก เหนื่อย แต่ไม่ไปไหน

แล้วน้ำก็มา ค่าอะไหล่รถลูกค่าเจ็ดคันต้องกู้เพิ่มอีกก้อนใหญ่ เดือนที่อู๋ปิดซ่อมตัวเอง พ่อก็จ่ายดอกไม่ทัน เจี๊หวส์ไม่โกรธ เจี๊หวส์ไม่เคยโกรธ เจี๊หวส์แค่เอาดอกที่ค้างไปบวกเข้าเงินต้น แล้วให้พ่อกู้เพิ่มมาจ่ายดอกของเจี๊หวส์เอง กู้ใหม่โปะเก่า เดือนแล้วเดือนเล่า พ่อมีบัตรกดเงินสดอีกสองใบที่ใช้จ่ายค่าดอกของบัตรใบแรก ไม่มีใครในบ้านนั่งบวกเลขจริงๆ เพราะไม่มีใครอยากรู้คำตอบ

พอถึงปีที่สอง หนี้ก้อนเล็กๆ ของพ่อรวมกันกลายเป็นสามแสน

ห้าวันหลังน้ำลด สร้อยทองของยายกลับไปนอนในถุงซิปที่สถานธนาอนุบาลอีกครั้ง

แม่ไม่ได้พูดอะไร มะนาวก็ได้พูดอะไร

For years, her father had borrowed from Jae Hong, a little at a time: Lemon's school fees, her bus fare to the university, Nong's school, the mortgage in slow months. Twenty percent interest every month. Then the flood came, and he borrowed more to fix the customers' motorbikes. When he could not pay, the interest was added to the debt. In two years, the small debts became three hundred thousand baht. The necklace went back to the pawn shop.

• • •

วันที่ยี่สิบห้าของทุกเดือน มะนาวนั่งบนเตียงในห้องนอน วางซองจดหมายสีน้ำตาลเรียงกันบนผ้าปูที่นอน ซองละหนึ่งเรื่อง

ซองที่หนึ่ง กยศ. หนึ่งพันสองร้อย เงินกู้เรียนมหาวิทยาลัยที่ต้องผ่อนอีกสิบห้าปี

ซองที่สอง ค่าไฟ ค่าน้ำ ค่าเน็ต หนึ่งพันแปด

ซองที่สาม ค่าเทอมกับค่ารถหนอง สองพัน

ซองที่สี่ ดอกเจี๊หวี ส่วนของเธอ สี่พัน ที่เหลือพ่อกับแม่ช่วยกัน พ่อจากอยู่ที่ค่อยๆ ฟื้นฟู แม่จากแผงแกง
ถุงที่ตลาดเช้า

ซองที่ห้า ค่ากินของตัวเอง ค่าน้ำมันรถ สองพันกว่าๆ

ซองที่หก ไม่มี

เงินเดือนหมื่นสองกับเซอร์วิสชาร์จอีกสองสามพัน หายไปในห้าซองภายในสัปดาห์ เธอเรียงซองแบบเดียวกับที่เรียงโบรชัวร์ ตรงเป๊ะ ขอบขนานกัน มุมฉาก เพราะเงินคือสิ่งเดียวที่เธอควบคุมไม่ได้ ซองจดหมายจึงต้องเป็นสิ่งที่เธอควบคุมได้

ค่ากินส่วนใหญ่ของเธอคือข้าวกะเพราไข่ดาวจากรถเข็นปากซอย จานละสี่สิบบาท เธอได้ยืนยันก่อนได้กลิ่น เสียงตะลิวกระแทกกระทาะดังเป็ๆ เสียงพริกกับกระเทียมตกลงในน้ำมันร้อนดังฉ่า แล้วกลิ่นก็ตามมา ใบกะเพราที่โดนไฟแรงจนหอมฉุนขึ้นจมูก ฉุนจนคนรอคิวไอกันทั้งแถว ป้าคนขายถามทุกครั้งว่า เผ็ดไหมลูก แล้วก็ใส่พริกเท่าเดิมทุกครั้ง

On payday, Lemon had five envelopes. Student loan. Electricity. Nong's school. Jae Hong. Food. There was no sixth envelope. There was nothing left for a sixth envelope.

ภาพประกอบ 2 · ILLUSTRATION 2
ห้าซองบนเตียง · Five envelopes

ในไลน์กลุ่มครอบครัว ทุกเช้าวันจันทร์ แม่ส่งสติ๊กเกอร์ดอกกุหลาบสีชมพูกับคำว่า “สวัสดีวันจันทร์ ขอให้มีความสุข” ทุกวันที่หนึ่งกับวันที่สิบหก พ่อส่งรูปลอตเตอรี่สองใบมาในกลุ่ม พร้อมข้อความว่า “ลุ้น” หนองส่งสติ๊กเกอร์แมวหัวเราะกลับไปทุกครั้ง

พ่อไม่เคยถูรางวัล แต่พ่อไม่เคยหยุดซื้อ มะนาวเคยคิดว่ามันเปลืองเงิน แต่ตอนนี้เธอเข้าใจแล้ว แปดสิบบาทต่อสองอาทิตย์ แลกกับสองอาทิตย์ที่ได้ฝันว่าวันหนึ่งจะไม่มีגע

• • •

ที่โรงแรม บ้าเพ็ญหัวหน้าแม่บ้านสอนงานเธอในวันแรก และในวันแรกนั้นเอง บ้าเพ็ญยื่นกระดาษเคลือบพลาสติกแผ่นหนึ่งให้ ด้านบนเขียนว่า ภาษาอังกฤษสำหรับแม่บ้าน เป็นลายมือของบ้าเอง

“ติดไว้ที่รถเซ็น” บ้าเพ็ญบอก “ไม่ต้องรู้เยอะ รู้แค่นี้ ทำงานได้ทั้งปี บ้าทำมายี่สิบปี ใช้แค่นี้แหละ” กระดาษแผ่นนั้นเขียนว่า

ลายมือบ้าเพ็ญ · ภาษาอังกฤษสำหรับแม่บ้าน

Auntie Pen's Card

English	ไทย
HOUSEKEEPING!	แม่บ้านคะ (เคาะประตูก่อน)
MAKE UP ROOM?	ทำห้องไหมคะ
LATER?	ทีหลังไหมคะ
DO NOT DISTURB	ห้ามรบกวน (ห้ามเข้า!)
TOWEL? WATER?	ผ้าเช็ดตัว น้ำ
NO HAVE	ไม่มีค่ะ
SAME SAME	เหมือนกัน
OK, OK!	ได้ค่ะ

มะนาวใช้กระดาษแผ่นนั้นทุกวันเป็นเวลาเกือบสี่ปี มันได้ผล แยกเข้าใจ แยกยิ้ม แยกบอก thank you บางคนให้ทิปยี่สิบบาทไว้ได้หมอน

แต่ทุกครั้งที่แขกถามอะไรที่ไม่อยู่ในกระดาษ เช่น Could you bring an extra pillow? หรือ Is the restaurant still open? เธอจะยิ้ม พูดว่า “One moment!” แล้ววิ่งไปตามพนักงานต้อนรับ ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือฟ้า

Auntie Pen gave her a card. Hotel English. “Housekeeping! Make up room? Towel? No have. Same same.” It worked. Guests understood. But when a guest asked a new question, Lemon said, “One moment!” and ran.

• • •

คนที่ทำให้งานแม่บ้านทนได้ ไม่ใช่กระดาษของบ้าเพ็ญ แต่เป็นดา

ดา ชื่อจริงพาริดา อายุมากกว่ามะนาวสองปี บ้านอยู่ในชุมชนมุสลิมริมคลองท้ายเมืองกระบี่ ห่างจากซอยของมะนาวไม่ถึงสองกิโล ทุกเช้าตอนหกโมงครึ่ง ดาจอดมอเตอร์ไซค์หน้าบ้านมะนาว อธิญาบสีเทาอ่อนจอดอยู่ได้หมวกกันน็อก บีบแตรสองที แล้วสองคนก็ซ้อนกันไปอวานาง ยี่สิบกิโลเมตร ทารค่าน้ำมันกันคนละครึ่ง ของที่ห้าของมะนาวจึงบางลงได้อีกนิด

ตอนเที่ยง ดาหายไปสิบห้าวันที่ห้องละหมาดเล็กๆ หลังห้องซักรีด มะนาวนั่งรอบล้างผ้าหน้าประตูกินข้าวกล่องไปครึ่งหนึ่ง เก็บอีกครั้งไว้กินด้วยกัน ไม่เคยมีใครตกลงกันว่าจะทำแบบนี้ มันเกิดขึ้นเองตั้งแต่วันที่สอง แล้วก็ไม่เคยหยุด

ดาไม่กลัวภาษาอังกฤษ และนั่นคือสิ่งที่มะนาวไม่เข้าใจที่สุด

“ฉันพูดไทยกลาง พูดภาษาใต้ ยายสอนมลายูให้นิดหน่อย” ดาบอก ระหว่างพับผ้าปูที่นอนคู่กัน “ภาษาอังกฤษก็แค่ภาษาที่สี่ จะยากกว่าภาษาที่สามได้อย่างไร”

แขกที่ดาชอบที่สุดคือครอบครัวจากมาเลเซียกับอินโดนีเซีย ที่บินมาเที่ยวอวานางทุกวันหยุดยาว ผู้หญิงพวกนั้นใส่ฮิญาบเหมือนเธอ ถามเธอเป็นภาษาอังกฤษว่ามัสยิดที่ใกล้ที่สุดอยู่ในไหน อาหารร้านไหนอร่อย และพูดภาษาอังกฤษผิดเยอะพอๆ กับเธอ

“เขาพูดผิด ฉันพูดผิด แต่เราเข้าใจกันหมด” ดาหัวเราะ “ไม่มีใครอายุ ภาษาอังกฤษไม่ใช่ของฝรั่งคนเดียวมะนาว มันเป็นภาษากลางของคนที่ไม่ได้เกิดมากับมัน เหมือนเรานี้แหละ”

มะนาวจำประโยคนั้นไว้ แต่ยังไม่เชื่อ ต้องใช้เวลาอีกหลายปี

Da rode with Lemon to work every morning, her gray hijab tucked under her helmet. Da spoke Thai, Southern Thai, and a little Malay. “English is just my fourth language,” she said. “It’s not only for Westerners. It’s the language of people who weren’t born with it. Like us.”

• • •

มะนาวไม่ได้ยอมแพ้ภาษาอังกฤษง่ายๆ เธอพยายาม หลายครั้ง

ครั้งแรก เธอเจอคลิบโนโซเชียล “พูดภาษาอังกฤษได้ใน 30 วัน” เธอดูคลิบวันที่หนึ่งตอนห้าทุ่ม จดลงสมุด วันที่สองก็ดู วันที่สามก็ดู วันที่สี่ เธอทำห้องพักยี่สิบสองห้อง กลับถึงบ้านสี่ทุ่ม ช่วยแม่หั่นผักสำหรับแกงพวุ้นนี้ แล้วกลับไปพร้อมโทรศัพท์ในมือ คลิบวันที่สี่เล่นจนจบโดยไม่มีใครดู เธอไม่เคยกลับไปดูวันที่ห้า

ครั้งที่สอง เธอโหลดแอปเรียนภาษาที่มีการตูนตัวเล็กๆ คอยเตือนทุกคืนว่า “อย่าลืมนึกวันนี้นะ!” เธอฝึกได้สิบเจ็ดวันติด แล้วคืนที่สิบแปด เก่งมาเก็บเงินเช้า เธอรองจนสามทุ่มครึ่ง ลืมแอปไปเลย เช้าวันต่อมา ตัวเลขสิบเจ็ดกลายเป็นศูนย์ และการตูนตัวเล็กก็ทำหน้าที่เศร้า เธอลบแอปทิ้งด้วยความอาย ทั้งที่ไม่มีใครเห็น

ครั้งที่สาม เธอซื้อหนังสือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเล่มหนาจากร้านหนังสือในห้าง สามร้อยเก้าสิบบาท เธออ่านบทที่หนึ่ง Parts of Speech จนจบ บทที่สอง Tenses มีสิบสองแบบ เธออ่านถึง Present Perfect Continuous แล้วปิดหนังสือ ตอนนั้นมันใช้เป็นที่วางแก้วน้ำข้างเตียง

แต่ปัญหาที่แท้จริงอยู่ลึกกว่านั้น และมะนาวยังไม่รู้ตัว

ตลอดสิบสองปีในโรงเรียน ไม่มีใครเคยสอนเธอว่าตัวอักษรภาษาอังกฤษแต่ละตัวออกเสียงอย่างไร เธอท่อง A B C ได้ ร้องเพลง A B C ได้ แต่ไม่มีใครบอกว่า a ใน cat กับ a ใน cake ไม่เหมือนกัน ไม่มีใครสอนให้แบ่งคำยาวๆ ออกเป็นพยางค์ เธอจำคำศัพท์เป็นรูปร่าง เหมือนจำหน้าคน แล้วเขียนคำอ่านภาษาไทยไว้ข้างใต้ vegetable เขียนว่า เวจเจ็ทเทเบิล comfortable เขียนว่า คอมฟอร์ทเทเบิล ซึ่งผิดทั้งสองคำ แต่เธอไม่รู้

ผลคือ ทุกคำใหม่เป็นคนแปลกหน้า เธออ่านมันออกเสียงเองไม่ได้ ต้องรอให้ใครสักคนพูดให้ฟังก่อน ถ้าไม่มีใครพูด คำนั้นก็จะอยู่บนกระดานเฉยๆ เงียบๆ เหมือนประตูที่ไม่มีลูกบิด

No one ever taught her the sounds of the letters. She knew A, B, C. She did not know that the “a” in cat and the “a” in cake are different. Every new word was a stranger. She could not read it out loud by herself.

ทุกครั้งที่เลิก เธอบอกตัวเองว่าเพราะไม่มีเวลา ซึ่งก็จริง แต่ลึกลงไป มีเสียงเล็กๆ เสียงหนึ่ง เสียงของเด็กผู้ชายหลังห้อง ม.2 ร้องว่า กินเหา และเสียงนั้นบอกเธอว่า ภาษาอังกฤษเป็นของคนอื่น

She tried. A video course: she stopped on day four. An app: seventeen days, then zero. A grammar book: now it holds her water glass. Each time, she said, “No time.” It was true. But it was not all the truth.

• • •

สิ่งเดียวที่มะนาวไม่เคยเลิก คือแอโรบิก

ทุกเย็นหกโมงครึ่ง ที่ลานริมแม่น้ำในสวนสาธารณะธารากลางเมืองกระบี่ ผู้หญิงหลายร้อยคนยืนเรียงแถวหันหน้าเข้าหาเวทีเล็กๆ ส่วนใหญ่เป็นป้าๆ แม่ๆ ใส่เสื้อยืดสีสะท้อนแสง ชมพู เขียวมะนาว ส้ม บางคนพาหลานมา บางคนพาหมามา ไม่ต้องจ่ายเงิน ไม่ต้องสมัคร ไม่มีใครถามว่าเดินเป็นไหม แคมป์แล้วก็ยืน

อากาศตอนเย็นยังอุ่นเหมือนผ้าห่ม กลิ่นหุบป่ากับลูกชิ้นทอดลอยมาจากรถเข็นริมสวน พื้นปูนยังร้อนจากแดดทั้งวันจนรู้สึกได้ผ่านพื้นรองเท้า และเพลงจากลำโพงตัวใหญ่ดังจนสั่นอยู่ในอก ไม่ใช่แค่ในหู

บนเวที ครูแอโรบิกชื่อพี่ต้อม ผู้ชายตัวเล็กใส่เสื้อกล้ามสีทอง ไม้คเคาต์หัว ลำโพงตัวใหญ่เปิดเพลงเสียงดังจนพื้นสั่น และพี่ต้อมนับจังหวะเป็นภาษาอังกฤษ ทุกเย็น ทุกเพลง

“One! Two! Three! Four! ซ้าย! Left! Left! ขวา! Right! Right! Turn around! Again! Clap, clap! Very good, คุณแม่!”

แม่ของมะนาวมาทุกเย็นตั้งแต่ก่อนเจี๊หวส์ ป้าเพ็ญมาทุกเย็นตั้งแต่ก่อนมะนาวเกิด มะนาวเริ่มมาตั้งแต่ห้าขวบ เพราะหนึ่งชั่วโมงในสวนธาราคือหนึ่งชั่วโมงเดียวของวันที่เธอไม่ต้องคิดเรื่องของจดหมาย

และนี่คือเรื่องตลกที่มะนาวไม่เคยบอกใคร คำว่า left กับ right ในภาษาอังกฤษ เธอไม่ได้เรียนจากครูสมศรี ไม่ได้เรียนจากมหาวิทยาลัย เธอเรียนจากพี่ต้อม เพราะพี่ต้อมตะโกนมันห้าร้อยครั้งต่อเย็น และถ้าเธอหันผิดข้าง ป้าเพ็ญจะชนเธอ

ไม่มีใครเคยหัวเราะเยาะเธอที่สวนธารา เพราะทุกคนหันผิดข้าง ทุกคน ทุกเย็น

Every evening, hundreds of women do free aerobics in Thara Park. The teacher counts in English. “One! Two! Three! Four! Left! Right! Turn around!” Lemon learned left and right here. Not in school. Here. Everybody turns the wrong way. Nobody laughs.

ภาพประกอบ 3 · ILLUSTRATION 3
แอโรบิกที่สวนธารา · Aerobics in Thara Park

คืนหนึ่งในเดือนมีนาคม มะนาวมาแอโรบิกสาย เพราะออกจากโรงแรมเช้า เสื้อยูนีฟอร์มแม่บ้านสีฟ้า กระดุมไม้ของเธอเป็นนัยาล้างห้องน้ำทั้งตัว ชุดเดียวที่เหลือในล็อกเกอร์คือเสื้อยืดสีดำกับกางเกงสีดำที่ใส่ขี้ออเตอร์ไซด์

ป้าเพ็ญมองเธอขึ้นลง แล้วยิ้มแบบที่ป้ายิ้มเวลามีข่าว

“หนู รู้ไหมว่าใส่สีดำแบบนี้แปลว่าอะไร”

“แปลว่าเพิ่งเลิกงานค่ะป้า”

“ไม่ใช่” ป้าเพ็ญกระซิบเสียงดังพอให้ป้าอีกห้าคนได้ยิน “หลานป้าที่กรุงเทพฯ บอกว่าตอนนี้เด็กๆ ไปวิ่งกันเป็นกลุ่มตอนเย็น ใครใส่ชุดดำไปวิ่ง แปลว่าโสด ให้คนอื่นรู้ว่ายังว่าง หนูประกาศโสดกลางสวนสาธารณะเนี่ย”

ป้าห้าคนหันมามองพร้อมกัน แม่ของมะนาวหัวเราะจนต้องหยุดเดิน พี่ต้อมบนเวทีไม่รู้เรื่องอะไรด้วย ยังตะโกน “Turn around!” อยู่คนเดียว

มะนาวหน้าแดง หันผิตข้าง ซนป้าเพ็ญ

Auntie Pen said, “In Bangkok, young people wear black to the running club. Black means single.” Lemon was wearing black. All the aunties looked at her. Lemon turned the wrong way.

แต่คืนนั้นจบไม่สวยเหมือนที่เริ่ม

ตอนเพลงที่สาม มีเสียงท่อมอเตอร์ไซด์ดังมาจากถนนข้างสวน ดังกว่าลำโพงของพี่ต้อม มะนาวรู้จักเสียงนี้ ทุกคนในซอยของเธอรู้จักเสียงนี้

געגורלบนทางเท้า เดินเข้ามาในสวน ถือสมุดเล่มเล็ก เดินผ่านแถวป้าๆ ที่ยังเดินอยู่ ตรงมาที่แม่ของมะนาว

“แม่” เก่งพูด ยังยิ้มอยู่ เสียงยังสุภาพอยู่ “สามวันแล้วนะครับ น้ำไม่อยู่บ้าน ผมเลยต้องมาตามที่นี่ขอโทษนะครับ”

เพลงยังเล่น พี่ต้อมยังนับ One, two, three, four แต่ป้าๆ แถวใกล้ๆ หยุดเดินที่ละคน ทีละคน หันมามอง

มะนาวรู้สึกเหมือนยืนอยู่หน้าห้อง ม.2 อีกครั้ง ทุกสายตามองมาที่เธอ แต่ครั้งนี้ไม่มีใครหัวเราะ ครั้งนี้แยกเวลานั้น ครั้งนี้ทุกคนสงสาร

เธอเปิดกระเป๋าสตางค์ หยิบแบงก์ห้าร้อยสองใบ เงินค่ากินที่เหลือของสัปดาห์ ยื่นให้เก่ง

“ของสามวันค่ะ”

เก่งนับ จดลงสมุด แล้วก้มหน้าลงมาพูดเบาๆ “สัปดาห์นี้เจ็บอกว่าอยากได้เงินคืนสินบ้างนะครับ ไม่งั้นเจ็บอกว่า อู่ของน้ำ” เขาไม่ได้พูดจบประโยค เขาไม่จำเป็นต้องพูดจบ

แล้วเก่งก็เดินกลับไปท่อมอเตอร์ไซด์ เสียงท่อมดังขึ้นอีกครั้ง แล้วค่อยๆ หายไป

สวนเจียบไปสองวินาที มีแค่เพลงกับเสียงฟี่ต้อม
แล้วแม่ก็ทำสิ่งที่มะนาวไม่มีวันลืม
แม่หันกลับไปหาเวที ยกแขนขึ้น และเต้นต่อ ไม่ใช่เต้นเบาๆ แต่เต้นแรงกว่าเดิม ยกเข้าสูงกว่าเดิม ยกเข้าสูงกว่าเดิม
ตบมือดังกว่าเดิม
“เต้นต่อลูก” แม่พูดโดยไม่หันมา หายใจหอบ “หนีไม่ได้ทำให้เราเต้นไม่ได้”
ป้าเพ็ญเต้นต่อ ป้าหาคคนที่หันมามองเต้นต่อ แถวหน้า แถวหลัง ทั้งสวนกลับมาเต้น เหมือนไม่มีอะไร
เกิดขึ้น เหมือนทุกคนตกลงกันโดยไม่ต้องพูดว่า เรื่องนี้ไม่ใช่ความผิดของใคร
“Left!” ฟี่ต้อมตะโกน
มะนาวหันซ้าย ถูกข้างเป็นครั้งแรกของคืนนั้น น้ำตาไหลลงมาผสมกับเหงื่อ ไม่มีใครเห็นความต่าง

The debt collector came to the park. Everyone stopped dancing. Everyone looked. Lemon paid. Then her mother did something Lemon never forgot. She danced harder. “Keep dancing,” she said. “Debt does not stop us from dancing.”

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter

housekeeping	แผนกแม่บ้าน	Housekeeping! May I come in?
interview	สัมภาษณ์	The interview was in English.
loan	เงินกู้	She pays her student loan every month.
interest	ดอกเบี้ย	Twenty percent interest every month.
envelope	ซองจดหมาย	She had five envelopes.
flood	น้ำท่วม	The flood came in October.
left	ซ้าย	Left! Left!
right	ขวา	Right! Right!
turn around	หมุนตัว หันกลับ	Turn around!
again	อีกครั้ง	Again! Clap, clap!

🎧 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch2

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch2

บทที่ 3 · CHAPTER 3

The Man Who Spoke For Her

ผู้ชายที่พูดแทนเธอ

ระดับ 1 · Level 1

ไทย 90% · English 10%

เสียงของตัวอักษร · พยางค์ · การใช้พจนานุกรม
Letter sounds · syllables · the dictionary

สองปีก่อนที่คาร์ลอสจะเดินเข้ามาในล็อบบี้ มะนาวมีงานที่สอง

ทุกวันเสาร์อาทิตย์ หลังเลิกงานแม่บ้านตอนสี่โมงเย็น เธอขี่มอเตอร์ไซค์ไปเปลี่ยนเสื้อเป็นสีกรมท่าที่ร้านอาหารทะเลบนหน้าผาของคุณนายวิไล ทำงานเสิร์ฟถึงสี่ทุ่ม คืนละสี่ร้อยบาทบวกทิป ทุกบาทจากงานนี้ลงของที่สี่ ของของเจี๊หวังส์

ร้านของคุณนายวิไลเป็นร้านที่ฝรั่งในอ่าวนางพูดถึง โต๊ะไม้สักริมหน้าผา โคมไฟแขวนสีส้ม ปลาสดในตู้กระจกที่ลูกค้าเดินไปชี้เลือกเองได้ เมนูมีสองภาษา และพนักงานทุกคนต้องจำประโยคพวกนี้ให้ได้

ภาษาอังกฤษของพนักงานเสิร์ฟ (ฉบับคุณนายวิไล)

Wilai's Waiter English

English	ไทย
Hello, how many people?	สวัสดีค่ะ กี่ท่านคะ
This way, please.	เชิญทางนี้ค่ะ
Spicy or not spicy?	เผ็ดหรือไม่เผ็ดคะ
Anything to drink?	รับเครื่องดื่มอะไรดีคะ
Check bin?	เช็คบิลไหมคะ

มะนาวทำได้หมด และมันได้ผล จนถึงคืนวันเสาร์ปลายเดือนพฤศจิกายน

She had a second job. A waitress, at Khun Wilai's seafood restaurant on the cliff. Four hundred baht a night. Every baht went to Jae Hong.

...

ผู้ชายคนนั้นตัวใหญ่ หน้าแดง พูดภาษาอังกฤษสำเนียงที่มะนาวไม่เคยได้ยิน เขาดื่มเบียร์ไปหกขวดแล้วและเขายกจานปลากะพงหนึ่งมะนาวขึ้นมาให้เธอดู

“Mate. Mate. I said NO chili. Is this no chili? Does this look like no chili to you?”

มะนาวได้ยินแค่ no chili ซึ่งเธอจำได้ว่าเธอสั่ง และเธอจำได้ว่าเธอบอกครัวแล้ว แต่พ่อครัวใส่พริกขี้หนู ซอยลงไปบนน้ำจิ้มด้านข้าง ไม่ใช่ในปลา ซึ่งในความคิดของพ่อครัว นั่นคือ no chili

เธอรู้ทั้งหมดนี้ เป็นภาษาไทย

“Sorry, sorry,” เธอพูด “Chili... same same. No chili in fish. Chili... here.” เธอชี้ถ้วยน้ำจิ้ม

“Same same? It’s not same same, love, I can’t eat this, I’ll be up all night!” เสียงของเขาดัง ขึ้น โตะข้างๆ หันมามอง คุณนายวิลที่ยืนอยู่หน้าร้านหันมามอง

มะนาวรู้สึกเหมือนพื้นไม้สักใต้เท้าเอียง เหมือนยืนอยู่หน้าห้อง ม.2 อีกครั้ง เธออ้าปาก แต่ไม่มีอะไร ออกมา

แล้วก็มีเสียงหนึ่งดังขึ้นข้างหลังเธอ

“Hey, man, I’m so sorry about that. Totally our bad. The chili’s just in the dipping sauce, see? The fish is clean. But let me get you a fresh one, no sauce at all, and the beers are on us tonight. Sound good?”

ผู้ชายตัวใหญ่หยุดพูด มองคนที่พูด มองจานปลา แล้วหัวเราะ “Yeah. Yeah, alright. Cheers, mate.”

มะนาวหันไป

ผู้ชายที่ยืนอยู่ข้างหลังเธอสูงเกือบเมตรเก้า ผิวเข้มแดด ฟันขาว ใส่เสื้อยัดสีขาวยกกับกางเกงขาสั้นของทีม บาสอเมริกัน เขายืมให้เธอ แล้วพูดภาษาไทยที่มีสำเนียงฝรั่งเศสปนนิดๆ

“ไม่เป็นไรนะครับ เขาเมา ผมโรเบิร์ต ลูกแมวีไล เพิ่งกลับมาจากแคลิฟอร์เนียเมื่อวาน”

A customer was angry. Lemon froze. Then a voice behind her spoke perfect English. “Hey, man, I’m so sorry. Totally our bad.” The customer laughed. The voice belonged to Robert. Khun Wilai’s son.

• • •

คำว่า Totally our bad มะนาวไม่เข้าใจ เธอกลับบ้านแล้วพิมพ์ลงในโทรศัพท์ที่ละตัว our bad แปลว่า ความผิดของเรา เป็นภาษาพูดของคนอเมริกัน

เธอนั่งมองค่านับบนจออยู่นาน เธอไม่ได้พูดว่า ความผิดของเธอ เธอพูดว่า ของเรา

ไม่มีใครเคยพูดว่า ของเรา แทนเธอมาก่อน

• • •

โรเบิร์ตไม่ได้ปล่อยให้เธอรอนาน

เย็นวันพุธถัดมา ที่สวนธารา ตอนตี้ออมตะโกน “Turn around!” มะนาวหันกลับ และเจอโรเบิร์ตยืน อยู่หลังแถวป่าๆ ใส่ชุดวิ่ง ถือขวดน้ำ ป้าเพ็ญเห็นก่อน และป้าเพ็ญตอกเธอแรงจนเกือบล้ม

ตั้งแต่นั้น ชุดตาก็ยังอยู่ในล็อกเกอร์ของมะนาว ไม่ใช่เพราะป้าเพ็ญ มะนาวบอกตัวเอง แค่ว่าคงดี หลังเพลงสุดท้าย โรเบิร์ตเดินมาหา มองเสื้อยัดสีดำ กางเกงสีดำของเธอ แล้วยิ้ม

“So I heard a rumor,” เขาพูดเป็นภาษาอังกฤษ แล้วพูดต่อเป็นภาษาไทยทันที เหมือนรู้ว่าเธอตามไม่ทัน “ผมได้ยินมาว่าใส่ดำแปลว่าโสด จริงหรือเปล่าครับ”

ป้าห้าคนข้างหลังเธอส่งเสียง “อื๊ยยย” พร้อมกัน แม่ของมะนาวทำเป็นผูกเชือกรองเท้า ทั้งที่รองเท้าไม่มีเชือก

“นี่ชุดทำงานค่ะ” มะนาวตอบ หน้าร้อนเหมือนเพิ่งเดินมาสามชั่วโมง

“Okay,” โรเบิร์ตหัวเราะ “So that’s a yes.”

At the park, Robert found her. She was wearing black. “I heard black means single,” he said. “Is that true?” All the aunties said, “Ooooh!” Her mother pretended to tie her shoes. Her shoes had no laces.

• • •

สามเดือนแรกกับโรเบิร์ตเหมือนการได้นั่งเครื่องบินครั้งแรก

เขาพาเธอไปกินข้าวที่ร้านที่เธอเคยเห็นแค่จากข้างนอก เขาพานั่งเรือส่วนตัวไปเกาะปอดตะตอน พระอาทิตย์ตก เขาซื้อรองเท้าผ้าใบสีขาวให้คู่หนึ่ง โซซึพอดี เพราะเขาแอบดูโซซึจากรองเท้าเก่าของเธอ

และทุกที่ที่ไป เขาพูดแทนเธอ

ที่ร้านกาแฟของฝรั่ง เขาสั่งให้ ที่โรงพยาบาลเอกชนตอนเธอเป็นไข้ เขาคุยกับหมอให้ ตอนนักร้องเที่ยวถามทางเธอบนถนน เขาตอบให้ ก่อนที่เธอจะทันเปิดปาก

ตอนแรก มันรู้สึกเหมือนมีหลังคา เหมือนฝนตกแล้วมีคนกางร่มให้ ไม่ต้องกลัวคำถามที่ไม่อยู่ในกระดาษอีกแล้ว ไม่ต้องวิ่งไปตามฟ้า ไม่ต้องพูดว่า One moment! อีกแล้ว

คืนหนึ่งในรถของเขา เธอพูดเบาๆ ว่าอยากเรียนภาษาอังกฤษให้เก่งกว่านี้ อยากให้เขาช่วยสอน โรเบิร์ตหัวเราะ เอื้อมมือมาบีบมือเธอ

“You don’t need English, babe. I’m here.”

เธอคิดว่ามันเป็นคำพูดที่โรแมนติกที่สุดที่เคยได้ยิน

เธอใช้เวลาสองปีกว่า จะรู้ว่ามันแปลว่าอะไรจริงๆ

At first, it felt like an umbrella in the rain. He spoke for her everywhere. One night she said, “Can you teach me English?” He laughed. “You don’t need English, babe. I’m here.” She thought it was romantic. It took her two years to understand it.

• • •

เดือนกุมภาพันธ์ เบียร์กลับมากระษั

เบียร์กลับมาหนึ่งเดือนเต็ม เพื่อจัดงานแต่งงานแบบไทยกับสติเวนที่บ้านแม่ ก่อนจะบินไปอยู่แคลิฟอร์เนีย กับเขาถาวร และตลอดเดือนนั้น ทุกเย็นหลังแอรอบิก เบียร์จะมานั่งบนแคร่ไม้ไผ่ต้นมะม่วงหน้าบ้าน มะนาว กินมะม่วงเปรี้ยวจิ้มพริกเกลือ และพูดไม่หยุด

คืนที่สาม เบียร์หยิบสมุดคำศัพท์ของมะนาวขึ้นมาดู สมุดเล่มเก่าตั้งแต่สมัยมหาวิทยาลัย และเห็นคำอ่านภาษาไทยที่เขียนไว้ใต้ทุกคำ

“แก” เบียร์พูด “comfortable แกอ่านว่าอะไร”

“คอม-ฟอร์ท-เท-เบิล”

เบียร์หัวเราะจนมะม่วงหลุดจากมือ

“อัยย้า ฉันท่านแบบนี้แหละ จนไปทำงานที่ภูเก็ต แล้วแขกฝรั่งหัวเราะใส่หน้าฉัน” เบียร์ขีดมือกับกางเกง “ไม่ใช่ความผิดแกหรอก ไม่มีใครสอนเราเรื่องเสียง ครูสอนแต่คำแปลกับไวยากรณ์ ไม่เคยสอนว่าตัวอักษรมันร้องเพลงยังไง”

“ร้องเพลง?”

“ทุกตัวมีเสียงของมัน เหมือน ก ไก่ ข ไข่ นั่นแหละ แต่ไม่มีใครสอนเรา ABC แบบนั้น เราท่อง เอ บี ซี เป็นชื่อ ไม่ได้ท่องเป็นเสียง”

Beer looked at her notebook. Under every English word, Lemon wrote Thai sounds. “Comfortable: คอม-ฟอร์ท-เท-เบิล.” Beer laughed. “Me too! Nobody taught us the sounds. We learned the names of the letters. Not the sounds.”

...

คืนนั้นและอีกสี่คืนต่อมา ใต้ต้นมะม่วง เบียร์สอนสิ่งที่ครูสมศรีไม่เคยสอน

มะม่วงเปรี้ยวจนหน้าเบ้ พริกเกลือติดปลายนิ้วเค็มปนเผ็ด เสียงจิ้งหรีดดังมาจากสวนหลังบ้าน ยุงกัดข้อเท้าทั้งสองคนจนแดงเป็นจุดๆ แต่ไม่มีใครยอมลุก

เบียร์เริ่มจากตัวอักษร ไม่ใช่ชื่อ แต่เสียง b ไม่ใช่ บี แต่คือเสียง เบอะ สั้นๆ เหมือนลมออกจากปาก t คือ เทอะ s คือเสียงงู ชซซ แล้วเบียร์ก็เอาเสียงมาต่อกัน

“ซ... อะ... เทอะ” เบียร์พูดซ้ำๆ ซ้ำตัวอักษร s-a-t “sat ไร แค่นี้แหละ แกอ่านคำที่ไม่เคยเห็นได้แล้ว”

แล้วเบียร์ก็สอนเรื่องสระที่เปลี่ยนเสียง cat กับ cake ตัว e ที่ท้าย cake ไม่ออกเสียง แต่มันทำให้ a ร้องชื่อตัวเอง เอ เบียร์เรียกมันว่า e วิเศษ เพราะครูที่ภูเก็ตเรียกว่า magic e

คืนที่เจ็ด เบียร์สอนเรื่องพยางค์ ให้มะนาวตบมือตามจังหวะคำ

“com-fort-a-ble ตบสี่ครั้งใช้ใหม่ แต่คนอเมริกันพูดแค่สามครั้ง COMF-ter-bul เขากลิ่นพยางค์กลาง แล้วเน้นเสียงที่พยางค์แรก แรงๆ ไปเลย ที่เหลือพูดเบาๆ เร็วๆ”

มะนาวตบมือ COMF-ter-bul COMF-ter-bul แม่ที่นั่งหันพักอยู่ในครัวตะโกนออกมาว่า “ตบยุงหรือไงลูก”

และคืนที่สิบ เบียร์สอนสิ่งที่เปลี่ยนชีวิตเธอที่สุด

Under the mango tree, Beer taught her the sounds. Not “bee,” but b. Not “tee,” but t. “S... a... t. Sat! Now you can read a new word!” Then the magic e: cat, cake. Then syllables. Clap the word. COMF-ter-bul. Her mother shouted, “Are you killing mosquitoes?”

ภาพประกอบ 4 · ILLUSTRATION 4
ใต้ต้นมะม่วง · Under the mango tree

“แกมีพจนานุกรมไหม”

มะนาวยื่นโทรศัพท์ให้ เปิดแอปแปลภาษาที่ใช้มาตลอด พิมพ์ภาษาไทยลงไป ได้ภาษาอังกฤษออกมา “อันนี้ไม่ใช่พจนานุกรม” เบียร์ส่ายหัว “อันนี้คือเครื่องแปล มันบอกแล้วว่าคำแปลว่าอะไร แต่ไม่บอกแกว่ามันออกเสียงยังไง เน้นตรงไหน ใช้ยังไง ฉันจะสอนแกใช้ของจริง”

เบียร์โหลดแอปพจนานุกรมภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนให้ แล้วพิมพ์คำว่า comfortable หน้าจอขึ้นคำนั้น พร้อมกับตัวอักษรแปลกๆ ในเครื่องหมายทับ /'kʌmf.tə.bəl/ ไอคอนลำโพงเล็กๆ สองอัน ริงอังกฤษกับธงอเมริกา และประโยคตัวอย่างสามประโยค

“ดูนี่” เบียร์ชี้ “ขีดเล็กๆ ข้างบนตรงหน้า kʌmf นั้นแหละ เน้นตรงนั้น จุดเล็กๆ คือที่แบ่งพยางค์ ตัวที่หน้าตาเหมือนตัว e กลับหัว เรียกว่า schwa เป็นเสียง เออะ เบาๆ ซ้ำเสียงที่สุดในภาษาอังกฤษ ทุกคำมีมันซ่อนอยู่ แล้วกดลำโพงนี่ ฟัง”

มะนาวกดลำโพงธงอเมริกา ผู้หญิงในโทรศัพท์พูดว่า comfortable

COMF-ter-bul

มะนาวพูดตาม ผู้หญิงในโทรศัพท์พูดอีกครั้ง มะนาวพูดอีกครั้ง

“เห็นไหม” เบียร์พูด “แกไม่ต้องรอใครพูดให้ฟังอีกแล้ว คำใหม่ทุกคำ แกเปิดมันเองได้”

มะนาวมองจอโทรศัพท์ คิดถึงประตูที่ไม่มีลูกบิด

ตอนนี้มันมีลูกบิดแล้ว

“That is a translator,” Beer said. “Not a dictionary.” She showed Lemon a real learner’s dictionary. The sound symbols. The stress mark. The speaker button. “Now you don’t need to wait for someone to say the word. You can open every new word by yourself.” The door had a handle now.

สิ่งที่เบียร์สอนใต้ต้นมะม่วง

What Beer Taught Under the Mango Tree

นี่คือสิ่งที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่เคยได้เรียน และเป็นเหตุผลที่คำใหม่ทุกคำรู้สึกเหมือนคนแปลกหน้า

1. ตัวอักษรมีเสียง ไม่ใช่แค่ชื่อ · Letters have sounds, not only names.

ตัวอักษร	ชื่อ (name)	เสียง (sound)	คำ
b	บี	เบอะ	bed
t	ที	เทอะ	top
s	เอส	ซซซ	sun
m	เอ็ม	มมม	map
f	เอฟ	ฟฟฟ (ฟันบนแตะริมฝีปากล่าง)	fish

2. e วิเศษ (magic e) · cat → cake, kit → kite, hop → hope ตัว e ท้ายคำเงียบ แต่ทำให้สระข้างหน้าพูดชื่อตัวเอง

3. ตบมีอนับพยางค์ · Clap the syllables: ba-NA-na (3) · HO-tel? ไม่ใช่! ho-TEL (2) · VEG-ta-bul (3) ไม่ใช่ 4)

4. วิธีอ่านพจนานุกรม · How to read a dictionary entry:

- /'kʌmf.tə.bəl/ ชัด ' อยู่หน้าพยางค์ที่เน้น · the mark ' comes before the strong syllable
- อ (schwa) = เสียง เออะ เบาๆ เสียงที่พบบ่อยที่สุดในภาษาอังกฤษ
- กดลำโพง ฟัง พูดตาม สามครั้ง · Press, listen, repeat three times.

ระวัง เครื่องแปล (translator) ≠ พจนานุกรม (dictionary) เครื่องแปลให้ความหมาย พจนานุกรมให้เสียงการเน้น และตัวอย่าง

...

แต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ทุกอย่างพังลงในคืนเดียว

เป็นคืนสิ้นเดือน คืนที่เก่งบอกไว้ว่าเจี๊หวส้อยากได้เงินเดือนคืน และพ่อไม่มี พ่อมีสามพันสองร้อยบาทกับมอเตอร์ไซค์ซ่อมเสร็จสองคันที่ลูกค้ายังไม่มารับ

คืนนั้นไม่ใช่เก่งที่มา

เป็นผู้ชายสองคนที่มะนาวไม่เคยเห็น ตัวใหญ่ ไม่ยิ้ม ไม่เรียกพ่อว่าน้า มาด้วยรถกระบะสีเทา จอดขวางหน้าอู่ คนหนึ่งเดินเข้าไปในอู่โดยไม่ขออนุญาต เตะกล่องเครื่องมือของพ่อจนประแจกระจายเต็มพื้นปูน อีกคนยืนกอดอกที่ประตู

เสียงประแจกระแทกพื้นปูนดังเคร้ง เคร้ง เคร้ง เหมือนกระดิ่งที่ไม่มีใครอยากได้ยิน แล้วทุกอย่างก็เงียบ เหลือแค่เสียงเครื่องยนต์รถกระบะที่ยังติดอยู่หน้าอู่ กับกลิ่นท่อไอเสียที่ลอยเข้ามาในบ้าน

“เจี๊หวบอกว่าถ้าไม่มีเงินเดือน” คนที่ยืนกอดอกพูด เสียงเรียบ “อาทิตย์หน้าจะมาชนเครื่องมือไป แล้วอู่นี้ก็ไม่ต้องเปิดอีก”

พ่อยืนนิ่ง มือข้างลำตัว มะนาวเห็นมือพ่อสั่น เป็นครั้งแรกในชีวิตที่เห็นมือพ่อสั่น

หนองยืนอยู่หลังประตูบ้าน ถือโทรศัพท์ไว้ อายุสิบห้า ตัวสั้นกว่าพ่อ และโรเบิร์ตก็อยู่ที่นั่น เพราะเขาเพิ่งมาส่งเธอหลังกินข้าว รถของเขายังติดเครื่องอยู่หน้าบ้าน เขาเดินเข้ามา ไม่ได้เร็ว ไม่ได้ตะโกน เขากลมพ่อเป็นภาษาไทยว่า “เท่าไรครับน้ำ”

พ่อก็ไม่ตอบ มนะวตอบแทน เสียงเบามาก “สามแสนค่ะ”

พ่อน้ำซัด หนองกลืนหายใจ แม้มือปิดปาก สามแสน ทั้งบ้านไม่มีใครเคยเห็นเงินสามแสนพร้อมกัน โรเบิร์ตไม่ได้หน้าซัด เขาหยิบโทรศัพท์ขึ้นมา ขอเลขพร้อมเพย์ของเจ็ทส์ กดโอนสามแสนบาทตรงนั้น ได้แสงไฟถนน ใช้เวลาไม่ถึงหนึ่งนาที แล้วหันหน้าจ่อให้ผู้ชายที่ยืนกอดอกดู

“Done,” เขาพูด แล้วพูดต่อเป็นภาษาไทย “บอกเจ็ทส์ว่าบ้านนี้หมดหนี้แล้ว ถ้ามาอีก มาคุยกับผม”

ผู้ชายสองคนนับเงิน มองหน้ากัน แล้วขึ้นรถกระบะ ไฟท้ายสีแดงหายไปนอกรอบ

Two men came to the workshop. They kicked her father's toolbox. Her father's hands shook. Robert took out his phone. He transferred three hundred thousand baht in less than a minute. “Done,” he said. The men left.

...

ทุกคนยืนนิ่งในความเงียบที่เหลืออยู่

แล้วพ่อก็ทำสิ่งที่มนะวไม่อยากเห็นที่สุด

พ่อกับผู้ชายอายุห้าสิบสอง มือดำด้วยน้ำมันเครื่องตลอดชีวิต ยกมือไหว้ผู้ชายอายุยี่สิบเจ็ด ไหว้ต่ำ ไหว้แบบที่ไหว้พระ

“ขอบคุณครับ” พ่อพูด “บุญคุณครั้งนี้ ผมจะไม่ลืม”

โรเบิร์ตรับไหว้ แบบไม่ค่อยถนัด ยิ้ม ตบไหล่พ่อเบาๆ “ไม่เป็นไรครับน้ำ It's nothing.”

It's nothing สำหรับเขามันคือไม่มีอะไร สำหรับครอบครัวนั้นมันคือห้าเดือนของเงินเดือนลูกสาว มันคือเสียงท่อมเตอไรซ์ที่จะไม่ดังในซอยอีก มันคือมือของพ่อที่หยุดสั่น

คืนนั้น ขณะช่วยพ่อเก็บประแจจากพื้น มนะวเข้าใจคำว่าบุญคุณดีกว่าครั้งไหนๆ มันไม่ใช่หนี้ที่ไ้คืนด้วยเงิน มันเป็นหนี้ที่ไ้คืนด้วยการอยู่ ด้วยการพูดว่าใช่ ด้วยการไม่พูดว่าไม่

เจ็ทส์เป็นหนี้ที่มีดอกเบีย โรเบิร์ตเป็นหนี้ที่ไม่มีดอกเบีย แต่ไม่มีวันหมด

ประแจตัวที่สามจากซ้าย พ่อแขวนกลับที่เดิม

Her father bowed to Robert. A low wai, like to a monk. “I will never forget this,” he said. Robert said, “It's nothing.” For him, it was nothing. For this family, it was everything. Jae Hong's debt had interest. Robert's debt had none. But it would never end.

ภาพประกอบ 5 · ILLUSTRATION 5

บุญคุณ · The debt of gratitude

• • •

สองอาทิตย์ต่อมา โรเบิร์ตพามะนาวไปพบแม่ของเขารูปเป็นทางการ ที่โต๊ะริมหน้าต่างโต๊ะเดียวกับที่เธอเคยเสิร์ฟปลาให้ฝรั่งมา

คุณนายวิลไสใส่ชุดผ้าไหมสีเขียวหยก สร้อยไข่มุกสามเส้น ยิ้มกว้าง แต่ตาไม่ยิ้ม

“มะนาวใช้ไหมจ๊ะ” คุณนายพูด มองมือของมะนาวที่วางบนโต๊ะ มือที่ผ่านน้ำยาทำความสะอาดมาสองปี “เคยเห็นหน้า เสิร์ฟที่ร้านป่าใช้ไหม แล้วงานประจำทำแม่บ้านหรือจะ ดินะ งานสุจริต”

ทุกคำที่คุณนายพูดเป็นคำชม ทุกคำเจ็บ

โรเบิร์ตไม่ได้สังเกต เขากำลังเล่าให้แม่ฟังเรื่องเกมบาสที่แคลิฟอร์เนีย

Khun Wilai smiled. Her eyes did not smile. She looked at Lemon's hands. "You work in housekeeping? How nice. It's honest work." Every word was a compliment. Every word hurt.

• • •

เปียร์บินวันที่สามของเดือนมีนาคม

ที่สนามบินกระบี่ หน้าประตูขาออก แม่ของเปียร์ร้องไห้ แม่ของมะนาวร้องไห้ สติเว่นยืนถือกระเป๋าสามใบ ยิ้มเกร็งๆ พูดว่า “ขอบคุณค่ะ” กับทุกคนที่เดินผ่าน เพราะเขาเรียนภาษาไทยจากเปียร์

เปียร์ถอดมะนาวนานที่สุด แล้วกระซิบ

“แกฝึกทุกวันนะ ฟังแล้วพูดตาม ห้ามแค่ฟังอย่างเดียว เข้าใจไหม” เปียร์ถอยออกมา จับไหล่มะนาวทั้งสองข้าง มองหน้า “แล้วอีกเรื่อง”

“อะไร”

เปียร์มองไปทางลานจอดรถ ที่โรเบิร์ตนั่งรออยู่ในรถติดแอร์ คุยโทรศัพท์ ไม่ได้ลงมา

“แกแน่ใจนะ เรื่องเขา”

มะนาวยิ้ม รอยยิ้มที่เธอเริ่มฝึก “เขาคือที่บ้านฉันมากนะแก”

“ฉันไม่ได้ถามว่าเขาดีกับบ้านแกไหม” เปียร์พูด “ฉันถามว่าแกแน่ใจไหม”

ประกาศเรียกขึ้นเครื่องดั่งขึ้น เปียร์ไม่ได้รอคำตอบ บางทีเปียร์รู้อยู่แล้ว

At the airport, Beer whispered, "Practice every day. Listen and speak. Not only listen." Then she looked at Robert, waiting in the car. "Are you sure about him?" Lemon said, "He is good to my family." Beer said, "I didn't ask if he is good to your family."

• • •

เธอฝึกตามที่เปียร์สอนได้หนึ่งเดือน กดลำโพง ฟัง พูดตาม ตบมือนับพยางค์บนมอเตอร์ไซด์ตอนติดไฟแดง

แต่การพูดตามต้องใช้เสียง และไม่มีใครฟัง ไม่มีใครบอกว่าถูกหรือผิด โรเบิร์ตบอกว่าเสียงเธอพูดภาษาอังกฤษตลกดี น่ารักดี แล้วหัวเราะ และเธอก็พูดน้อยลง

แล้วเธอก็ค้นพบวิธีที่ง่ายกว่า

ทุกคืน ก่อนนอน เธอนอนบนเตียง ใส่หูฟัง ดูคลิป ช่องของสาวอเมริกันที่พาเที่ยว นิวยอร์ก ช่องของครูคนไทยที่สอน สิบคำที่คนไทยพูดผิด ซีรีส์เกาหลีพากย์อังกฤษซับไทย คลิปสั้นๆ โลกไปเรื่อยๆ คินละชั่วโมง บางคืนสองชั่วโมง

มันรู้สึกเหมือนเรียน เธอเข้าใจมากขึ้นทุกเดือน ฟังสำเนียงอเมริกันออกมากขึ้น หัวเราะตามมุกในคลิป ได้ทันมากขึ้น

แต่เธอไม่ได้พูด ไม่เคยพูด ไม่เคยเขียนอะไรนอกจากคำว่า haha ในช่องคอมเมนต์

หนึ่งปีผ่านไป สองปีผ่านไป หูของเธอเติบโต แต่ปากของเธอยังอยู่ที่เดิม ยังอยู่ที่ Make up room? กับ One moment! ยังอยู่ที่ Pool open, can swim

เหมือนคนที่ดูคลิปว่ายน้ำมาสองปี รู้ทุกท่า บอกได้ว่าใครว่ายผิด แต่ยังไม่เคยลงน้ำ

สองปีต่อมา ในบ่ายวันหนึ่งที่ร้อนจัด ที่ล็อบบี้ของโรงแรมอันดามันชิบรีซ์ มะนาวเย็นแทนฟ้าที่เคาน์เตอร์ต้อนรับอีกครั้ง เสียงโพรซัวร์ให้ตรงเป๊ะ ใส่รอยยิ้มที่ฝึกมาสองปี

รอผู้ชายที่ใส่เสื้อเชิ้ตฟ้าสด โดยไม่รู้ตัวว่ากำลังรอ

She practiced for one month. Then she stopped speaking. She found an easier way: videos. Every night, one hour, two hours. Her ears grew. Her mouth stayed in the same place. Like a person who watches swimming videos for two years, but never gets in the water.

• • •

คืนก่อนวันที่คาร์ลอสจะมาถึง มะนาวเปิดสมุดเล่มเก่าที่เบียร์เคยเปิด หน้าสุดท้ายที่เธอเขียนไว้เมื่อสองปีก่อน ตอนเบียร์ยังอยู่ ลายมือของเธอเองมองกลับมา

วันนี้เบียร์สอน magic e. cat แคท cake เค้ก. ฉันอ่าน kite ได้เอง ไม่มีใครบอก!!

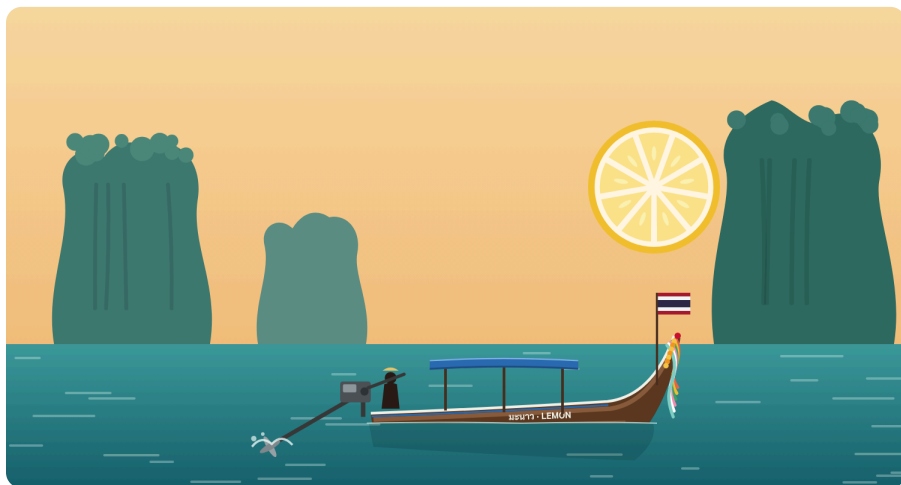
COMF-ter-bul. ไม่ใช่ คอม-ฟอร์ท-เท-เบิล. 555 ฉันผิดมา 10 ปี

เบียร์บอก practice every day. Listen and speak. ok ok. I will.

ได้ข้อความนั้น ไม่มีอะไรอีกเลย สองปีของหน้ากระดาษว่าง

Her old notebook. The last page, from two years ago: "I will." After that, two years of empty pages.

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter		
sound	เสียง	Every letter has a sound.
syllable	พยางค์	Clap the syllables.
stress	การเน้นเสียง	The stress is on the first syllable.
dictionary	พจนานุกรม	A translator is not a dictionary.
translator	เครื่องแปล	The translator gives the meaning.
comfortable	สบาย	COMF-ter-bul.
our bad	ความผิดเรา (ภาษาพูด)	Totally our bad.
rumor	ข่าวลือ	I heard a rumor.
practice	ฝึก	Practice every day.
sure	แน่ใจ	Are you sure about him?
 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch3 ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.		
 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch3		

ACT II

องก์ที่ 2

THE LESSONS

บทเรียน

อ่าวนาง กระบี่ · Ao Nang, Krabi

บทที่ 4 · CHAPTER 4

The Toast and the Wrench

คำอวยพรกับประแจ

ระดับ 1 · Level 1

ไทย 85% · English 15%

คำทักทาย · ชื่อ · คำในโรงแรม
Hello · names · hotel words

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

สองปีก่อน โรเบิร์ตพูดแทนমনาวในร้านอาหารของแม่เขา แล้วกลายเป็นแฟนของเธอ เขาจ่ายหนี้สามแสนบาทให้พ่อของเธอ พ่อให้ของขวัญ และমনาวรู้ว่าบุญคุณนี้ไม่มีวันหมด เบียร์สอนเสียงตัวอักษรและการใช้พจนานุกรม ก่อนบินไปอเมริกา แต่หลังจากนั้น มนาวก็หยุดพูด และดูแลแต่คลิบาสองปี

แต่บ้ายที่อ่าวนางร้อนจนพื้นหินอ่อนในล็อบบี้โรงแรมอันค้ำมนซ์บรีชสองประกาย อากาศเหนียวเหมือนผ้าชุบน้ำอุ่นที่ไม่มีใครบิด กลิ่นดอกจำปาลอยมาจากแจกันข้างประตูหมุน ผสมกับกลิ่นครีมกันแดดของแขกที่เพิ่งกลับจากทะเล

মনาวไม่ใช่พนักงานต้อนรับ เธอเป็นแม่บ้าน แต่บายนี้อ่ามาสายอีกแล้ว และคุณสมชายผู้จัดการก็ขอให้เธอ “ยื่นแทนแป๊บเดียวนะমনาว” เป็นครั้งที่สามของสัปดาห์

เธอยืนอยู่หลังเคาน์เตอร์ จัดโบรชัวร์ทัวร์เกาะให้ตรงเป๊ะ ขอบทุกเล่มต้องขนานกับขอบเคาน์เตอร์ มุมต้องฉาก ไม่มีอะไรเบี้ยว ความตรงเป๊ะทำให้เธอรู้สึกปลอดภัย ในโลกที่อะไรๆ ก็เปลี่ยนเร็ว ความตรงเป๊ะคือสิ่งเดียวที่เธอควบคุมได้

เธอหยิบโบรชัวร์เล่มสุดท้ายไปทางขวาหนึ่งมิลลิเมตร แล้วปล่อยมือ

Lemon is at the desk. The desk is clean. The brochures are straight. Lemon likes straight things.

মনাবอายุยี่สิบหก ทำงานที่นี้มาเกือบสี่ปี ก่อนหน้านั้นเธอช่วยพ่อซ่อมมอเตอร์ไซด์ในอู่เล็กๆ หลังบ้านมือของเธอยังจำน้ำหนักของประแจและความลื่นของน้ำมันเครื่องได้ แม้ทุกวันนี้มือคู่นั้นจะถือแต่ผ้าเช็ดตัวกับคีย์การ์ด

เธอเก่งงาน เธอเก่งเกือบทุกอย่างที่ลงมือทำ ยกเว้นอย่างเดียว คือการถูกมองเห็น

Lemon is twenty-six. She works at the hotel. She cleans rooms. She is good at her job. Today, she is at the desk.

แล้วโรเบิร์ตก็เดินเข้ามา

เขาเดินเข้าล็อบบี้เหมือนเดินบนรันเวย์ สูงเกือบเมตรเก้า ไหล่กว้างแบบนักบาสเกตบอล เสื้อลินินสีขาว รีดเรียบไม่มีรอยยับแม้แต่เส้นเดียว สองปีแล้วที่เขาเดินเข้ามาแบบนี้ ทุกที่ ทุกครั้ง เหมือนผู้ชายคนเดียว กับที่ยืนข้างหลังเธอในร้านอาหารบนหน้าผาชิ้นนั้น และพูดว่า Totally our bad แต่สองปีที่ผ่านมามะนาวเริ่มสังเกตว่า เขาเล่าเรื่องแคลิฟอร์เนียกับเรื่องบาสมหาวิทยาลัยบ่อยขึ้นทุกเดือน และไม่เคยปล่อยให้ใครลืม

เขายืมให้แขกฝรั่งสองคนที่อินโรลลิฟต์ รอยยิ้มกว้างพอให้เห็นฟันขาว แต่ไม่กว้างพอจะดูเป็นคนธรรมดา

“Hi! I’m Robert.” เขาชี้มาที่เคาน์เตอร์ “And this is my girlfriend. Lemon.”

มะนาวรู้จักคำว่า girlfriend เธอได้ยืนมันสองปีแล้ว แปลว่า แฟน แต่เวลาโรเบิร์ตพูด มันฟังเหมือนเขากำลังโชว์ถ้วยรางวัล

“I played basketball in California,” เขาบอกแขก ทั้งที่ไม่มีใครถาม

แขกผู้หญิงยิ้มสุภาพ “Oh. That’s nice.”

Robert is tall. Robert is loud. Robert likes people to look at him. People look at Robert.

“ที่รัก” โรเบิร์ตหันมามะนาว เสียงดังพอให้ทั้งล็อบบี้ได้ยิน “เย็นนี้ไปกินข้าวที่ร้านบนหน้าผาอะ แม่จองโต๊ะที่ดีที่สุดไว้แล้ว”

มะนาวยิ้ม รอยยิ้มที่เธอฝึกมาสองปี รอยยิ้มของแฟนสาวที่สมบูรณ์แบบ มุมปากยกขึ้นพอดี ตาเป็นประกายนิดหน่อย ไม่มากเกินไปจนดูตื่นเต้น

“ขอบคุณค่ะที่รัก” เธอตอบ แต่ในหัว เธอกำลังนับผ้าเช็ดตัวที่ต้องเปลี่ยนในห้อง 204

โรเบิร์ตไม่ได้ยินสิ่งที่อยู่ในหัวเธอ เขาไม่เคยได้ยิน

ประตูหมุนเปิดอีกครั้ง

ผู้ชายคนนี้ไม่ได้เดินเหมือนโรเบิร์ต เขาไม่ได้พยายามให้ใครมอง แต่ทุกคนก็มองอยู่ ไม่ใช่เพราะเขาดูใหญ่หรือเสียงดัง แต่เพราะเขามีสิ่งที่คนอื่นส่วนใหญ่ไม่มี คือความสบายในตัวเอง เขาสูง แต่ไหล่ผอม คลาย ผิวสีน้ำตาล ผมดำยุ่งนิดๆ เสื้อเชิ้ตสีขาวสะอาดได้รีดจนแข็ง เขามองไปรอบล็อบบี้ ไม่ใช่แบบนักท่องเที่ยวตื่นเต้น แต่แบบคนที่กำลังจำสถานที่

สายตาเขาผ่านต้นไม้ในกระถาง ผ่านรูปชายหาดบนผนัง ผ่านโรเบิร์ต แล้วมาหยุดที่เคาน์เตอร์ เขาเดินมา

“Good afternoon.”

มะนาวรู้จักประโยคนี้น มันอยู่ในหัวเธอเหมือนเพลงที่ได้ยินทุกวัน

“Good afternoon. Welcome to Andaman Sea Breezes.”

“Thank you.” เขายิ้ม “My name is Carlos. Carlos Silva. I have a room.”

His name is Carlos. He has a room. Lemon finds his name on the computer. Room 412.

ภาพประกอบ 6 · ILLUSTRATION 6
ผู้ชายสองคนในล็อบบี้ · Two men in the lobby

“Room... four, one, two,” มะนาวพูดซ้ำๆ และวางคีย์การ์ดบนเคาน์เตอร์

“Four-one-two. Thank you.” เขาหยิบคีย์การ์ด แล้วมองออกไปทางสระว่ายน้ำ “Is the pool open now?”

ประโยคนั้นมะนาวได้ยินวันละสิบครั้ง เธอตอบแบบที่ตอบแขกทุกคน แบบที่พนักงานทุกคนในอ่าวนางตอบ

“Pool open, ka. Can swim. Close six o'clock.”

“Ah. The pool closes at six. Perfect.”

เขาไม่ได้แก่เธอ ไม่ได้ทำหน้าแปลกใจ เขาแค่พูดคำของเธอกลับมา แต่ต่างไปนิดหนึ่ง the pool ไม่ใช่ pool closes ไม่ใช่ close มะนาวได้ยินความต่างนั้น เหมือนได้ยินเครื่องยนต์ที่เพิ่งเปลี่ยนหัวเทียน เสียงเดิม แต่เรียกว่า

Lemon says, “Pool open. Close six o'clock.” Carlos says, “The pool closes at six.” Same words. A little different. Lemon hears the difference.

เขาเก็บคีย์การ์ดใส่กระเป๋าเสื้อ แล้วหยุด “And what is your name?”

คำว่า name เธอรู้จัก ชื่อ เขาถามชื่อเธอ แยกไม่ค่อยถามชื่อแม่บ้าน แยกถามหาไวไฟ ถามหาผ้าเช็ดตัว แต่ไม่ถามชื่อ

“มะนาว... Lemon. My name is Lemon.”

“Lemon.” เขาชี้ไปที่แก้วน้ำต้อนรับบนถาด มีมะนาวฟานหนึ่งชิ้นลอยอยู่ “Lemon. Like the fruit?”

เธอมองมะนาวในแก้ว แล้วมองเขา fruit คงแปลว่า ผลไม้ เธอพยักหน้า

“Yes. Like the fruit.”

“Lemon,” เขาพูดอีกครั้ง ซ้ำกว่าเดิม เหมือนอยากจำให้ได้ “Nice to meet you, Lemon.”

เธอไม่รู้ว่ nice to meet you แปลว่าอะไรทุกคำ แต่เธอรู้ความรู้สึกของมัน มันอุ่น เหมือนมือที่ยื่นมาให้จับ

โรเบิร์ตเรียกชื่อเธอเหมือนเรียกพนักงานเสิร์ฟ เร็ว ไม่สนว่าเธอได้ยินไหม แต่ผู้ชายคนนี้เรียกชื่อเธอเหมือนอ่านบทกวี ให้น้ำหนักทุกพยางค์

He says her name. He says it slowly. Le-mon. Lemon likes the way he says her name.

แล้วเธอก็เห็นมือของเขา

มือที่วางบนเคาน์เตอร์ นิ้วยาว มีรอยคันเล็กๆ ที่ข้อนิ้ว ไม่ใช่มือคนนั่งโต๊ะอย่างเดียว เป็นมือคนทำงาน เธอจำมือแบบนี้ได้ มือของพ่อเธอ มือที่รู้วิธีจับประแจไม่ให้ลื่น

เธอไม่เคยมองมือของโรเบิร์ตเลย ไม่เคยมีเหตุผลให้มอง

คาร์ลอสเซ็นชื่อในสมุดลงทะเบียน แล้วเลื่อนสมุดกลับมา ก่อนเดินไปลิฟต์ เขาหันมาแล้วพูดว่า

“ขอบใจหลายเด้อ”

มะนาวหลุดหัวเราะออกมาก่อนจะห้ามทัน ฟังรู้พูดภาษาอีสาน แถมสำเนียงเพี้ยนจนเหมือนหนังพากย์

คาร์ลอสยิ้มกว้างขึ้น เหมือนการทำให้เธอหัวเราะคือสิ่งที่เขาตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก แล้วประตูลิฟต์ก็ปิด

• • •

“เธอมาขึ้นตรงนี้ทำไม”

ฟ้ายืนอยู่ข้างหลัง ผมเพิ่งเซตมาใหม่ ลิปสีชมพูเข้ากับสมุดโน้ตเล่มเล็กที่เธอถือ ฟ้ายูอี้ลิสี่ เป็นพนักงานต้อนรับ เพราะพ่อของเธอติดอล์ฟกับคุณสมชายทุกวันเสาร์

“คุณสมชายให้มายืนแทนคะ พี่พามาสาย”

“ฉันไม่ได้มาสาย ฉันไปทำธุระ” ฟ้ายื่นหน้า มองตามประตูลิฟต์ที่ปิดไปแล้ว “แขกห้องไหน”

“สี่ห้องสองคะ”

“ห้องสี่ทวิททะเล อยู่สามอาทิตย์” ฟ้าย่านจากจอคอมพิวเตอร์ ตาเป็นประกาย “แขกระดับนี้ต้องให้ฉันดูแลเอง ภาษาอังกฤษต้องเป๊ะ เข้าใจไหม แม่บ้านพูดได้แค่ hello กับ thank you อย่ามาทำให้โรงแรมขายหน้า”

มะนาวไม่เถียง เธอไม่เคยเถียง เธอแค่จัดโบรชัวร์เล่มที่ฟ้ายื่นมาให้เธอไปตรงอีกครั้ง แล้วเดินกลับไปหารถเข็นผ้าของเธอ

จากหลังตู้เก็บผ้า ป้าเพ็ญหัวหน้าแม่บ้านโผล่หน้ามากระซิบ

“ป้าเห็นหมดแล้วนะ ฝรั่งห้องสี่ห้องสองถามชื่อหนูด้วย ดายแล้ว ยังไม่ถึงห้าโมง ขาวนี้จะไปถึงตลาดเย็นเน”

“ป้าเพ็ญ อย่าเพิ่งไปบอกใครนะคะ”

“ป้าไม่บอกใครหรอก” ป้าเพ็ญยิ้ม “ป้าแค่จะเล่าให้คนที่ถามฟัง”

ซึ่งที่อ่าวนาง แปลว่าทุกคน

• • •

เย็นวันนั้น ร้านอาหารบนหน้าผาผาลงไปเห็นทะเลสีดำที่สะท้อนแสงจันทร์ โตะของพวกเขาอยู่ริมสุด คุณนายวิไลนั่งหัวโต๊ะ ใส่สร้อยไข่มุกสามเส้น มองมะนาวตั้งแต่หัวจรดเท้าเหมือนตรวจรับสินค้า

ลมทะเลพัดขึ้นมาจากหน้าผา เค็มจนรู้สึกได้ที่ริมฝีปาก กลิ่นปลาหมึกย่างกับเนยกระเทียมลอยออกมาจากครัว คลื่นซัดล้างตึ๊ดตื๋อดังตุ้ม เป็นจังหวะซ้าๆ เหมือนใครเคาะประตูที่ไม่มีใครเปิด

โรเบิร์ตเปิดไวน์อย่างชำนาญ แล้วลุกขึ้นยืน ยกแก้วสูง

“To Lemon!” เสียงเขาดังจนโตะซ้าๆ หันมามอง “My girl. The best girl!”

แขกหลายโตะยกแก้วตามแบบงๆ คุณนายวิไลยกแก้วขึ้นแค่ครึ่งทาง แล้ววางลง

“ที่ดื่ที่สุดเธอลูก” คุณนายวิไลพูดเบาๆ ยิ้มแต่ปาก “แม้ว่าลูกยังไม่เคยเห็นตัวเลือกอื่นมากกว่า”

โรเบิร์ตหัวเราะ เหมือนแม่เล่นมุก มะนาวก็หัวเราะ เพราะทุกคนหัวเราะ

The wine is red. The wine is bitter. Robert talks. Lemon listens. Lemon smiles. Lemon smiles again.

โรเบิร์ตเล่าเรื่องเกมบาสเมื่อวันเสาร์ เรื่องเพื่อนที่แคลิฟอร์เนีย เรื่องรถคันใหม่ที่จะซื้อ มะนาวพยักหน้า ตรงจังหวะ ยิ้มตรงจังหวะ เธอเป็นแฟนที่สมบูรณ์แบบ

แต่ในหัวของเธอ เธอคิดถึงมือคู่หนึ่งบนเคาน์เตอร์ นี้นยาว รอยด้านเล็กๆ

“Babe. Are you listening?”

“ค่ะ” เธอสะดุ้ง “Yes. Yes, I am listening. คุณพูดเรื่องเกมค่ะ”

โรเบิร์ตยิ้ม “Good.”

เธอไม่ได้ฟังเลย เธอแค่รู้ว่าเขาพูดเรื่องเกม เพราะเขาพูดเรื่องเกมทุกวัน

• • •

คืนนั้นเธอกลับถึงบ้านตอนสี่ทุ่ม ไฟในตู้ของพ่อยังเปิดอยู่ พ่อนั่งบนเก้าอี้พลาสติก ล้างมือในถังน้ำมัน ผนังสังกะสีด้านหลังมีเครื่องมือแขวนเรียงตามขนาด ประแจตัวที่สามจากซ้ายไม่ได้ขยับมาหลายปีแล้ว มัน
เป็นของเธอ ตั้งแต่เธอไปทำงานโรงแรม ก็ไม่มีใครใช้มันอีก

ตู้ของพ่อก็กลืนเดียวกันทุกคืน น้ำมันเครื่อง ยางรถ ขาร้อน และควั่นยากันยุงขดเขียวที่จุดไว้ใต้โต๊ะ
กลิ่นที่มะนาวจะจำได้ แม้จะหลับตาอยู่ที่ไหนในโลก

“กินข้าวมาแล้วหรือลูก”

“กินแล้วค่ะพ่อ”

พ่อรินชาจากกาแก้วใส่แก้วสองใบ มือของพ่อนิ่งเหมือนเส้นระดับน้ำ น้ำชาไม่หกแม้แต่หยดเดียว เธอนั่ง
ลงข้างพ่อ ไม่มีใครพูดอะไร ไม่ต้องพูด

จากถนนหน้าบ้าน เสียงมอเตอร์ไซค์ของหนองน้องชายดังแว่วมา เสียงไอสองที่ก่อกองคั้ง แล้วค่อยๆ หาย
ไปทางตลาด เสียงที่เธอได้ยินมาทั้งชีวิต จนไม่เคยคิดว่ามันเป็นเสียงที่เธอรัก

ก่อนนอน มะนาวยืนหน้ากระจกในห้องน้ำ มองตัวเองนานกว่าปกติ แล้วกระซิบ

“Lemon. Like the fruit.”

Her name is Lemon. Like the fruit. She says it in the mirror. She says it one more time.
Lemon.

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter		
hello	สวัสดี	Hello, my name is Lemon.
good afternoon	สวัสดีตอนบ่าย	Good afternoon. Welcome.
welcome	ยินดีต้อนรับ	Welcome to the hotel.
name	ชื่อ	What is your name?
room	ห้อง	I have a room.
desk	เคาน์เตอร์ โต๊ะ	Lemon is at the desk.
key	กุญแจ	Here is your key.
guest	แขก	The guest is tired.
fruit	ผลไม้	A lemon is a fruit.
nice to meet you	ยินดีที่ได้รู้จัก	Nice to meet you, Lemon.
 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch4 ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.		
 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch4		

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Anchor Rule · กฎสมอเรือ

“In English, the person is the anchor. No anchor, the sentence floats away. Not ‘Am tired.’
Say ‘I am tired.’”

“ในภาษาอังกฤษ คน (ประธาน) คือสมอเรือ ไม่มีสมอ ประโยคก็ลอยหายไป อย่าพูดว่า Am tired ให้พูดว่า I am tired”

บทที่ 5 · CHAPTER 5

The Orchid and the Script

กล้วยไม้กับบทกวี

ระดับ 1 · Level 1

ไทย 85% · English 15%

ถามทาง · ซ้าย ขวา ตรงไป · คำสุภาพ
Where is...? · left, right, straight · please

เช้าวันรุ่งขึ้น มะนาวเซ็นรูดผ้าผ่านลิบบี้ รถหนัก ผ้าเช็ดตัวสองร้อยผืนกองอยู่ข้างบน ผืนเล็กสำหรับ
ห้องน้ำ ผืนใหญ่สำหรับอาบน้ำ ผืนลายทางสำหรับสระว่ายน้ำ เอนันต์มันในหัวทุกเช้า จำนวนไม่เคย
เปลี่ยน

ผ้าเช็ดตัวที่เพิ่งออกจากเครื่องอบยังอุ่นอยู่ในมือ หอมกลิ่นมะลิของน้ำยาปรับผ้านุ่มที่โรงแรมซื้อเป็นถัง
ยีสิลิตร ล้อรถเข็นข้างหนึ่งดังเอี๊ยดทุกสามก้าว บ้าเพื่อบอกว่าจะซ่อมมาสองปีแล้ว

Lemon has a cart. The cart has towels. Small towels. Big towels. Pool towels. Lemon
counts the towels every day.

ฟ้ามีสมุดเล่มเล็กสีชมพูซ่อนไว้ใต้เคาน์เตอร์ มะนาวเคยเห็นข้างในครั้งหนึ่ง ตอนที่ฟ้าลืมนิดลั่นชัก ทุกหน้า
เขียนประโยคภาษาอังกฤษด้วยลายมือบรรจง มีคำอ่านภาษาไทยกำกับข้างใต้ บางประโยคมีสติ๊กเกอร์
ดาวสีทองติดไว้ คือประโยคที่ฟ้าท่องจนคล่องที่สุด

ฟ้าไม่ได้เป็นคนใจร้าย มะนาวรู้ดี ฟ้าแค่กลัว กลัวว่าถ้ามีใครมองใกล้เกินไป เขาจะรู้ว่าเธอไม่ได้เก่ง
อย่างที่ทุกคนคิด เธอจึงแสดง เธอท่องประโยคเหมือนนักแสดงท่องบท และภาวนาว่าจะไม่มีแขกคนไหน
ถามคำถามที่ไม่อยู่ในสมุดสีชมพู

Fah has a pink notebook. The notebook has English in it. Fah reads the notebook
every day. Fah is afraid.

...

เข้านั้น สามีภรรยาชาวออสเตรเลียลากกระเป๋าเดินทางสองใบเข้ามา หน้าตาเหนื่อยจากเที่ยวบินกลางคืน
ฟ้ายึดตัวตรงทันที เหมือนนักแสดงที่ได้ยินเสียงเรียกขึ้นเวที

“Good morning! Welcome to Andaman Sea Breezes! How may I assist you today?”

ผู้ชายตอบกลับเป็นภาษาอังกฤษสำเนียงออสเตรเลีย เร็วและสบายๆ “G’day. Any chance of an
early check-in? And what time’s the pool bar open, love?”

รอยยิ้มของฟ้าไม่ซบ แต่মনาวที่ยืนพับผ้าอยู่ข้างเสาเห็นดวงตาของฟ้าวิ่งหาคำตอบกลางอากาศ เหมือนนกแสดงที่ลิมบทกลางเวที

মনาวไม่ได้เข้าใจทุกคำ แต่เธอได้ยินคำว่า check-in เธอได้ยินคำว่า pool bar เธอได้ยินคำว่า open และเธอเห็นผู้หญิงขึ้นฟิกา แล้วขึ้นไปทีสระ คนเหนื่อยอยากได้ห้องเร็วๆ และอยากรู้ว่าบาร์มีสระเปิดกี่โมง แค่นั้นเอง

“Ah, yes. Yes, of course. One moment, please. I will, I will check for you.”

ฟ้าหันหลัง พิมพ์ในโทรศัพท์เร็วๆ มনাবรู้ทันทีว่านั่นคือแอปแปลภาษา สามวินาทีต่อมา ฟ้าหันกลับมาพร้อมประโยคที่สมบูรณ์เกินไปนิด เร็วเกินไปหน่อย เหมือนอ่านจากป้าย

“Early check-in is subject to availability. The pool bar is open from eleven a.m. to ten p.m.”

แขกยิ้มขอบคุณแล้วเดินไปนั่งรอ ฟ้าหายใจออกยาว มือหนึ่งแตะอกเบาๆ อีกมือปิดแอปเร็วเหมือนช้อนไฟ แล้วเงยหน้ามาเจอমনาวพอดี

“มออะไร”

“เปล่าค่ะ”

“early check-in แปลว่าเข้าห้องก่อนเวลานะ” ฟ้าบอก เซ็ดหน้า “เพื่อเธออยากรู้ คนทำงานหน้าเคาน์เตอร์ต้องรู้ศัพท์พวกนี้”

মনাবพยักหน้า ไม่พูดอะไร เธอรู้แล้วตั้งแต่ก่อนฟ้าเปิดแอป แต่การพูดออกไปจะทำให้ฟ้าเจ็บ และমনาวไม่ชอบทำให้ใครเจ็บ

“Early check-in” means you go to your room early. Lemon knows. She does not say it.

• • •

บ่ายวันนั้น แยกห้อง 412 เดินลงมาถึงล็อบบี้ ถือหนังสือเล่มหนึ่งกับแก้วกาแฟ หน้าผากมีเหงื่อเม็ดเล็กๆ และนิ้ววนควมับเหมือนคนปวดหัว เขาหยุดที่เคาน์เตอร์ของฟ้า

“Excuse me. Where can I buy aspirin?”

ฟ้ายิ้มรอยยิ้มที่ฝึกมา แล้วเริ่มท่อง “Certainly, sir. The nearest pharmacy is located...”

แล้วเธอก็หยุด ประโยคในสมุดไม่ได้บอกว่าร้านขายยาอยู่ตรงไหน สมุดบอกแค่ว่ามี is located คาร์ลอสรอ ฟ้าเปิดปาก แล้วปิด แล้วเปิดอีกครั้ง ไม่มีเสียงออกมา

মনาวที่ยืนจอตลอดไม่อยู่ใกล้ๆ เห็นสีหน้าของฟ้าเปลี่ยน ไม่ใช่ความกลัวธรรมดา แต่เป็นความอายที่ลึกกว่านั้น ความอายของคนที่ไม่รู้ตัวว่ากำลังถูกจับได้

aspirin เธอรู้จัก ยาแก้ปวด แยกขอบ่ย pharmacy คือร้านขายยา where คือ ที่ไหน เธอรู้คำตอบ ร้านขายยาอยู่ปลายซอย ตรงไปแล้วเลี้ยวขวาที่เซเวน

เธอไม่ได้ตั้งใจจะพูด แต่ปากของเธอพูดออกไปก่อน

“Pharmacy no far,” เธอขึ้นไปทีประตู “Walk five minute. Go straight. Seven-Eleven, right.”

เธอทำมือเลี้ยวขวา เหมือนบิตแฮนด์มอเตอร์ไซด์

คาร์ลอสมองมือเธอ แล้วยิ้ม “So it’s not far? A five-minute walk? Go straight, and turn right at the Seven-Eleven?”

“Yes! Turn right. Seven-Eleven.”

“Ah. Of course. In Thailand, everything is next to a Seven-Eleven.” เขาหัวเราะ แล้วหันไปหาฟ้า “Thank you. That is very helpful.”

เขาขอบคุณฟ้า ไม่ใช่เพราะฟ้าตอบถูก แต่เพราะฟ้าพยายาม เขาพูดเหมือนฟ้าทำสิ่งที่ควรค่าแก่การขอบคุณ ฟ้าพยักหน้าเจิบๆ มือกำแน่นได้เคนเตอร์

แล้วคาร์ลอสก็หันมามะนาว

“And thank you, Lemon. You understand English, yes?”

“A little.”

“More than a little, I think.” เขาชี้ไปที่หูของตัวเอง “You listen. I see you. You listen to everything.”

Go straight. Turn right. Lemon says it with her hands. Carlos understands. “You listen,” he says.

เขาเดินออกประตูไป มะนาวยืนนิ่งอยู่กับแจกันดอกไม้ เธอไม่เคยคิดเรื่องตัวเองแบบนี้มาก่อน เธอแค่ฟัง เพราะการฟังคืองานของคนบริการ แต่ผู้ชายคนนี้พูดให้มันฟังดูมีความหมาย

• • •

ห้องพักพนักงานด้านหลังครัวร้อนอบอ้าว พัดลมตั้งพื้นสายหน้าไปมาเหมือนคนไม่เห็นด้วยกับอะไรสักอย่าง มะนาวกำลังกินข้าวกล่อง ตอนที่ฟ้าเดินเข้ามาแล้ววางสมุดสีชมพูลงบนโต๊ะแรงจนช้อนกระเด็น

“ภูมิใจมากใช่ไหม”

“หนูแค่ช่วยแขกค่ะพี่”

“ช่วยแขกเป็นหน้าที่ของฉัน” ฟ้าเสียงสั้น “หน้าที่ของเธอคือขัดส้วม เข้าใจไหม อย่ามาเสนอหน้าที่เคนเตอร์ของฉันอีก”

ห้องเจิบ แม่บ้านอีกสองคนก้มหน้ากินข้าวเร็วขึ้น

ประตูเปิด ป้าเพ็ญเดินเข้ามา มือหนึ่งถือแปรงขัดส้วม อีกมือถือถุงกล้วยทอด

“ใครพูดถึงส้วม” ป้าเพ็ญถาม เสียงหวานผิดปกติ “ป้าได้ยินนะ ป้าบอกเลยว่าส้วมโรงแรมนี้สะอาดกว่าปากบางคนอีก เพราะมะนาวขัดเองกับมือ”

แม่บ้านคนหนึ่งส่ายหัว ฟ้าหน้าแดงจนถึงหู คว่ำสมุดสีชมพูแล้วเดินออกไป

ป้าเพ็ญวางถุงกล้วยทอดตรงหน้ามะนาว “กินซะลูก คนเก่งต้องกินเยอะ”

“ป้าคะ หนูไม่ได้อยากให้พี่ฟ้าอาย”

“ป้ารู้” ป้าเพ็ญนั่งลง ถอนหายใจ “หนูนะใจดีเกินไป เกรงใจทุกคนจนลืมเกรงใจตัวเอง”

มะนาวมองตามประตูที่ฟ้าเพิ่งเดินออกไป เธอไม่รู้รู้สึกอะไร อย่างน้อยก็ไม่ใช่ทั้งหมด เธอรู้สึกเข้าใจ ฟ้าไม่ได้มีพรสวรรค์อะไรที่มะนาวไม่มี ฟ้ามีแค่พ่อที่ติดกอล์ฟกับผู้จัดการ และสมุดเล่มเล็กที่ทำงานหนักกว่าที่

ใครเห็น

• • •

ตอนหัวค่ำ เป็นเวลาทำเทร็นดาวน์ คือการเตรียมห้องก่อนแขกนอน มะนาวเข้าห้อง 412 เปิดไฟหัวเตียง พับมู่ผมผ้าห่ม วางกล้วยไม้สีม่วงหนึ่งช่อบนหมอน ตามธรรมเนียมของรีสอร์ท

บนโต๊ะทำงาน มีสมุดเปิดค้างไว้ ไม่ใช่สมุดภาษาอังกฤษ แต่เป็นสมุดภาษาไทย ลายมือเด็กประถม เขียนคำว่า “ขอบคุณ” “อร่อย” “เผ็ด” ที่ละบรรทัด และบรรทัดล่างสุด เขียนว่า

มะนาว = Lemon (like the fruit)

เธอรีบหันหน้าหนี เหมือนเห็นอะไรที่ไม่ควรเห็น แล้วออกจากห้องไปเงียบๆ

เช้าวันต่อมา ตอนเธอเข้าไปทำความสะอาด มีกระดาษแผ่นเล็กวางอยู่บนหมอน ข้างกล้วยไม้ที่ถูกย้ายไปปักในแก้วน้ำอย่างระมัดระวัง

Thank you for the orchid. It is beautiful. (Carlos, 412)

เธออ่านมันสามครั้ง thank you เธอรู้ orchid คงเป็นกล้วยไม้ beautiful แปลว่าสวย เธออ่านออกทุกคำ ทั้งประโยค เป็นครั้งแรกที่เธออ่านประโยคภาษาอังกฤษทั้งประโยคได้ โดยไม่มีใครช่วย

แต่คำว่า orchid เธอไม่เคยได้ยินใครพูด เธอยืนนิ่งอยู่ข้างเตียง ในห้องที่ยังมีกลิ่นสบู่ของเขา แล้วทำสิ่งที่ไม่ได้ทำมาสองปี

เธอหยิบโทรศัพท์ เลื่อนผ่านแอปแปลภาษา ผ่านแอปคลิป ไปจนเจอแอปพจนานุกรมที่เบียร์โหลดไว้ให้ ใต้ต้นมะม่วง ยังอยู่ โอคอนสีน้ำเงินที่ไม่ได้เปิดมานานจนโทรศัพท์ถามว่าจะอัปเดตไหม

เธอพิมพ์ o-r-c-h-i-d

/ˈɔːr.kɪd/ ชิดเล็กน้อย อยู่หน้าพยางค์แรก OR-kid ไม่ใช่ ออร์-ชิด อย่างที่เธอเดา ch ในคำนี้ไม่ใช่ ช แต่เป็น ค เธอกลด่าโพง เสียงผู้หญิงในโทรศัพท์พูดว่า orchid

“OR-kid” มะนาวกระซิบ ตบมือเบาๆ สองครั้ง สองพยางค์ “Orchid. Thank you for the orchid.”

ป้าเพ็ญไพล่หน้าเข้ามาทางประตู “คุยกับใครลูก”

“กับกล้วยไม้ค่ะป้า”

ป้าเพ็ญมองเธอนานแบบที่มองคนเป็นไข้ แล้วถอยออกไป

เธอพับกระดาษเป็นสี่ทบ แล้วเก็บไว้ในกระเป๋าเสื้อ ข้างหัวใจ

Thank you for the orchid. Lemon reads it. She reads it again. She can read every word.

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter

towel	ผ้าเช็ดตัว	Can I have a towel, please?
pharmacy	ร้านขายยา	Where is the pharmacy?
where	ที่ไหน	Where is room 412?
go straight	ตรงไป	Go straight.
turn right	เลี้ยวขวา	Turn right at the Seven-Eleven.
turn left	เลี้ยวซ้าย	Turn left at the beach.
next to	ข้างๆ	It is next to the pool.
help	ช่วย	Can you help me?
orchid	กล้วยไม้	Thank you for the orchid.
beautiful	สวย	It is beautiful.

 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch5

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch5

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Feeling Rule · กฎความรู้สึก

“How may I assist you?” and “Can I help you?” mean the same thing. One is a script. One is a person. Be a person.”

“How may I assist you” กับ Can I help you แปลเหมือนกัน แต่อันหนึ่งคือบทท่องจำ อีกอันคือคนจริงๆ จงเป็นคนจริงๆ”

บทที่ 6 · CHAPTER 6

The Motorbike and the Promise

มอเตอร์ไซด์กับคำสัญญา

ระดับ 2 · Level 2

ไทย 75% · English 25%

ทำได้ · อยากได้ · มี
can · want · have

ตีห้าครึ่ง ฟ้ายังไม่สว่างดี มะนาวขี่สกี๊ปปั่นเก่าของพ่อเลียวเข้าประตูรีสอร์ท เสียงเครื่องดังเป็นจังหวะคันทู ไฟหน้าส่องเห็นเจาคนนึงยอยๆ อยู่ข้างมอเตอร์ไซด์เขาค้นสีแดงตรงหน้าบ้อมยาม

อากาศเข้ามิดที่อ่าวนางขึ้นจนเบาะมอเตอร์ไซด์เปียกน้ำค้าง มะนาวได้กลิ่นเกลือจากทะเลกับกลิ่นขนมปังจากเบเกอรี่ของโรงแรมที่เริ่มอบตั้งแต่ตีสี่ ไล่กลิ่นอยู่ที่ไหนสักแห่งหลังรีสอร์ท ไม่มีใครในอ่าวนางรู้ว่าไก่อ้วนนั้นเป็นของใคร

เป็นแขกห้อง 412

เขาบิดกุญแจ กดปุ่มสตาร์ท ไม่มีอะไรเกิดขึ้น บิดใหม่ กดใหม่ เครื่องไอแค่กๆ แล้วเงียบ เขาถอนหายใจมองนาฬิกา แล้วมองท้องฟ้าเหมือนจะขอความช่วยเหลือจากเทวดา

มะนาวจอดรถ ถอดหมวกกันน็อก

“Good morning.”

“Lemon! Good morning.” เขาลุกขึ้น บิดฝุ่นที่เขา “I have a meeting at seven. In Krabi town. A cashew farm. And this...” เขาชี้มอเตอร์ไซด์สีแดง “...does not start.”

Carlos has a motorbike. The motorbike does not start. Carlos has a meeting. He is late.

มะนาวมองรถคันนั้นแบบที่พ่อสอน ไม่ดูที่สี ไม่ดูที่สติ๊กเกอร์ ดูที่เสียง เมื่อก็เครื่องไอสองที แปลว่าน้ำมันมา แต่ไฟไม่มา เธอแง้มง เปิดฝาครอบด้านข้าง ดึงปลั๊กหัวเทียนออกมาดู ด่าปี เขม่าเต็ม

เธอเปิดเบาะสกี๊ปปั่นของตัวเอง ในนั้นมีผ้าชีวี่หนึ่งผืน ไขควงหนึ่งอัน และประแจเล็กหนึ่งตัว พ่อบังคับให้เธอพกไว้ตั้งแต่อายุสิบห้า “รถไม่เลือกวันเสีย ลูกก็อย่าเลือกวันพอก”

เธอถอดหัวเทียนออก เช็ดด้วยผ้า เคาะเบาๆ กับพื้นปูน เป่าลมหนึ่งที่ แล้วขันกลับเข้าไป ไม่นานเกินไป ไม่หลวมเกินไป ตามที่มีอจทำได้

“Try now,” เธอบอก

คาร์ลอสบิดกุญแจ กดปุ่ม เครื่องไอหนึ่งที สองที แล้วติด เสียงเครื่องสม่ำเสมอตั้งขึ้นกลางความมืดตอนเช้า

เขามองเธอ ปากอ้านิดๆ

“You can fix motorbikes?”

“Yes. Can fix. No problem.” เธอขีดมือกับผ้า “My father have shop. Motorbike shop. Before, I help him.”

“Your father has a motorbike shop, and you used to help him?” เขาพูดซ้ำๆ เหมือนพูดกับตัวเอง แต่มะนาวรู้ว่าเขาพูดให้เธอฟัง has ไม่ใช่ have used to help ไม่ใช่ before I help เธอเก็บมันไว้ในหัว เหมือนเก็บน็อตตัวเล็กใส่กระเป๋าสลัด

“I can not fix motorbikes. I can not fix anything.” เขาหัวเราะ “You can fix motorbikes. That is amazing.”

Lemon can fix motorbikes. Her father can fix motorbikes. Carlos can not fix motorbikes. He says, “That is amazing.”

เขาเข้าไปที่หัวเทียนที่เธอเพิ่งซื้อมา “What is this? In Thai?”

“หัวเทียนค่ะ”

“หัว... เทียน?”

“หัวเทียน” เธอพูดซ้ำๆ “เทียน เสียงสามัญ ไม่ใช่เทียน เทียนไม่มีความหมายค่ะ”

“หัวเทียน” เขาพูดอีกครั้ง ยังเพี้ยนนิดๆ แต่ดีกว่าเดิม “In English, it is a spark plug.”

“Spark... plug.”

“Spark plug. Good! You teach me Thai. I teach you English. Fair, yes?”

fair เธอไม่รู้จัก แต่เธอเห็นมือเขาเข้าไปที่ตัวเขา แล้วขี้น้ำที่เธอ แล้วทำท่าแลกของ เธอเอาได้ แลกกัน เท่ากัน ยุติธรรม

• • •

เขายังไม่ไป เครื่องติดอยู่ แต่เขายืนนิ่ง มองเธอเหมือนกำลังตัดสินใจอะไรบางอย่าง

“Lemon. I have a question.”

“Yes?”

“Do you want to learn English?”

เธอไม่ได้เข้าใจทุกคำ แต่เธอเข้าใจคำว่า want เธอเข้าใจคำว่า learn และเธอเข้าใจคำว่า English

“I... speak English. A little.”

“I know. You speak a little. But you want more, I think. I see you listen. Every day.” เขาหยุด แล้วลองพูดภาษาไทยแบบเพี้ยนๆ “อยากเรียน... ภาษาอังกฤษ... โหมครับ ผมสอน... ให้ฟรี หนึ่งชั่วโมงทุกวัน”

มะนาวก็ยิ้มปากไม่ให้หัวเราะ ภาษาไทยของเขาเหมือนคนต่อเลโก้ด้วยมือข้างเดียว ขึ้นส่วนครบ แต่ไม่ค่อยเข้าที่

“ทำไมคะ” เธอถาม แล้วนึกขึ้นได้ว่าเขาอาจไม่เข้าใจ “Why?”

“Why?” เขาคิดครูหนึ่ง “Because you listen. That is rare. And...” เขาขี่มอเตอร์ไซด์ที่ยังติดเครื่องอยู่ “...because you fix my motorbike. I want to say thank you.”

Carlos wants to teach. Lemon wants to learn. But Lemon is afraid. She does not say yes. She does not say no.

ภาพประกอบ 7 · ILLUSTRATION 7

หัวเทียน · The spark plug

ในหัวของเขามีเสียงหลายเสียงพูดพร้อมกัน เสียงป่าเพ็ญ “ข่านี้ไปถึงตลาดเย็นแน่” เสียงฟ้า “หน้าที่ของเธอคือขัดส้วม” เสียงคุณนายวิลโลว์ ที่ไม่ได้พูดอะไร แต่มองเธอตั้งแต่หัวจรดเท้า และเสียงโรเบิร์ต ที่ไม่เคยถามเลยว่าเธออยากเรียนอะไร

“หนูต้องคิดก่อนค่ะ” เธอบอก แล้วแปลเอง “I must think.”

“Of course. Think.” เขาขึ้นนั่งบนมอเตอร์ไซด์ สวมหมวก “If you say yes, bring a notebook. We start tomorrow. Six o'clock.”

แล้วเขาก็ขี่ออกไปทางถนนใหญ่ ไฟท้ายสีแดงค่อยๆ เล็กลงในแสงเช้าสีเทา

• • •

คืนนั้น บ้านของมะนาวกินข้าวเย็นบนแคร่ไม้ไผ่บนบ้าน แม่ทำแกงส้มปลากับไข่เจียว หนองกินเร็วเหมือนมีใครจะแย่ง พ่อนั่งเฝ้าเหมือนทุกคืน

“แขกฝรั่งจะสอนภาษาอังกฤษให้หนู” มะนาวพูดขึ้น “พรีค่ะ ชั่วโมงเดียวหลังเลิกงาน”

หนองวางซ้อนลงทันที “ฝรั่งหล่อไหม”

“หนอง”

“ถามเฉยๆ” หนองยกคิ้ว “พี่จะมีแฟนฝรั่งเธอ แล้วพี่โรเบิร์ตจะเอาไปไว้ไหน ขายต่อได้ไหม ผมขอร้องเท้าบาสเขาคนหนึ่ง”

“ไม่ใช่แบบนั้น” มะนาวหน้าร้อน “เขาเป็นแขก เขาแค่อยากขอบคุณ หนูซ่อมรถให้เขา”

“ซ่อมรถให้ฝรั่ง ฝรั่งสอนภาษา” แม่พูดซ้ำๆ ดักแด้ให้พ่อ “แล้วโรเบิร์ตรู้หรือยัง”

มะนาวไม่ตอบ คำถามนั้นค้างอยู่กลางวงข้าวเหมือนกลืนแกงที่ล่อยไม่ไปไหน

“แม่ไม่ได้ว่าอะไรนะลูก” แม่พูดต่อ เสียงเบาลง มือยังดักแด้ “แต่อย่าลืม ถ้าคืนนั้นไม่มีโรเบิร์ต อยู่ของพ่อก็ไม่มีแล้ว เราติดบุญคุณเขา”

มือของพ่อที่กำลังจะหยิบกาน้ำชาหยุดกลางอากาศ แค่อะไรวินาที แล้วก็หยิบต่อ

“หนูไม่ลืมค่ะแม่” มะนาวพูด “หนูไม่เคยลืม”

และนั่นคือปัญหา เธอคิด แต่ไม่ได้พูด เพราะเธอไม่เคยลืมเลยแม้แต่วันเดียว ทุกครั้งที่โรเบิร์ตพูดแทนเธอ ทุกครั้งที่เขาเลือกร้าน เลือกชุด เลือกวันให้ เธอได้ยินเสียงแบกพัดทำสับใบถูกันบนฝากระโปรงรถ

Her mother said, “Don't forget. Without Robert, your father's workshop would be gone.” Her father's hand stopped for half a second. “I never forget,” Lemon said. That was the problem.

“I can fix motorbike,” มะนาวพูดเบาๆ ลองฝึกประโยคที่พูดเมื่อเช้า

“Motorbikes” หนองแก้มันที่ ปากยังเคี้ยวข้าว “ต้องมีเอส พี ถ้าพี่ซ่อมได้หลายคน ต้องเป็น motorbikes I can fix motorbikes. ผมเล่นเกมกับฝรั่งทุกคืน ผมรู้”

“แกรู้แต่ภาษาเกม”

“ภาษาเกมก็ภาษาอังกฤษ” หนองยิ้มนิด “GG แปลว่า เล่นดีมาก Noob แปลว่า มือใหม่ พี่นะ noob”

“แหล่งอะไรกันสองคน” แม่บ่นเป็นภาษาใต้ “กินข้าวก่อน”

พ่อยังเงิบ พ่อเอื้อมมือไปหยิบกาน้ำชา รินใส่แก้วทีละใบ มือนิ่งเหมือนทุกครั้ง แล้ววางแก้วหนึ่งไว้ตรงหน้ามะนาว

“พ่อว่าไงคะ”

พ่อจิบชา มองไปทางอูที่ไฟยังเปิดอยู่

“พ่อซ่อมรถเป็นเพราะดูปู่ซ่อม” พ่อพูดในที่สุด “ไม่มีใครสอนพ่อในห้องเรียน ปู่ให้พ่อดู ให้พ่อลอง ให้พ่อทำพัง แล้วให้ลองใหม่ พ่อก็สอนลูกแบบนั้น”

พ่อวางแก้วลง

“ถ้ามีคนยอมให้ลูกดู ให้ลูกลอง ให้ลูกทำผิดโดยไม่ดู ไปเถาะลูก คนแบบนี้หายาก”

Her father learns by watching. Her father learns by trying. Lemon learns the same way. Her father says, “Go.”

• • •

ก่อนนอน โทรศัพท์สั้น โรเบิร์ตโทรมา

“Babe. Sunday, lunch with Mom, okay? Wear the white dress. Mom likes the white dress.”

“ค่ะ” เธอตอบ “ที่รักคะ หนูจะ...”

“Sorry, babe, I have to go. The guys are here. Love you, bye.”

เขาวางสายไปก่อนที่เขาจะพูดจบ เธอนั่งมองโทรศัพท์ที่จอมีดลม แล้วรู้ตัวว่าโล่งใจที่เขาไม่ได้ฟัง เพราะเธอก็ไม่รู้จะพูดอะไรต่อ

ความเกรงใจคือการไม่อยากเป็นภาระของใคร แต่บางครั้ง มันก็คือการซ่อนตัวเอง จนแม้แต่ตัวเองก็หาไม่เจอ

เธอเปิดลิ้นชักข้างเตียง หยิบซองสีน้ำตาลห้าซองออกมาวางบนผ้าปู ของของเจี๊หวงส์ว่างมาสองปีแล้ว เธอยังไม่ได้ทิ้งมัน

เธอหยิบปากกา คิดจะเขียนคำว่า โรเบิร์ต บนซองเปล่าของนั้น สามแสนบาท ถ้าเก็บเดือนละห้าพัน ห้าปี

แล้วเธอก็นับเงินที่เหลือจากซองอื่นๆ เดือนนี้ หนึ่งพันสองร้อยบาท

เธาวางปากกาลง ซองยังว่างอยู่อย่างนั้น

She took out her envelopes. She wanted to write “Robert” on the empty one. Three hundred thousand baht. At five thousand a month, five years. Then she counted what was left this month. One thousand two hundred baht. She put the pen down.

• • •

เช้าวันรุ่งขึ้น เธอหยิบสมุดเล่มใหม่จากร้านเครื่องเขียนหน้าตลาด ปกสีเหลืองเหมือนเปลือกมะนาว เธอเปิดหน้าแรก หน้าว่างเปล่า แล้วเขียนชื่อตัวเองลงไป

Lemon

ลายมือเปื้อนนิดๆ ตัว L ใหญ่กว่าตัวอื่น แต่มันเป็นชื่อของเธอ ในภาษาที่เธอเลือกจะเรียน
คุณสมชายอนุญาตให้ใช้ครัวสอนทำอาหารหลังหกโมงเย็น “เป็นบริการพิเศษสำหรับแขกระยะยาว”
เขายกถ้วยเสียงใจดีแบบเดียวกับที่ใช้พูดทุกเรื่อง “และเป็นการพัฒนาพนักงานด้วย ดีมาก ดีมาก”

หกโมงตรง มะนาวยืนอยู่หน้าประตูครัว สมุดสีเหลืองกอดไว้ที่อก คาร์ลอสนั่งรออยู่แล้ว มีกาแฟสอง
แก้วบนโต๊ะ

“I want to learn,” เธอบอก

เขายิ้ม รอยยิ้มที่ไปถึงตาก่อนไปถึงปาก

“Good. Let’s begin.”

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter

motorbike	มอเตอร์ไซด์	The motorbike does not start.
start	เริ่ม / สตาร์ท	Try to start it now.
fix	ซ่อม	I can fix it.
wrench	ประแจ	I have a wrench.
spark plug	หัวเทียน	The spark plug is dirty.
meeting	การประชุม นัดหมาย	I have a meeting at seven.
learn	เรียน	I want to learn English.
notebook	สมุด	Bring a notebook.
amazing	เยี่ยมมาก น่าทึ่ง	That is amazing!
think	คิด	I must think.

🔊 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch6

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📝 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos’s lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch6

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Listening Rule · กฎการฟัง

“Before you speak, listen. Listen to the music of the sentence. The music comes before the words.”

“ก่อนพูด ให้ฟัง ฟังเสียงดนตรีของประโยค ดนตรีมาก่อนคำเสมอ”

บทที่ 7 · CHAPTER 7

The Kitchen Island

เกาะกลางครัว

ระดับ 2 · Level 2

ไทย 70% · English 30%

ประธาน + กริยา + กรรม · มาจากไหน
Subject + Verb + Object · I am from...

ครัวสอนทำอาหารของรีสอร์ทอยู่ชั้นล่าง ใกล้สวนสมุนไพร กลางวันมีแขกฝรั่งมาเรียนทำต้มยำกุ้งกับผัดไทย ใส่ผักกันเปื้อนลายช้าง ถ่ายรูปพระพุทธรูปทุกสามนาที่ แต่หลังหกโมงเย็น ครัวเงียบ มีแค่เสียงพัดลมเพดานกับเสียงจิ้งหรีดจากสวน

ประตูหลังครัวเปิดไว้ครึ่งบาน ลมเย็นพากลิ่นตะไคร้ ใบมะกรูด และใบกะเพราจากสวนสมุนไพรเข้ามา เคนเตอร์หินเย็นเรียบได้แขนแม้ข้างนอกจะร้อน ตู้อุ่นใบใหญ่ส่งเสียงฮัมเบาๆ ตลอดเวลา เหมือนแมวหลับ

กลางห้องมีเคาน์เตอร์หินขนาดใหญ่ ตั้งอยู่โดดๆ ไม่ติดผนังด้านไหนเลย รอบๆ มีเก้าอี้สูงสี่ตัว คาร์ლოსั่งตัวหนึ่ง ตรงหน้ามีกระดานหนึ่งแผ่น ดินสอสองแท่ง และกาแฟสองแก้ว มะนาวนั่งตรงข้าม สมุดสี่เหลี่ยมวางอยู่ตรงหน้า หัวใจเต้นเหมือนวันแรกที่เข้าโรงเรียน

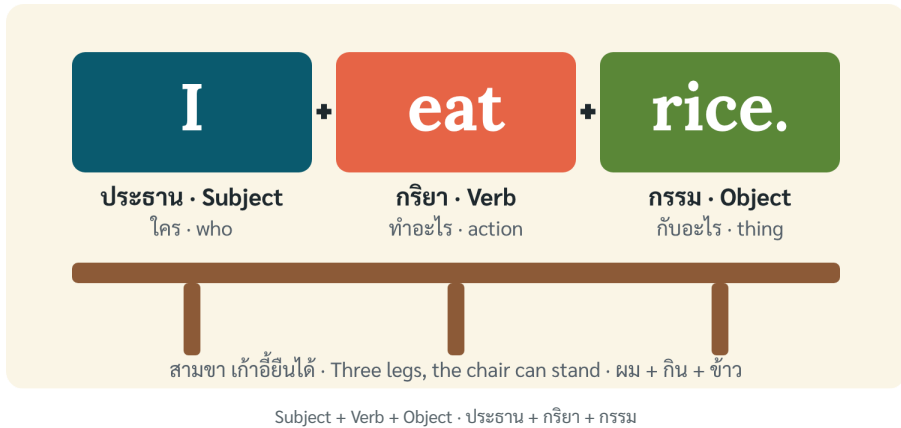
This is a kitchen. The kitchen is quiet. Carlos sits. Lemon sits. They have paper. They have pencils. They have coffee.

“Okay,” คาร์ლოსพูด เคาะกระดานเบาๆ “Today, we build sentences.”

“Sentence... ประโยคค่ะ”

“Yes. Sentence. In English, a sentence has three parts. Like a chair...” เขาลุกขึ้น ยกเก้าอี้สูงข้างๆ ขึ้นมานิดหนึ่ง ชี้ขาทีละขา “One leg. Two legs. Three legs. Three legs, the chair can stand.”

เขาเขียนบนกระดานตัวใหญ่ๆ

"I... eat... rice." เขาชี้ทีละคำ "I is the person. Eat is the action. Rice is the thing."

"คน... ทำอะไร... กับอะไร" มะนาวพูดซ้ำๆ เป็นภาษาไทย

"Yes! Person. Action. Thing." เขาเขียนอีก

You + read + books.

She + loves + music.

"แล้วถ้าไม่มีกรรมล่ะคะ" มะนาวถาม แล้วรู้ตัวว่าถามเป็นภาษาไทย "Sorry. If... no thing?"

"Good question! No thing, okay. 'I sleep.' 'She runs.' Still a sentence. Two legs, the chair is... a little dangerous." เขาแกล้งทำเก๋อโยก "But most sentences, three legs. Now, you try."

มะนาวจับดินสอ คิด เขียน

I + clean + rooms.

คาร์ลอสมองกระดานชนวน แล้วชี้ที่ตัว s

"Rooms. With an s. Who teach you this?"

"My brother. Nong. He says... many rooms, s."

"Your brother is a good teacher." เขายิ้ม "Perfect. Another one."

มะนาวคิดอีกครู่ แล้วเขียน

You + teach + English.

"Very good." เขาพยักหน้า "One more. Be brave."

เธอมองหน้าเขา แล้วเขียนเร็วๆ ก่อนจะเปลี่ยนใจ

Carlos + speaks + funny Thai.

คาร์ลอสอ่าน แล้วหัวเราะจนต้องวางแก้วกาแฟ เสียงหัวเราะของเขาดังก้องในครัวที่ว่างเปล่า ไม่ใช่เสียงหัวเราะเพื่อให้คนอื่นได้ยินแบบโรเบิร์ต แต่เป็นเสียงหัวเราะที่หลุดออกมาเพราะขำจริงๆ

"True. Very true. Three legs, and it is true." เขาเช็ดตา "You learn fast, Lemon."

"Yesterday I clean twenty room," มะนาวพูด ภูมิใจนิดๆ "Very tired."

คราวนี้คาร์ลอสไม่ได้พูดประโยคที่ถูกให้ฟังเหมือนที่ลือบบี เขาแค่ยกนิ้วชี้ขึ้น ชี้ไปข้างหลังไหล่ตัวเอง ทำให้แปลว่า เมื่อก่อน อดีต แล้วเลิกแล้ว

“Yesterday... I...?”

มะนาวมองนิ้วของเขา มองข้างหลังไหล่ของเขา แล้วนึกออก เมื่อวานคือข้างหลัง ข้างหลังต้องมี ed

“Yesterday I clean... cleaned,” เธอพูด “I cleaned twenty...”

คาร์ลอสชูสองนิ้ว แล้วสามนิ้ว แล้วสี่นิ้ว เหมือนนับห้องไปเรื่อยๆ

“Rooms!” เธอพูดดังกว่าที่ตั้งใจ “Twenty rooms. Yesterday I cleaned twenty rooms.”

“Yesterday you cleaned twenty rooms.” คาร์ลอสพยักหน้าซ้ำๆ “And you found the mistake yourself. Not me. You.”

มะนาวรู้สึกแปลกๆ ในอก ที่ลือบบี เขาพูดประโยคที่ถูกให้เธอฟัง เธอพยักหน้า แล้วก็ลืม แต่ครั้งนี้เธอหาเอง และเธอรู้ว่าเธอจะไม่ลืม

“Why you not tell me?” เธอถาม

“Because if I tell you, I remember. If you find it, you remember.” เขายิ้ม “From now, when you make a mistake, I will not fix it. I will point. You fix.”

“Yesterday I clean twenty room.” Carlos did not say the answer. He pointed behind his shoulder: the past. “Yesterday... I...?” She found it. “I cleaned twenty rooms.” “You found it yourself,” he said. “If I tell you, I remember. If you find it, you remember.”

Lemon writes sentences. One. Two. Three. Each sentence has three legs. Carlos laughs. Lemon smiles. It is a real smile.

ภาพประกอบ 8 · ILLUSTRATION 8
เกาะกลางครัว · The kitchen island

• • •

“Now, this room,” คาร์ลอสพูด “Make a sentence about this room.”

มะนาวมองไปรอบๆ ตู้อื่น เตา กระทะแขวนบนราว แล้วสายตาเธอก็หยุดที่เคาน์เตอร์หินที่พวกเขา นั่ง ล้อมอยู่ มันทใหญ่ หนัก ตั้งอยู่กลางห้องโดดๆ

“อันนี้... What is this? In English?”

“That? That is a kitchen island.”

“Island?” เธอขมวดคิ้ว “ไอล์แลนด์ แปลว่าเกาะ เหมือนเกาะพีพี มันไม่ใช่เกาะนะคะ”

“No, it is not Koh Phi Phi.” คาร์ลอสยิ้ม “But look.” เขาเดินรอบเคาน์เตอร์ช้าๆ ตะขบหินไป ตลอด “Water here? No. Wall here? No. Wall here? No. It stands alone. In the middle. Like an island in the sea. So, kitchen island.”

“เกาะกลางครัว” มะนาวพูด แล้วหัวเราะ “เกาะที่ไม่มีทะเล ไม่มีนักท่องเที่ยว”

“And no long-tail boats.” เขานั่งลงที่เดิม “Now. Your sentence.”

เธอเขียนช้าๆ ตั้งใจทุกตัวอักษร

We + sit + at the kitchen island.

มะนาวมองประโยคที่เธอเขียน ลายมือยังงุ่มง่าม แต่มันถูก มันไม่ใช่ประโยคที่เธอท่องจำจากสมุดของ ใคร มันเป็นประโยคที่เธอสร้างเอง จากห้องที่เธอนั่งอยู่จริง เธอรู้สึกถึงน้ำหนักของมัน เหมือนมันมีตัวตน

We sit at the kitchen island. It is not an island in the sea. It is an island in the kitchen.
Lemon likes this word.

• • •

“Now you teach me,” คาร์ลอสบอก “How do you say ‘I eat rice’ in Thai?”

“ผม... เอ้ย หนู... ฉันกินข้าว” มะนาวพูด “ถ้าผู้ชายพูด ผมกินข้าว”

“ผม... กิน... ข้าว” คาร์ลอสพูดตาม แล้วนั่งไป เขามองกระดาด I + eat + rice แล้วมองหน้าเธอ

“Lemon. Look. ผม is I. กิน is eat. ข้าว is rice. Same order!”

มะนาวมองกระดาด จริงด้วย คน ทำอะไร กับอะไร ภาษาไทยก็เรียงแบบเดียวกัน

“In this, Thai and English are friends,” คาร์ลอสพูด เสียงตื่นเต้นเหมือนเด็กเจอสมบัติ “You already know it. Your brain already knows it. You do not need to learn it. You only need to see it.”

ประโยคนั้นทำให้มะนาวนั่งนิ่งไปนาน เธอคิดมาตลอดว่าภาษาอังกฤษเป็นกำแพงสูง แต่บางส่วนของ กำแพงนั้น เธอยืนอยู่บนมันมาตั้งแต่เกิด

“But...” คาร์ลอสยกนิ้ว “One thing is different. In Thai, you say ห้องสวย, yes? Room, then beautiful. In English, the beautiful word comes first. A beautiful room. A red motorbike. A big island.”

“สวยก่อน แล้วค่อยห้อย” มะนาวพูด “กลับกันกับภาษาไทย”

“Exactly. English puts the... the decoration first. Before the thing.”

In Thai and in English: person, action, thing. Same order. But in English, “beautiful” comes first. A beautiful room. A big island.

• • •

พวกเขาคุยกันต่ออีกครั้งชั่วโม่ง ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษซ้ำๆ ปนภาษาไทยเพี้ยนๆ ของเขา

“Where are you from?” มะนาวถาม ประโยคที่เธอได้ยินแขกถามกันมาเป็นพันครั้ง

“Good question. Long answer.” เขาวาดวงกลมสามวงบนกระดาษ “My mother is from Ubon. Thailand. My father is from Brazil. And I am from Los Angeles. America.”

“แม่เป็นคนอุบล” มะนาวพูด แล้วทุกอย่างก็เข้าที่ “นั่นเองค่ะ ภาษาอีสานของคุณ ขอบใจหลายเค้อ”

“My mother says it every day. My Thai is my mother’s Thai. Ubon Thai.” เขาเกาหัว “And my mother says my Thai is... terrible.”

“Terrible?”

“แย่มาก” เขาแปลเอง แล้วทั้งคู่ก็หัวเราะ

“Mother of me... my mother has family in Ubon too,” มะนาวบอก “My aunt. ป้า.”

“Then we are almost family.” เขาพูดง่ายๆ เหมือนพูดเรื่องอากาศ แต่มะนาวรู้สึกร้อนที่หู

His mother is from Ubon. His father is from Brazil. He is from Los Angeles. Lemon is from Krabi. Where are you from?

ก่อนแยกกัน คาร์ลอสฉีกกระดาษจากสมุดของเขาหนึ่งแผ่น ยื่นให้เธอ เป็นตารางช่องสี่เหลี่ยมเล็กๆ เรียงไขว้กันไปมา มีตัวเลขเล็กๆ ที่มุมบางช่อง

“Homework,” he said. “A crossword. The clues are in Thai. The answers are in English.”

“Cross... word?”

“ปริศนาอักษรไขว้” เขาพูด สำเนียงเพี้ยนจนมะนาวต้องกลืนหัวเราะ “Words that cross. Like roads.”

Carlos gave her homework. A crossword. Thai clues, English answers. Words that cross, like roads.

คืนนั้น นอนแ่งกระดาษไปจากมือเธอ เขียนคำว่า HAPPY ลงไปในช่องแรกที่เห็นโดยไม่อ่านคำใบ้ แล้วประกาศว่า “ง่ายมาก noob” มะนาวต้องลบออกทั้งแถว เพราะช่องนั้นต้องเป็น TODAY

• • •

พวกเขาไม่รู้ว่ข้างนอกประตูครัว มีหน้าต่างกลมบานเล็ก และที่หน้าต่างบานนั้น มีคนคนหนึ่งยืนอยู่ลึกลับแล้ว

ฟ้ายกโทรศัพท์ขึ้น ชูมเข้า ภาพในจอคือแม่บ้านคนหนึ่งกับแขกห้องสวีทวิวทะเล นั่งหัวเราะอยู่ด้วยกันที่เคาน์เตอร์ครัวตอนค่ำ แสงไฟสีส้มอุ่นๆ ดูเหมือนฉากในละครหลังข่าว

แซะ

ฟ้าเก็บโทรศัพท์ใส่กระเป๋า แล้วเดินจากไปเงียบๆ สันรองเท้าไม่มีเสียงแม้แต่ัน้อย เธอซ้อมเดินแบบนั้นมาหลายปีแล้ว

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter

sentence	ประโยค	Today we build sentences.
eat	กิน	I eat rice.
read	อ่าน	You read books.
sit	นั่ง	We sit at the kitchen island.
kitchen	ครัว	The kitchen is quiet.
island	เกาะ	Koh Phi Phi is an island.
kitchen island	เคาน์เตอร์กลางครัว	We sit at the kitchen island.
funny	ตลก	Carlos speaks funny Thai.
terrible	แย่มาก	My Thai is terrible.
from	มาจาก	I am from Krabi.

 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch7

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch7

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Three Legs Rule · กฎเก้าอี้สามขา

“A sentence is a chair. Person, action, thing. Three legs, it stands. And remember: your Thai brain already knows how to build this chair.”

“ประโยคคือเก้าอี้ คน การกระทำ สิ่งของ สามขาที่ยืนได้ และจำไว้ สมอภาษาไทยของคุณรู้วิธีสร้างเก้าอี้ตัวนี้อยู่แล้ว”

75

บทที่ 8 · CHAPTER 8

The L and R Sounds

เสียงแอลกับอาร์

ระดับ 2 · Level 2

ไทย 60% · English 40%

เสียง L กับ R · ฝึกปาก · อัดเสียงตัวเอง
L and R · mouth practice · record yourself

บทเรียนวันนี้สามเริ่มด้วยกระจก

คาร์ลอสวางกระจกบนเล็กไว้บนเกาะกลางครัว กระจกแต่งหน้าที่เขาเืมมาจากแผนกสปา มะนาวมองกระจก มองเขา แล้วมองกระจกอีกที

“Today, we do not look at words,” เขาบอก “We look at the mouth.”

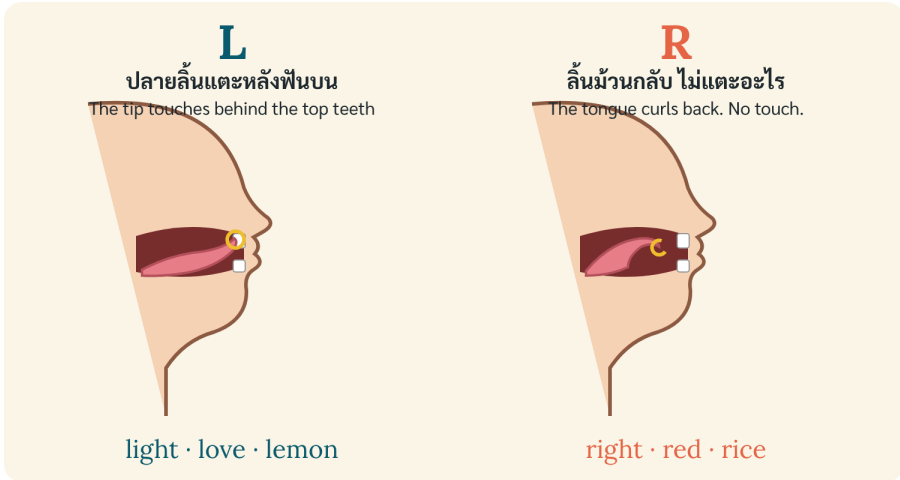
“ปากเธอคะ”

“Yes. The mouth.” เขาชี้ที่ริมฝีปากตัวเอง “In Thai, L and R are... friends. They mix. Many people say ลอด for รอด, yes?”

มะนาวพยักหน้า แม่ของเธอเองก็พูด “เรื่อ” เป็น “เลื่อ” ทุกวัน ไม่มีใครว่าอะไร

“In English, L and R are not friends. They are enemies. They fight.” เขาทำมือสองข้างชกกันเบาๆ “If they mix, the meaning changes.”

L and R are different. In English, they are not friends. They fight. If you mix them, the meaning changes.

ลิ้นของ L และ R · The tongue for L and R

“Watch my tongue. For L, the tip of the tongue touches here.” เขาชี้หลังฟันบนด้านบน “Touch. Llll. Light.”

“Llll... Light.”

“Good! For R, the tongue goes back. It does not touch. Nothing. It curls, like this.” เขางอนิ้วเป็นตะขอ “Rrrr. Right.”

“Rrrr... Right.”

“Very good. Now, your name. Lemon.”

“Lemon.”

“Now say Remon.”

“Lemon... Remon.” มะนาวมองกระจก เห็นลิ้นตัวเองแตะฟันตอน L และม้วนกลับตอน R เธอไม่เคยเห็นปากตัวเองทำงานแบบนี้มาก่อน มันแปลก เหมือนดูเครื่องยนต์ที่ถอดฝาครอบออก

“Lemon is a fruit. Remon is... nothing. Not a word.” คาร์ลอสยิ้ม “So be careful. I want to call you Lemon. Not Remon.”

Lemon. The tongue touches. Light. Right. The tongue goes back. Lemon looks in the mirror. She sees her tongue.

ภาพประกอบ 9 · ILLUSTRATION 9
กระจกกับฉัน · The mirror

เขายื่นกระดาษให้แผ่นหนึ่ง เป็นตารางตัวอักษรภาษาอังกฤษสลับคูณสิบ

“This is a puzzle. A word search. But...” เขายกนิ้ว “You can not find the words with your eyes only. You must find them with your mouth. Find a word, say it. Say it right. If you say lice, not rice, you lose a point.”

มะนาวไม่ได้ยินประโยคที่เหลือ เธอได้ยินแค่คำเดียว

Lice

ครัวของรีสอร์ทหายไป เธออยู่หน้าห้อง ม.2 อีกครั้ง ได้ยินเสียงหัวเราะทั้งห้อง ได้ยินเด็กผู้ชายหลังห้อง ตะโกน กินเหา กินเหา ได้ยินชื่อที่ติดตัวเธอมาทั้งปี ยัยเหา

คาร์ลอสเห็นหน้าเธอเปลี่ยน เขาหยุดพูด วางกระดาษลง

“Lemon? What is wrong?”

เธอไม่ได้ตั้งใจจะเล่า แต่มันออกมาเอง เป็นภาษาไทย ช้าๆ เรื่องครูสมศรี เรื่องประโยค I eat lice every day เรื่องที่เธอไม่เคยยกมือในวิชาภาษาอังกฤษอีกเลยจนจบ ม.6 คาร์ลอสฟังโดยไม่ขัดสักรำ ฟังจนจบ

แล้วเขาก็ทำสิ่งที่เธอไม่เคยคาดคิด

เขายกมือทั้งสองข้างขึ้นเกาหัวยุกๆ หน้าตาเหยเก เหมือนลิงที่เพิ่งตื่น

“Lice!” เขาพูดเสียงดัง เกาไปเรื่อยๆ “Very bad! Very itchy! Nobody wants to eat lice! Rice, you eat. Lice...” เขาเกาหลังหัวตัวเอง “...you call the doctor.”

มะนาวมองท่านั้นสองวินาที แล้วสิ่งที่ค้างอยู่ในอกมาสิบสามปีก็ระเบิดออกมาเป็นเสียงหัวเราะ หัวเราะจนต้องจับขอบเคาน์เตอร์ หัวเราะจนน้ำตาไหล และเป็นครั้งแรกที่คำว่าเหาทำให้เธอหัวเราะ ไม่ใช่ทำให้เธออยากหายตัวไป

“Every person who learns a language eats lice one time,” คาร์ลอสพูด ยังเกาหัวอยู่ “I eat lice in Thai every day. Today you eat rice. Say it.”

“Rice,” เธอพูด ลื่นม้วนไปข้างหลัง ไม่แตะอะไรเลย “I eat rice every day.”

“Perfect. ยัยข้าว”

Lice. Lemon heard the word and she was thirteen again. She told Carlos the story. He listened. Then he scratched his head like a monkey. “Everybody eats lice one time,” he said. “Today you eat rice.” For the first time, the word made her laugh.

ทันใดนั้น ประตูครัวเปิดผัวะ ป้าเพ็ญโผล่หน้าเข้ามา ถือตะกร้าผักก้นเปื้อนที่ซັกแล้ว ตาโต

“ใครเป็นเหา!” ป้าเพ็ญร้อง “ห้องไหน แยกห้องไหนเป็นเหา ต้องเปลี่ยนปลอกหมอนทั้งชั้น!”

“ไม่มีใครเป็นเหาค่ะป้า” มะนาวหัวเราะจนน้ำตาเล็ด “เรียนภาษาอังกฤษค่ะ lice แปลว่าเหา rice แปลว่าข้าว ถ้าพูดผิด จะกลายเป็นกินเหา”

ป้าเพ็ญมองคาร์ลอสที่ยังยกมือค้างไว้บนหัว แล้วมองมะนาว

“โอ๊ย ภาษาอะไรของมัน ข้าวกับเหาเสียงเกือบเหมือนกัน” ป้าเพ็ญสายหัว “ป้าว่าภาษาไทยง่ายกว่าเยอะ”

“ภาษาไทยมีห้าเสียงวรรณยุกต์นะคะป้า” มะนาวบอก “ม้า หมา มา คุณคาร์ลอสพูดผิดทุกวัน”

“Yes. Yesterday I tell a guest, ผมชอบขี่หมา” คาร์ลอสพูด หน้าตาย

ป้าเพ็ญหัวเราะเสียงดังจนตะกร้าผ้าแทบหล่น “ขี่หมา! ฝรั่งขี่หมา!” แล้วเดินออกไป ยังหัวเราะไม่หยุด เสียงดังไปตลอดทางเดิน

In one hour, everyone at the resort knew. The guest in Room 412 likes to ride a dog.

Rice is food. Lice is not food. Carlos says “หมา” (dog). He wants to say “ม้า” (horse). Everyone makes mistakes. Everyone laughs.

• • •

พวกเขาเล่นเกมหาคำจนจบ มะนาวพูดทุกคำดังๆ LEFT. LONG. LIGHT. RED. ROAD. RUN. RIGHT. เธอพูดผิดสองครั้ง พูดถูกแปดครั้ง ทุกครั้งที่ผิด คาร์ลอสไม่ได้ดู เขาแค่พูดคำนั้นอีกครั้งซ้ำๆ และรอให้เธอลองใหม่

“Now, one more thing,” เขาบอก หยิบโทรศัพท์ของเธอขึ้นมา เปิดแอปอัดเสียง “Read these words. I record.”

“ไม่เอาค่ะ หนูไม่ชอบฟังเสียงตัวเอง”

“Nobody likes it. I do not like my voice. Nobody likes their voice.” เขาคดปุ่มอัด “But listen. Today, you record. Tomorrow, do not listen. Next week, do not listen. Two weeks, then listen. You will hear a different Lemon.”

“ทำไมต้องรอสองอาทิตย์”

“Because every day, you change a little. Too little. You can not hear it. But two weeks...” เขาวางนิ้วสองนิ้วห่างกัน “...you can hear it. Then you know. You are not the same.”

มะนาวกลืนน้ำลาย แล้วอ่านรายการคำลงไปในโทรศัพท์ เสียงสั้นนิตๆ “Light. Right. Long. Wrong. Lemon.”

เขาคดหยุด ส่งโทรศัพท์คืน “Save it. Name it Day 3.”

Today, Lemon records her voice. She will not listen today. She will listen in two weeks. She will hear a different Lemon.

• • •

ตอนเก็บของ คาร์ลอสหยิบกระชกขึ้นมาจะเอาไปคืนสปา แล้วหยุดมองเงาตัวเองครู่หนึ่ง

“My mother,” เขาพูดเบาๆ “My mother lived in America for thirty years. Every night, she says to me, ‘Goodnight, Carlos. I rove you.’”

“I rove you” มะนาวพูดตาม แล้วรู้ทันทีว่ามันผิด “ต้องเป็น love ใช้ไหมคะ ลั่นตะเพียน”

“Yes. Love. But I never correct her.” เขาวางกระจกลง “Some mistakes, you keep. Because they are... hers. When she says ‘I rove you,’ I know it is my mother. Nobody else in the world says it like her.”

เขาพูดแค่นั้น แล้วเปลี่ยนเรื่องไปพูดเรื่องการบ้าน แต่มะนาวเห็นบางอย่างในหน้าของเขาตอนที่มันจะหายไป เป็นความคิดถึงที่อยู่ไกลมาก ไกลถึงอีกฝั่งของมหาสมุทร

คืนนั้น เธอanonคิดเรื่องนี้นาน ความผิดพลาดบางอย่างเราต้องแก้ ความผิดพลาดบางอย่างเราเก็บไว้ เพราะมันคือความรัก

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter

mouth	ปาก	Look at the mouth.
tongue	ลิ้น	The tongue touches the teeth.
touch	แตะ	For L, the tongue touches.
light	แสง ไฟ	Turn on the light.
right	ขวา ถูกต้อง	Turn right. You are right.
rice	ข้าว	I eat rice.
lice	เหา	Nobody wants lice!
wrong	ผิด	Long is not wrong.
record	อัด (เสียง)	Record your voice.
voice	เสียง (คน)	I do not like my voice.

 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch8

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch8

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Mouth Rule · กฎของปาก

“Your mouth is a muscle. It has memory. L and R are not in your head. They are in your tongue. Train the muscle.”

“ปากคือกล้ามเนื้อ มันมีความจำ เสียง L กับ R ไม่ได้อยู่ในหัว มันอยู่ที่ลิ้น ฝึกกล้ามเนื้อ”

บทที่ 9 · CHAPTER 9

Signs and Orders

ป้ายและการสั่งอาหาร

ระดับ 3 · Level 3

ไทย 55% · English 45%

อ่านป้าย · สั่งอาหาร · อดีตกาลครั้งแรก
Reading signs · ordering · first past tense

วันเสาร์เป็นวันหยุดของมะนาว และคาร์ลอสไม่มีประชุม

“Today, no kitchen,” เขาบอกเมื่อคืนก่อน “Today, the city is our classroom. You drive. I read. Okay?”

ดั่งนั้นเช้าวันเสาร์ สกูปี้ของพ่อจึงวิ่งไปตามถนนเลียบชายหาดอ่าวนาง มะนาวขับ คาร์ลอสนั่งซ้อนท้าย ตัวสูงจนเขาแทบชนหลังเธอ หมวกกันน็อกสีชมพูของหนองเล็กเกินไปจนดูเหมือนถ้วยวางบนหัว

ที่แผงขายกล้วยทอดหน้าวัด น้ำสายที่สาวของป้าเพ็ญหยุดทอดกล้วยกลางคัน มองตามรถจนลืบทาแล้วหยิบโทรศัพท์ที่ขึ้นมาจากที่

On Saturday, Lemon drove the Scoopy. Carlos sat behind her. His helmet was pink. It was too small. People looked.

• • •

Ao Nang has many signs in English. Lemon drove past them every day of her life. But she never really read them. They were only colors and shapes, like the sound of the waves. You hear it every day, so you do not hear it.

“Stop here,” คาร์ลอสบอก เธอจอดข้างทาง เขาชี้ป้ายสีแดงขาวบนเสาไฟ

NO PARKING

“What does it say?”

“No... parking. ห้ามจอดค่ะ” แล้วเธอก็มองสกูปี้ที่จอดอยู่ใต้ป้ายพอดี “Oh.”

“Yes. Oh.” เขาหัวเราะ “Drive, drive.”

ป้ายถัดไป ลูกศรสีขาวบนพื้นน้ำเงิน

ONE WAY

“One way. ทางเดียว... ทางเดินรถทางเดียวค่ะ”

“Good. And that one?”

ป้ายที่อ่าวนาง · Signs in Ao Nang

They drove from sign to sign. They stopped at every sign. SCOOTER RENTAL at the bike shop. FREE WIFI at a café. HAPPY HOUR 5–7 PM at a beach bar. WET PAINT on a new bench. Lemon almost sat on it. Then a yellow and black sign on a pole by the beach. She read it two times.

DANGER. STRONG CURRENT. NO SWIMMING.

“Danger แปลว่าอันตราย” เธอพูดซ้ำๆ “Current... ไม่รู้ค่ะ”

คาร์ลอสไม่บอก เขาชี้ไปที่ทะเล น้ำตรงนั้นสีเข้มกว่าที่อื่น คลื่นไม่ได้ซัดเข้าฝั่ง แต่ไหลออกไปทางข้างเป็นเส้น

“กระแสน้ำ” เธอพูด “Strong current คือกระแสน้ำแรง ห้ามว่ายน้ำ”

“You see? You do not need me. The beach tells you.” เขามองป้ายนั้นอีกครั้ง “Signs are sentences with no verbs. ‘No swimming’ means ‘You must not swim here.’ The verb is invisible. But it is there.”

They read signs. NO PARKING. ONE WAY. DANGER. Lemon did not know “current.” She looked at the sea. The sea told her.

ระหว่างทางกลับ สกู๊ปปิ้งผ่านแถวร้านตัดสุทริมถนนสายหลักของอ่าวนาง ร้านแล้วร้านเล่า หุ่นใส่สุทริยีน เรียงหน้าร้าน ป้ายเขียนว่า TAILOR · 24 HOURS · BEST PRICE ผู้ชายหมวดเข้มใส่เสื้อลายทางยืนหน้าร้านหนึ่ง โบกมือเรียกเสียงดัง

“Hello sir! Hello madam! Suit, sir? Shirt? Dress for madam? Very good price, one day finish!”

คาร์ลอสหัวเราะ จอดแวะ ผู้ชายคนนั้นชื่อราช มาจากรัฐปัญจาบในอินเดีย อยู่อ่าวนางมาสิบสองปี เขาหันมาพูดกับมะนาวเป็นภาษาไทยคล่องปรือ “น้องสาว พาแฟนมาตัดสุทริเธอero ลดให้พิเศษ” แล้วหันกลับไปพูดภาษาอังกฤษกับคาร์ลอสต่อทันที โดยไม่ต้องหยุดคิด

“Where did you learn English?” คาร์ลอสถาม

“Here! Customer teach me, I teach customer.” ราชย์กโหล่ “Hindi from my mother, Punjabi from my father, English from the shop, Thai from my wife. Four languages. All from life, no school.”

มะนาวมองถนนเส้นนั้นใหม่ ร้านตัดสูทของคนอินเดีย ร้านอาหารของคนเนปาล ร้านดำน้าของคนสวีเดน ร้านนวดของคนอิสาน ป้ายภาษาอังกฤษทุกป้ายบนถนนนี้ เขียนโดยคนที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาแม่ เหมือนที่ตาเคยบอก มันเป็นภาษากลางของคนที่ไม่ได้เกิดมากับมัน

Mr. Raj from Punjab had a tailor shop in Ao Nang. Hindi from his mother, Punjabi from his father, English from the shop, Thai from his wife. “All from life, no school.” Lemon looked at the street again. Almost every English sign here was written by someone who learned English second.

• • •

The beach café was called Salt & Sun. All the customers were foreigners. The menu was on a blackboard in white chalk. There was not one Thai word on it.

Inside, it smelled of coffee beans, coconut oil and something sweet baking. The espresso machine hissed like an angry cat. The wooden floor was gritty with sand from a hundred bare feet.

“Now,” คาร์ลอสบอก ตอนเดินเข้าร้าน “You order. For you, and for me. I want a black coffee. Hot.”

“หนูหรือคะ”

“Yes. I will not help. I will stand here and look at the sea.” เขาไปยืนที่ประตู หันหลังให้เธอจริงๆ

มะนาวยืนหน้าเคาน์เตอร์ หัวใจเต้นแรงกว่าตอนซ่อมมอเตอร์ไซค์ในความมืด บาร์สต้าสาวผมบลอนด์ ยิ้มให้

“Hi! What can I get you?”

What can I get you เธอไม่เคยได้ยิน แต่ผู้หญิงคนนี้นัยหลังเคาน์เตอร์ มือถือแก้วกระดาษ มันต้องแปลว่า จะรับอะไรดี ไม่มีความหมายอื่นที่เป็นไปได้

“Can I have... one black coffee. Hot. And one iced latte. Please.”

“Sure! For here or to go?”

มะนาวนิ่งไป for here or to go ไม่อยู่ในหัวเธอเลย เธอหันไปมองคาร์ลอส เขายังยืนหันหลัง มองทะเลไม่ช่วยจริงๆ

เธอมองรอบๆ ทางซ้ายมีโต๊ะ มีคนนั่งดื่มจากแก้วเซรามิก ทางขวามีคนรับแก้วกระดาษมีฝาปิด ใส่ถุงแล้วเดินออกไป here แปลว่า ที่นี่ go แปลว่า ไป

ที่นี่ หรือ เอากลับ

“For here,” เธอบอก “Please.”

“Awesome. That’s one-forty.”

เธอยืนเบงก์สองร้อย รับเงินทอน หกสิบบาท เธอนับในใจ ถูกต้อง

ตอนเธอถือแก้วสองใบเดินไปหาคาร์ลอส มือเธอสั่นนิดๆ แต่ไม่ใช่เพราะกลัว

“You did it,” เขาบอก

“มันไม่ง่ายเลยค่ะ” เธอบอก “She asked ‘for here or to go.’ I did not know. I looked. Then I knew.”

“It is never easy. But you did it anyway.” เขาปรับแก้กาแฟ “And you used the past. ‘She asked.’ ‘I looked.’ ‘I knew.’ Did you notice?”

เธอไม่ได้สังเกต มันออกมาเอง

Lemon ordered two coffees. The woman asked, “For here or to go?” Lemon did not know. She looked around. Then she knew. She said, “For here.”

• • •

ตอนบ่าย ชายหาดอ่าวนางเต็มไปด้วยเรือหางยาว จอดเรียงกันเป็นแถวยาวเหยียดบนน้ำสีเขียวใส หัวเรือทุกลำออนสูงขึ้นไปบนฟ้า ผูกผ้าสามสีกับพวงมาลัยดอกดาวเรือง มีธงชาติไทยผืนเล็กปักอยู่ที่หัวเรือ สะบัดไปตามลม ลำเรือจมน้ำลึกจนขอบเรือเหลือพ้นน้ำแค่สิบเดียว

“ไรร่เลย! Railay! Railay! One hundred baht! You go? Go go! Boat full, we go!” ลุงแดงตะโกนจากท้ายเรือ

ลุงแดงขับเรือหางยาวที่อ่าวนางมายี่สิบปี เป็นสามีของป้าเพ็ญ ซึ่งแปลว่าทุกอย่างที่ลุงแดงเห็น ป้าเพ็ญจะรู้ภายในหนึ่งชั่วโมง

“মনন!” ลุงแดงยิ้มจนตาหยี แล้วมองคาร์ลอสขึ้นลง “Farang boyfriend?”

“No! Guest!” มননตอบเร็วจนลิ้นพันกัน “Guest of hotel! ลุงแดงอย่าไปบอกป้าเพ็ญนะ”

“ลุงไม่บอก” ลุงแดงยิ้มกว้างขึ้นอีก “ลุงไม่ต้องบอก”

The beach had many long-tail boats. Every boat had ribbons. Every boat had a small Thai flag. The boats sat very low in the water. Uncle Daeng shouted, “Railay! One hundred baht! Go go!”

• • •

เรือออกจากหาด เครื่องยนต์ดังสนั่นเหมือนรถบรรทุกเก๋า ลุงแดงยืนท้ายเรือ จับคันบังคับยาว ใบพัดตีน้ำเป็นฟองขาวยาวเหยียดข้างหลัง เรือวิ่งต่ำจนน้ำทะเลกระเซ็นเข้ามาเปียกแขน

ละอองน้ำทะเลกระเซ็นขึ้นมาโดนแขนเย็นวาบ แล้วแห้งเป็นเกล็ดเม็ดเล็กๆ บนผิวภายในห้านาที มননเลียริมฝีปาก เค็ม กลืนน้ำมันติเซลจากเครื่องยนต์ท้ายเรือปนกับกลิ่นทะเล กลิ่นที่คนอ่าวนางคุ้นจนไม่ได้กลิ่นแล้ว แต่วันนี้เธอได้กลิ่นมันทั้งหมด

คาร์ลอสจับขอบเรือแน่น มองน้ำที่อยู่ห่างจากมือแค่สิบเดียว

“The boat is very low,” he said. “Is it okay? Water comes in?”

“No problem,” มะนาวบอก แล้วหยุด เธอนึกถึงเสียงเรียบๆ ของเขาตอนพูดประโยคเธอซ้ำ “It is okay. The boat is always like this. Low is... low is good. Heavy boat, strong boat.”

คาร์ลอสหันมามองเธอ เขาได้ยิน เธอรู้ว่าเขาได้ยิน It is okay. The boat is. ไม่ใช่ No problem, boat always same same

เขาไม่ได้ชม เขาแค่มั้ม แล้วชี้ไปที่หัวเรือ “And the ribbons? Why?”

มะนาวมองผ้าสามสีที่ปลิวอยู่ปลายหัวเรือ สีแดง สีเหลือง สีเขียว กับพวงมาลัยดาวเรืองที่เริ่มเหี่ยว

“The boat has a spirit,” เธอพูดซ้ำๆ ทีละคำ ตั้งใจเหมือนต่อชิ้นส่วนเครื่องยนต์ “A lady. Mae Ya Nang. The ribbons are for her. She keeps the boat safe.”

“She keeps the boat safe,” เขาพูดตาม เบาๆ “That is beautiful.”

ตอนนั้นเองคลื่นลูกใหญ่ซัดข้างเรือ น้ำทะเลสาดขึ้นมาเต็มหน้าคาร์ลอส ผมเปียก เสื้อเปียก น้ำเค็มหยดจากคาง

ลุงแดงหัวเราะลั่นจากท้ายเรือ “แม่ย่านางชอบฝรั่ง! Mae Ya Nang say hello!”

มะนาวหัวเราะจนต้องจับขอบเรือ หัวเราะแบบที่ไม่เคยหัวเราะต่อหน้าโรเบิร์ต หัวเราะแบบไม่ต้องยั้มให้สวย

คาร์ลอสเช็ดหน้า มองเธอ แล้วหัวเราะตาม

ข้างหน้า หน้าผาหินปูนของไร่เลย์ตั้งตระหง่านขึ้นจากทะเลสีเขียวมรกต สูงจนต้องเงยหน้ามอง

A wave came. Water hit Carlos in the face. Uncle Daeng laughed. “Mae Ya Nang says hello!” Lemon laughed too. She laughed the real way. Not the pretty way.

ภาพประกอบ 10 · ILLUSTRATION 10

เรือหางยาวไปไร่เลย์ · Longtail to Railay

That evening, on the beach at Railay, Carlos took out his notebook and drew a small grid. Squares crossing like streets.

“Today’s homework,” he said. “Every word, you saw today. On a sign, on a menu, in a café. Thai clue, English answer.”

Lemon looked at the clues. ป้ายหยุด. ขนาดกลาง. เปิด. ปิด. She knew every one. Not from a book. From the road, and the café, and the sea.

Carlos made a crossword. Every word was from today. A sign, a menu, a café. Lemon knew them all. Not from a book. From the road.

On Sunday, Khun Wilai’s seafood restaurant was full of tourists and important people from town. The family table was in a private glass room. From the window, you could see the long-tail boats on the water.

มะนาวใส่ชุดสีขาว ตามที่โรเบิร์ตขอ

Khun Wilai sat at the head of the table. Two of her friends sat next to her. Their diamond rings were as big as peanuts. Robert sat next to Lemon. He looked at basketball scores on his phone while he ate.

When the third dish came, Khun Wilai changed to English.

คุณนายมักทำแบบนี้ เวลาจะพูดเรื่องที่ไม่อยากให้มะนาวได้ยิน ภาษาอังกฤษของคุณนายเป็นภาษาอังกฤษของคนที่ย้ายไปเรียนเมืองนอก ชัด ช้า และมั่นใจว่าคนที่ไม่ควรเข้าใจจะไม่เข้าใจ

“Robert. Darling. I talked to your father’s friend. His daughter just finished her MBA in London. Very pretty. Very smart.”

“Mom. Please.”

“I am only saying.” คุณนายวิไลตักปลาทอดให้เพื่อน ยิ้มกับเพื่อน “This one is sweet. I know. But she cleans toilets, Robert. Toilets. What will people say at the wedding?”

เพื่อนสาวของคุณนายหัวเราะคิกคักเบาๆ ได้ผ้าเช็ดปาก

เมื่อสามสัปดาห์ก่อน ประโยคนี้จะเป็นแค่เสียง เหมือนเสียงคลื่น ไม่มีความหมาย แต่วันนี้ มะนาวได้ยินทุกคำ she ผู้หญิงคนนั้นคือเธอ cleans ทำความสะอาด เดิม s เพราะเป็น she toilets ห้องน้ำ เดิม s เพราะมีหลายห้อง สามขาครบ

she + cleans + toilets

ข้อนี้ในมือมะนาววางลงบนจาน เสียงกระทบเบาๆ แต่ในห้องกระจกที่เงิบ มันดังเหมือนเสียงระฆัง เธอเงยหน้า มองคุณนายวิไลตรงๆ และพูดเป็นภาษาอังกฤษ ช้า ชัด ทีละคำ

“Yes. I clean rooms. I clean toilets. I clean them very well.”

ห้องเจียบริบ

ส้อมของคุณนายวิไลหยุดค้างกลางอากาศ ปลาทอดชิ้นหนึ่งร่วงลงบนผ้าปูโต๊ะ เพื่อนสาวทั้งสองหยุดหัวเราะเหมือนมีคนกดปุ่มปิดเสียง

“Babe,” โรเบิร์ตวางโทรศัพท์ลง เป็นครั้งแรกของมือ “You... speak English now?”

“A little,” มะนาวบอก แล้วยิ้มรอยยิ้มที่สมบูรณ์แบบ รอยยิ้มของแฟนสาวที่ฝึกมาสองปี แต่ครั้งนั้นมันไม่ได้มีไว้ซ่อนอะไร “ขอโทษนะคะคุณแม่ หนูขอตัวไปห้องน้ำแป๊บหนึ่งค่ะ จะได้ไปดูว่าที่นี่เขาทำความสะอาดดีแค่ไหน”

เธอลุกขึ้น เดินออกจากห้องกระจก หลังตรง ไม่เร็ว ไม่ช้า

ในห้องน้ำหญิง เธอยืนพิงอ่างล้างมือ หายใจออกยาว มือสั่นทั้งสองข้าง แล้วเธอก็หัวเราะออกมาเบาๆ คนเดียว เหมือนคนที่เพิ่งกระโดดลงน้ำเย็นจัดแล้วพบว่าตัวเองยังไม่ตาย

She heard every word. “She cleans toilets.” She understood. She looked at Robert’s mother. She said, “I clean them very well.” The room was very quiet.

• • •

ตอนเธอกลับมาที่โต๊ะ บรรยากาศเปลี่ยนไปแล้ว แต่ไม่ใช่เพราะเธอ

โรเบิร์ตจ้องโทรศัพท์ หน้าตึง กรามขบแน่น คุณนายวิไลชะโงกมาดูจอ แล้วเงยหน้าขึ้นมองมะนาว คราวนี้ไม่ใช่สายตาตรวจสินค้า แต่เป็นสายตาของคนที่เพิ่งได้ไฟต์มาอยู่ในมือ

“มะนาว” โรเบิร์ตพูด เสียงต่ำ หันจอโทรศัพท์มาให้เธอดู

ในจอคือรูปถ่าย ครีวสอนทำอาหารตอนค่ำ แสงไฟสีส้มอุ่นๆ แม่บ้านคนหนึ่งกับผู้ชายผมดำ นั่งหัวเราะอยู่ด้วยกันที่เกาะกลางครัว ใกล้กันเหมือนคนรู้จักกันมานาน

ข้างใต้รูป มีข้อความจากเบอร์ที่ไม่ได้บันทึกชื่อ

Unknown number

พี่โรเบิร์ตคะ หนูแค่คิดว่าพี่ควรรู้ ทุกคืน หกโมงเย็น ครีวชั้นล่าง 😊

มะนาวมองรูป แล้วมองหน้าโรเบิร์ต ในหัวมีแค่ชื่อเดียวที่ส่งข้อความแบบนี้ได้ ชื่อที่มีลิปสีกุมกับสมุดเล่มเล็กสีเดียวกัน

“This guy,” โรเบิร์ตพูด ภาษาอังกฤษ เพื่อให้แม่ได้ยินด้วย “Who is he?”

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter		
sign	ป้าย	Read the sign.
parking	ที่จอดรถ การจอด	No parking here.
danger	อันตราย	Danger! Strong current.
current	กระแสน้ำ	The current is strong.
swim	ว่ายน้ำ	No swimming.
order	สั่ง	You order. I will not help.
for here	ทานที่นี่	For here, please.
to go	เอากลับบ้าน	To go, please.
toilet	ห้องน้ำ ส้วม	I clean toilets.
very well	ดีมาก	I clean them very well.
low	ต่ำ	The boat is very low.
safe	ปลอดภัย	She keeps the boat safe.
 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch9 ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.		
 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch9		

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Sign Rule · กฎของป้าย

“A sign has an invisible verb. ‘No swimming’ means ‘Do not swim here.’ When you can’t read the sign, read the world around it.”

“ป้ายมีกริยาที่มองไม่เห็น No swimming แปลว่า อย่าว่ายน้ำที่นี่ ถ้าอ่านป้ายไม่ออกให้อ่านโลกรอบๆ ป้าย”

บทที่ 10 · CHAPTER 10

The Departure

การจากลา

ระดับ 3 · Level 3

ไทย 50% · English 50%

อนาคต · will · going to · พรุ่งนี้
will · going to · tomorrow

“He is a guest,” มะนาวตอบ เสียงเรียบ “He teaches me English. One hour. In the kitchen.”

“Why do you need English?” โรเบิร์ตวางโทรศัพท์คว่ำลงบนโต๊ะแรงจนแก้วน้ำสั่น “You have me. I speak English. If you need English, I am here.”

มะนาวมองเขา และคิดว่า ไม่ คุณไม่เคยอยู่ตรงนั้น คุณไม่เคยสอนฉันแม้แต่คำเดียวในสองปี คุณใช้ภาษาอังกฤษเป็นกำแพง ไม่ใช่สะพาน

แต่เธอไม่ได้พูดออกไป ความคิดนั้นยาวเกินไป และภาษาอังกฤษของเธอยังสั้นเกินไป

“ผู้หญิงที่จะเป็นสะใภ้บ้านนี้” คุณนายวิไลพูดเป็นภาษาไทย หวานเหมือนน้ำตาลเคี้ยวใหม่ “ไม่ควรไปนั่งหัวเราะกับผู้ชายแปลกหน้าตอนมืดๆ นะจ๊ะ คนเขาจะว่าเอาได้ ว่าแม่บ้านคนนี้ ทำงานล่วงเวลาให้แขกพิเศษ”

เพื่อนสาวของคุณนายก้มหน้าซ่อนยิ้มอีกครั้ง

มะนาวรู้สึกหน้าร้อนไปถึงคอ ความเกรงใจในอกบอกให้ก้มหน้า ขอโทษ และสัญญาว่าจะไม่ไปอีก มันเป็นทางที่ง่ายที่สุด เป็นทางที่เธอเดินมาตลอดชีวิต

แต่เธอนึกถึงป้ายที่ชายหาด DANGER. STRONG CURRENT. บางครั้งน้ำที่ดูสงบที่สุด คือน้ำที่ดึงเราออกไปไกลที่สุด

“I will continue,” เธอพูด เป็นภาษาอังกฤษ “One more week. He will go home next week.”

“I will continue,” Lemon said. She did not say sorry. She did not look down. Robert looked at her. His mother looked at her. Nobody said anything.

โรเบิร์ตลุกขึ้นโดยไม่พูดอะไร เดินออกจากห้องกระจกไป ทิ้งไว้แค่เสียงประตูที่ปิดแรงกว่าปกติหนึ่ง

• • •

On Monday morning, the lobby was quiet, like every morning. Then Robert pushed through the revolving door.

เขาไม่ได้เดินเหมือนเดินบนรันเวย์แล้ว เขาเดินเหมือนนักบาสที่กำลังจะไปชาร์จแบ้น ตรงไปที่เคาน์เตอร์

“Room 412. Call him down.”

ฟ้าที่ยืนอยู่หลังเคาน์เตอร์ ไม่ต้องให้พูดซ้ำ เธอยกหูโทรศัพท์เร็วจนแทบหล่น ป้าเพ็ญที่กำลังเซ็นรูดผ้าผ่าน จอctrกลางล๊อบบี้ แล้วแกลังเซ็ดกระถางต้นไม้ใบเดียวกันเป็นรอบที่ห้า มะนาวที่ถือถ้งน้ำอยู่ที่ทางเดิน ยืนแข็งเหมือนเสา

The elevator opened. Carlos walked out. His hair was still wet from the shower. He wore a plain gray T-shirt. He had a cup of coffee in his hand.

“Good morning. Can I help you?”

“You’re the English teacher.” โรเบิร์ตยืนตรงหน้าเขา สูงกว่าราวครึ่งหัว และตั้งใจยีนให้เห็นความต่างนั้น “Stay away from my girlfriend.”

คาร์ลอสจิบกาแฟหนึ่งอีก ไม่รีบ

“I teach her English. One hour, every day. In the kitchen. The door is open.” เขาพูดซ้ำ ซัดเหมือนพูดกับนักเรียน “You can come. Sit with us. You are welcome.”

“I don’t need to sit with you. I’m telling you. Stay away from her.”

“I understand.” คาร์ลอสพยักหน้า “But she is not a... a thing. She is not your motorbike. She decides. Not you. Not me.” เขาหันไปมองที่ทางเดิน มองตรงมาที่มะนาวกับถ้งน้ำ “Lemon decides.” ทั้งล๊อบบี้หันมามองตาม

มะนาวยืนอยู่ตรงนั้น ถ้งน้ำในมือหนักขึ้นเป็นสิบเท่า ทุกคนรอให้เธอพูด และเป็นครั้งแรกในชีวิต ที่การถูกมองเห็นไม่ได้ทำให้เธออยากหายตัวไป มันทำให้เธอยืนตรงขึ้น

“หกโมงเย็นคะ” เธอพูด เสียงไม่ดัง แต่ทุกคนได้ยิน “Six o’clock. The kitchen. Like every day.”

โรเบิร์ตมองเธอนาน เหมือนมองคนที่เขาไม่รู้จัก แล้วหมุนตัวเดินออกประตูไปโดยไม่พูดอะไรอีก ป้าเพ็ญเซ็ดกระถางต้นไม้รอบที่หก “ตายแล้ว” ป้าพิมพ์ “ละครหลังข่าวยังไม่สนุกเท่านี้เลย”

Robert said, “Stay away from her.” Carlos said, “She decides.” Everyone looked at Lemon. Lemon said, “Six o’clock. Like every day.”

• • •

ห้องเก็บผ้าอยู่ท้ายทางเดินชั้นสอง แคม ร้อน อบอวลด้วยกลิ่นน้ำยาปรับผ้านุ่ม ผ้าเซ็ดตัวสีขาวสองร้อย ผืนที่ป้าเพ็ญพับเสร็จเมื่อเช้าเรียงสูงเป็นต้งๆ บนชั้นไม้ ตรงเป๊ะทุกต้ง ฟากถ้งหยิบผ้าเซ็ดมีสำหรับเคาน์เตอร์ ตอนที่มะนาวเดินเข้ามาแล้วปิดประตูข้างหลัง

“พี่ฟ้าส่งรูปให้พี่โรเบิร์ตใช้ไหมคะ”

“รูปอะไร” ฟ้าไม่หันมา

“รูปใบครัว ส่งจากเบอร์ที่ไม่มีชื่อ แต่ใส่หน้ายืมตอนท้าย” มะนาวพูดซ้ำๆ “พี่ใส่หน้ายืมแบบนั้นในไลน์กลุ่มพนักงานทุกครั้ง”

ฟ้าหยุดมือ แล้วหันมา คางเซ็ด

“ใช่ ฉันส่งเอง แล้วใจฉันทำเพื่อเธอนะ คู่หมั้นรวยๆ แบบนั้น หาไม่ได้อีกแล้ว เธอคิดว่าฝรั่งห้องสวีทเขาสนใจเธอจริงๆ เหรอ” ฟ้าหัวเราะสั้นๆ “เขาส่งสารเธอ แม่บ้านบ้านนอกพูด pool open can swim เขาสอนเธอเหมือนสอนหมาให้นั่ง”

มะนาวรู้สึกเลือดขึ้นหน้า ร้อนไปถึงใบหู สามปีที่เธอถ่มหน้า สามปีที่เธอเกรงใจ สามปีที่เธอจัดโบรชัวร์ที่ฟ้าทำเบียร์ ทั้งหมดนั้นพุ่งขึ้นมาในอกพร้อมกัน

มือของเธอหยิบผ้าเช็ดตัวผืนบนสุดจากตั่งข้างๆ ก่อนที่สมองจะทันห้าม

แล้วขว้าง

ผ้าเช็ดตัวพับสามทบลอยข้ามห้องแคบๆ ไปกระแทกหน้าฟ้าดังปู

ห้องเจียบหนึ่งวินาที

“เธอ...” ฟ้าดึงผ้าออกจากหน้า ผมที่เช็ดมาอย่างดีชี้ไปคนละทิศ “เธอกล้าดียังไง!”

ฟ้าคว้าผ้าเช็ดตัวสองผืนพร้อมกันแล้วขว้างกลับ มะนาวหลบได้ผืนหนึ่ง อีกผืนโดนไหล่ เธอคว้าผ้าจากตั่งที่สอง ฟ้าคว้าจากตั่งที่สาม

“ใครเป็นแม่บ้านบ้านนอก!” ปู

“ก็เธอนั่นแหละ!” ปู ปู

“พี่ฟ้าเปิดแอปแปลภาษาตอบแขก!” ปู

“เธอพูด pool open can swim!” ปู ปู ปู

ผ้าเช็ดตัวขาวปลิวอ่อนเต็มห้องเหมือนหิมะในหนังฝรั่ง ตั่งที่ป้าเพ็ญพับไว้ล้มลงที่ละตั่ง ฟ้าลื่นผ้าผืนหนึ่งบนพื้น เสียหลักไปชนชั้นวาง ผ้าผืนเล็กทั้งชั้นร่วงลงมาคลุมหัวเธอเหมือนแมชี

มะนาวหยุดมือ มองฟ้าที่นั่งเหม่ออยู่บนกองผ้า มีผ้าเช็ดมือผืนหนึ่งห้อยอยู่บนหัว

แล้วเธอก็หลุดหัวเราะ

เธอไม่ได้ตั้งใจ มันออกมาเอง เหมือนเครื่องยนต์ที่ติดหลังจากสตาร์ทไม่ติดมานาน ฟ้ามองเธอเหมือนมองคนบ้า แล้วริมฝีปากของฟ้าก็เริ่มสั่น แล้วฟ้าก็หัวเราะด้วย เสียงหัวเราะที่ดังและน่าเกลียด ไม่ใช่เสียงหัวเราะสวยๆ ที่ฝึกไว้ใช้หน้าเคาน์เตอร์

ทั้งสองคนหัวเราะจนน้ำตาไหล นั่งลงบนพื้นท่ามกลางผ้าเช็ดตัวสองร้อยผืน

Lemon threw a towel. Fah threw two towels. Then everyone threw towels. Two hundred towels flew like snow. Fah fell down. Lemon laughed. Then Fah laughed too.

ภาพประกอบ 11 · ILLUSTRATION 11
สงครามผ้าเช็ดตัว · The towel fight

แต่เสียงหัวเราะของฟ้าค่อยๆ เปลี่ยน มันแตกเป็นเสียงอื่น จนมะนาวไม่แน่ใจว่าฟ้ากำลังหัวเราะหรือร้องไห้

“เธอได้ทุกอย่าง มะนาว” ฟ้าพูด ผ้าเช็ดมือน้อยๆ อยู่บนหัว “แฟนรวย แยกห้องสวีทมาสอนภาษาให้ฟรีๆ คุณสมชายยกครัวให้ใช้ แล้วฉันล่ะ ฉันท้องสมุดทุกคืนจนติสอง ฉันจ่ายค่าคอร์สออนไลน์เดือนละสองพัน ไม่มีใครเห็นเลยสักคน ทุกคนคิดว่าฉันได้งานเพราะพ่อ”

“...”

“แล้วมันก็จริง” ฟ้าเซ็ดตาด้วยผ้าเช็ดตัวที่ตัวเองเพิ่งซั้ว “ฉันได้งานเพราะพ่อจริงๆ นั่นแหละที่แย่ที่สุด”

ห้องเก็บผ้าเปียก มีแค่เสียงเครื่องซักผ้าห้องข้างๆ หมุนเป็นจังหวะ

มะนาวหยิบผ้าเช็ดมือที่ตกอยู่ข้างตัว พับมันเป็นสามทบ ตรงเป๊ะ แล้วยื่นให้ฟ้า

“หนูเห็นค่ะ” เธอพูด

ฟ้ามองผ้าในมือ ไม่เข้าใจ

“สมุดสีชมพู ดาวสีทอง หนูเห็นตั้งแต่เดือนแรก” มะนาวบอก “พี่ทำงานหนักกว่าที่ใครรู้ หนูเห็น”

ฟ้าเปิดปากเหมือนจะพูดอะไรสักอย่าง แต่ไม่มีเสียงออกมา เหมือนวันที่คาร์ลอสถามหาแอสไพริน แต่คราวนี้ ไม่ใช่เพราะเธอไม่มีคำตอบ แต่เพราะไม่มีใครเคยถามคำถามนี้กับเธอมาก่อน

ประตูเปิดว่ะ

ป่าเพ็ญยืนอยู่ที่ประตู มองผ้าเช็ดตัวสองร้อยผืนที่กระจายอยู่ทั่วห้อง มองชั้นวางที่ว่างเปล่า มองฟ้าที่มีผ้าเช็ดมือน้อยๆ มองมะนาวที่ผมยู่เหมือนเพิ่งออกจากพายุลูก

“ใคร” ป่าเพ็ญถาม เสียงเบาจนน่ากลัว “ใครทำ”

มะนาวชี้ฟ้า ฟ้าชี้มะนาว พร้อมกันพอดี

ป่าเพ็ญหายใจเข้ายาว หายใจออกยาว

“สองร้อยผืน” ป่าพูด “พับใหม่ทุกผืน สามทบ ตรงเป๊ะ ทั้งสองคน ด้วยกัน ไม่เสร็จไม่ต้องกลับบ้าน”

ป่าเพ็ญปิดประตู แล้วมะนาวได้ยินเสียงป่าหัวเราะคิกคักไปตลอดทางเดิน และเสียงปากดโทรศัพท์เรื่องนี้จะถึงตลาดเย็นก่อนห้าโมงแน่นอน

พวกเธอพับผ้าจนสองท่ม ไม่ค่อยได้พูดอะไรกัน แต่ตอนพับผืนที่หนึ่งร้อยห้าสิบ ฟ้าพูดขึ้นเบาๆ โดยไม่เจยหน้า

“Pool is open. You can swim. ต้องพับแบบนี้ใช้ไหม”

“เกือบแล้วค่ะ” มะนาวตอบ “The pool is open. ต้องมี the ข้างหน้า แล้วก็ It closes at six.”

ฟ้าพยักหน้า แล้วพับผ้าต่อไป

They folded two hundred towels together. At towel one hundred and fifty, Fah said quietly, “The pool is open. You can swim. Is that right?” “Yes,” Lemon said. “And it closes at six.”

The last six days went fast, like the tide going out. Every evening at six o'clock, at the kitchen island, Lemon learned numbers. She learned the days of the week. She learned yesterday, today, and tomorrow. She learned that English has small words to carry time. Thai says เมื่อวาน or พรุ่งนี้ and lets the verb rest.

Every evening the kitchen smelled of lemongrass from the garden and of the coffee Carlos always made too strong. Every evening the stone of the island was cold under her arms at six, and warm by seven.

Robert did not call for three days. On the fourth day, he sent fifty roses to the resort. The card said: Sorry babe. Love you. Auntie Pen counted the roses for the whole resort. Exactly fifty.

On the last day, Carlos came to the lobby in the morning. He looked tired. But his eyes were clear, the same as always.

"I am going to fly home tomorrow," เขาบอก "Back to Los Angeles."

มะนาวรู้สึกเหมือนมีอะไรร่วงลงไปในห้อง เธอรู้ว่าวันนี้ต้องมาถึง เธอนับวันมาตลอด เหมือนนับผ้าเช็ดตัว แต่การรู้ไม่ได้แปลว่าพร้อม

"แล้วการเรียนล่ะคะ"

"I will leave you something." เขาหยิบสมุดเล่มหนาออกจากกระเป๋า ปกสีน้ำเงินเข้ม ข้างในเขียนตัวอักษร A ถึง Z ด้วยลายมือสวยๆ และทุกบทเรียนที่พวกเขาเรียนด้วยกันใน 21 วัน ประโยคสามขา ป้าย L กับ R ทุกอย่าง มีช่องว่างให้เธอเขียนตามทุกหน้า "Everything we learned. You can continue."

"แต่ไม่มีครูแล้ว"

"You are your own teacher now. You only need to keep going. Ten minutes a day. Every day."

"หนูจะพยายามค่ะ"

"I know you will." เขาหยุด แล้วพูดซ้ำลง เหมือนเลือกทุกคำอย่างระวัง "Lemon. If you want to continue... really continue... you can come to Los Angeles. You can stay with a friend. I will teach you more. Every day."

Carlos is going to fly home tomorrow. He will leave a notebook. He said, "You can come to Los Angeles." Lemon did not answer. It was too big. It was too far.

มะนาวมองเขา มันใหญ่เกินไป ไกลเกินไป มันทุกอย่างเกินไป

"หนูต้องคิดก่อนค่ะ"

"Of course. Think about it." เขายิ้ม "The offer is open."

• • •

คืนนั้น โทรศัพท์ของมะนาวดังตอนสามทุ่ม เป็นวิดีโอคอลจากแอลเอ

“แก!” เบียร์กรี๊ดร้องทันทีที่ภาพขึ้น ผมยุ่งใส่เสื้อยืดตัวใหญ่เบอร์เริ่ม ข้างหลังเป็นครีวสีขาวสว่าง “แกจะไม่เชื่อแน่ๆ”

เบียร์คือเพื่อนสนิทของมะนาวตั้งแต่อนุบาล เคยปั่นจักรยานไปโรงเรียนด้วยกันทุกวันจนจบ ม.6 แล้วไปทำงานรีสอร์ตที่ภูเก็ต เจอสตีเว่นวิศวกรอเมริกันใจดีที่พูดภาษาไทยได้สามคำ แต่งงาน แล้วย้ายไปอยู่แคลิฟอร์เนียเมื่อสองปีก่อน

“อะไรของแก ทำไมใส่เสื้อตัวใหญ่จัง”

“หนาว ไม่สำคัญ ฟังก่อน” เบียร์โบกมือ “เมื่อกี้สตีเว่นคุยโทรศัพท์กับเพื่อน เพื่อนบอกว่ากำลังเก็บกระเป๋ากลับจากกระบี่ พักที่อันดามันชิบรีช แล้วเล่าว่ามีแม่บ้านคนหนึ่งชื่อมะนาว ซ่อมมอเตอร์ไซค์ให้เขาตอนตีห้า แล้วเขาสอนภาษาอังกฤษให้ทุกเย็น”

มะนาวนิ่ง

“แกรู้ไหมว่าเพื่อนของสตีเว่นชื่ออะไร” เบียร์ยิ้มกว้างจนตาหยี “คาร์ลอส ซิลวา!”

“...”

“สตีเว่นเป็นคนแนะนำให้เขาไปพักที่นั่นเอง เพราะฉันเคยเล่าว่าบ้านเพื่อนสนิทฉันอยู่อ่าวนาง แก เข้าใจไหม นี่มันบุพเพสันนิวาสชัดๆ แบบในละคร โลกกลมยิ่งกว่าลูกบาซของแฟนแกอีก”

“เบียร์...”

“ไม่ต้องเบียร์ ฟังนะ” เบียร์โน้มหน้าเข้าจอ “ถ้าแกมาแอลเอ แกอยู่กับฉัน ห้องว่างมีหนึ่งห้อง สตีเว่นทำพาสต้าอร่อยมาก คาร์ลอสบ้านอยู่ห่างไปสองถนน แกจะได้เรียนทุกวัน มาเถอะ แก มาหาฉัน ฉันคิดถึงแก”

เสียงสุดท้ายของเบียร์เบาลง มะนาวเห็นบางอย่างในตาเพื่อน เป็นความเหงาของคนที่อยู่ไกลบ้านมาสองปี ซ่อนอยู่ใต้เสียงกรี๊ดร้อง

“ฉันต้องคิดก่อน” มะนาวพูด เป็นครั้งที่สามของวันนี้

“คิดเร็วๆ นะ” เบียร์บอก “เวลาไม่รอใคร แม้แต่คนเกรงใจอย่างแก”

• • •

แต่โรเบิร์ตไม่รอให้เธอคิด

ข่าวเรื่องแอลเอ เดินทางจากรีสอร์ต ผ่านป่าเพญู ผ่านน้ำสาย ผ่านแผงกล้วยทอด ผ่านตลาดเย็น ไปถึงร้านอาหารทะเลของคุณนายวิไล ภายในเวลาไม่ถึงยี่สิบสี่ชั่วโมง

คืนนั้น โรเบิร์ตพามะนาวไปร้านบนหน้าผาอีกครั้ง โต๊ะเดิม ริมสุด ทะเลสีดำ แสงจันทร์เหมือนเดิม แต่คืนนี้ร้านเต็มกว่าปกติ เพื่อนโรเบิร์ตจากทีมบาสท้องถิ่นนั่งอยู่สามโต๊ะ คุณนายวิไลนั่งอยู่โต๊ะข้างๆ กับเพื่อนสาว และบนเวทีเล็กๆ มีนักดนตรีกีตาร์นั่งรออยู่ เหมือนรู้บทล่วงหน้า

ตอนของหวานมาถึง โรเบิร์ตลุกขึ้น คนตรีเริ่มเล่น ทั้งร้านเงียบ

แล้วเขาก็คุกเข่าลงข้างหนึ่ง

“Lemon.” เขาพูดดังพอให้ทุกโต๊ะได้ยิน “I hear you want to go to America. Okay. Go. Learn your English.” เขาเปิดกล่องกำมะหยี่สีแดง แหวนเพชรเม็ดใหญ่สะท้อนแสงเทียน “Then come back. And marry me.”

ร้านทั้งร้านกลั่นหายใจ

ทุกสายตายู่ที่เธอ ห้าสิบคู่ หกสิบคู่ เพื่อนของโรเบิร์ตยกโทรศัพท์ขึ้นถ่ายวิดีโอ คุณนายวิไลหน้าซีดเหมือนกระดาษ ชัดเจนว่าคุณนายเองก็ไม่รู้มาก่อน นักดนตรีเล่นเพลงรักเพลงเดิมวนรอบที่สอง

ในหัวของมะนาวเจียบสนิท ไม่มีภาษาไทย ไม่มีภาษาอังกฤษ มีแค่ความรู้สึกเดียว ความรู้สึกเดียวกับตอนเป็นนักเรียนแล้วครูเรียกชื่อน้าห้อง ทุกคนรอคำตอบ และมีคำตอบเดียวที่ทุกคนอยากได้ยิน

ความเกรงใจไม่ได้ถามว่าเธอต้องการอะไร ความเกรงใจถามว่าทุกคนต้องการอะไร

“ค่ะ” เธอได้ยินเสียงตัวเองพูด “Yes.”

ร้านระเบิดเสียงปรบมือ เพื่อนของโรเบิร์ตโห่ร้อง โรเบิร์ตสวมแหวนให้เธอ มันหลวมนิดหนึ่ง เพราะเขาไม่เคยถามขนาดนี้เธอ แล้วเขาก็ยืนขึ้น ยกมือเธอขึ้นสูงให้ทั้งร้านเห็น เหมือนยกถ้วยรางวัล

เธอพูดคำว่า yes แบบเดียวกับที่นักเรียนพูดคำว่า “ค่ะ” กับครู

“Marry me,” Robert said. Everyone looked at her. Everyone waited. Lemon said, “Yes.” Everyone clapped. The ring was big. The ring was loose.

ภาพประกอบ 12 · ILLUSTRATION 12

การขอแต่งงานบนหน้าผา · The proposal on the cliff

The next morning, a yellow and green taxi waited in front of the lobby. Carlos stood next to one suitcase. Lemon came to say goodbye. In one hand, she held the blue notebook. On the other hand was the big ring. It was still loose.

The air was heavy and wet, the kind of morning when the sea and the sky are the same gray. Somewhere on the beach a longtail engine coughed, roared, and then faded away toward the islands.

เขาเห็นมัน เธอรู้ว่าเขาเห็น สายตาเขาหยุดที่มือเธอหนึ่งวินาที แค่อันหนึ่งวินาที แล้วกลับขึ้นมาที่หน้าเธอ

“Congratulations,” เขาพูด

“Con... gra...”

“Congratulations. ยินดีด้วยครับ” เขาแปลให้เอง เหมือนทุกครั้ง แต่ครั้งนี้ คำแปลภาษาไทยเพี้ยนๆ ของเขาฟังเจ็บกว่าคำไหนๆ ที่เธอเคยได้ยิน

“Thank you,” เธอตอบ เพราะมันเป็นคำเดียวที่เธอมี

เขายิ้ม รอยยิ้มที่ไม่ได้ไปถึงตาเป็นครั้งแรก แล้วขึ้นแท็กซี่ ก่อนปิดประตู เขาพูดประโยคสุดท้าย

“The offer is still open. Whenever you are ready.”

The taxi turned out of the resort gate. It passed the guard house where she fixed his motorbike three weeks ago. Then it was gone, out onto the main road.

Carlos went home. Lemon stayed. She had a notebook in one hand. She had a ring on the other hand. One was heavy. One was loose.

คำศัพท์ในบทนี้ · Words in This Chapter		
continue	ทำต่อ เรียนต่อ	I will continue.
tomorrow	พรุ่งนี้	I am going to fly home tomorrow.
next week	อาทิตย์หน้า	He will go home next week.
fly	บิน	I will fly to Los Angeles.
leave	ทิ้งไว้ จากไป	I will leave you a notebook.
offer	ข้อเสนอ	The offer is open.
decide	ตัดสินใจ	She decides.
stay away	อยู่ห่างๆ	Stay away from her!
marry	แต่งงาน	Marry me.
congratulations	ยินดีด้วย	Congratulations!
 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch10 ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.		
 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch10		

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Future Rule · กฎของอนาคต

“Will’ and ‘going to’ are small. But they carry the time on their backs. Drop them, and your future falls into the present.”

“will กับ going to เป็นคำเล็ก แต่มันแบกเวลาไว้บนหลัง ถ้าทิ้งมัน อนาคตของคุณจะตกลงมาเป็นปัจจุบัน”

บทที่ 11 · CHAPTER 11

The Doubt and the Island

ความสงสัยกับเกาะกลางครัว

ระดับ 3 · Level 3

ไทย 45% · English 55%

ต้อง · ควร · ได้ · เล่าเรื่องในอดีต
must · should · can · past tense stories

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

owe	เป็นหนี้	I do not want to owe him.
electricity	ไฟฟ้า	This is the electricity money.
roof	หลังคา	The roof has a hole.
proud	ภูมิใจ	Her mother was proud.
visa	วีซ่า	I have a visa interview.
interview	สัมภาษณ์	The interview is tomorrow.
practice	ฝึก	She practiced every night.
alone	ตามลำพัง โดดเดี่ยว	The island stands alone.
pass	ผ่าน (การสอบ)	You will pass.
different	ต่างกัน	The voice was different.

👂 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch11

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📝 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch11

Lemon told her family on a Tuesday. It was the day after the taxi left. It was the day after the ring.

They sat on the wooden platform under the house. Her mother cooked fish curry. Nong ate fast. Her father was quiet. The ring was on her finger. It caught the light every time she moved her hand. Nong looked at it like it was a new motorbike.

The curry was gaeng som, sour and orange, and the steam made her eyes water before she tasted it. A green mosquito coil burned under the platform. Its smoke smelled like every evening of her life.

“หนูอยากไปแอลเอค่ะ” Lemon said. “หนึ่งเดือน ไปอยู่กับเบียร์ ไปเรียนภาษาอังกฤษต่อ คุณสมชาย ให้ลาได้ ตำแหน่งยังอยู่”

Nobody spoke. The ceiling fan turned. A gecko on the wall said ตึกแก two times, as if it wanted to vote.

“ตัวเครื่องบินเท่าไร” her mother asked. It was always her mother’s first question.

“สามหมื่นห้าค่ะ ไปกลับ หนูมีเงินเก็บสองหมื่น”

“แล้วอีกหมื่นห้าล่ะ”

“พี่โรเบิร์ตบอกจะจ่ายให้” Lemon looked at her plate. “แต่หนูไม่อยากรับค่ะ”

“ทำไม” Nong said, with his mouth full. “เขารวย แหวนเม็ดเท่าลูกชิ้น”

“เพราะถ้ารับ หนูจะเป็นหนี้เขา” Lemon said. And then, more quietly, “ทุกอย่างเลย”

Lemon wanted to go to America. She had twenty thousand baht. She needed fifteen thousand more. Robert wanted to pay. Lemon did not want his money. She did not want to owe him everything.

• • •

Her mother did not answer. She stood up and went into the house.

Lemon’s heart fell. She thought, this is the answer. No.

Then Nong stood up too. He ran up the stairs to his room. There was a crash, and a bad word, and then he ran back down. He had an old Ovaltine tin in his hands. He put it on the table. It was heavy. It made a sound like coins and hope.

“สี่พันสองร้อยบาท” Nong said. “ผมเก็บไว้ซื้อท่อไอเสียใหม่ แต่ท่อเก่ายังดังได้อีกปีหนึ่ง พ่อว่าฉันใช่ไหมพ่อ”

Their father looked at the tin. He nodded once.

“พี่เอาไปเลย” Nong pushed the tin across the table. “แต่ถ้าพี่ได้แฟนฝรั่งจริงๆ ผมขอรองเท้าไนกี้หนึ่งคู่ ไช้สี่สิบสาม”

“หนอ!”

“Size forty-three,” Nong said in English, very proud. “ผมพูดภาษาอังกฤษได้แล้วนะ”

Lemon laughed. And then she was not laughing. Her eyes were hot. She looked at the tin and could not speak.

Her mother came back down the stairs. She had a white envelope. It was the electricity bill envelope. Lemon knew it. Every month her mother put the money for the electricity in that envelope, and every month she paid it on the tenth.

Her mother put the envelope next to the tin. She did not say anything.

“แม่คะ นั่นเงินค่าไฟ”

“ไฟดับสองสามวันไม่ตายหรอก” her mother said. “สมัยแม่เด็กๆ ไม่มีไฟฟ้า ก็โตมาได้”

Nong gave his money. Four thousand two hundred baht. It was money for a new exhaust pipe. Her mother gave the electricity money. Nobody made a speech. Nobody needed to.

ภาพประกอบ 13 · ILLUSTRATION 13

เงินของทุกคน · Everyone's money

Then her father stood up. He walked slowly to the workshop. Lemon watched him take a coffee can down from the top shelf, behind the oil bottles. He came back and put a roll of money, tied with a rubber band, on the table.

“เงินเปลี่ยนหลังคาอยู่” he said. “หลังคารั่วมาห้าปี รั่วอีกปีหนึ่งก็ไม่เป็นไร”

“พ่อ...”

“ป้าที่อุบลจะคืนเงินงวดสุดท้ายเดือนหน้า” her father said. “เดี๋ยวก็ได้คืน”

Lemon looked at the table. A tin. An envelope. A roll of money with a rubber band. A new exhaust pipe. A month of electricity. A roof. Her family was not rich. They had never been rich. But tonight, on this old wooden table, they put everything they had in front of her, and they did not ask for anything back.

Her mother picked up the ladle. She filled Lemon’s bowl with curry. She filled it to the very top, more than Lemon could eat. It was the way her mother said yes. It was the way her mother said, go. It was the way her mother said, I am afraid, and I am proud, and I will miss you.

“กินซะ” her mother said. “ไปเมืองนอกไม่มีแกงส้มให้กินหรอก”

Her father gave the roof money. Her mother filled her bowl to the top. In her family, this is how people say yes. They do not say it. They do it.

Beer helped with the visa forms on video calls. There were many questions. Where will you stay? Why are you going? When will you come back? Lemon answered each question in English in her blue notebook first, then typed it into the computer at the resort office after work. Khun Somchai wrote a letter. It said she had a job. It said her job would wait for her.

The interview at the embassy in Bangkok was in two weeks. Lemon practiced the answers every night.

“Why do you want to go to America?”

“I want to visit my friend. And I want to learn English.”

“When will you come back?”

“I will come back in one month. I have a job. I must come back.”

She said it to the mirror. She said it to the gecko on the wall. She said it to Nong, who pretended to be an American officer with sunglasses and a very serious face, until they both laughed so much that their mother shouted from the kitchen.

Lemon practiced every night. “I will come back in one month. I have a job. I must come back.” She said it to the mirror. She said it to the gecko. She said it to Nong.

The night before the Bangkok trip, Lemon went back to the resort kitchen.

Khun Somchai had given her the key. “สำหรับฝึกภาษา” he had said, in his kind voice. Nobody else was there. Only the ceiling fan, the crickets in the herb garden, and the big stone island in the middle of the room.

She sat in her chair. The other chair was empty.

She opened the blue notebook. On the first page, Carlos had written the alphabet. A to Z. Beautiful letters, round and even. Under each letter, she had copied it. Her letters looked like a child's. The B was too fat. The G looked like a 6. The R had a leg that went the wrong way.

A thought began. Quiet at first. Then louder.

This will not work.

She looked at her letters. They looked like a child's letters. A thought came. It was small. Then it was big. This will not work.

เธออายุสี่สิบหกแล้ว ไม่ใช่เด็ก สมองเด็กเรียนภาษาได้เหมือนฟองน้ำดูดน้ำ แต่สมองของเธอ สมองที่ทำงานเช็ดทองมาสามปี สมองที่จำได้แต่ว่าผ้าเช็ดตัวผืนไหนอยู่ชั้นไหน สมองแบบนี้จะเรียนภาษาใหม่ทั้งภาษาได้จริงหรือ ในเวลาหนึ่งเดือน

ครอบครัวเธอวางทุกอย่างลงบนโต๊ะ เงินท้อไอเสีย เงินค่าไฟ เงินหลังคา ทั้งหมดนี้เพื่ออะไร เพื่อให้เธอไปนั่งเขียนตัว G ที่หน้าตาเหมือนเลขหก

และแหวนบนนิ้ว แหวนที่หวลม แหวนที่เธอตอบรับต่อหน้าคนหกสิบคน ทั้งที่ไม่เคยถามตัวเองเลยว่าอยากได้นั้นไหม

She put her forehead on her hands. Ten minutes passed like that. She did not cry. She did not think anything clear. She was only heavy, and quiet, and tired.

Then she lifted her head.

Her eyes fell on the counter. The big stone counter in the middle of the room. Standing alone. No wall on any side.

Kitchen island.

Carlos had walked around it, touching the edge. Water here? No. Wall here? No. It stands alone. She remembered because it sounded so funny. An island with no sea. An island with no tourists.

She picked up the pencil. She turned to a clean page. And she wrote:

kitchen island

She wrote two words. Kitchen island. Nobody helped her. Nobody was watching. The letters were not beautiful. But the words were right.

ตัวอักษรยังงุ่มง่าม แต่คำนั้นถูกต้อง เธอจำได้ เธอเขียนได้ ไม่มีใครสอนเธอตอนนี้ ไม่มีใครดูอยู่ มีแค่เธอคนเดียว กับคำสองคำที่เธอเป็นเจ้าของแล้วอย่างแท้จริง

มันยังไม่พอ ยังห่างไกลจากคำว่าพอ แต่มันคือสองคำ และเมื่อหนึ่งเดือนก่อน เธอยังไม่มีมันเลย

• • •

She took out her phone. She opened the voice recorder. There was one file. Day 3.

Carlos had said: two weeks. Then listen. It had been almost a month.

She pressed play.

“Light. Light. Light... Right. Long. Wrong. Lemon.” The voice was small. It was shaking. The R in right was almost an L. The word wrong came out like long. She sounded like a girl who was afraid of the words.

She pressed record. She read the same list.

“Light. Right. Long. Wrong. Lemon.”

She played it back.

She sat very still.

The voice was different. Not perfect. The R was still a little soft. But the tongue went back. The L touched. Wrong was wrong, and long was long. And the voice did not shake. It was the voice of a woman reading words she knew.

Carlos was right. Every day, you change too little to hear. Two weeks, you can hear it.

She named the new file Day 31. Then she played them one after the other, Day 3 and Day 31, three times. Two Lemons. The old one and the new one. The new one was not finished. But the new one was real.

Day 3. Day 31. Two voices. Two Lemons. The new voice was not perfect. But it was stronger. She could hear the change. She could not see it every day. But she could hear it now.

• • •

She closed the notebook. She washed her face in the kitchen sink. Then she took out her phone again and opened a new message. For the first time, she wrote a message in English with no app. Slowly. Letter by letter. She checked every word two times.

Lemon → Carlos

Carlos. This is Lemon. I will come to Los Angeles. I have my visa interview tomorrow. If I pass, I will come next month.

She sent it before she could change her mind.

The answer came in four minutes. It was very early morning in Los Angeles. He was awake.

Carlos

You will pass. I will be at the airport. Bring the notebook. 📖

She read it two times. Then she turned off the light, locked the kitchen, and rode the Scoopy home through the warm dark, and the engine coughed two times before it started, the way it always did.

• • •

คืนนั้น ก่อนนอน มะนาวเปิดสมุดสีน้ำเงินของคาร์ลอสไปที่หน้าว่างหน้าแรก และเขียนบันทึกภาษาอังกฤษครั้งแรกในชีวิตที่ไม่มีใครสั่งให้เขียน

Today I practice for the embassy. No. Today I practiced. Tomorrow I will go. Past, future. Carlos say I must hold the time. Says.

I am afraid. But I will go to America. My family give me money. Gave. Nong gave his exhaust pipe money. I will pay back. Every baht.

I want to speak. Not only listen. Beer was right.

เธออ่านมันอีกครั้ง เห็นคำที่ผิด เห็นที่เธอขีดแก้เอง เธอไม่ได้ลบอะไรเลย คาร์ลอสเคยบอกว่าการขีดแก้คือหลักฐานว่าสมองทำงาน

Her first English journal. Many mistakes. She fixed some herself. She did not erase anything. The corrections were proof that her brain was working.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Ownership Rule · กฎความเป็นเจ้าของ

"A word you memorize belongs to the book. A word you write when nobody is watching belongs to you."

"คำที่คุณท่องจำเป็นของหนังสือ คำที่คุณเขียนได้ตอนไม่มีใครดู เป็นของคุณ"

ACT III

องก์ที่ 3

THE CROSSFADE

ครอสเฟด

ลอสแอนเจลิส · Los Angeles

บทที่ 12 · CHAPTER 12

The Drive to Thai Town

ถนนสู่ไทยทาวน์

ระดับ 4 · Level 4

English 65% · ไทย 35%

คำในสนามบิน · บอกทาง · การขับรถ
Airport words · directions · driving

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

ครอบครัวทุกคนช่วยกันออกเงินให้মনาวไปอเมริกา นองให้เงินค่าท่อไอเสีย แม่ให้เงินค่าไฟ พ่อให้เงินค่า
หลังคา มนาวฝึกตอบคำถามวีซ่าทุกคืน และฟังเสียงตัวเองวันที่ 3 กับวันที่ 31 แล้วได้ยืมมนาวสองคน

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

arrivals	ขาเข้า	Follow the signs to arrivals.
passport	หนังสือเดินทาง	May I see your passport?
purpose	จุดประสงค์	What's the purpose of your visit?
suitcase	กระเป๋าเดินทาง	My suitcase has a yellow ribbon.
freeway	ทางด่วน	The freeway is a river of metal.
lane	ช่องทางเดินรถ	The lane ends.
merge	รวม (เลน)	Merge left.
brake	เบรก	Carlos braked hard.
liar	คนโกหก	Beer is a terrible liar.
spicy	เผ็ด	The som tam is very spicy.

👂 ฟัง พูดตาม อัตเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch12

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch12

The visa interview in Bangkok took five minutes.

Three weeks of practice. Two hundred times in the mirror. Forty times with Nong in sunglasses. And the officer behind the glass asked only three questions. Why are you going?

Where will you stay? When will you come back? Lemon answered all three. The officer looked at Khun Somchai's letter, looked at her, and said, "Okay. Your visa is approved. Have a nice trip."

She walked out onto Wireless Road and stood on the hot sidewalk and did not know what to do with all the answers she had not used.

"ห้านาที" she told Beer on the phone. "ฝึกมาสวมอาทิตย์ ห้านาที"

"ก็เพราะแกฝึกมาสวมอาทิตย์ไง ถึงได้ห้านาที" Beer said. "ถ้าแกไม่ฝึก อาจจะห้าชั่วโมง แล้วก็ไม่น่าผ่าน"

The interview was only five minutes. But the practice was not wasted. The practice is why it was only five minutes.

The plane landed at LAX at noon. The sky was the color of an old postcard.

Lemon followed the people. She did not have a choice. There were thousands of them, and they all moved in the same direction, like water. Above them, the signs hung from the ceiling. She read every one.

ARRIVALS. ALL PASSPORTS. FOLLOW SIGNS TO IMMIGRATION.

Some signs had little pictures, too. A suitcase. A bus. A toilet. A person in a wheelchair. She was surprised how much she could understand without the words.

At immigration, a big man with a gray mustache looked at her passport for a long time.

"What's the purpose of your visit?"

Purpose. She did not know purpose. But she knew this room. She knew this question. Every person in this line was hearing the same question. He wanted to know why.

"I visit my friend. And I learn English."

"How long are you staying?"

"One month. I have a job in Thailand. I must go back."

He stamped the passport. The sound was loud and final, like a door closing behind her, or opening in front of her. She was not sure which.

"Welcome to the United States."

Lemon did not know the word "purpose." But she knew the place. She knew the question. A place can teach you a word. Then she heard the stamp. She was in America.

BAGGAGE CLAIM. She found her suitcase. It had a yellow ribbon on the handle, her mother's idea, so she would know it from all the other black suitcases in the world. GROUND

TRANSPORTATION. She walked through the sliding doors, and the heat hit her.

It was not Krabi heat. Krabi heat was wet and heavy, like a towel on your face. This heat was dry and dusty. It smelled of jet fuel and hot road. The light was so bright it was almost white.

She stood on the sidewalk with her suitcase and her yellow ribbon, and she felt very small. A pebble on a beach that was too big.

Then she saw him.

Carlos was standing next to a silver Honda. He was not looking at his phone. He was looking at the doors. When he saw her, his face changed. Something in his shoulders let go. He raised one hand.

“Lemon!”

She walked to him. He took her suitcase and put it in the trunk. He opened the passenger door for her.

“Welcome to Los Angeles,” he said. “Where is the notebook?”

She took the blue notebook out of her bag and held it up.

“Good,” he said. “Then we can start.”

• • •

“Where is Beer?” she asked, when they were on the road.

“Beer had a doctor’s appointment,” Carlos said. “She was very sorry. She said she had to go. Today. At exactly the time of your flight.”

Lemon looked at him. He kept his eyes on the road. But the corner of his mouth moved.

“Beer is...” Lemon looked for the word. “Beer is not a good liar.”

“No,” Carlos agreed. “Beer is a terrible liar. But a very good friend.”

Beer had a doctor’s appointment. At exactly the time of the flight. Lemon did not believe it. Carlos did not believe it. But neither of them said so.

A sign went past: LOS ANGELES CITY LIMIT.

“Do you know what Los Angeles means?” Carlos asked.

“Los is... the. Angeles is angels?”

“The angels. The city of angels. The full name is longer.” He took a breath. “El Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Ángeles. The Town of Our Lady the Queen of the Angels. Nobody says it. Nobody can.”

Lemon started to laugh.

“What?”

“Krung Thep,” she said. “Bangkok. In Thai, Krung Thep means city of angels too. I fly from one city of angels to another city of angels.”

“I did not know that.”

“And our full name is longer than yours.” She sat up straight, the way she had sat in Grade 3 when Khru Somsri made the whole class sing it, and she said it in one breath, fast, like the old song:

“กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์”

Carlos almost missed the exit.

“Again,” he said. “Slowly.”

“No,” said Lemon, very pleased. “You learn it yourself. It is the longest city name in the world. Every Thai child knows it. One breath.”

“Two cities of angels,” Carlos said. “And only one of them can say its own name.”

Los Angeles means “the angels.” Its first full name was “El Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Ángeles.” Krung Thep, Bangkok, also means “city of angels,” and its full Thai name is the longest city name in the world. Lemon said it in one breath. Carlos almost missed the exit.

สองเมืองแห่งเทวดา

Two Cities of Angels

	กรุงเทพฯ · Bangkok	ลอสแอนเจลิส · Los Angeles
ชื่อสั้น · Short name	กรุงเทพฯ · Krung Thep	L.A.
แปลว่า · Means	เมืองแห่งเทวดา · City of angels	เทวดา · The angels
ชื่อเต็ม · Full name	ยาว 168 ตัวอักษร ยาวที่สุดในโลก · 168 letters, the world's longest	El Pueblo de Nuestra Señora la Reina de los Ángeles
ก่อตั้ง · Founded	1782	1781

The freeway was a river of metal. Six lanes going one way, six lanes going the other. Cars, trucks, more cars. Big green signs hung over the road. Lemon read them out loud, one by one, because Carlos asked her to.

I-405 SOUTH. EXIT 46. LANE ENDS. MERGE LEFT.

“Merge?”

“Two roads become one road.” Carlos moved his two hands together like a zipper. “The cars take turns. One from here, one from here. In theory.”

“In theory?”

“In theory, people take turns. In Los Angeles, people...” He was searching for the word when a white pickup truck came from the right lane without signaling, fast, very close, right into the space in front of them.

Carlos braked hard. The tires screamed. Lemon’s body went forward. And at the same moment, before she understood anything, Carlos’s right arm shot out across her, flat against her chest and shoulder, holding her back against the seat. The seatbelt caught. The car stopped a meter from the truck.

The truck drove away like nothing had happened.

For three seconds, nobody spoke. The radio was still playing. Somebody behind them was honking.

Carlos’s arm was still across her. He looked at it, like he did not know how it got there. Then he took it back, slowly, and put both hands on the wheel.

“Are you okay?” His voice was quiet.

“I am okay.” Her heart was running. “You?”

“I’m okay.” He breathed out. “That,” he said, “is what ‘merge’ means in Los Angeles.”

She laughed. She did not mean to. It came out of her like the engine of the Scoopy, coughing and then catching. And then he was laughing too, and they laughed for a long time, much longer than the joke deserved, the way you laugh when you were scared and now you are not.

But she remembered the arm. The way it came before he thought. Her father did that once, on the motorbike, when she was eight and a dog ran into the road. He did not think. His arm just came.

A truck came too fast. Carlos braked. His arm came across her before he could think. They were okay. Then they laughed. But she remembered the arm.

ภาพประกอบ 14 · ILLUSTRATION 14

แขนบนฟรีเวย์ · The arm on the freeway

• • •

“We will stop in Thai Town first,” Carlos said, when the freeway let them go. “You are hungry. I can see it.”

“How can you see it?”

“You are reading every sign with food on it.”

It was true. She had read IN-N-OUT, TACOS, DONUTS, and 24 HOURS PHO in the last ten minutes, out loud.

Thai Town was on Hollywood Boulevard, but it was not the Hollywood she knew from movies. There were no stars on the sidewalk here. There were Thai letters on the shop signs, and a small shrine in front of a market, with marigolds and a can of red Fanta, the way people in Krabi left red Fanta for the spirits. Lemon stopped in front of it. Someone, ten thousand kilometers from Thailand, had remembered that the spirits like red soda.

A small brown dog was sleeping in the shade next to the shrine. Carlos crouched down and held out his hand. The dog opened one eye, smelled his fingers, and put its head on his shoe and went back to sleep.

“Now I can not move,” Carlos said. “This is my life now.”

He stayed there, very still, for almost a minute, until the dog decided to go somewhere else. Lemon watched him. Robert had never stopped for a dog in his life.

• • •

The restaurant was called Isaan Kitchen. It was small, with plastic tables and a TV in the corner playing a Thai drama with the sound off. A woman with a towel on her shoulder came out of the kitchen. She was maybe sixty, with strong arms and a gold tooth.

It smelled of grilled chicken and pla ra and sticky rice steaming in a bamboo basket. Lemon breathed in, and for one second she was not ten thousand kilometers from home.

“กินอียังดีจ้า” she said to Carlos, in fast Isaan.

Carlos froze. Lemon watched it happen. The easy man from the resort lobby, the man who could talk to anybody, stood there with his mouth a little open, like Fah at the front desk when the question was not in the pink notebook.

“Uh. ผม... ผมอยาก...” He looked at Lemon. “Help?”

Lemon tried not to smile. She failed.

“ป้าคะ เขาฟังอีสานเร็วๆ ไม่ทันค่ะ” she said to the woman. “แม่เขาเป็นคนอุบล แต่เขาโตที่นี่ เขาพูดได้แค่ ขอบใจหลายต่อ”

The woman laughed, a big laugh with the gold tooth. “อุบลบ้านเฮานี้เอง” She turned to Carlos and spoke slowly, like to a child. “กิน. อะไร. ดี. จ๊ะ.”

“ส้มตำ,” Carlos said, saved. “ไถ่อย่าง. ข้าวเหนียว. And... ลาบ?”

“เผ็ดไหม”

“Medium,” Carlos said, in English, giving up.

“เผ็ดกลางค่ะ” Lemon translated. Then to Carlos: “She asks, spicy? You say medium. I say เผ็ดกลาง. Same thing.”

“You are translating my mother’s language for me,” Carlos said. “In Los Angeles. This is very strange.”

In Krabi, Carlos helped Lemon with English. In Thai Town, Lemon helped Carlos with Thai. Sometimes the student is the teacher.

The food came. The som tam was the real kind, with pla ra, salty and strong. Lemon took one bite and closed her eyes. It was not her mother’s food, it was Isaan food, but it tasted like Thailand, and she was so far from Thailand.

The woman with the gold tooth stood next to the table with her hands on her hips, watching them eat. She looked at Carlos. She looked at Lemon. She looked at the ring on Lemon’s finger. Then she leaned down and said something to Lemon, quietly, in Thai.

“ผู้ชายคนนี้ใจดีเด้อ หล่าเอ๊ย ตาเขาบ่เคยละจากเจ้าเลย อย่าปล่อยให้หลุดมือ”

Lemon’s face became very hot.

The woman winked her gold tooth and went back to the kitchen.

“What did she say?” Carlos asked.

“She says...” Lemon looked at her plate. “She says the som tam is very spicy.”

Carlos looked at her for a long moment. He did not believe it. She knew he did not believe it.

“Yes,” he said finally. “Very spicy.”

• • •

That night, at Beer’s house, Lemon lay on the sofa with a wet towel on her forehead.

She was not sick. She did not have a fever. But her head hurt in a way it had never hurt before, a tight band from one ear to the other, as if her brain had been lifting heavy boxes all day. And it had. Every sign. Every voice in the airport. Every word on the radio. The officer with the mustache. The man at the gas station who said “Have a good one” and she did not know a good what. Ten hours of English, with no Thai in between to rest.

“หัวจะระเบิด” she told Beer. “ฉันเข้าใจได้เยอะนะแก แต่ต้องตั้งใจฟังทุกคำ เหนื่อยกว่าทำห้องสามสิบห้อง”

Beer put a cup of hot ginger tea next to her. “ปกติ ฉันเป็นแบบนี้สามเดือนแรก ทุกเย็นปวดหัวนอนตั้งแต่สองทุ่ม สตีเวนนี่ว่าฉันเป็นไมเกรน” She sat on the arm of the sofa. “สมองแกมันกำลังสร้างถนนใหม่ ถนนใหม่มันต้องเหนื่อย อีกสองอาทิตย์ แกจะเริ่มไม่ต้องแปลในหัว แล้วจะไม่ปวดแบบนี้”

“แล้วถ้าไม่หายล่ะ”

“ก็นอนเร็วขึ้น” Beer said. “และพรุ่งนี้ ตอนกินข้าวกลางวัน พูดไทยกับฉันหนึ่งชั่วโมง ให้สมองพัก ไม่ผิดนะ นกวิ้งก็ต้องมีวันพัก”

Ten hours of English. Her head hurt. Beer said, “This is normal. Your brain is building a new road. New roads are tiring.” In two weeks, it would be easier. Tonight, she slept at eight o'clock.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Place Rule · กฎของสถานที่

“When you do not know a word, ask the place. Where am I? What do these people want?

The airport, the café, the road. Every place is a dictionary.”

“เมื่อไม่รู้คำ ให้ถามสถานที่ ฉันอยู่ที่ไหน คนพวกนี้ต้องการอะไร สนามบิน ร้านกาแฟ ถนน ทุกที่คือพจนานุกรม”

บทที่ 13 · CHAPTER 13

Steven and Beer

สตีเวนกับเบียร์

ระดับ 4 · Level 4

English 70% · ไทย 30%

เล่าเรื่องในอดีต · สำนวน

Telling a story in the past · idioms

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

คาร์ลอสพามะนาวจากสนามบินมาถึงบ้านเบียร์กับสตีเวนที่ทอร์เรนซ์ หลังจากแวกินข้าวที่ไทยทาวน์ และเกือบรถชนบนฟรีเวย์ ที่ร้านอาหารอีสาน ป้าพันทองกระซิบว่า อย่าปล่อยผู้ชายคนนี้หลุดมือ

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

bottlebrush	แปรงล้างขวด	The tree looks like a bottlebrush.
driveway	ทางรถเข้าบ้าน	The flowers fell on the driveway.
patient	อดทน ใจเย็น	Steven is a patient man.
belly	ท้อง	Beer has a round belly.
pregnant	ตั้งครรภ์	Beer is five months pregnant.
engaged	หมั้น	You're engaged?
propose	ขอแต่งงาน	How did he propose?
knelt	คุกเข่า (อดีตของ kneel)	He knelt down on one knee.
public	ต่อหน้าคนอื่น สาธารณะ	It was a public proposal.
awake	ตื่นอยู่	At three a.m., she was wide awake.

🔊 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch13

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📝 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch13

Beer's house was in Torrance, in a quiet street with small houses and big trees. There was a tree in the front yard with red flowers that hung down like brushes. The flowers fell on the driveway and made it look like someone had thrown red confetti.

“Bottlebrush tree,” Carlos said, when he saw her looking. “Because the flowers look like the brush you use to clean bottles.”

“Bottle... brush,” Lemon said. “แปรงล้างขวด.” She looked at the tree again. It was true. English was sometimes so simple it was funny. A kitchen island was an island in a kitchen. A bottlebrush was a brush for bottles.

The front door flew open before the car stopped.

Beer ran down the steps. She was wearing a hoodie again, a big gray one, much too big. She was crying before she reached the car. She grabbed Lemon and held her so hard that Lemon could not breathe, and they rocked from side to side on the driveway with the red flowers falling on them, and they were both saying things in Thai that were not really words, only sounds that meant you, you, you’re here, you came.

Beer ran out of the house. She was crying. She held Lemon and did not let go. They were not using words. They did not need words.

ภาพประกอบ 15 · ILLUSTRATION 15
เพื่อนที่ไม่ต้องใช้คำ · Friends without words

Steven stood on the steps and waited. He was a tall man with a kind red face and glasses, and he waited the way some people wait, patiently, happily, like waiting was a nice thing to do.

When Beer finally let go, he came down and pressed his hands together in a careful wai.

“สวัสดีค่ะ,” he said. “ยินดีต้อนรับค่ะ.”

Lemon looked at Beer. Beer covered her face with her hands.

“ค่ะ!” Beer said. “สอนเขามาสองปี เขาก็ยังพูดค่ะ เพราะเขาเรียนจากฉัน ฉันบอกแล้ว ผู้ชายต้องพูดครับ”

“Krap,” Steven said, nodding. “I know. Krap. I forget. My brain hears Beer, so my mouth says ka.” He smiled at Lemon. “Welcome, Lemon. Please, make yourself at home.”

Lemon understood welcome. She understood home. But make yourself at home sounded like he wanted her to build something.

Beer saw her face. “เขาบอกให้ทำตามสบาย เหมือนอยู่บ้านตัวเอง” she explained in Thai. “ไม่ได้ให้แกสร้างบ้านนะ make yourself at home แปลว่า ไม่ต้องเกรงใจ หิบบอะไรกินก็หยิบ อยากรอนก็นอน”

“Oh.” Lemon looked at Steven. “Thank you. I will... make myself at home.”

“Perfect,” Steven said. “Your English is great. Way better than my Thai.”

“ทุกคนพูดภาษาอังกฤษดีกว่าภาษาไทยของเขาทั้งนั้น” Beer said. “แมวข้างบ้านก็พูดดีกว่า”

Steven said, “Make yourself at home.” Lemon did not understand. Beer explained in Thai. It means: relax, this is your home too. Don't be greng jai.

Carlos carried the suitcase inside. Lemon followed. The house was small, but clean and bright, with Thai silk on the sofa and family photos on every wall. There were pictures of Beer's mother in Krabi, Beer's school, and a photo Lemon had forgotten about: two girls on bicycles, nine years old, laughing at something outside the picture.

And in the kitchen, in the middle of the floor, there was a counter. Standing alone. No wall on any side. With four tall chairs around it.

Lemon stopped in the doorway.

“Another island,” she said.

Carlos laughed. “Yes. American houses have many islands. We are a country of islands.”

“แกพูดอะไรกัน” Beer asked.

“เกาะกลางครัวค่ะ” Lemon said. “Kitchen island. เป็นคำแรกที่ฉันเป็นเจ้าของ”

Beer looked at her friend, and then at Carlos, and then at the kitchen island, like she was doing a math problem in her head. She did not say what the answer was.

• • •

That evening, after Carlos went home, after Steven's pasta with tomatoes and too much garlic, which Lemon ate two plates of because it was so good, Beer stood up from the kitchen island. She took a deep breath. Then she pulled the big gray hoodie over her head and dropped it on the chair.

Under the hoodie, she was wearing a tight white T-shirt. And under the T-shirt, there was a round belly, like a small watermelon.

Lemon stared.

“ห้าเดือนแล้ว” Beer said. Her voice was shaking. “ผู้หญิง หมอบอกเมื่อวันศุกร์”

Lemon screamed. She screamed so loud that Steven dropped a plate in the sink. Then she was off her chair and her arms were around Beer, carefully, around the watermelon, and they were both crying again.

“ทำไมไม่บอก!” Lemon said into her friend's shoulder. “ห้าเดือน! แกใส่ชุดในวิดีโอคอลมาห้าเดือน! บอกว่าหนาว! แคลิฟอร์เนียไม่หนาว!”

“ฉันไม่ได้บอกใครเลย” Beer said. “แม่อีกยังไม่รู้ ฉันกลัว แบบที่คนแก่ที่บ้านเราชอบพูดนะ อย่าเพิ่งบอกใคร เดี่ยวไม่เป็นมงคล ฉันอยากบอกแก่ก่อน ต่อหน้า”

“ส่วนนัดหมอนี่”

“นัดจริง” Beer said, wiping her face. “แต่เลื่อนได้”

Steven came over from the sink and put his hands on both their heads, a little awkwardly, like a man blessing two cats.

“Surprise,” he said, softly.

Under the hoodie, there was a baby. Five months. Beer did not tell anyone. Not even her mother. She wanted to tell Lemon first. Face to face.

• • •

Later, Steven made tea and they sat at the kitchen island, the three of them. Beer had her feet up on a chair. She looked at Lemon's hand.

“แล้วแหวนนั้น” she said. “ใหญ่เท่าไข่นกกระทา แต่ทำไมหน้าแกไม่ยิ้มเลยเวลาพูดถึงมัน”

“Ring?” Steven asked. “Oh! You're engaged? Congratulations! How did he propose? Tell me the story.”

“Tell him in English,” Beer said. “ฝึกเล่าเรื่อง ใช้อัตินกาล ฉันจะช่วยถ้าแกติด”

Lemon looked at her tea. The past. Carlos had said: in English, you build time like blocks. Past. Present. Future. Do not mix the blocks.

“Okay.” She took a breath. “We go to a restaurant. On a cliff.”

“We went,” Beer said gently.

“We went to a restaurant. On a cliff. Many people was there.”

“Were there.”

“Many people were there. His friends. His mother. A man with a guitar. Then Robert stand up...”

“Stood up.”

“Robert stood up. The music start. Started. And he... he...” Lemon made a motion with her hand, a knee going down.

“Knelt,” Steven said. “He knelt down. On one knee.”

“He knelt down. On one knee.” Lemon looked at the ring. “He said, ‘Go to America. Learn your English. Then come back and marry me.’ Everyone looked at me. Everyone waited.” She stopped. “And I said yes.”

The kitchen was quiet. Steven had the expression of a man who had asked a happy question and gotten a sad answer and did not know why.

“That’s... a very public proposal,” he said carefully.

“Everyone was watching,” Lemon said. And then, because it was easier in English, because English was a language where she did not have to be polite in the same way, she said the true thing. “I said yes because everyone was watching.”

Beer did not say anything. She reached across the kitchen island and took Lemon’s hand, the one with the ring, and held it.

Lemon told the story in the past. “We went. People were there. He knelt. He said. I said yes.” Then she said one more true thing. “I said yes because everyone was watching.”

Later still, in the small bedroom with the window that looked out on the bottlebrush tree, Beer sat on the edge of the bed. Steven was asleep. The house was quiet.

“ແກ່ລ້ວໃໝ່” Beer said.

“ฉันไม่รู้ว่าคุณมาทำอะไรที่นี่” Lemon said. “เงินทอโอเสี่ยหนอง เงินค่าไฟแม่ เงินหลังคาพอ ทั้งหมดนั้นเพื่อให้ฉันนั่งกินพาสต้าบ้านแก ถ้าฉันเรียนไม่ได้ละ ถ้ากลับไปแล้วยังพูดได้แค่ hello thank you”

Beer was quiet for a moment. Then she counted on her fingers.

“มะนาว แกทำความสะอาดห้องมาสามปี ไม่มีแขกคนไหนบ่นสักครั้ง ป้าเพ็ญบอกตัวเอง แกจำสูตรน้ำยาทำความสะอาดได้สิบห้าชนิด แกซ่อมมอเตอร์ไซค์ได้ตอนตีห้าในความมืด แกพูดกับแม่ของโรเบิร์ตเป็นภาษาอังกฤษต่อหน้าเพื่อนไฮโซของเขา ป้าเพ็ญเล่าให้แม่ฉันฟัง แม่ฉันเล่าให้ฉันฟัง ทั้งอ่าวนางรู้หมดแล้ว” She held up all ten fingers. “แกทำได้ทุกอย่างที่แกตั้งใจ ทุกอย่าง ยกเว้นเรื่องเดียว”

“เรื่องอะไร”

“เชื่อว่าตัวเองทำได้” Beer said. She stood up, holding her belly. “แต่ไม่เป็นไร คาร์ลอสเชื่อแทนแกไปก่อนแล้ว ฉันก็เชื่อ เดียวแกก็ตามทัน”

She turned off the light.

• • •

At three in the morning, Lemon was wide awake. Her body thought it was afternoon in Krabi. She went downstairs quietly and sat at the kitchen island in the dark, with only the light from the street coming through the window.

The house was silent in a way Krabi never was. No geckos clicking on the wall. No motorbikes. No dogs arguing in the soi. Only the refrigerator humming, and far away, the freeway breathing like the sea.

She opened the blue notebook to the first page. A to Z. Carlos’s beautiful letters, and her child’s letters underneath.

She copied the alphabet again. Slowly. A to Z. The G still looked a little like a 6. But only a little.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Story Rule · กฎของการเล่าเรื่อง

“When you tell a story in English, choose the time and hold it. Past is past. Do not let the present leak in.”

“เวลาเล่าเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ ให้เลือกเวลาแล้วถือไว้ อดีตคืออดีต อย่าปล่อยให้ปัจจุบันรั่วเข้ามา”

บทที่ 14 · CHAPTER 14

A Friendly Ghost in Compton

ผีใจดีที่คอมป์ตัน

ระดับ 4 · Level 4

English 75% · ไทย 25%

เรียนนอกห้องเรียน · ขอความช่วยเหลือ · การเป็นแขก
Informal learning · asking for help · being a guest

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

เบียร์กอดมะนาวที่หน้าบ้าน แล้วเปิดผียาวาตั้งท้องห้าเดือน มะนาวเล่าเรื่องการขอแต่งงานเป็นอดีตกาลครั้งแรก และพูดความจริงว่าเธอตอบตกลงเพราะทุกคนมองอยู่

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

sweetie	ที่รัก (คำเรียกแบบเป็นกันเอง)	What can I get you, sweetie?
pound	ปอนด์ (หน่วยน้ำหนัก)	Crab is sold by the pound.
passport	หนังสือเดินทาง	I left my passport on the seat.
brave	กล้าหาญ	I am brave.
lawn	สนามหญ้าหน้าบ้าน	The lawns were green and neat.
manners	มารยาท	Where are your manners?
homesick	คิดถึงบ้าน	I was homesick.
recognize	จำได้ (เมื่อเห็น)	You recognize it when you see it.
delivery	การส่งของ	They use a delivery service.
dangerous	อันตราย	Compton is very dangerous. I ate too much.

👂 ฟัง พูดตาม อัตเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch14

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch14

The days in Los Angeles found a shape.

In the morning, Carlos came to Beer's house at eight with two coffees, and they sat at the kitchen island for one hour. Numbers. Days. Questions. How to ask. How to answer. How to say

“I don’t understand” without being ashamed of it. He wrote, she copied. She spoke, he listened. Then he said one word, always the same word, before he left.

“Go.”

Go meant: now use it. Go outside and use what you learned today. That was the homework. Not a page in a book. A real person in a real place.

On the first Sunday, Carlos held out his hand. “Give me your phone.”

Lemon gave it to him, a little worried. He scrolled through her screens, past the photo app, the bank app, the family LINE group with its pink Monday roses, and stopped at the video app with the red icon.

“How many hours a day?”

“One,” she said. Then, because he was looking at her: “Two. Sometimes three.”

“Good. That is not a problem. That is a gold mine.” He sat down next to her at the kitchen island. “Listen. One hour with me is class. But you are awake sixteen hours. Class is the smallest part. The big part is life. Songs, shows, your phone, the bus, the shop. This is called informal learning. It means learning without a teacher, without a test, without a classroom. Most people who speak English well learned most of it this way.”

“I tried apps,” Lemon said quietly. “I quit. Three times.”

“You did not fail. The app gave you a streak. It did not give you a life.” He started to download things. “We are not going to add homework. We are going to change what you already do.”

He showed her one tool at a time, and he made her try each one before he showed the next.

For songs, a site that plays the music video and stops, so you type the missing word. She chose an old love song she knew from karaoke in Krabi and got eleven words wrong in the first minute and laughed so hard Beer came downstairs to see.

For the video app she already loved, a small add-on that showed English and Thai subtitles together, one on top of the other. “Now your two hours are two hours of class,” he said. “But you do not feel it.”

For pronunciation, a site where you type any word and it finds real people saying it in real videos, a hundred different mouths, a hundred different accents. She typed “comfortable.” A news reporter, a cooking teacher, a basketball coach, and a little girl in a cartoon all said COMF-ter-bul.

“Beer was right,” Lemon said.

“Beer is always right,” Carlos said. “Do not tell her I said that.”

For conversation, an app where people trade languages: she helps someone learn Thai, they help her with English. “Ten minutes of chat a day. Typing is fine. Typing is speaking slowly.”

And for the bus, a short English podcast, six minutes long, two people talking about one small topic, with the words written underneath.

“That is too many,” Lemon said, looking at her screen.

“Yes.” He held up one finger. “So one tool per week. This week, only songs. Next week, add the subtitles. Like your father. One part at a time, until the engine runs.”

Carlos took her phone. “Class is one hour. You are awake sixteen hours. The big part is life.” Songs with missing words. English and Thai subtitles together. A hundred real people saying one word. A language exchange. A six-minute podcast. “One tool per week,” he said. “Like your father. One part at a time.”

ชุดเครื่องมือของคาร์ลอสทั้งหมด · Carlos's full toolkit: michaelkbaines.com/lemon

On the third day, the homework was the pier.

Redondo Beach Pier was fifteen minutes from Beer's house. It was shaped like a horseshoe, wooden boards over the water, with fish markets and seafood restaurants along one side and fishermen along the other, their lines going down into the gray-green Pacific.

Lemon smelled it before she saw it: salt, and fried fish, and the sharp, cold smell of a sea that was not her sea. The water was the wrong color. In Krabi the sea was green like glass. Here it was dark and heavy and the waves came in slow, tall and white. Somewhere below the pier, something was barking.

“Sea lions,” said an old man fishing at the rail. He had a bucket, a folding chair, a cap that said NAVY, and a grandson of about eight who was eating chips and talking to him in a mix of English and Tagalog. “They sleep down there by the harbor. Loud, huh?”

“Very loud,” Lemon said. “Like my uncle's boat.” ลุงแดง she thought, and for one second she was so homesick she could not breathe.

“Your uncle has a boat?”

“In Thailand. A longtail boat. He takes tourists to the islands.”

The old man smiled. “My father had a banca. In Batangas. Same thing, different country.” He showed her his bucket. Three silver fish, as long as her hand. “Mackerel. Not much today.

You want to try?”

He gave her the rod. She held it the way Uncle Daeng had taught her when she was nine, and the old man raised his eyebrows, and the grandson stopped eating chips.

She did not catch anything. But she talked to a stranger for twenty minutes, in English, about fish and boats and grandchildren, and when she walked back along the boards to the fish market, she was not thinking about grammar at all.

At the market, crabs were climbing over each other in a tank. She read the sign: DUNGNESS CRAB, \$14.99/LB.

“How much is one crab?” she asked.

“Depends on the weight, hon. Sold by the pound.”

Pound. She did not know pound. She guessed: like kilo, but American. She checked later. She was half right.

At the pier, an old man was fishing. He was from the Philippines. “Sea lions,” he said. “Loud, huh?” “Like my uncle’s boat,” Lemon said. They talked for twenty minutes about fish and boats. She was not thinking about grammar at all.

On the fourth day, the homework was a diner on Pacific Coast Highway, with red seats and a long counter and a bell that rang when the door opened. A waitress with pink glasses and a pencil behind her ear came over.

It smelled of coffee and bacon and pancakes on a hot grill. The red seat squeaked when she sat down. The coffee came in a thick white mug, too heavy for her hand.

“What can I get you, sweetie?”

Lemon ordered a grilled cheese sandwich and a Coke. She said it clearly. The waitress wrote it down and said, “You got it, hon,” and walked away. Lemon sat there, very proud, and also very confused.

“ทำไมเขาเรียกฉันว่าขนม” she asked Beer that night. “Sweetie. แล้วก็ hon. อันนี้ น้ำผึ้ง เขาไม่รู้จักฉันเลย”

Beer laughed so hard she had to hold her belly. “เขาเรียกทุกคนแบบนั้น ร้านไดเนอร์อเมริกัน ป้าเสิร์ฟจะเรียกทุกคน sweetie, honey, hon, dear ไม่ได้แปลว่าชอบแกล่ แปลว่าเป็นกันเอง เหมือนแม่ค้าที่ตลาดบ้านเราเรียก น้องจ๋า ลูกจ๋า นั่นแหละ”

“เหมือนป้าเพ็ญเรียกทุกคนว่าลูก”

“เหมือนป้าเพ็ญเลย”

The waitress called her “sweetie” and “hon.” In American diners, this is normal. It means, “I am friendly.” It is like a Thai market auntie who calls everyone “ลูก.”

That night, Lemon could not find her passport.

She looked in the blue notebook first, because that was where it lived. Inside the back cover, in the plastic pocket, where her mother had put it herself on the morning of the flight. “หนังสือเดินทางคือชีวิต” her mother had said, pressing it flat with both hands. “อย่าให้ห่างตัว”

The pocket was empty.

She did not panic. Not yet. She opened her bag and took everything out, one thing at a time, and put it on the bed in a line, the way she put out soap and shampoo on a hotel tray. Wallet. Phone. Lip balm. Tissues. Two hair ties. A receipt from the diner. A pen from the pier with a fish on it.

No passport.

She looked in the suitcase. Under the bed. Inside her shoes. In the pockets of the jeans she had worn that day, twice. Then she stood in the middle of the small bedroom with the window that looked out on the bottlebrush tree, and she held very still, and she made herself remember.

The diner. The red seat that squeaked. The waitress with the pink glasses. And the notebook, open on the table. The page was too soft to write on, so she had taken the passport out of the pocket and put it under the page, like a board, to write *sweetie* and *hon* and *you got it*.

And then the waitress had brought the check. And Lemon had closed the notebook.

And the passport had stayed on the red seat.

• • •

Beer called the diner. It rang and rang. A recorded voice said the diner was open from six in the morning until three in the afternoon, and thank you for calling.

“พรุ่งนี้เข้าค๋อยโทรใหม่” Beer said. “หกโมงเช้า เขาเปิด มันต้องอยู่ที่นั่นแหละ”

“ถ้าไม่อยู่ล่ะ” Lemon sat down on the edge of the bed. Her voice came out small. “ถ้ามีคนเอาไปล่ะ ถ้าต้องไปทำใหม่ที่สถานกงสุล วิชาก็หายไปด้วย ตัวกลับอีกสามอาทิตย์ แล้วเงินล่ะ เงินท่อไอเสียหนอง เงินค่าไฟแม่...”

“มะนาว”

“...เงินหลังคาพ่อ ทุกคนช่วยกันออก แล้วฉันทำหนังสือเดินทางหายในร้านแซนด์วิช”

“มะนาว หายใจก่อน”

Lemon breathed. It did not help very much.

Steven appeared in the doorway with his laptop. “The Thai consulate is on Wilshire,” he said. “They can make an emergency travel document. It takes a few days. It’s not the end of the world.”

“Not the end of the world,” Beer translated softly. “ไม่ถึงกับโลกแตก”

But to Lemon it felt like the end of a world. The small one she had built in America, one word at a time.

The diner was closed. Lemon was scared. A new passport takes time. Her family paid for this trip. “It’s not the end of the world,” Steven said. It felt like it.

• • •

Carlos called at nine.

He listened to the whole story without saying anything. Lemon could hear a television behind him, and Moo snoring.

“Okay,” he said when she finished. “Do not worry. I know someone.”

“Who?”

“My friend Larry. He can find anything. Phones, people, a lost dog in Bangkok. He found my mother’s ring once. In a parking lot. In Las Vegas.” A pause. “Do not ask me how.”

“Where does Larry live?”

“Compton.”

Lemon did not know Compton. But Beer, who was sitting next to her on the bed, heard the word through the phone, and her whole face changed.

“คอมป์ตัน!” Beer took the phone out of Lemon’s hand. “Carlos! You take my friend to Compton? ในหนังมีแต่ยัยก้นนะ! ฉันดูมาหมดแล้ว!”

Steven, from the doorway, raised one finger. “To be fair, my dentist lives in Compton.”

“หมอฟันแกลเป็นคนดี” Beer said. “แต่ฉันดูหนังมา”

Carlos was laughing on the phone. Lemon could hear it from across the bed. “I will pick her up at ten,” he said. “Tell Beer she watches too many movies.”

• • •

Lemon sent a message to Da before she went to sleep. It was still afternoon in Krabi.

Lemon

พรุ่งนี้ฉันจะไปคอมป์ตันกับคาร์ลอส ไปหาเพื่อนๆ ให้ช่วยหาหนังสือเดินทาง

The answer came in less than a minute.

Da

คอมป์ตัน??? ฉันเปิดยูทูบดูแล้ว มีแต่แร็ปกับรตเตี้ยๆ เง้งๆ 🤔 อย่าไปนะมะนาว!!! ป้า
เพ็ญอยู่ข้างๆ ฉัน ป้าบอกให้ใส่พระติดตัวไปด้วย 🙏🙏🙏

Then a voice message from Auntie Pen herself, forty-two seconds long, so fast that Lemon caught only every third word. Gun. Movie. Amulet. Carlos's mother. Ubon. Good family. Be careful. Be careful. Be careful. And at the very end, in the same breath: “แล้วอย่าลืมถ่ายรูปบ้านเขามาให้ป้าดูด้วยนะ”

Lemon put the phone face down on the pillow.

She went to the bathroom and looked in the mirror. A woman with a hotel face looked back. A face that smiled at everybody, even when it was afraid.

“I am brave,” she told the mirror, in English. Because in English, it sounded more true.

Her hands were shaking a little. She held them under the cold water until they stopped.

Da said, “Don't go!” Auntie Pen said, “Be careful,” many times. Lemon told the mirror, “I am brave.” Her hands were shaking.

• • •

In the car the next morning, she held her bag on her lap with both arms, the way you hold your bag on a Bangkok bus at rush hour.

Carlos noticed. He did not say anything. But the corner of his mouth moved.

They drove east, then south. The freeway let them go onto wide streets, and the streets changed slowly, one block at a time. A tire shop. A taco truck with a line of men in work boots. A church with a sign that said JESUS SAVES in letters that were missing the second S. A fence made of metal wire. A liquor store with bars on the windows.

“Is this Compton?” she asked. Quietly. Like the street could hear her.

“No.”

More blocks. A laundromat. A man pushing a cart of bottles. A wall painted with a huge picture of a boy and a basketball, and the boy's eyes followed the car.

“This?”

“No.”

Lemon was practicing a sentence in her head. She had been practicing it since breakfast. It was a good sentence. Polite, but strong, like Carlos on the phone with Linda.

We do not want trouble. We only want my passport.

She practiced it again. Her lips moved a little. She did not know her lips were moving.

Then Carlos turned onto a street, and the world changed color.

Palm trees, tall and thin, like a child's drawing. Lawns, green and cut short and neat, every one, like the grass at the resort that the gardeners cut with scissors. Small houses painted white and yellow and pale blue, with roses in front. An old woman in a sun hat watering her roses. A man washing a red car in his driveway, with music playing from the open door.

Children on bicycles in the middle of the street, shouting, and an ice cream truck far away, playing its little song.

The sun was very bright. Everything looked clean, and slow, and Sunday, though it was Friday.

Lemon loosened her arms around her bag.

“Carlos,” she said. “How much farther is Compton?”

Carlos stopped the car in front of a house.

“We have been in Compton,” he said, “for five minutes.”

Lemon was scared in the car. She held her bag tight. Every block, she asked, “Is this Compton?” Then they came to a street with palm trees, neat lawns and children on bicycles. “How far is Compton?” “We have been in Compton for five minutes.”

ภาพประกอบ 16 · ILLUSTRATION 16

คอมปิตันที่ไม่เหมือนที่คิด · *The Compton she did not expect*

The house was two stories, gray with white windows, newly painted. There was a new white car in the driveway, the kind that plugs into the wall. There were flowers in pots on the steps, and a small sign on the door that said GOD BLESS THIS HOME.

Lemon looked at the house. She took a breath. She turned to Carlos and opened her mouth, ready, finally, to say her sentence.

“I know,” Carlos said, and he started to laugh. “‘We do not want trouble. We only want my passport.’ You practiced it all the way here. You move your lips when you practice.”

Lemon closed her mouth. Her face went hot. And then she was laughing too, the kind of laughing that comes out when the fear has nowhere else to go.

The door opened before they knocked.

The man in the doorway was tall and broad, about forty-five years old, with a short gray beard cut very neat. His hair was braided close to his head in thin, perfect rows, and the rows did not run straight back. They turned and branched and met again in sharp corners, like the lines on a computer chip. He wore a plain black T-shirt, dark jeans, a silver watch, and white sneakers without one spot of dirt.

Nothing about him was loud. He stood very still and looked at Lemon for one second longer than a normal person looks, the way the officer at the immigration desk at LAX had looked at her: calm, polite, and reading everything.

Lemon thought of Auntie Pen’s voice message. Be careful. Be careful. Be careful.

“Ayyy,” he said, slowly, and opened his arms. “Carlos. My boy.”

“My boy,” Carlos said quietly, out of the side of his mouth, in Thai, before Lemon could ask. “เพื่อนรัก ไม่ใช่ลูกชายนะ”

It had become a habit. When English came too fast, Carlos’s Thai came right after it, quiet, like a shadow. He did not even seem to know he was doing it.

Larry hugged Carlos, and hit him on the back twice, hard. Then he turned to Lemon, and the reading look became a smile. He put his hands together, high, in front of his face, in a wai so perfect that Khun Somchai at the resort would have hired him on the spot.

“สวัสดีครับ คุณมะนาว” he said. “ยินดีที่ได้รู้จักครับ”

Lemon’s mouth fell open.

“ครับ,” she said. “He says ครับ! Correct!”

“Carlos taught me,” Larry said, very pleased. “Two years. Every Tuesday.”

“Steven says ค่ะ,” Lemon told Carlos, in a whisper. “Two years with Beer.”

“Steven learned from Beer,” Carlos said. “Larry learned from me. I am a better teacher.”

“You are a better ผู้ชาย teacher,” said Lemon, and Larry laughed so loud the old woman across the street looked up from her roses.

The man at the door had braids like a computer chip. He looked at Lemon like an immigration officer, calm and reading everything. Then he did a perfect wai and said, “สวัสดีครับ.” Carlos taught him. Lemon was amazed.

ภาพประกอบ 17 · ILLUSTRATION 17

ไหว้ที่สมบูรณ์แบบ · A perfect wai

The house smelled wonderful.

It hit Lemon at the door, and she stopped. Something rich and warm, coconut and curry, but also something else, something smoky and black-peppery that she did not know at all. Two smells from two different countries, holding hands.

Larry pointed at her feet. “Shoes, please. Ma’s rule.”

Lemon looked down at the rows of shoes by the door. Of course. She slipped off her sandals. It felt like home.

“MA!” Larry shouted toward the kitchen, in a voice like a big boy. “WE’LL BE IN THE GARAGE!”

A woman’s voice came back from the kitchen, warm and strong, with a slow Southern music in it. “You better have your shoes off in my house, Lawrence!”

Larry looked down at his perfect white sneakers. He took them off. Quickly.

“Lawrence?” Lemon whispered.

“His real name,” Carlos whispered back. “Do not use it. Only his mother can use it.”

The garage door looked like any garage door. White. Plain. A calendar from a pizza shop.

Larry opened it, and cold air came out, and a sound.

It was a humming. Low and steady, like the refrigerator at Beer’s house at three in the morning, but a hundred refrigerators. The walls were not wood. They were steel, gray and thick. And in the middle of the room, in rows, like shelves in Carlos’s warehouse, there were black metal cabinets taller than Lemon, full of computers. Thousands of tiny green and blue lights blinked on them, all at different speeds, like fireflies on the river at Ban Pak Nam.

Nobody was typing. Nobody was sitting at them. They were all working by themselves.

“Bots,” Larry said, with his arms open, like a man showing you his rice fields. “Agents. Avatars. I’m an online city.”

Lemon looked at Carlos.

“เขามีคอมพิวเตอร์ที่ทำงานเองได้” Carlos murmured. “เหมือนมีพนักงานเป็นพันคน แต่ไม่ใช่คน”

“Like ghosts?” Lemon asked.

Larry thought about it seriously. “Friendly ghosts,” he said. “Very friendly. They pay for this house.” He waved his hand at the steel walls. “And the other house. In Irvine. But that’s not why you’re here.”

“Half of this street thinks he works for the government,” Carlos said. Then, quietly, the shadow: “คนแถวนี้ครึ่งหนึ่งคิดว่าเขาทำงานให้รัฐบาล”

"I don't work for the government," Larry said. He thought about it, honestly, the way he thought about everything. "Sometimes the government calls me."

He turned to her. The careful look went out of his face, and for a moment she could see what was under it: a kind, clever man who had stayed up too late on a computer for most of his life, because he liked fixing things that other people said could not be fixed.

"Lemon. It's so nice to meet you. My boy Carlos told me all about you."

"Really?" Lemon turned to look at Carlos.

Carlos was suddenly very interested in a cable on the floor.

"Don't worry," Larry said. "It's all good. Carlos has good taste."

"Larry," said Carlos, to the cable.

Lemon smiled. She did not know where the smile came from, only that it was big and it would not go back. "I like Larry," she said.

"I like Lemon," said Larry, and he hugged her. A big hug, a long hug, much too long, and over her shoulder he was looking straight at Carlos, and his eyebrows were going up and down.

"Okay," Carlos said. "Okay. Okay. That is enough hugging."

Larry let go, slowly, grinning. "Just being welcoming, man."

Then Larry was all business.

He sat down at the only chair in the room, in front of three screens, and cracked his fingers. "Full name. Date of birth. Passport number, if you know it."

Lemon knew it. She had written it on visa forms and practice forms and hotel forms so many times that it lived in her hand. She said it without stopping.

Larry looked at her over his shoulder. "You memorized your passport number?"

"I practice," Lemon said. "Two hundred times."

"Carlos," Larry said, "I like her even more now."

He took her picture with a small camera on top of the screen. "Don't smile," he said. "Passport photos never smile."

She did not smile. It was very hard.

Then he pressed one key.

And the garage woke up.

The humming got louder. The lights on the black cabinets began to run, up and down, like water. On the big screen, a map of Los Angeles appeared, gray streets on black, and then thin lines of light began to shoot across it, from the garage in Compton to everywhere at once. To

the airport. To the pier. To the Getty on its hill. To the diner on Pacific Coast Highway. Small voices came out of the speakers, polite, calm, all talking at the same time, all a little different.

“Good morning, this is an assistant calling on behalf of...”

“Hi there, I’m looking for a Thai passport that may have been...”

“Yes, ma’am, I’ll hold...”

Carlos leaned close to Lemon. “เขาส่งผู้ช่วยไปโทรหาทุกที่ที่เธอไปเมื่อวาน พร้อมกันหมด”

Lemon held her breath. She did not decide to hold it. Her body did it for her.

Twenty seconds. Thirty. One line on the map turned from white to yellow. It was the diner.

“Ma’am,” said one of the calm small voices, “can you confirm the name on the passport?”

And then, through the speaker, another voice. A real one. A little rough. Lemon knew it at once.

“Yeah, hon, we got it. Thai passport, found it on booth seven yesterday. Pretty girl, didn’t smile in the picture. We’re holding it at the counter. Tell sweetie it’s safe.”

The line on the map turned green.

Lemon put her hands over her face.

“Sweetie,” she said through her fingers. “She says sweetie.”

“She calls everybody sweetie,” Carlos said gently. “But today, she means it.”

Larry pressed one key. The computers called everywhere at the same time. One line turned green. It was the diner. The waitress said, “We got it, hon. Tell sweetie it’s safe.” Lemon covered her face.

ภาพประกอบ 18 · ILLUSTRATION 18
โรงรถของผีใจดี · The garage of friendly ghosts

“Lawrence!”

Mrs. Dorothy came through the garage door like the end of a storm. She was about seventy, small and slim, in dark jeans, a soft gray cardigan with the sleeves pushed up, and white sneakers, with a kitchen towel over her shoulder and reading glasses on top of her head. She walked straight up to Larry and flicked him on the back of the head with the towel.

“You bring a young lady into this cold garage, and you don’t even offer her a glass of water? Where are your manners?”

And just like that, the man the government called was ten years old.

“Ma,” Larry said. “Ma, I was helping. I found her passport. Ma. Not in front of my guests.”

“Manners,” Carlos whispered to Lemon. “มารยาท”

Lemon did not need the translation. She knew this. Every Thai child in the world knew this. It was the same sound in every language: a mother, and a big son becoming small.

Mrs. Dorothy turned to Lemon, and her whole face changed, the way Beer’s face changed for the baby.

“I saw you come in, baby,” she said. “Your name is Lemon, right?”

“Yes, ma’am.”

Then Mrs. Dorothy took a little breath, like someone about to sing in church, and she said, in Thai, slowly and very carefully, with a Louisiana melody pulling every word up and down where it did not belong:

“กิน. ข้าว. มา. หรือ. ย้ง. ลูก”

For one second, nobody moved.

Then Lemon laughed. She laughed so hard she had to hold on to Carlos’s arm. And Mrs. Dorothy laughed, because Lemon was laughing, and Larry laughed, and Carlos was laughing with his eyes closed, and the computers hummed under all of it.

“Did I say it right?” Mrs. Dorothy asked. “My friends taught me. Twenty years, they’ve been teaching me.”

“Perfect,” Lemon said, wiping her eyes. “Perfect, perfect. Like my grandmother. With a different song.”

“Ma,” Larry said, rubbing his head. “How did you even know she was coming? I didn’t tell you.”

Mrs. Dorothy looked at him over her glasses. “Baby,” she said, “where do you think you come from?”

They all laughed again. Larry laughed the loudest.

“She means,” Carlos told Lemon, “he got his brain from her. His computers are fast. His mother is faster.”

Lemon looked at the small woman with the kitchen towel, who had smelled a guest coming from across the city and started cooking before anyone told her. Who flicked her son with a towel. Who had learned Thai for twenty years to say one sentence correctly to a stranger.

“You are like my Auntie Pen,” Lemon said. “In Krabi. She knows everything before it happens. You must meet her.”

“That’s because mothers are love,” Mrs. Dorothy said, as simply as she would say that water is wet. “Love comes in different forms, honey. But you recognize it when you see it.”

Carlos said it softly in Thai, under his breath, for her. “ความรักมีหลายแบบ แต่พอเห็น เราก็จำได้”

Lemon did not plan to do it. She stepped forward and put her arms around Mrs. Dorothy, and Mrs. Dorothy held her back, strong, with one hand on the back of her head, the way her mother did.

“I was homesick,” Lemon said into the soft gray cardigan. “Very homesick. But now I feel better.”

“That’s what I’m here for,” said Mrs. Dorothy.

Lemon stood back. She breathed in. The smell had followed them into the garage, curry and coconut and something smoky and black-peppered and wonderful.

“What is that smell?” she asked. “What are you cooking?”

Mrs. Dorothy smiled like a woman with a secret.

“How did you know she was coming?” Larry asked. “Where do you think you come from?” his mother said. Lemon said, “You are like my Auntie Pen.” “Mothers are love,” said Mrs. Dorothy. “Love comes in different forms. But you recognize it when you see it.” Lemon hugged her.

The doorbell rang.

Then it rang again. Then someone stopped ringing and started knocking, and someone else opened the door from the outside, because it was not locked, because nobody’s door was locked on this street on a sunny Friday.

Three cars were parked in front of the house. Their doors were all open. People were coming out of them like a family coming out of a songthaew at a temple fair, because that is what they were.

Larry's sister Denise came first, still in her blue hospital scrubs from the night shift, carrying a pan of macaroni and cheese and kissing Larry on the cheek without stopping. Her husband Marcus came behind her with two folding tables, one under each arm. Their sons, two tall teenage boys carrying nothing, went straight to the kitchen. Their daughter Kiara, seven years old, with beads at the ends of her braids that clicked when she ran, went straight to Lemon and stood in front of her and looked up.

"Are you the lady from Thailand?" Kiara asked.

"Yes," said Lemon.

"Uncle Larry says you have elephants."

"Some," said Lemon, and Kiara took her hand and did not give it back for the rest of the day.

Then Larry's cousins, Tasha and Ray, with a baby in a car seat and a big bag of ice. Then three Thai aunties from Thai Town, carrying pots wrapped in towels. Then a tall old man with white hair and a big laugh from Mrs. Dorothy's church, carrying a cooler. Then his wife, Mrs. Bernice, in a church hat, carrying a pie.

And everybody was talking at once.

"ตายแล้ว นี่เธอมะนาว น่ารักจังเลย!"

"Baby, you hungry? You look hungry."

"มาจากกระบี่เธอลูก หลานป้าอยู่อ่าวนางนะ ทำงานโรงแรมเหมือนกัน!"

"Y'all move out the way, let her sit down."

"Earl, put the cooler down before you drop it again."

"หนูกินเผ็ดได้ไหม ป้าทำส้มตำมา ปูปลาร้า ของจริง"

"Is that the Thai girl? Larry, is that the Thai girl with the passport?"

Lemon's head went left. Then right. Then left. A hand was holding her hand. Another hand was pushing a glass of iced tea into her other hand. Somebody was touching her hair and saying สวย สวย. Somebody else was asking her what church she went to. The hand holding her hand was Kiara's. It had not let go.

Carlos tried to translate. He tried very hard. English into Thai, Thai into English, faster and faster, until finally an auntie asked him something in Thai, and he turned and translated it for Lemon, carefully, word by word, into Thai.

Lemon looked at him.

"I know," he said. "I heard it. I am dizzy."

• • •

"I called some friends," Mrs. Dorothy said, in the middle of it all, perfectly calm, "to make sure we greet you correctly. And they've been dying to try my New Orleans Cajun-style khao soi.

With blackened catfish.”

Lemon stared at her.

Khao soi was from Chiang Mai. Lemon had eaten it once, on a school trip, in a cold mountain market, at fourteen. Yellow curry noodles, crispy noodles on top. New Orleans she knew from one movie. Cajun she did not know at all. Blackened catfish sounded like a fish that had been in a fire, and maybe that was the point.

“ไม่ต้องตกใจ” Carlos said quietly. “เธอมาจากนิวยอร์กสินะ อาหารที่นั่นเผ็ดพริกไทยดำ เครื่องเทศเยอะ ปลาตุ๋นเข้างาจนดำ เหมือนปลาเผา”

Lemon’s head was spinning. But her stomach understood everything.

The kitchen table disappeared under food. A big pot of khao soi, golden and shining, with black-crusted catfish laid on top and fried noodles piled high like a little hat. Som tam with pla ra from the aunties, real, strong, stinky and beautiful. Red beans and rice. A gumbo, dark as coffee. Sticky rice in a bamboo basket that someone had carried all the way from Thai Town on their lap. Fried chicken. Cornbread. Mrs. Bernice’s sweet potato pie. And mango sticky rice, because one of the aunties said it was a crime to have a party without it.

Lemon took one bite of the khao soi.

The curry was Chiang Mai, coconut and yellow and soft. The catfish was somewhere she had never been, smoky and peppery and loud. They should not go together. They should fight in her mouth like Fah and Lemon at the front desk.

They did not fight. They held hands.

“Two homes,” Lemon said, with her mouth full. “Two homes in one bowl.”

Mrs. Dorothy pointed her serving spoon at her. “Now that,” she said to the whole house, “is a girl who knows how to eat.”

Mrs. Dorothy made New Orleans Cajun khao soi with blackened catfish. Thai curry and American spice. They should not go together. But they did. “Two homes in one bowl,” said Lemon.

At two o’clock, Carlos looked at his watch.

“We have to go,” he said. “The diner closes at three. If traffic is bad...”

“No, we don’t,” said Lemon.

She did not know where it came from. Four weeks ago, she would have stood up at once. She would have said ขอโทษค่ะ to everyone and thank you to everyone and been in the car before Carlos found his keys. Greng jai would have carried her out of the house like a wave.

Today she sat on her chair with a bowl of khao soi and a glass of sweet tea, and she said, “No, we don’t,” and she did not move.

Carlos looked at her for a long moment. Then he sat back down.

“No,” he agreed. “We don’t.”

Marcus opened the back door.

The backyard was long and green, with a lemon tree in one corner and a grill smoking in the other, and lights on a string from the fence to the house. Marcus and Ray set up the folding tables. Denise brought out the food. Tasha’s baby slept in the shade through all of it. Kiara pulled Lemon down the steps by the hand, onto the grass.

Then one of the boys found a speaker. Music came out of it, the kind of music that makes old men stand up from their chairs. And then, like a thing that had been planned a hundred years ago, everyone in the backyard made lines on the grass, and began to dance the same dance.

Step to the right. Step to the left. Back. Kick. Turn.

Mrs. Dorothy knew it. Denise and Marcus knew it, and bumped hips at the turn. The aunts knew it. Earl knew it, slowly. Kiara knew it better than the adults and shouted the steps a beat too early. The two teenage boys knew it and pretended not to. And Larry, the quiet man with the computer-chip braids, knew it best of all. He danced like water. Lemon stared.

“Come on, baby!” Mrs. Bernice took Lemon by both hands and pulled her into the line. “Right, two, three, four. Now left. Left, baby. Now back. Now kick. Now turn.”

Lemon went right when everyone went left. She kicked when everyone turned. She turned, and found herself face to face with Carlos, who was dancing like a refrigerator being moved up the stairs.

Mrs. Bernice put her hands on Lemon’s shoulders from behind and moved her, right, left, back, kick, turn, like a mother teaching a child to ride a bicycle, holding on until the bicycle holds itself up. And then, on the fifth time, Mrs. Bernice let go.

And Lemon did it. Right, two, three, four. Left. Back. Kick. Turn.

The whole backyard cheered.

She did not understand all the words of the song. She did not need to. Her feet understood. It was like the aerobics at Thara Park, where she learned left and right in English from a teacher with a microphone, before she ever learned them in a classroom. The body learns first. The words come after, and find a place already waiting for them.

She was laughing. Everyone was laughing. And when she looked up, the sky over the palm trees was orange, and then purple, and then dark.

Carlos said, “We have to go.” Lemon said, “No, we don’t.” She did not move. Larry’s family came: his sister, her husband, their children, his cousins. In the backyard, everyone danced a line dance. Right, left, back, kick, turn. Mrs. Bernice moved Lemon with her hands until Lemon could do it alone. The body learns first.

ภาพประกอบ 19 · ILLUSTRATION 19
ไลน์แดนซ์หลังบ้าน · The backyard line dance

It was Larry who remembered.

He stopped dancing. He looked at the dark sky. He looked at Lemon.

“Yo,” he said. “The passport.”

The music kept playing. But Lemon stopped. Carlos stopped. It was dark outside. It was after seven. The diner had closed four hours ago, and the passport was sitting at its counter, in the dark, alone, forty kilometers away.

“Oh no,” Lemon said. “Oh no, no, no.”

The backyard went quiet, one dancer at a time.

And into that quiet came a new sound. A thin buzzing, like a very large mosquito, coming closer, over the roofs.

Everybody ran around the side of the house to the front lawn.

A small white drone came down out of the dark sky over the street, with a green light blinking on its belly. It hovered over the neat lawn, very politely, like a guest waiting to be invited in. Then it came down onto the front step, set down a small padded envelope next to the flower pots, and rose again, and was gone.

Larry picked up the envelope. He opened it. Inside was a red Thai passport, a little bent, and a note on a diner napkin, in pencil.

For sweetie. Don't lose it again, hon.

Lemon held the passport against her chest with both hands.

Larry turned around slowly to look at his mother.

“Ma,” he said.

“I called the diner,” said Mrs. Dorothy, drying a plate. “This afternoon, while you were showing off your little lights. They use a delivery service. I told them to send it straight here.”

“Ma. I have a whole server farm.”

“And I,” said Mrs. Dorothy, “have a telephone.”

It was dark. The diner was closed. “The passport!” Then a drone came down out of the sky and left an envelope on the step. The passport. And a note: “For sweetie.” Mrs. Dorothy had called the diner. “I have a whole server farm,” said Larry. “And I have a telephone,” said his mother.

ภาพประกอบ 20 · ILLUSTRATION 20
แล้วแม่ก็มีโทรศัพท์ · And I have a telephone

At the door, Mrs. Dorothy held Lemon for a long time. She held her the way you hold your own child at the airport.

Then she let go, and looked past Lemon at Carlos, and her face became very stern. It was not a real stern. It was the kind of stern that is mostly eyebrows.

“You are taking this sweet child downtown, aren’t you, young man?”

Carlos scratched his head. “Yes, ma’am.”

“Mm-hm.” She looked at him a little longer, to make him sweat. Then she smiled. “Don’t worry. I’ll tell Larry to tell you where you’re going. She can meet Ploy, and Fon, and Apple.” She thought about it. “If I knew a Tangmo, we’d have a whole fruit salad.”

“I know a Tangmo!” said Lemon. “In Krabi! My friend Da’s neighbor!”

“Then you bring her next time,” said Mrs. Dorothy. “Good night, baby. Come back soon, okay?”

“Okay,” said Lemon. “ค่ะ. Okay.”

Nobody wanted to go home. Everyone stood outside on the neat lawn under the streetlight, hugging, and hugging again, and exchanging phone numbers. The aunties added Lemon to a LINE group in less than a minute. Denise gave her a phone number “for if anything happens, anything at all.” Earl gave her a business card for a tire shop. Kiara gave her a bead from her hair. One of the teenage boys asked her to follow him, and she did not know what that meant, and Carlos told her, and she did.

In the car, Lemon did not hold her bag on her lap. She held the passport. She turned around in her seat and watched the porch light of the gray house until the street turned and it was gone.

Her phone buzzed. A message from Larry, with a photo of her dancing, her mouth open, her arms in the wrong place, laughing.

Larry

Welcome to Compton. 🥳 Ma says you dance better than Carlos. Ma is right.

Then a message from Da, in Krabi, where it was morning.

Da

ยังมีชีวิตอยู่ใหม่!!! 😭 ป้าเพี้ยนถามว่ารู้อบ้านล่ะ

Lemon sent her the photo of the table. All of it. The khao soi and the catfish and the som tam and the pie.

Then she sent the photo of the neat gray house with GOD BLESS THIS HOME on the door.

Then she wrote one line, in English, because in English it sounded more true.

Lemon

Compton is very dangerous. I ate too much. 🍌

At the door, Mrs. Dorothy held Lemon like a mother. “You are taking this sweet child downtown, young man?” “Yes, ma’am.” “She can meet Ploy, Fon and Apple. If I knew a Tangmo, we’d have a fruit salad.” Everyone hugged on the lawn and shared phone numbers. Lemon texted Da: “Compton is very dangerous. I ate too much.”

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Relationship Rule · กฎของความสัมพันธ์

“A word you meet with people stays with you. Eat with them, dance with them, laugh with them, and the words come home with you.”

“คำที่เจอพร้อมกับคน จะอยู่กับเรา กินด้วยกัน เต้นด้วยกัน หัวเราะด้วยกัน แล้วคำจะตามเรากลับบ้าน”

บทที่ 15 · CHAPTER 15

Thai Town Nights

คำค้นที่ไทยทาวน์

ระดับ 4 · Level 4

English 75% · ไทย 25%

ภาษาอังกฤษในพิพิธภัณฑ์ · ไทยปนอังกฤษ · คำแสลง
Museum English · Thai and English mixed · slang

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวทำหนังสือเดินทางหายที่ร้านไดเนอร์ คาร์ลอสพาไปหาตำรวจที่คอมปตัน ซึ่งไม่น่ากลัวอย่างที่คิด คุณดอโรธีแม่ของลาร์รี่ทำข้าวซอยปลาตกแบบนิวออร์ลีนส์ ทุกคนเต้นไลน์แดนซ์ แล้วโดราก็เอาหนังสือเดินทางมาส่ง ก่อนกลับ คุณดอโรธีบอกให้ไปหาพลอย ฝน และแอปเปิ้ลที่ไทยทาวน์

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

guess	เดา	Guess first. Then check.
canvas	ผ้าใบ	Oil on canvas.
touch	แตะ จับ	Please do not touch the artwork.
culture	วัฒนธรรม	We bring our culture with us.
festival	เทศกาล	Thai New Year is a big festival.
miss	คิดถึง	They miss Thai food.
welcome	ยินดีต้อนรับ	You are welcome here.
slang	คำแสลง	Spill the tea is slang.
translate	แปล	Thank you for translating.
congrats	ยินดีด้วย	Congrats!

🔊 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch15

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch15

On Saturday, the homework was a museum.

“The Getty,” Carlos said. “It is free. You only pay for parking. Read every sign you can. Do not use your phone to translate. If you do not know a word, guess first. Then check.”

Beer drove. They left the car in a parking garage at the bottom of a hill, and a white tram with no driver carried them up through the dry brown hills, slowly, quietly, while the freeway shrank below them into a gray river of cars. At the top, everything was white stone and bright sky. From the terrace you could see the whole city lying flat in the haze, all the way to the ocean.

“เหมือนวัดบนเขาเลย” Lemon said.

“ใช่ วัดของคนรวย” Beer said. “แต่เข้าฟรี”

Inside, it was cool and very quiet, the kind of quiet where you can hear your own shoes. Every painting had a small card on the wall next to it. Lemon stood in front of the first one for a long time. It was a painting of flowers in a pot, irises, purple and blue and green, painted so thick she could see the shape of the brush.

She read the card slowly, under her breath, one syllable at a time, the way Beer had taught her with the dictionary, years ago.

Vincent van Gogh. Irises. 1889. Oil on canvas.

Oil on canvas. She did not know canvas. She guessed: the cloth. She checked later. She was right.

There was a sign on a little stand in front of a marble statue. PLEASE DO NOT TOUCH THE ARTWORK. A small boy reached toward the statue's foot, and his mother said, “Hands to yourself, buddy,” and Lemon wrote *hands to yourself* in her notebook, because she liked it, and because Nong had needed to hear it every day of his life.

By the end of the afternoon she had read forty-one cards. Her head hurt. Her feet hurt. She had understood maybe half.

“Half,” Beer said in the tram on the way down. “แกอ่านภาษาอังกฤษเรื่องศิลปะรู้เรื่องครึ่งหนึ่ง สี่ปีก่อนแกอ่านเมนูยังไม่ได้เลย”

Lemon looked out of the window at the city. She did not feel like half. For the first time, she felt like a whole person who was missing some words.

At the Getty museum, Lemon read the small cards next to the paintings. “Irises. Oil on canvas.” She did not know “canvas.” She guessed. Later she checked. She was right. She read forty-one cards and understood about half. “Four years ago, you could not read a menu,” Beer said.

อ่านป้ายในพิพิธภัณฑ์

Museum Reading

ป้ายข้างภาพมักบอกแค่ห้าอย่าง อ่านทีละบรรทัด · A museum label usually tells you five things:

- Artist · ศิลปิน: Vincent van Gogh
- Title · ชื่อภาพ: Irises
- Date · ปี: 1889
- Materials · วัสดุ: Oil on canvas (สีน้ำมันบนผ้าใบ)
- Where it came from · ที่มา: Gift of... / Purchased...

Guess first. Check later. หายก่อน แล้วค่อยเช็ค

Please do not touch. · Hands to yourself. · No flash photography.

• • •

That night, Larry sent an address.

Larry

Baan Kanom. Hollywood Blvd, Thai Town. 8pm. Ploy, Fon, Apple. Ma already called them. Good luck, man. 😊

“Why good luck?” Lemon asked.

Carlos read the message twice. “Because,” he said, “I have met Ploy, Fon and Apple.”

• • •

Thai Town at night was not Thai Town in the day.

In the day it had been quiet, a little tired, a shrine with red Fanta and a sleeping dog. At night the signs woke up. Pink and gold and green, Thai letters glowing in the dark over Hollywood Boulevard, so many that Lemon read them out loud the way she read the signs on the freeway, but this time in her own language. ร้านนวด. ข้าวมันไก่. ก๋วยเตี๋ยวเรือ. ร้านทอง. It was like someone had cut a street out of Bangkok and put it down ten thousand kilometers away, in the wrong air.

Baan Kanom was small and bright, with a glass case full of Thai desserts at the front and a door at the back with a sign that said KARAOKE ROOMS in English and ห้องคาราโอเกะ in Thai, and under that, in pen, NO CRYING AFTER MIDNIGHT.

Three young women were sitting at a table near the window. They saw Carlos, and all three of them screamed.

Lemon stopped walking.

They were her age, maybe a little younger. They were beautiful in a way she did not know how to be, an American way, easy and loud. One had short hair with a streak of purple in it. One was still wearing blue hospital scrubs. One was holding her phone up, already filming.

They looked like Thailand. They sounded like Los Angeles.

Lemon felt, suddenly, very much like a girl from a small soi in Krabi who cleaned other people's bathrooms. She did not know what to do with her hands. She held them together in front of her, like at work.

At night, Thai Town was bright with Thai signs. In a dessert shop, three young women saw Carlos and screamed. They looked Thai. They sounded American. Lemon suddenly felt shy and small.

• • •

"Oh my god" said the one with the purple streak, jumping up. "แกคือมะนาวเธอ! Larry ส่งรูปมาใน group chat แล้ว so cute มากกก!"

Lemon blinked.

The words came at her like the voices in Mrs. Dorothy's kitchen, but stranger, because they were all in one sentence. Thai, then English, then Thai, then English again, without stopping at the border. Like a car that changes lanes without a signal.

"ฉันพลอยนะ" the young woman said, and hugged her. "Ploy. This is my shop. Well, my mom's shop, but like, I run it. แม่ฉันคือบ้านกที่ทำส้มตำให้แกเมื่อวานไง!"

"Fon," said the one in scrubs, with a small wave. Her voice was flat and tired and very funny. "ฉันเพิ่งออกเวรมา twelve hours ER. ถ้าฉันห้ลั้บคาคาโต้ะ don't take it personal นะ"

"And I'm Apple," said the one with the phone. She did not stop filming. "แอปเปิ้ล. I'm doing a documentary. แกไม่ต้องสนใจกล้องนะ just act natural."

Lemon looked at the phone. She did not know how to act natural. She had never been natural on camera in her life.

"สวัสดีค่ะ" she said, and did a small wai, and all three of them said "awww" at the same time, the way people in Krabi said it to puppies.

• • •

"But first," said Ploy, "แม่สั่งมา. Dinner. Dessert after. Mom's rules."

She took Lemon's hand and pulled her out of the door and three doors down the street, to a restaurant with a green sign: ครั้วบ้านก · AUNTIE NOK'S KITCHEN. Carlos followed. Apple followed, filming. Fon followed last, yawning.

Inside, the restaurant was closed. The chairs were up on the tables, all except one long table in the middle. And around that table stood the three aunties from Mrs. Dorothy's

kitchen, in aprons now, with their arms crossed, like a committee.

“มาแล้ว” said Auntie Nok. She was small and fierce, with reading glasses on a chain. “นั่งลูกนั่ง วันนี้อาบน้ำของใต้ให้ เมื่อวานที่บ้านคอตเป็นของอิสาน ของอเมริกา วันนี้ต้องเป็นของบ้านหนู”

“She says, today, food from your home,” Ploy told Carlos in English. “Yesterday was Isaan and American. Today is the South.”

Lemon did not hear the translation. She was looking at the table.

• • •

There was แกงเหลือง, the sour yellow curry of the South, bright as a road sign, with fish and young bamboo shoots, and the smell of it went straight up her nose and into her eyes. There was คั่วกลิ้ง, dry minced pork fried with so much curry paste and lime leaf that the air above the plate seemed to shake. There was สะตอ, stink beans, green and shining, fried with shrimp paste and prawns. There was ข้าวย่ำ, rice with toasted coconut and pomelo and bean sprouts and lemongrass, every color in a small hill, and a little bowl of dark บูดุ sauce next to it. And a plate of fresh leaves and cucumber and long beans to eat with everything, the way it was done at every table in Krabi.

“สะตอ” Lemon said. Her voice did something strange in the middle of the word. “หาที่ไหนคะป่า ที่อเมริกา”

“แซ่แข็ง ส่งมาจากตลาดไทย” said the second auntie, Auntie Ning. “บูดูนั่น ลูกพี่ลูกน้องป่าใส่กระเป๋าดูทางมาจากปัตตานี ตม. ถามว่าอะไร ป้าบอก fish sauce” She laughed. “He did not want to smell it.”

Lemon took a spoon of the yellow curry with rice.

It was sour first. Then hot, the real hot, the hot that starts behind your ears. Then the fish, soft. Then turmeric, like the color tasted of something.

It tasted of her mother’s kitchen on a rainy Tuesday. It tasted of the plastic stools at the market in Krabi Town. It tasted of her father eating with one hand and reading the newspaper with the other.

She put the spoon down. She looked at the table. She did not want to cry in front of three aunties she had met yesterday, and a camera, and Carlos.

She cried anyway. Only a little. Only from one eye.

“เผ็ดไปเธอลูก” asked Auntie Nok, though she knew it was not the chili.

“ไม่เผ็ดค่ะ” said Lemon. “อร่อยเหมือนบ้าน”

“Too spicy?” Carlos murmured, beside her, for no one, out of habit. Then, more quietly: “Not too spicy. Like home.”

There was southern food: yellow curry, khua kling, stink beans, khao yam with budu. Lemon tasted the curry. It tasted like her mother's kitchen. She cried a little. "Too spicy?" "No. It tastes like home."

ภาพประกอบ 21 · ILLUSTRATION 21

โต๊ะอาหารใต้ของป้านก · Auntie Nok's southern table

They ate for a long time. The aunties did not sit down. They stood and watched and filled her plate when it was only half empty, the way aunties stand in every Thai kitchen in the world.

“ป้าอยู่ที่นี้สามสิบเอ็ดปีแล้ว” Auntie Nok said, after a while. She finally pulled out a chair. “มาตอนอายุยี่สิบสอง ไม่มีอะไรเลย มีแต่กระป๋องใบเดียวกับพริกแห้งถุงหนึ่ง”

“Thirty-one years here,” Ploy said softly to Carlos. “She came at twenty-two with one suitcase and a bag of dried chilies.”

“แต่หนูรู้อะไรไหม” Auntie Nok tapped the table with one finger. “ป้ายังเป็นคนไทย สามสิบเอ็ดปี ป้าไม่เคยเลิกเป็นคนไทยเลยสักวัน”

Lemon looked at her.

“คนไทยไม่ได้อยู่แค่ในเมืองไทยนะลูก” said Auntie Ning. “อยู่ที่นี้ อยู่ญี่ปุ่น อยู่เยอรมัน อยู่ออสเตรเลีย อยู่ทุกที่ เราไม่ได้หยุดเป็นคนไทยตอนขึ้นเครื่องบิน เราเอาของเรามาด้วย ภาษา อาหาร วัด สงกรานต์ ลอยกระทง ไหว้พระ ไหว้ผี น้ำแดงที่ศาลหน้าตลาดก็ป้าคนนี้นั่นแหละวางทุกเช้า”

Ploy translated it for Carlos, in English, slowly, and Carlos’s Thai shadow was quiet for once, because he was listening too.

“Thai people don’t only live in Thailand. They live here. In Japan. In Germany. Everywhere. We don’t stop being Thai when we get on the plane. We bring it with us. The language, the food, the temple, Songkran, Loy Krathong. The red Fanta at the shrine in front of the market? Auntie Ning puts it there every morning.”

Lemon remembered the shrine. The can of red soda for the spirits, ten thousand kilometers from home. She had thought someone had remembered. She had not known that someone remembered every single morning, for thirty years.

Auntie Nok came to Los Angeles thirty-one years ago with one suitcase and a bag of dried chilies. “I am still Thai,” she said. “Thai people live everywhere. We don’t stop being Thai when we get on the plane. We bring it with us.”

“And they let you?” Lemon asked. It came out before she could stop it. “The Americans. They let you... be Thai? Here?”

The third auntie, Auntie Lek, who had not said anything all night, laughed so suddenly that she had to sit down.

“Let us?” she said, in English, with a Bangkok accent and a Los Angeles laugh. “Honey, they come to us.”

She pointed out of the dark window at Hollywood Boulevard.

“Thai New Year, in April, they close the street. Thousands and thousands of people. Thai, American, Mexican, Korean, everybody. They come to see the dancing, the boxing, the parade, the temple. And to eat.” She counted on her fingers. “Every week, people come in here. Americans. They went to Thailand once, on holiday, ten years ago, and they never forgot the som tam. They sit at that table and they say, Auntie, I miss Thailand. Make it like in Phuket. Make it like in Chiang Mai.” She shrugged, very pleased. “So I do.”

“เขามาหาเราเองต่างหาก” Auntie Nok said to Lemon, in Thai, so she would be sure. “เราไม่ใช่แขก ที่นี่ก็เป็นบ้านเรา”

“That’s how we met Dot,” said Auntie Ning.

All three aunties started laughing at the same time.

“Songkran,” Auntie Lek said, wiping her eyes. “Twenty years ago. Right outside. Dot came to see the parade, in a white church dress and a big hat. And a boy with a water gun...” She could not finish.

“อิงน้ำใส่ตอหทั้งตัว” Auntie Nok said. “เปียกหมดทั้งชุด หมวกด้วย ป้าตึงเข้ามาในร้าน เอาผ้าเช็ดตัวให้ ทำข้าวผัดให้กิน แล้วตอหก็กลับมาทุกอาทิตย์ ยี่สิบปี”

“A boy shot Dot with a water gun,” Ploy said to Carlos, laughing too. “Her church dress. Her hat. Everything. Mom pulled her inside and gave her a towel and fried rice. Dot came back every week for twenty years.”

“She learned กินข้าวมาหรือยัง from us,” said Auntie Ning proudly. “Twenty years, one sentence. But very correct.”

“And we learned gumbo from her,” said Auntie Lek. “And line dance. And church on Sunday, sometimes, for the music.”

From the end of the table, Fon lifted her head off her arms. Everyone had thought she was asleep.

“And her son Larry,” she said, flat and tired, “got us all free wifi.”

There was one second of silence. Then the whole table fell apart.

“The whole street!” Auntie Ning was laughing so hard she had to hold on to Auntie Lek. “Nobody asked him! One day, it is just there. Every shop. Even the temple.”

“Password is *DotSaysEat*,” said Ploy, wiping her eyes.

“เน็ตแรงกว่าที่บ้านป้าที่หาดใหญ่อีก” said Auntie Nok. “แต่ชื่อไวไฟอ่านไม่ออก เป็นภาษาอะไรก็ไม่รู้”

“It is the language of the friendly ghosts,” Lemon said, and Carlos laughed so suddenly that he choked on a stink bean.

“That,” he said, when he could speak again, “is Larry.”

Lemon looked around the table. At three aunties from three different parts of Thailand, in a closed restaurant on Hollywood Boulevard, who had pulled a wet stranger in a church hat out

of the street twenty years ago and turned her into family.

She thought of Mrs. Dorothy's hands on the back of her head. Love comes in different forms. You recognize it when you see it.

"Same, same," Lemon said. "Same, but different."

The aunties laughed again. It was a Thai joke, an old one, and it was also true.

Every April, Thai New Year closes Hollywood Boulevard. Thousands of people come. Americans come to the restaurant because they miss Thai food after their holidays. "They come to us," said Auntie Lek. Twenty years ago, at Songkran, a boy shot Mrs. Dorothy with a water gun. The aunties took her inside, dried her and fed her. She came back every week for twenty years. And her son Larry gave the whole street free wifi.

Back at Baan Kanom, Lemon was so full she could not move. That did not stop anyone.

They sat down at the window table, and Ploy brought a tray of desserts from the glass case anyway, too many: khanom chan in pink and green layers, coconut jelly, golden threads, and a big bowl of shaved ice with red syrup and jackfruit and sweet corn.

"แกต้อง try อันนี้" Ploy said, pushing the bowl. "It's like the best in LA, no cap."

Lemon looked at Carlos.

He did not even look up from the khanom chan. "No cap," he said quietly, in Thai. "ไม่มี พุดจริง"

"Wait wait wait," said Fon, waking up all at once. She put both elbows on the table and looked at Lemon's left hand. At the ring. "Okay. Spill the tea."

Lemon looked down at the table. There was no tea. There was only shaved ice.

"Spill the tea," Carlos murmured. "เล่ามาให้หมด ไม่ใช่ซาจริงๆ"

"Yeah, girl," said Apple, moving the phone closer. "Who's the guy? Is it Carlos? It's Carlos, right? It's giving Carlos."

The table went quiet.

Carlos did not translate that one. He looked at the window. Outside, a bus went past, lit up inside, full of tired people going home.

Lemon turned the ring on her finger. It was heavy, and loose, and it did not belong to the shaved ice or the pink desserts or the girl with the purple streak. It belonged to a restaurant on a cliff, and a hundred people watching.

"No," she said. Slowly. Each word put down carefully, like a glass on a tray. "His name is Robert. He is in Krabi. He has a restaurant."

The three young women looked at each other. It was a very fast look. Lemon had seen that look in the housekeeping room a thousand times. It was the look that says, we will talk about this later.

“Oh,” said Apple, and she lowered the phone for the first time. “Okay. Cool. Congrats.”

“Congrats,” said Fon, and squeezed Lemon’s hand. She did not say anything else, and Lemon was grateful.

Ploy stood up very fast and clapped her hands.

“Okay! Okay okay okay. Rules of the shop.” She pointed at the sign on the back door. “ใครมาร้านฉันครั้งแรก ต้องร้องเพลงภาษาอังกฤษหนึ่งเพลง No exceptions. Even Larry. Larry sang Celine Dion. He cried.”

Fon looked at the ring. “Spill the tea!” Carlos whispered, “เล่ามาให้หมด.” Apple asked, “Is it Carlos?” Lemon said, “No. His name is Robert. He is in Krabi.” The table was quiet. Then Ploy said, “Rules of the shop. Everyone sings one English song.”

The karaoke room was small and dark, with a purple sofa, a big screen, and a disco ball that turned slowly and threw little lights across the walls, like the fireflies in Larry’s garage.

Lemon held the microphone like it was a snake.

“I can not,” she said. “I can not sing in English. In Krabi, I sing only Thai. Luk thung. With my mother.”

“Then pick an English song you know from Thai karaoke,” said Ploy. “Everybody has one. Every Thai auntie in the world has one English love song.”

Lemon thought. And then she knew which one.

The old love song. The one she had chosen on the first Sunday, on the website that stops the music and makes you type the missing word. The one where she had got eleven words wrong in the first minute and laughed so hard Beer came downstairs. She had played it every day since. On the bus. At the warehouse. In bed at night with one earphone in. She had typed every missing word, one at a time, until there were no more words missing.

She told Ploy the name. Ploy found it.

The music began.

The first line came up on the screen in white letters, and the white letters turned yellow, one word at a time, to show her when to sing.

She opened her mouth. Nothing came out.

The yellow went past the first word. The second word. The third. The music did not wait for her. Music never waits.

Lemon felt the old feeling coming up from her stomach. The classroom. The teacher's voice. ยัยเหา. Thirty faces turning to look. Her throat closed like a door.

On the purple sofa, nobody laughed. Fon was half asleep. Apple had put her phone down. Ploy was watching the screen.

And Carlos, in the dark at the end of the sofa, was moving his lips.

Not singing. Just moving his lips, very small, with the words. The way she moved her lips in the car, practicing her sentence for Compton. He did not know he was doing it.

The second line came up. Lemon watched his mouth, and she sang.

Her voice was thin and it shook on the high part. She said one word wrong, and one word too early. But the rest of the words were there, every one, waiting in her mouth like they had been waiting all week, because they had. She had typed them. She had heard a hundred mouths say them. She had sung them on the bus with one earphone in, very quietly, to herself.

On the third line, Ploy started to sing with her. On the fourth, Apple. On the chorus, Fon woke up and sang too, loud and terrible and completely sure of herself.

And Lemon sang louder, because now she was not alone in the song.

On the last line, she closed her eyes, and she held the last word as long as the music held it, and the disco ball went around, and the lights went across her face like small fish.

The music stopped.

For one second there was no sound at all.

Then Fon stood up on the purple sofa in her hospital scrubs and screamed. "I'M DEAD!"

"She's not really dead," Carlos said quickly, in Thai, under the noise. "แปลว่า ขำ หรือ ดีมากจนจะตาย"

"I know," said Lemon, laughing, with the microphone still in her hand. "I understand. I am dead too."

Lemon could not start. The words went past. She was afraid, like in school. Then she saw Carlos's lips moving with the words. She sang. Her voice was thin, but she knew every word. The girls sang with her. Fon shouted, "I'M DEAD!" It means: that was so good.

ภาพประกอบ 22 · ILLUSTRATION 22

เพลงภาษาอังกฤษเพลงแรก · *The first English song*

Then it was Carlos's turn.

"No," Carlos said.

"Rules of the shop," said Ploy. "But for you, special rule. You sing in Thai."

"No," said Carlos again, with real fear in his face this time, more fear than on the freeway.

Lemon took the remote control out of Ploy's hand. She knew exactly which song. Every Thai bus driver knew it. Every mother. A slow luk thung song about a girl from the countryside waiting for a man who went to the city.

The Thai words came up on the screen. Carlos looked at them the way Lemon had once looked at the alphabet in the blue notebook.

He sang the first line. Every tone was wrong. A word that should go up went down. A word that should be soft came out like a car horn. The word for *miss you* came out as something closer to *bite you*.

Fon fell off the sofa.

"No, no," said Lemon, standing up next to him, very serious, a teacher now. "Listen. Your mouth. This word goes up. Like a question. Like this." She sang it. "Again."

He sang it again. It went up. A little.

"Better," she said. "Again. Slowly."

He sang the whole line again, slowly, watching her mouth. And this time it was almost a Thai song.

"You are translating my mother's language for me," he said into the microphone, so the whole room heard. "In Los Angeles. Again."

"Sometimes the student is the teacher," said Lemon. "Again."

Carlos had to sing a Thai song. Every tone was wrong. Lemon stood next to him like a teacher. "This word goes up. Again. Slowly." He sang it better. "Sometimes the student is the teacher," she said.

It was after one when they came out onto Hollywood Boulevard. The signs were still glowing. A man was closing the shutter on the gold shop. The air was cool, and dry, and it smelled of grilled pork from somewhere still open.

Ploy, Fon and Apple hugged her on the sidewalk, one after the other, and then all at once.

"แกต้องกลับมาอีกนะ" said Ploy. "Like, for real. Next time I'll teach you some LA slang. Real slang. Not Carlos slang."

“Carlos slang is old,” said Apple. “Like, so old.”

“I am thirty-four,” said Carlos.

“Exactly,” said Fon.

Apple held up her phone and showed Lemon the screen. A new LINE group. Mrs. Dorothy was in it, and Larry, and the three aunties, and Ploy, Fon and Apple. And now Lemon.

The group was called *Fruit Salad* 🍌🍎🍉.

“Mrs. Dorothy made it,” said Apple. “Like, twenty minutes ago. She’s waiting for the Tangmo.”

They walked back to the car past the small shrine in front of the market. Someone had left a fresh can of red Fanta, with a straw in it, and new marigolds. The little brown dog was asleep in the same place, in the dark this time, curled into a circle.

Lemon stopped and looked at it all. The Thai letters in the American night. The red soda for the spirits. The dog.

And she realized something.

She had been talking for five hours. In Thai, and in English, and in the strange mixed language of Ploy and Fon and Apple, which was both and neither. Spill the tea, no cap, I’m dead. Five hours. And her head did not hurt.

On the first night, ten hours of English had felt like carrying heavy boxes. Tonight, the boxes were still there. But somebody had put wheels on them.

“Carlos,” she said.

“Yes?”

She wanted to say something. She did not know what. Something about the dog, and the Fanta, and his lips moving in the dark while she sang. The words were there, somewhere, but they were heavy words, and she did not have the right to say heavy words with a ring on her finger.

“Thank you for translating,” she said instead. “All day. You did not even know you did it.”

He looked at her. Then he looked down at the sidewalk and smiled, a small smile, only for the sidewalk.

“I knew,” he said.

After one in the morning, they came out onto Hollywood Boulevard. The girls hugged her and added her to a LINE group called “Fruit Salad.” Lemon realized she talked for five hours, in Thai, English and a mix of both, and her head did not hurt. “Thank you for translating,” she told Carlos. “You did not even know you did it.” “I knew,” he said.

ไทยปนอังกฤษแบบไทยทาวน์

Thai Town Mix

คนไทยที่โตในอเมริกามักพูดไทยปนอังกฤษในประโยคเดียว ไม่ผิด และเป็นสะพานที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียน ลองใส่คำอังกฤษที่คุณรู้อยู่แล้วหนึ่งคำ ลงในประโยคภาษาไทยของคุณวันนี้ พรุ่งนี้ใส่เพิ่มอีกหนึ่งคำ

Thai Americans often mix Thai and English in one sentence. It is not wrong. It is a bridge. Put one English word you know into your Thai sentence today. Tomorrow, add one more.

พูดว่า · They say	แปลว่า · It means	ใช้เมื่อ · Use it when
No cap.	ไม่โม้ พูดจริง	you are telling the truth
Spill the tea.	เล่ามาให้หมด	you want the gossip
I'm dead.	ขำมาก ดีมาก จนจะตาย	something is very funny or very good
It's giving...	ดูเหมือน... ฟิลแบบ...	something looks like something else
Congrats!	ยินดีด้วย	good news
Don't take it personal.	อย่าคิดมากนะ ไม่ได้ว่าเธอ	you do not want someone to be hurt
My boy.	เพื่อนรัก (ผู้ชายเรียกเพื่อนผู้ชาย)	a close friend
Where are your manners?	มารยาทไปไหนหมด	a mother is not happy

คำแสลงเปลี่ยนเร็ว ใช้กับเพื่อน ไม่ใช่ที่ทำงาน · Slang changes fast. Use it with friends, not at work.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Bridge Rule · กฎของสะพาน

"Mixing Thai and English is not wrong. It is a bridge. Cross it one word at a time."

"พูดไทยปนอังกฤษไม่ใช่เรื่องผิด มันคือสะพาน ข้ามไปที่ละคำ"

บทที่ 16 · CHAPTER 16

The Business of Words

ธุรกิจของถ้อยคำ

ระดับ 4 · Level 4

English 75% · ไทย 25%

ภาษาอังกฤษในที่ทำงาน · ได้เป็นอย่างดีภาพ · ตัวเลข
Work English · polite disagreement · numbers

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวทำหนังสือเดินทางหายที่ร้านไดเนอร์ คาร์ลอสพาไปหาลาร์รี่ที่คอมปิตัน ซึ่งไม่น่ากลัวอย่างที่คิด แม่ของลาร์รี่ทำข้าวซอยปลาตุ๋นแบบนิวออร์ลีนส์ ทุกคนเดินไลน์แดนซ์ แล้วโดรนก็เอาหนังสือเดินทางมาส่ง คืนต่อมาที่ไทยทาวน์ ป๊าๆ ทำอาหารใต้ให้ เล่าว่าคนไทยไม่ได้หยุดเป็นคนไทยเมื่ออยู่ไกลบ้าน แล้วมะนาวก็ร้องเพลงภาษาอังกฤษเพลงแรก

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

invoice	ใบแจ้งหนี้	Please check this invoice.
quantity	จำนวน	The quantity is five hundred.
unit price	ราคาต่อหน่วย	The unit price is wrong.
total	ยอดรวม	The total is for fifty.
mistake	ความผิดพลาด	I think there might be a mistake.
good catch	จับได้ดี หาเจอเก่ง	Good catch!
customer	ลูกค้า	The customer is in Seattle.
detail	รายละเอียด	Attention to detail.
lose face	เสียหน้า	She can fix it without losing face.
cute	น่ารัก	Your English is so cute.

👂 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch16

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch16

On the second week, Carlos took her to work.

His company was in a warehouse in Gardena, between a tire shop and a tortilla factory. The sign on the door said SILVA & MAE TRADING CO. Inside, it smelled like coconut and cardboard. There were boxes to the ceiling: coconut sugar from Samut Songkhram, dried mango from Chiang Mai, silk from Surin, and cashews from Krabi, from the same farm Carlos had been late for on the morning the red motorbike would not start.

“Mae,” Lemon said, reading the sign. “แม่?”

“My mother started it,” Carlos said. “Thirty years ago. One shelf in a market in Hollywood. Thai chili sauce and dried shrimp. Now...” He opened his arms to the boxes. “Five people. Two trucks. One dog.”

The dog came around the corner at that moment. It was big, brown, and shaped like a barrel, and it ran straight to Carlos and leaned on his legs.

“His name is Moo,” Carlos said.

“หมู?” Lemon laughed. “You call your dog pig?”

“My mother named him. She said he eats like a หมู.” Carlos rubbed the dog’s ears. Moo closed his eyes, completely happy. “She was right.”

His company sells Thai food and Thai silk in America. His mother started it with one shelf. Now it has five people, two trucks, and one dog. The dog’s name is Moo.

ภาพประกอบ 23 · ILLUSTRATION 23

หมูที่โตดัง · Moo at the warehouse

“I can not pay you,” Carlos said, at a small desk covered with papers. “Your visa says tourist. Tourists can not work. So you are not working. You are learning. You can watch. You can read. And if you see something, you can tell me.”

He gave her a stack of papers. Orders. Invoices. Shipping forms. All in English. She read slowly. Many words she did not know. Invoice. Quantity. Unit price. Total. But they were in tables, and tables were like her towel cart: everything in its place, everything counted.

She read for an hour. Then she stopped.

“Carlos. I think there is a mistake.”

“Where?”

She turned the paper around and put her finger on the line. “Here. It says five hundred units. But the price...” She moved her finger. “The price is for fifty units. Look. Fifty times the unit price. Not five hundred.”

Carlos leaned over. He read the line. He took out a calculator and checked. He checked again. Then he sat back in his chair.

“You are right,” he said. “Good catch.”

“Catch?”

“Good catch means you found it. Like catching a ball.” He made the motion. “If we shipped five hundred boxes at the price for fifty, we would lose...” He did the math. “Eleven thousand dollars.”

Lemon did the math too. Eleven thousand dollars was more than three hundred and sixty thousand baht. It was ten roofs for her father’s workshop.

“หนูแค่สังเกตว่าตัวเลขไม่ตรงกันค่ะ” she said quietly.

“That is exactly what this job is,” Carlos said. “Attention to detail. Most people read fast. You read like you fold towels. Every corner.” He shook his head. “You are good at this, Lemon.”

Lemon read the invoice slowly. She found a mistake. Five hundred, not fifty. Carlos checked. She was right. “Good catch,” he said. She did not know “catch.” He showed her with his hands.

Then he picked up the phone and called the customer, a grocery store chain in Seattle. Lemon listened. She wanted to hear how he would say it. In Thailand, if a big customer made a mistake, you did not say they made a mistake. You said maybe the system made a mistake, or

maybe you made a mistake, or maybe nobody made a mistake and the numbers simply changed by themselves, like the weather.

“Hi, Linda. It’s Carlos at Silva and Mae. Good, thanks, you? Listen, I’m looking at PO 4471, and I think there might be a mistake on our side, or maybe a typo somewhere. The quantity says five hundred, but the total is for fifty. Could you check that for me? ... Yeah. No problem. ... Great. Thanks so much.”

He hung up.

“You said ‘on our side,’” Lemon said. “But it was her mistake.”

“Yes.” He smiled. “In business English, politeness is not softness. It is strategy. ‘You made a mistake’ makes her defend herself. ‘I think there might be a mistake’ lets her fix it without losing face.” He paused. “เสียหน้า. You know this. Thai people are the masters of face.”

“So English has greng jai too,” Lemon said slowly.

Carlos looked at her for a long moment, like she had said something he had never thought of before.

“A little,” he said. “In business. English has a little greng jai.”

Carlos did not say, “You made a mistake.” He said, “I think there might be a mistake.” Soft words. But strong. They let the other person fix it and keep her face.

• • •

Robert’s messages came every day. Lemon read them on the bus, at the warehouse, at night.

Robert

Babe! Crushed it at the gym today 💪 New PR on bench. Pic attached.

Robert

Mom wants the wedding in Aspen. Her friend has a lodge. Snow pics would be sick. Thoughts?

Lemon did not know what Aspen was. She looked it up. It was a mountain town in Colorado, very cold, very expensive, with snow. She had never seen snow. She did not know if she wanted to get married in it.

She wrote back carefully. In English, with no app.

Lemon

I do not know Aspen. I think Krabi is beautiful for a wedding. My family is in Krabi. Today I found a mistake at work. Eleven thousand dollars!

His answer came in one minute.

Robert

lol your English is so cute now 😊 Aspen tho. Trust me babe. Mom knows best.

She read it two times. He did not ask about the mistake. He did not ask about the eleven thousand dollars. He did not ask about anything.

Cute. She looked it up too, even though she knew it. น่ารัก. It was a word for babies and kittens. It was not a word for a woman who had just saved eleven thousand dollars.

• • •

The third week was the bad week.

It started at a pharmacy. She wanted to buy something for a headache, and she asked the young man at the counter, clearly, the way she had practiced: “Excuse me. Where is the medicine for headache?”

“Sorry, what?”

She said it again. He leaned closer. “Medicine for... what?”

“Head. Ache.” She touched her head.

“Oh! Headache. Aisle four.” He pointed, friendly, and turned back to his screen. But behind her, a girl of about sixteen whispered something to her friend, and they both laughed, and Lemon did not know if they were laughing at her. It did not matter. She was in ม.2 again. ยัยเหา.

She did not speak English for two days after that.

She went to the warehouse and read invoices. She nodded. She pointed. She said “thank you” and “sorry” and nothing else. At night she lay on Beer’s sofa and watched videos with her earphones in, the way she had for two years in Krabi, and it felt safe, and it felt like going backward.

Worse, she was not getting better. In the first two weeks, every day was a new word, a new street, a new small victory. Now every day felt the same. She understood more than she could say, and she could not say more than last week. It was like pushing a motorbike up a hill with the engine off.

On the third morning, Carlos put two coffees on the kitchen island and looked at her for a long moment.

“You are quiet,” he said. “Not Lemon quiet. Different quiet.”

She told him about the pharmacy. About the girl who laughed. She told him in Thai, because English felt like a door that had closed.

He listened to all of it. Then he said, in Thai, “ผมเล่าอะไรให้ฟังไหม ตอนผมไปกรุงเทพฯ ครั้งแรก อายุสิบเก้า ผมสั่งข้าวมันไก่ แต่ผมพูดเสียงผิด แม่ค้าหัวเราะจนต้องนั่งลง ผมไม่รู้ว่าผมพูดอะไร จนวันนี้ผมก็ยังไม่ยารู้”

Lemon laughed before she could stop herself.

“Accent is not a mistake,” he said, back in English. “Accent is a passport. It says where you are from. The boy at the pharmacy understood you. He found aisle four. That is success.”

“But I am not better. Two weeks, the same. Every day the same.”

“Yes. This is the plateau.” He drew a line on a napkin: up, up, up, then flat, then up again, like stairs. “Everybody stops here. The flat part feels like nothing is happening. But inside, the brain is putting everything in its place. Like your towels. You fold, fold, fold, and then one day the cart is full.”

He pushed the napkin across the island to her. “So tell me. What did you do yesterday?”

“I... read invoice. Many invoice.”

He did not correct her. He pointed behind his shoulder. He held up many fingers.

She sighed. She looked at the ceiling. And then, slowly: “I read... read. Same. I read many invoices. Yesterday I read many invoices, and I found two mistakes.”

“Two mistakes,” he said. “See? Not flat. Go.”

A boy at the pharmacy said, “Sorry, what?” A girl laughed. Lemon stopped speaking English for two days. She felt she was going backward. Carlos drew stairs on a napkin. “This is the plateau. Everybody stops here. Inside, your brain is folding the towels.”

On Friday night, Steven was at a work dinner. Beer and Lemon sat on the sofa with a bowl of mango and sticky rice that Beer had made very badly. The sticky rice was too sticky. They ate it anyway.

From the kitchen, Lemon could hear Carlos on the phone. He had stopped by with a box of dried mango from the warehouse and stayed to fix Beer’s kitchen light, which had been broken for a month. Now he was on the porch, talking in Thai, in a voice Lemon had not heard before. Soft. Worried.

“แม่ไปหาหมอหรือยังครับ... ไม่ได้ครับแม่ ต้องไป... ผมรู้ว่าแม่ไม่ชอบโรงพยาบาล... ครับ... ให้พี่แดงพาไปนะ... ครับ รักแม่นะ”

He hung up. He stood on the porch for a while, looking at the street. Then he came in, said goodnight in his normal voice, and went home.

“แม่เขาอยู่กรุงเทพฯ ชั่วนี้” Beer said quietly. “อยู่กับลูกพี่ลูกน้อง ไปเยี่ยมญาติแล้วไม่ยอมกลับมาบอกว่าเหนื่อย สตีเวนเล่าให้ฟัง”

Lemon looked at the door where he had gone out.

“ถามอะไรหน่อยได้ไหม” Beer said. She put down her spoon. “ไม่ได้ถามว่าแกชอบเขาไหมนะ ฉันไม่ถามแบบนั้น ฉันถามว่า แกคิดว่าเขาเป็นคนยังไง ในฐานะคนหนึ่ง”

Lemon thought about it for a long time. Beer waited. Beer, who could not wait for anything, waited.

“เขาฟัง” Lemon said finally. “ไม่ใช่ฟังเพื่อรอพูด ฟังจริงๆ และเขาเห็นสิ่งที่คนอื่นเดินผ่าน หมาที่นอนหน้าศาล น้ำแดงที่คนวางไว้ให้ผี ตัวเลขผิดบรรทัดเดียวในกระดาษร้อยแผ่น” She stopped. “แล้วเขาก็เห็นฉัน”

“แล้วโรเบิร์ตล่ะ”

Lemon looked at her phone. At lol your English is so cute now.

“โรเบิร์ตเห็นตัวเอง” she said. “ในทุกอย่าง เหมือนกระจก ถ้าฉันยืนอยู่หน้าเขา เขาจะเห็นแค่ว่าเขาดูดีแค่ไหนเวลาขึ้นข้างฉัน”

Beer did not say anything. She picked up the spoon again and ate a bite of the terrible sticky rice. Then she said, very softly, in English, the way Steven said things when he did not want to push:

“Okay. Just asking.”

Beer asked, “What kind of person is he?” Not “Do you like him?” Lemon said: He listens. He sees things. He sees me. Then Beer asked about Robert. Lemon said: Robert sees himself.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Business Rule · กฎของธุรกิจ

“I think there might be a mistake’ is stronger than ‘You made a mistake.’ Soft words carry heavy things more safely.”

“I think there might be a mistake แข็งแรงกว่า You made a mistake คำนุ่มๆ แบกของหนักได้ปลอดภัยกว่า”

บทที่ 17 · CHAPTER 17

The Feeling of a Word

ความรู้สึกของคำ

ระดับ 4 · Level 4

English 80% · ไทย 20%

ความรู้สึก · คำหนักคำเบา · เรียนจากเพลง
Feelings · heavy and light words · songs

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวไปดูงานที่โกดังของคาร์ลอส จับตัวเลขผิดได้หนึ่งหมื่นเอ็ดพันดอลลาร์ เจอช่วงที่ภาษาไม่ก้าวหน้า (plateau) และอายุเรื่องสำเนียง โรเบิร์ตส่งข้อความเรื่องงานแต่งที่แอสเฟ้น และเรียกภาษาอังกฤษของเธอว่า cute

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

feeling	ความรู้สึก	The feeling comes first.
lyrics	เนื้อเพลง	Look up the lyrics.
heavy	หนัก	Some words are heavy.
light	เบา	“Like” is a light word.
weight	น้ำหนัก	The word has weight.
polite	สุภาพ	Greng jai is polite.
protect	ปกป้อง	I hide my feelings to protect you.
self	ตัวเอง	English is a language of the self.
space	ช่องว่าง พื้นที่	Thai lives in the space between people.
float	ลอย	The word will float away.

👂 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch17

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch17

On the way back from the warehouse, Carlos turned on the radio.

It was a station that played old songs. A man was singing in English, slowly, with a piano. Lemon did not know the song. She did not understand most of the words. But Carlos turned it

up a little, and then he did not say anything, and they drove down the long straight road toward the ocean with the sun going orange in front of them.

When the song finished, he turned the radio down.

“What did you hear?” he asked.

“I don’t know the words,” she said. “Only... ‘home.’ And ‘stay.’ And ‘you.’”

“That is fine. I did not ask about the words. What did you hear?”

She thought about it. She looked out the window at the palm trees going past, tall and thin, like they were trying to see the sea over the houses.

“He is sad,” she said. “But not... not crying sad. He is sad like...” She looked for it. “Like when you go home, and the house is the same, but you are not the same. He wants to stay. But he can not stay.”

Carlos was quiet for a moment.

“That is exactly the song,” he said. “You heard all of it. And you only knew three words.”

“Is that good?”

“Lemon. That is what I have been trying to say for two weeks.” He kept his eyes on the road. “The feeling comes first. The words come later. If you have the feeling, the words have something to hold on to.”

She did not know the words. She knew the feeling. “He is sad,” she said. “He wants to stay. But he can not stay.” Carlos said, “That is exactly the song.”

That night she looked up the song. She did what Carlos had shown her: the name of the song, then the word lyrics, then Thai and English. A page came up with the English on one side and the Thai on the other. She read it three times. Then she played the song again and sang along very quietly, with the lights off, so that Beer would not hear.

Beer heard. Beer heard everything. But for once, Beer did not say a word.

Three nights later, Lemon had a dream.

She was back in her father’s workshop in Krabi. The rain was coming, and the third wrench was on the wall, and Nong was there, thirteen years old again, holding a spark plug. A customer came in, a tourist with a broken motorbike, and he asked her something, and she answered. She did not think. She did not translate. She did not look for the words. They were simply there, in her mouth, the way Thai was always there.

“It’s the spark plug,” she said in the dream. “Give me ten minutes. Sit down, it’s hot outside.”

She woke up at four in the morning with her heart beating fast. She lay very still in the dark and listened to the refrigerator humming in the kitchen.

She had dreamed in English.

Not perfect English. She could already hear that “give me ten minutes” was probably something Carlos said, and “it’s hot outside” was from the diner waitress. Borrowed words, from borrowed people. But in the dream, they were hers.

She did not tell anyone. Not Beer. Not Carlos. It felt too small to say out loud and too big to keep. She wrote it in her notebook instead, in English, with the date:

I dreamed in English. My father’s shop. I did not translate.

Lemon dreamed in English. In the dream, she was in her father’s workshop. She spoke to a customer, and she did not translate. The words were just there. She woke up at four in the morning and wrote it down.

• • •

On Tuesday night, Carlos drove her up a long, winding road into the hills above Hollywood, to a white building with three green domes.

“Griffith Observatory,” he said. “It is free. It has been free since 1935. A rich man gave this land to the city, and said, everybody should be able to look at the sky.”

From the terrace, Los Angeles was a sea of lights, gold and white and red, going all the way to the black edge of the ocean. On the hill to the right, the white letters of the Hollywood sign stood in the dark like teeth. Lemon had seen that sign a thousand times on her phone in Krabi. She had never thought it was real. It was smaller than she expected, and also bigger.

There was a line for the telescope on the lawn. A volunteer with a gray ponytail was explaining something to everyone in line, very fast, with a lot of jokes, and people laughed. Lemon did not laugh, because she did not catch the jokes. But she caught the important part.

“...so you put your eye here, don’t touch the telescope, and take your time. You’re looking at Saturn. Tonight’s a good night. You’ll see the rings.”

When it was her turn, she bent down and put her eye where he said, and did not touch anything. A small, pale yellow ball floated in the black, with a ring around it, exactly like a picture in a children’s book. It looked too perfect to be real.

“Oh,” she said. “I see it. I see the rings.”

“Pretty great, huh?” said the volunteer.

“It is like a hat,” Lemon said, without thinking. “A hat for Saturn.”

The volunteer laughed. “That’s going in my talk. Thank you, ma’am.”

Walking back to the car, Carlos said, “You made a joke. In English. To a stranger.”

“It was not a joke,” Lemon said. “It is really like a hat.”

“That,” said Carlos, “is the best kind of joke.”

At Griffith Observatory, a volunteer said, “You’re looking at Saturn. You’ll see the rings.” Lemon looked. “I see it,” she said. “It is like a hat. A hat for Saturn.” The volunteer laughed. Lemon had made a joke in English, by accident.

On Saturday they went to Catalina Island: Beer, Steven, Carlos and Lemon, on the eight o’clock ferry from Long Beach.

The boat took about an hour. Ten minutes out of the harbor, Steven turned the color of old rice.

“I’m fine,” he said. “I’m totally fine.”

“You are not fine,” Lemon said. She knew this face. She had seen it on a hundred tourists in Uncle Daeng’s boat. “Go outside. Stand in the back. Look at the line, there, where the sea meets the sky. Don’t look at your phone. Don’t look at the water. Only the line.”

Steven went outside. He looked at the line. Ten minutes later, he came back in, pink again, and looked at Lemon like she had performed a miracle.

“Where did you learn that?”

“Krabi,” she said. “I grew up on boats.” She thought about it. “Not on boats. Next to boats. Same thing.”

Beer, five months pregnant and not seasick at all, ate a bag of chips. “ภูมิใจในตัวเพื่อนมาก” she said. “หมอเรือแห่งอำเภอนาง”

Avalon, the little town on the island, had almost no cars. People drove golf carts, white and green and yellow, down narrow streets past ice cream shops and houses with flowers spilling over the walls. They rented one. Lemon drove. She drove it exactly the way she drove her motorbike in Krabi Town, which was fast, and close to things, and Beer screamed the whole way up the hill, half in Thai and half in English, and Steven laughed until he cried, and Carlos held onto the roof and said nothing at all, which was worse.

At the top of the hill, a guide on a tour bus was telling a group of tourists that there were bison on the island, real American bison, and that the first ones came in the 1920s for a cowboy movie and never went home.

“Like me,” Steven said. “Came for a movie. Never went home.”

“You came for a job at a bank,” Beer said.

“It’s a metaphor, babe.”

“ผิวแกพูดอะไร” Lemon whispered.

“ไม่รู้ ป่ล่อยเขาไป” Beer whispered back.

Lemon did not know metaphor. She looked it up on the ferry home, in the dark, with the lights of the mainland coming closer across the water, and Carlos asleep on the seat across from her with his arms folded.

Metaphor: a word or phrase used to describe something as if it were something else.

She looked at him for a long time. She did not know yet which word she was looking for. But she knew it was a heavy one.

On the ferry to Catalina, Steven was seasick. Lemon said, "Look at the line where the sea meets the sky." It worked. On the island, people drove golf carts. Lemon drove like she drove her motorbike in Krabi. Beer screamed the whole way.

It was past midnight on the second Thursday. The city outside was quiet, only the sound of a siren very far away, like a bird. Lemon could not sleep. She came downstairs and found Carlos still at the kitchen island. He had come to bring Steven a box of tools, and then he and Steven had talked about baseball, and then Steven had gone to bed, and Carlos had stayed with a cup of tea, looking at nothing.

She sat down across from him. She had her notebook.

"You are quiet tonight," he said.

"I am thinking about a word."

"Which word?"

"คำว่าเกรงใจค่ะ."

Carlos tilted his head. "Gheng jai. I know this word. My mother says it every day. 'Carlos, you are not gheng jai enough.' It means... you do not want to make trouble for someone. You care about their feelings more than your own."

"Yes." Lemon turned her pen in her fingers. "In Thai, if I am gheng jai, I do not ask for what I want. I stay quiet. So the other person is comfortable. It is a good thing. It is polite."

She looked up at him.

"But in English, there is no word for this. If I say 'I am polite,' it means I say please and thank you. It does not mean I hide my feelings to protect you."

Carlos put his cup down. He looked at her with that specific, heavy attention, the attention that made her feel like the only person in the room. Like the only person in Los Angeles.

"You are right," he said. "English is a language of the self. 'I want.' 'I need.' 'I feel.' Every sentence starts with I. Thai is a language of the space between people. Gheng jai lives in that space." He paused. "But Lemon. When you speak English, you do not have to lose your gheng jai. You only have to find a new way to carry it."

“English is a language of the self,” he said. “I want. I need. I feel. Thai is a language of the space between people.” She did not have to lose her grengjai. She only had to carry it in a new way.

มะนาวมองเขา เธอรู้สึกถึงช่องว่างระหว่างพวกเขาบนเกาะกลางคร้ว มันไม่ใช่ช่องว่างที่ว่างเปล่า มันเต็มไปด้วยอะไรบางอย่างที่เธอไม่มีคำศัพท์พอจะอธิบาย ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

“Carlos,” she said softly. “How do you say... when a word feels heavy in your mouth? When it is not only letters. When it has weight.”

Carlos reached across the kitchen island. He did not touch her hand. He rested his fingers on the stone, an inch from hers.

“You do not say it,” he said. “You feel it first. If you feel it, the word will hold on to you. If you do not feel it, the word will float away.”

Lemon looked at his hand. An inch. One inch of cold stone.

She wanted to close that inch. She wanted to say the word that was heavy in her mouth. But the ring was on her other hand, loose and heavy at the same time. And she was greng jai. She was greng jai to Robert, who had knelt in front of sixty people. To his mother. To her own mother, who had already told the neighbors. To Carlos himself, who deserved a woman with a free hand.

She was afraid that if she said the word in English, it would lose its meaning. And if she said it in Thai, he would not understand.

So she only looked at his hand. And she let the word float.

His hand was one inch from hers. She wanted to say a heavy word. But she had a ring on the other hand. She said nothing. She let the word float away.

After a long time, Carlos took his hand back. He did not look hurt. He looked like a man who understood exactly what had happened, and why, and who was not going to make it harder for her.

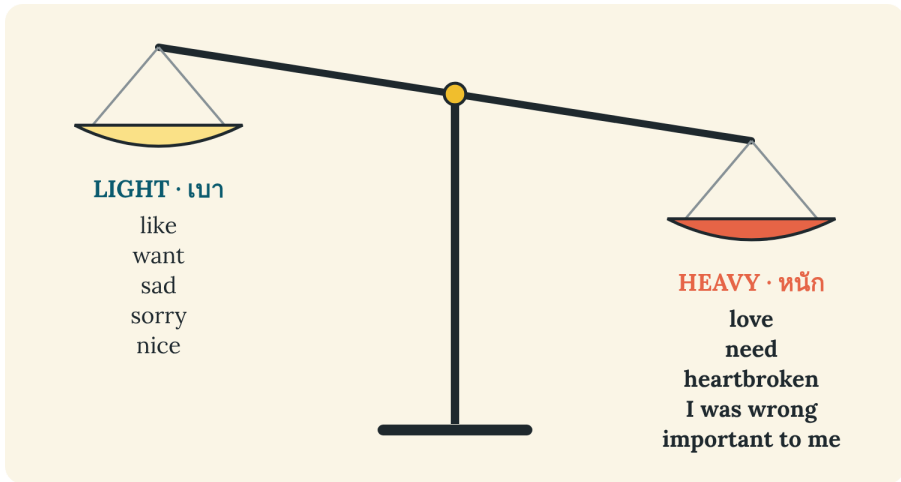
"It is late," he said. "Tomorrow, eight o'clock. Bring the notebook."

At the door, he stopped.

“Lemon. You learn English so fast. Faster than anyone I know.” He smiled, but only a little. “But some words, you can not learn from me. You have to find them yourself.”

The door closed. She heard his car start, and drive, and go.

She sat at the kitchen island until the tea was cold. Then she opened the notebook to a new page and wrote two lists. On one side, light words. On the other side, heavy words.

คำเบาและคำหนัก · Light words and heavy words

• • •

Before she went to bed, she wrote one page in the blue notebook. It was the longest thing she had ever written in English.

Three weeks in America. My ears are tired every night, but less tired than the first week. Beer says my brain is building roads. I think now there is a small road. Not a highway. A soi.

Today I understood a song with only three words. Carlos said the feeling comes first. I think this is true for people too. I felt something before I had the word.

I do not have the word yet. Maybe I am afraid of the word.

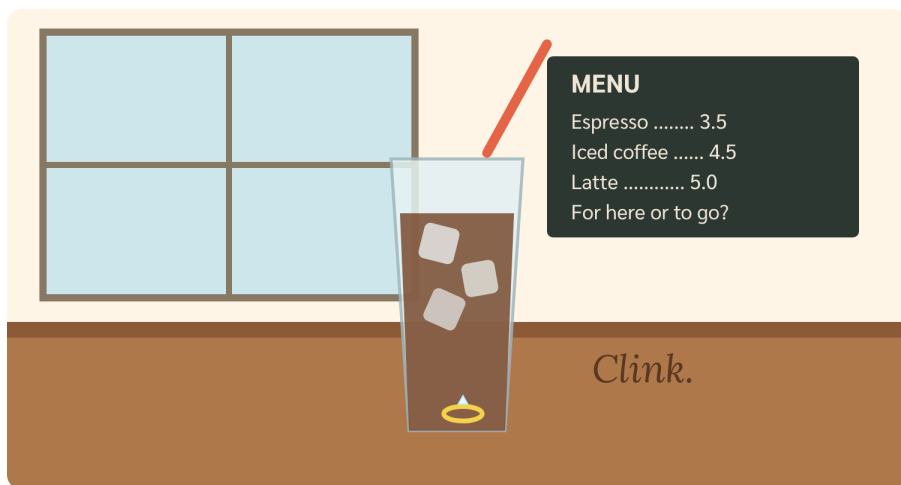
She wrote a whole page in English. A small road in her brain, not a highway. A soi. And a feeling she did not have the word for yet.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Weight Rule · กฎของน้ำหนัก

“Feel the weight before you speak. If the word is too light for the feeling, the feeling will float away.”

“รู้สึกถึงน้ำหนักก่อนพูด ถ้าคำเบาเกินไปสำหรับความรู้สึก ความรู้สึกจะลอยหายไป”

ACT IV

องก์ที่ 4

THE BREAK

จุดแตกหัก

ทอร์เรนซ์ แคลิฟอร์เนีย · Torrance, California

บทที่ 18 · CHAPTER 18

The Fiancé Arrives

คู่หมั้นมาถึง

ระดับ 5 · Level 5

English 90% · ไทย 10%

คำแสดงความขัดแย้ง
but · although · however

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวเริ่มฝึกเป็นภาษาอังกฤษ และเรียนรู้เรื่องคำหนักคำเบาจากเพลง คินหนึ่งที่เกาะกลางครัว มือของคาร์ลอสอยู่ห่างมือเธอแค่หนึ่งนิ้ว แต่เธอเกรงใจ และปล่อยให้คานันลอยหายไป

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

surprise	เซอร์ไพรส์ ทำให้ประหลาดใจ	Surprise!
fiancé	คู่หมั้น (ผู้ชาย)	I'm her fiancé.
invite	เชิญ	He walked in without being invited.
deposit	เงินมัดจำ	She already paid the deposit.
non-refundable	ไม่คืนเงิน	The deposit is non-refundable.
colleague	เพื่อนร่วมงาน	Sarah is a colleague.
notice	สังเกต	She was learning to notice.
although	แม้ว่า	Although he came, I am not happy.
however	อย่างไรก็ตาม	However, I was not asking myself.
calm	สงบ ใจเย็น	Carlos was calm.

🔊 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch18

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch18

It happened on a Thursday, in the middle of a lesson about questions.

“Who,” Carlos was saying. He had written the words in a column. “What. Where. When. Why. How. These six words open every door in English. If you know these six, you can ask anything.”

“Why,” Lemon said, “is English so difficult?”

“Good question. Excellent use of why.” He wrote it down. “Answer: because English stole words from every language in the world and never gave them back.”

She laughed, and he laughed, and Beer, who was pretending to read a magazine on the sofa, laughed too, and that was the moment the doorbell rang.

Beer looked at the clock. Ten in the morning. Nobody rang the doorbell at ten in the morning in Torrance except the mailman, and the mailman did not ring.

She opened the door.

Robert was standing on the porch with a gym bag over his shoulder and a big bunch of red roses in his hand. He was wearing sunglasses, a white T-shirt, and the smile he wore for cameras.

“Surprise!” he said.

Robert was at the door. He had a gym bag. He had red roses. He said, “Surprise!” Nobody had known he was coming. Not even Lemon.

• • •

He walked in without waiting to be invited. He dropped the gym bag on Beer’s sofa, next to Beer, and looked around the living room the way a man looks at a hotel room before he decides whether to complain.

“Nice place,” he said. “Small, but nice.” Then he saw the kitchen.

He saw the kitchen island, and the notebook, and the two coffee cups, and the man sitting on the tall chair across from Lemon. He took off his sunglasses slowly.

“So,” he said. “This is the teacher.”

Carlos stood up. “Carlos. We met in Krabi. In the lobby.”

“I remember.” Robert did not offer his hand. He gave the roses to Lemon instead, pushing them into her arms so that she had to stand up to hold them. Then he put his arm around her shoulders. It was heavy, like a seatbelt that was too tight. “Hey, babe. Miss me?”

“Robert,” Lemon said. “You did not tell me you were coming.”

“That’s what a surprise is.” He laughed. “Mom was worried. You don’t call. You send these little messages in baby English. So I thought, I have some business in L.A. anyway. Two birds, one stone.”

Lemon did not know two birds, one stone. She did not need to. She understood that she was one of the birds.

He put his arm around her. It was heavy. He said he came because his mother was worried. He said he had business in L.A. too. She was not the reason. She was one of the reasons.

“ขอโทษนะคะคุณโรเบิร์ต”

Beer had put the magazine down. She was standing now, one hand on her round belly and one hand on her hip, and Lemon recognized the expression on her face. It was the face Beer had made in fourth grade, when a boy named Ton pushed Lemon off her bicycle. Ton had not pushed anyone off a bicycle again.

“ที่บ้านฉันค่ะ” Beer said in Thai. Her voice was polite. Her eyes were not. “บ้านฉัน กฎฉัน ที่อเมริกาเขาไม่เดินเข้าบ้านคนอื่นโดยไม่บอกก่อน แล้วก็ไม่มีโยนกระเป๋ากีฬาเหมือนๆ ไว้บนโซฟาที่คนท้องนั่งอยู่”

Robert looked at the gym bag. He did not move it.

“Beer, relax. I’m her fiancé.”

“คู่มันก็โทรได้ค่ะ” Beer said. “โทรศัพท์ไอโฟนรุ่นล่าสุดในกระเป๋ากางเกงคุณนะ มันโทรออกได้นะคะ ไม่ได้มีไว้ถ่ายรูปตัวเองที่ฟิตเนสอย่างเดียว”

Robert’s face went red.

Steven came in from the garage at that moment, holding a screwdriver, and looked at everyone in the room. He saw his pregnant wife with her hand on her hip. He saw the big stranger with the gym bag. He saw Lemon holding roses like they were a bomb. He did not understand any of it. But he understood his wife’s face, because he had married it.

He held up both hands, screwdriver and all.

“ใจเย็นๆ ค่ะ,” he said, in his careful, terrible Thai. “Everybody. ใจเย็นๆ ค่ะ.”

Nobody laughed. But the room let out its breath, a little.

Beer was angry. She spoke in Thai, politely, but her eyes were not polite. Steven came in. He did not understand the words. But he understood his wife’s face. He said, “ใจเย็นๆ ค่ะ.”

“I should go,” Carlos said.

He picked up his keys from the kitchen island. He did not hurry. He picked up his coffee cup too, and took it to the sink, and rinsed it, and put it upside down on the rack, the way he did every morning. Then he turned to Lemon.

“No lesson tomorrow,” he said. “You have a guest.” He looked at Robert. “Welcome to Los Angeles.”

“Thanks, teach,” Robert said.

Carlos walked to the door. Lemon wanted to say something. She did not know what. The roses were in her arms, and Robert’s arm was around her shoulders, and Carlos was at the door, and she said nothing.

He did not look back. The door closed quietly behind him.

Although he was calm, and although he said nothing wrong, the house felt different when he was gone. Smaller. Louder. Like a room where somebody has turned off the fan.

• • •

Robert stayed for lunch. He talked about the flight. Business class, but the seats were old. He talked about the gym in his hotel. He talked about Aspen.

“So Mom found this lodge. It’s insane. Fireplace, view of the mountains, the whole thing. She already paid the deposit. Non-refundable. So, you know.” He shrugged. “Aspen.”

“I have never seen snow,” Lemon said.

“Exactly! That’s what makes it special. The photos will be insane.”

His phone buzzed on the kitchen island, face up. Lemon saw the name on the screen before he turned it over. Sarah (Work). And a small emoji next to it. A heart. Red.

He turned the phone over. He kept talking about Aspen.

Lemon looked at the back of the phone. It was a work contact. Colleagues sent hearts sometimes. Everybody sent hearts. It meant nothing. She told herself it meant nothing.

But she remembered the dog in Thai Town. And the red Fanta on the shrine. And she thought: Carlos would have noticed that. Carlos noticed everything.

His phone buzzed. “Sarah (Work).” There was a red heart. He turned the phone over. Lemon told herself it was nothing. But she noticed. She was learning to notice.

• • •

“Robert,” she said, when the plates were empty. “We need to talk.”

“Sure, babe. Tomorrow.” He stood up and stretched. “I have a meeting at three. Tonight, dinner, you pick. Somewhere authentic.” He said authentic like a word from a travel magazine. “And tomorrow there’s a coffee place on Sartori Avenue, I saw it online. Good reviews. Ten a.m.? We’ll talk about everything.” He kissed the top of her head, like a man patting a dog. “You’ll see. It’s going to be great.”

He took his gym bag and his phone and left. The roses stayed on the kitchen island, in their plastic, without water.

Beer looked at them. Then she looked at Lemon.

“แกจะบอกเขาใช้ไหม” Beer said.

Lemon did not answer. She went to the sink, filled a tall glass with water, and put the roses in it. Even roses from Robert did not deserve to die without water.

She took him to Isaan Kitchen.

She did not plan it. When Robert said authentic, it was the first place in Los Angeles that came into her mind. The plastic tables. The Thai drama on the TV with the sound off. The woman with the gold tooth and the strong arms.

“กินอียังดีจ้ะ” the woman said when they sat down, and then she saw Lemon, and her face opened like a window. “หล่าเอ๊ย! มาอีกแล้ว” Then she saw Robert. She looked at him for a long time. Up, and down, and up again. Then she looked at the big ring on Lemon’s finger, and then at Robert again, and her smile closed like a door.

“This is authentic?” Robert said, looking at the plastic chairs. “It’s... small.”

“This is where Thai people eat,” Lemon said.

He read the menu like a contract. “What’s som tum?”

“Papaya salad. Very spicy.”

“I can handle spicy.” He closed the menu. “Som tum, Thai spicy. Pad thai. And a Chang.”

Lemon looked at him. In Krabi, at his mother’s restaurant, Robert ordered everything mai phet, not spicy, and then sent it back because it was too spicy anyway. She did not say this. She ordered larb and sticky rice, and to the woman with the gold tooth she said quietly in Thai, “ป้าคะ ของเขาเผ็ดน้อยนะคะ”

“Thai spicy,” Robert said loudly. “Not tourist spicy. My family is from Krabi.”

The woman with the gold tooth smiled. It was not a kind smile.

Robert wanted “authentic.” Lemon took him to Isaan Kitchen. He ordered som tum, Thai spicy. “I can handle spicy,” he said. The woman with the gold tooth smiled. It was not a kind smile.

The som tum came. It was the real kind. It was the color of danger.

She could smell it from across the table: fish sauce, lime, crushed garlic, and the bright, dangerous smell of fresh chili that tickles the back of your throat before you even take a bite.

Robert took a big bite to show he was not afraid. He chewed. He chewed again. His face went pink, then red, then a color Lemon had only seen on a cooked crab.

“It’s good,” he said. His eyes were full of water. “Really good. The flavor is very... intense.”
“You’re crying.”

“I’m not crying. It’s the... the lime.” He drank half of his beer in one swallow. Then he took another bite, bigger, because people were watching. A table of Thai students by the window was watching. The woman with the gold tooth was watching from the kitchen door with her arms crossed.

He coughed. He coughed so hard that a piece of chili flew out and landed on the table.

The Thai students laughed. Lemon laughed too. She could not stop it. It came out the way it came out on the long-tail boat, the real way.

Robert put down his fork. His face was still red, but now it was a different red.

“What’s so funny?”

“Nothing. It is too spicy for you. It’s okay. Many people...”

“It’s not too spicy for me. It’s just stupid. Who puts this much chili in a salad?” He wiped his eyes with a napkin. “Honestly, Thai people are crazy.”

The restaurant went quiet. The Thai students stopped laughing. In the kitchen door, the gold tooth disappeared completely.

Lemon stopped laughing too.

“What did you say?”

“I don’t mean you, babe. I mean... the food is crazy. The people who make this are crazy.”

“The people who make this,” Lemon said slowly, “are my people. They are your people too, Robert. Your mother is from Krabi.”

“My mother,” Robert said, “would never eat in a place like this.”

“Thai people are crazy,” Robert said. The restaurant went quiet. “They are my people,” Lemon said. “They are your people too.”

Lemon did not decide to do it. Her hand decided.

Her hand picked up a spoon. The spoon went into Robert’s som tum. And the spoon, full of green papaya and red chili and lime and fish sauce, flew across the table and hit Robert directly in the face.

It stuck to his cheek. A piece of tomato slid slowly down his nose. A chili seed sat in his perfect hair like a small red jewel.

Nobody in the restaurant breathed.

Robert looked at her. A long string of papaya hung from his eyebrow.

Then, very slowly, he picked up a handful of pad thai.

“Don’t,” Lemon said.

He threw it.

It hit her in the shoulder. A noodle stayed on her ear.

Lemon grabbed a ball of sticky rice and threw it as hard as she had ever thrown anything. It hit him in the chest and stayed there, like a white medal. Robert grabbed his beer and splashed it across the table. Lemon picked up the whole plate of larb.

“ไม้ม! ไม้ม! ไม้ม!” the woman with the gold tooth was running from the kitchen with a wooden spoon in her hand. “ข้าวเหนียวป้า! ลาบป้า!”

The larb went anyway. Most of it hit Robert. Some of it hit the Thai drama on the TV. One of the Thai students was filming everything on his phone and shouting “เอาเลยพี่! เอาเลย!”

Lemon threw som tum. Robert threw pad thai. Lemon threw sticky rice. Robert threw beer. The whole restaurant watched. One student filmed everything.

ภาพประกอบ 24 · ILLUSTRATION 24

สงครามส้มตำ · The food fight

“OUT!” the woman with the gold tooth shouted, in English, pointing her wooden spoon at the door like a sword. “Both! Out! Out!”

Then, in Isaan, to Lemon only, as she pushed them through the door: “เข้ามาได้ หล้า แต่ผู้ชายคนนี้ ห้ามมาอีก ตลอดชีวิต”

You can come back, girl. This man, never. Not for the rest of his life.

The door closed behind them. They stood on Hollywood Boulevard in the evening light, covered in Thai food. Robert had larb in his hair and sticky rice on his shirt. Lemon had pad thai on her shoulder and beer on her dress. A man walking a dog crossed to the other side of the street.

Robert looked at Lemon. Lemon looked at Robert.

And then they were both laughing. They laughed so hard that Robert had to lean on a parking meter and Lemon had to sit down on the curb.

“We got banned,” Robert said. “From a Thai restaurant. In Thai Town.”

“You got banned,” Lemon said, wiping her eyes. “She said I can come back.”

“What did she say about me?”

Lemon thought about it. “She said you are welcome any time.”

Robert laughed again. He sat down next to her on the curb, in his ruined white T-shirt, and for a moment he looked like a boy, not a man who played basketball in California, and Lemon remembered why, two years ago, she had liked him.

“That was kind of fun,” he said.

“Yes,” she said. “It was.”

They sat there until the sun went down behind the shops. He talked about the game. He talked about Aspen. He talked about how he would tell this story at the gym and everyone would laugh. He did not ask why she had thrown the som tum. He did not ask what she meant when she said they are your people too. He did not ask anything.

And sitting on the curb with noodles in her hair, Lemon understood something that she could not have said in Thai or in English a month ago. They could have fun. They could laugh. They could even throw food at each other. But they could not talk. They had never talked. Two years, and she had never once told him anything true, and he had never once asked.

You cannot marry a man you can only throw food at.

They laughed on the curb. It was fun. But he did not ask why. He never asked anything. They could laugh together. They could not talk together. Lemon understood this now.

When she came home, Beer opened the door, looked at the noodle on her ear and the sticky rice in her hair, and said nothing at all, which for Beer was the loudest thing possible. Then she went to the kitchen and came back with a towel and a cold beer, and handed her both.

That night she could not sleep. She sat on her bed with the blue notebook open and tried to write what she would say. In Thai, it came out like a river, long and curving, full of sorry and maybe and I don't want to hurt. In English, it came out short.

She wrote:

Robert came all this way. **But** I am not happy to see him.

She looked at it. She crossed out but and tried again.

Although he came all this way, I am not happy to see him.

She looked at that for a long time. Carlos had said: contrast words show you where a sentence changes direction. They are the turn signal. This was the turn. She could feel it in the word, the way you feel the motorbike lean before the corner.

She wrote one more:

I said yes in Krabi. **However**, I was not asking myself. I was asking everyone else.

And then, at the bottom of the page, in small letters:

Tomorrow I will tell him.

Although he came all this way, she was not happy. She said yes in Krabi. However, she was asking everyone else, not herself. Tomorrow, she will tell him.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Contrast Rule · กฎของความขัดแย้ง

"Listen for 'but,' 'although,' 'however.' They show you where the speaker is changing direction. Often, the truth comes after the turn."

"ฟังคำว่า but, although, however มันบอกว่าผู้พูดกำลังเปลี่ยนทิศ และบ่อยครั้ง ความจริงอยู่หลังทางเลี้ยว"

บทที่ 19 · CHAPTER 19

The Café in Torrance

ร้านกาแฟในทอร์เรนซ์

ระดับ 5 · Level 5

English 100%

ถ้า · ประโยคเงื่อนไข · ความเสียใจ
if · conditionals · regret

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

โรเบิร์ตบินมาแบบไม่บอก เบียร์ทะเลาะกับเขา มะนาวเห็นชื่อ Sarah (Work) กับหัวใจสีแดงในโทรศัพท์ของเขา สงครามสัมดำที่ร้านอิตาลีเช่นทำให้ทั้งคู่โดนห้ามเข้าร้าน มะนาวตัดสินใจว่าพรุ่งนี้จะพูดความจริง

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

neighborhood	ละแวกบ้าน	It's a neighborhood café.
compromise	ประนีประนอม	We can compromise.
stressed	เครียด	You're just stressed.
jet lag	อาการเพลียจากการเดินทาง ข้ามเวลา	It's the jet lag.
dramatic	ดราม่า เล่นใหญ่	If you want to be dramatic...
seeing each other	คบกัน (แบบแฟน)	We've been seeing each other.
heartbroken	ใจสลาย	He did not look heartbroken.
inconvenienced	รู้สึกเสียเวลา ไม่สะดวก	He looked inconvenienced.
braver	กล้ากว่า	If I had been braver...
regret	ความเสียใจ เสียตาย	The third room is regret.

👂 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch19

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch19

The café on Sartori Avenue was too bright.

It was the kind of small neighborhood place with mismatched chairs, a chalkboard menu, and big glass windows that let in more California sun than anyone needed. Lemon arrived first.

She ordered an iced coffee at the counter the way she had learned to, with the ease that had surprised her the first time and no longer did.

“For here or to go?”

“For here, please.”

She remembered the beach café in Ao Nang. The blonde barista. Standing frozen in front of the counter while Carlos looked at the sea. That was two months ago. It felt like two years.

Robert arrived twenty minutes late. He did not say sorry. He was wearing running clothes and the sunglasses, which he did not take off, and he sat down across from her and started talking before his chair stopped moving.

“So I did legs this morning. My trainer back home says my vertical is still top five percent for my age group. I told him, it’s all about the diet, you know? You can’t put garbage in and expect the machine to run.”

Lemon nodded. She stirred her iced coffee. The ice clinked against the glass. Clink. Clink. Clink. It was the only sound she was really listening to.

• • •

The door opened.

She knew him before she fully turned her head. She knew the way he moved through a room, the particular ease that made a space feel ready for him. He had a laptop bag over his shoulder. He was looking for a free table, the way you do in a place you come to every week. Then he saw her, and he stopped.

For half a second, no one moved.

Then Carlos smiled, the smile that reached his eyes before his mouth, and walked over. It took perhaps four seconds. Lemon watched it happen and felt something in her chest arrange itself into a shape she could not name.

“มะนาว สวัสดีครับ,” he said. “ไม่รู้ว่าจะมาที่ร้านนี้ผมมาทุกวันศุกร์”

Robert took off his sunglasses. He looked at Carlos. Then he looked at Lemon, and his smile stayed on his face, but something under it went hard.

“Babe,” he said, slowly. “Remind me. Who is he to you, exactly?”

It was a test. She knew it was a test. Every eye in the café was not on them, but it felt like they were. It felt like the cliff restaurant. Sixty faces. One answer that everyone wanted.

The words came out in English. Flat and clear. The way you say something you have practiced, except she had never practiced this.

“He’s a friend of Steven’s,” she said. “He helped me with my English.”

She heard it as she said it.

A friend of Steven’s.

She did not look at Carlos's face. She knew, without looking, what was there.

"Who is he to you?" Robert asked. It was a test. And Lemon said, "He's a friend of Steven's." She heard the words. She did not look at his face. She did not need to.

• • •

"Right," Robert said, relaxing back into his chair. "The friend of Steven's. Good to see you again, man."

"ครับ," Carlos said. His voice was normal. Almost completely normal. "Enjoy your coffee."

He looked at Lemon once more, briefly, as he turned. Just once. She made herself not look away from it, and it was the hardest thing she had done in America.

He found a table near the back, by the window. He sat down and opened his laptop. He did not look at her again.

• • •

"So anyway," Robert said, leaning forward. "Aspen. Mom booked the photographer. The guy did a Kardashian wedding, or a cousin of a Kardashian, I don't know. And she says Krabi is fine for, like, a small Thai ceremony for your family. Before. But the real wedding, Aspen. For the photos. What do you think?"

Lemon looked at him. She looked at his perfect hair, and his white teeth, and the sunglasses folded on the table like a little black crab. She thought about the kitchen island in Krabi. She thought about the arm across her chest on the freeway, the arm that came before thinking. She thought about the way Carlos had said her name the first day. Le-mon. Like it was worth saying slowly.

If she said nothing now, she would say nothing forever. She knew that the way she knew an engine. If you hear the knock and you do not stop, the engine does not get better by itself.

"I think," Lemon said, very quietly, "that I do not want to go to Aspen."

Robert blinked. The smile did not leave his face. It froze there. "What? Babe. It's just a location. We can compromise."

"I do not want to compromise." The English words felt hard in her mouth. They felt like stones. But they were her stones. She had carried every one of them across the Pacific Ocean. "I do not want the wedding in Aspen. I do not want the wedding in Krabi." She took a breath. "I do not want the wedding, Robert."

The café was suddenly very quiet. The espresso machine stopped hissing. Somewhere behind the counter, a cup was put down very carefully.

"I do not want the wedding," she said. The words were hard, like stones. But they were her stones. She had carried them all the way from Krabi.

Robert's smile finally fell. He looked around, checking who was watching. "Lemon. What are you talking about? The deposits are paid. You're just stressed. It's the travel. It's the jet lag."

"I am not stressed," she said.

She looked at her left hand. The ring was still loose. It had always been loose. He had never asked her size. She turned it, once, the way she would loosen a nut that had been on too long, and it came off easily. Too easily. As if it had been waiting.

She held it over his iced coffee for one second.

Then she let go.

It went into the coffee with a small, clear sound. Clink. It sank slowly between the ice cubes and sat at the bottom of the glass, shining, like a coin in a wishing well.

"I said yes because everyone was watching," Lemon said. "That is not a yes. I am sorry. I should have said this in Krabi. If I had been braver, I would have said it there."

She took off the ring. It was loose. It came off easily. She dropped it in his iced coffee. Clink. "I said yes because everyone was watching," she said. "That is not a yes."

ภาพประกอบ 25 · ILLUSTRATION 25
แหวนในกาแฟเย็น · The ring in the iced coffee

Robert stared at the glass. Then he did something she did not expect. He laughed. Not a happy laugh. A short, annoyed laugh, like a man whose flight has been delayed.

He did not look heartbroken. He looked inconvenienced. He checked his watch.

“Fine,” he said. “If you want to be dramatic, be dramatic. Honestly? It’s fine. You should know, I’m not going to be alone in Aspen. Sarah’s flying in tomorrow.”

Lemon was standing up. She stopped.

“Sarah?”

“From work. My colleague.” He waved his hand, as if Sarah were a small fly. “We’ve been seeing each other for a few months. I was going to tell you after the wedding. Mom thought it was better that way. But since you’re being like this. Yeah. Sarah.”

He said it so easily. So smoothly. Like a script he had practiced in the mirror, every word with a gold star next to it in a pink notebook.

Sarah (Work). The red heart.

A cold wave went through her. Not sadness. Not yet. Something colder and clearer than sadness. She looked at Robert, and for the first time in two years she saw him completely, all of him at once, the way you see a whole engine when the cover is finally off. And there was nothing inside. No weight. No feeling. Only a man performing a role, and a ring at the bottom of a cup.

“If you had told me,” she said, “I would have said no a long time ago. You would have saved your mother a lot of money.”

She picked up her bag. Then she stopped, and turned back, because there was one more thing, and it was the heaviest thing, and she had carried it for two years.

“The three hundred thousand baht. For my father’s workshop.” Her voice did not shake. “I will pay it back. Every baht.”

Robert waved his hand again, the same hand he had used for Sarah. “Babe. Keep it. It’s nothing.”

“It is not nothing,” Lemon said. “It was never nothing. That is why I said yes.”

“I will pay back the three hundred thousand baht,” she said. “Every baht.” Robert said, “Keep it. It’s nothing.” Lemon said, “It is not nothing. It was never nothing. That is why I said yes.”

She walked toward the door. To get there, she had to walk past the small table near the back, by the window.

Carlos was standing. She did not know when he had stood up. His laptop was closed. He was looking at her, and his eyes were dark and deep and full of something she could not name, a question, an offer, an apology for being there, she could not tell.

If she had stopped, he would have said something. She knew that.

If she had looked at him, she would have seen that he was not angry.

But she did not stop. She did not say his name. She had just called him a friend of Steven's, and she could not look at the face of the man she had made smaller to protect herself. She pushed open the glass door, and the bell above it rang, and she walked out into the bright, blinding sun of Torrance, and she did not look back.

She walked past his table. He was standing. If she had stopped, he would have spoken. If she had looked, she would have seen he was not angry. But she did not stop. She did not look back.

Carlos sat at his table for a long time after she left.

He watched Robert fish the ring out of the iced coffee with a spoon, wipe it on a napkin, look at it, and put it in his pocket. He watched Robert make a phone call, smiling again by the end of it. He watched Robert leave.

Then he looked at the empty chair across the café where she had been sitting, and at the glass of iced coffee she had left, half full, the ice melting.

He had heard the word. Friend.

He understood what it meant to be called a friend by someone, in front of a person they were afraid of. He had said the same word himself once, years ago, in a different country, in a different language, for the same reason. He had known, the moment she said it, that she was not choosing Robert. She was choosing not to fight two battles at once. He understood that, completely.

He had not known it would cost this much to understand it.

He picked up his bag and walked out into the Los Angeles afternoon, which was the same afternoon as always and did not care about his feelings in any way, which is the correct behavior for an afternoon.

He would message her later, he decided. Not today. Something short and real. He would find the words.

He was good with language. He would find the words.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Door Rule · กฎของประตู

“If is a door. ‘If I go, I will see.’ ‘If I had gone, I would have seen.’ Be careful what you build in that room. Some rooms you will live in for a long time.”

“if คือประตู ระวังสิ่งที่คุณสร้างในห้องนั้น บางห้อง คุณจะต้องอยู่ในนั้นอีกนาน”

บทที่ 20 · CHAPTER 20

The Aftermath

หลังพายุ

ระดับ 5 · Level 5

English 90% · ไทย 10%

คำกริยาวิเศษณ์

Phrasal verbs: call off, break down, give up, move on

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

ที่ร้านกาแฟในเทอร์เรนซ์ มะนาวเรียกคาร์ลอสว่า เพื่อนของสติเว่น ต่อหน้าโรเบิร์ต แล้วถอดแหวนทิ้งลงในกาแฟเย็น โรเบิร์ตเปิดเผยว่ามีซาร่าห์ มะนาวเดินผ่านโต๊ะของคาร์ลอสโดยไม่หยุด

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

call off	ยกเลิก	She called off the engagement.
break down	พังทลาย	Something broke down in her chest.
give up	เลิก ยอมแพ้	I gave up something I never wanted.
look back	หันกลับไปมอง	She did not look back.
take back	ถอนคืน	I would take back four words.
move on	ก้าวต่อไป	It is time to move on.
no hard feelings	ไม่ติดใจกัน	No hard feelings.
mirror	กระจก	I tried to be a good mirror.
battle	การต่อสู้	Two battles in one morning.
empty	ว่างเปล่า	Empty is the first step to lighter.

👂 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch20

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📝 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch20

Outside the café the sun was at the particular Los Angeles angle that made everything look like it had been put there on purpose. She walked on the sidewalk. She could feel the concrete through the soles of her shoes.

She was aware that she had left her coffee inside. She was aware that she had not said goodbye to Robert, or to Carlos. She was aware of these things the way you are aware of the color of a wall while something important is happening in front of it. Noted. Not understood. Saved for later.

She walked two blocks.

She passed a laundromat. She passed a Thai restaurant with a sign that said CLOSED, OPEN AT 5 PM. She passed a fire hydrant and a recycling bin and a car with a parking ticket on its windshield. She read all of the signs. She did not understand any of them, even though she knew every word.

Her body kept going. Her legs moved in the correct order. The traffic light was red, and she stopped. Then it was green, and she crossed.

She had called off her engagement. She had called off her engagement, in English, in a café, and dropped a diamond into a cup of iced coffee. A month ago, she could not order coffee. Today, she drowned a ring in it.

And she had called Carlos a friend of Steven's.

She walked and walked. She read every sign, but she did not understand them. She had called off her engagement. She had called Carlos "a friend of Steven's." Both things were true. Both things were hers.

• • •

She turned onto Beer's street. She could see the bottlebrush tree at the end of the block, dropping its red flowers on the driveway. She walked toward it.

The front door was unlocked. Beer was in the kitchen. She said something, Lemon's name, probably, and a question, and Lemon said something back, she did not know what, something that sounded normal, and went down the short hallway to the small bedroom and closed the door and sat on the edge of the bed.

The room was quiet.

She sat there for perhaps a minute, upright, hands in her lap, looking at the wall.

Then something broke down in her chest. Not loudly. Not dramatically. But completely, the way things break when they have been held very tightly for a very long time. She put her face in her hands, and the tears came, and they kept coming, and she let them, because the door was closed and there was nothing left to hold herself together for.

She cried for twenty minutes without completely understanding why. Some things are too close to see clearly. The distance comes later, and with it the understanding.

But that was later.

• • •

The door opened very softly. Beer came in. She did not say anything. She sat down on the bed, slowly, because of the baby, and put her arm around Lemon, and pulled her head down onto her shoulder, the way she had done when they were nine and Lemon fell off her bicycle and split her knee on the road in front of the temple.

They sat like that until the tears stopped.

“เป็นยังไง” Beer said finally. Not how are you. What happened.

So Lemon told her. In Thai, because some things only have one language. The roses. Aspen. Who is he to you, exactly. A friend of Steven’s. I do not want the wedding. The ring in the coffee. Sarah.

Beer listened to all of it without a word. When Lemon got to the part about the ring, Beer made a small sound, and Lemon looked up and saw that her friend was trying very hard not to laugh.

“แกโยนแหวนลงแก้วกาแฟเขาจริงๆ เหรอ”

“ไม่ได้โยน วางเบาๆ”

“วางเบาๆ” Beer repeated, and then she could not hold it, she laughed, a big ugly laugh that shook the bed, and then Lemon was laughing too, wet and broken, and then they were both crying again, and laughing, and it was hard to tell which.

“ละครหลังข่าวยังไม่กล้าเขียนแบบนี้” Beer said, wiping her eyes. “ป้าเพ็ญต้องอยากรู้มากๆ”

“อย่าบอกป้าเพ็ญนะ”

“ไม่ต้องบอกหรอก” Beer said. “ป้าเพ็ญรู้ก่อนเราอีก”

Beer came in. She did not ask questions. She held her friend. Then Lemon told her everything. When she told the part about the ring, Beer laughed. Then they both laughed. Then they both cried.

• • •

Then Beer stopped laughing.

“แต่เดี๋ยวนะ” she said. “แกบอกคาร์ลอสว่าเป็นเพื่อนของสตีเวน ต่อหน้าเขา”

Lemon looked down.

“ยัยบ้า” Beer said. Softly. Not angry. Beer had a way of saying ยัยบ้า that meant I love you and you are an idiot at the same time, and there was no English word that could hold both of those. “แกเรียกผู้ชายที่ขับรถไปรับแกที่สนามบิน ที่เอาแขนกันแกตอนรถเกือบชน ที่นั่งสอนแกทุกเช้า แปดโมงมาสามอาทิตย์ ว่า เพื่อนของสตีเวน”

“ฉันทักแล้ว” Lemon said. “โรเบิร์ตถามว่าเราเป็นใคร ทุกคนมอง ฉันเหมือนอยู่บนหน้าผาอีกแล้ว ฉันแค่อยากให้มันจบเร็วๆ ฉันเลยทำให้เขาเลิกลง”

“ฉันรู้” Beer said. “ฉันรู้ว่าทำไม แต่เขาไม่รู้ เขาได้ยินแค่คำ”

“ฉันทำลายทุกอย่าง”

Beer shook her head. She held Lemon’s face in both her hands, like her mother used to.

“แกไม่ได้ทำลายอะไร” she said. “แกเป็นลูกช่างซ่อมรถ แกู้ดีกว่าใคร ของที่พัง ไม่ได้แปลว่าทั้ง แก แคล้งไม่ได้ซ่อม”

“You didn’t destroy anything,” Beer said. “You are a mechanic’s daughter. Broken does not mean finished. It only means you have not fixed it yet.”

• • •

That evening, a message came from Robert.

Robert

Hey. No hard feelings. Got the ring back, it’s fine. Mom says you can keep the white dress. Take care of yourself.

She read it once. She did not read it again. She did not feel anything, which surprised her more than anything else that day. Two years, and at the end of it, a white dress she did not want.

She deleted the message. She did not block him. She did not need to.

• • •

Later, when the house was asleep, she opened the blue notebook to a new page. She wanted to write about the day. But every time she wrote a name, the page became too heavy to hold. So she wrote without names.

Today I gave up something I never wanted. It was very heavy, but when I put it down, I did not feel lighter. I felt empty. I think empty is the first step to lighter.

One man saw himself when he looked at me. For two years, I tried to be a good mirror.

The other man saw me. Only me. And today I made him small, in front of the first man, because I was afraid. I did not want to fight two battles in one morning. So I lost the one that mattered.

If I could take back one sentence in my whole life, I would take back four words. A friend of Steven’s.

She read it twice. Her English had mistakes in it, probably. She did not check. It was true, and that was enough.

• • •

She picked up her phone. She opened a message to Carlos.

She typed: I am sorry.

She looked at it. It was too light. Sorry was a light word. Carlos had taught her that. She deleted it.

She typed: I did not mean it.

But that was not true. She had meant it, at the moment she said it. She had meant to make him small, to make the moment end. Deleted.

She typed: Can we talk?

Her thumb stayed over the send button for a long time.

Then she deleted that, too. Not because it was wrong. Because she was not ready to hear the answer. If he said no, she would have to live in that room. And she could not move into that room tonight.

She put the phone face down on the table.

She wrote, "I am sorry." Too light. Delete. "I did not mean it." Not true. Delete. "Can we talk?" She could not send it. She was not ready for the answer.

• • •

In the morning, she called the airline and changed her ticket. Not two more weeks. Monday. Three days.

"แกจะกลับเลยเหรอ" Beer said, standing in the kitchen doorway with her hand on her belly.

"ฉันต้องกลับ" Lemon said. "ไม่ใช่เพราะหิ" She thought about it. "ไม่ใช่เพราะหิอย่างเดียว ฉันอยากกลับไปดูว่า ฉันคนใหม่ ทำอะไรได้บ้างในที่ที่ฉันคนเก่าเคยอยู่"

Beer looked at her for a long time.

"Okay," Beer said, in English. Then in Thai: "แต่แกต้องสัญญา ว่าวันที่ฉันคลอด แกต้องอยู่ด้วย"

"สัญญา"

"ฉันจะกลับไปคลอดที่กระบี่" Beer said. "ให้แม่ดูแล แบบสมัยก่อน ฉันคิดมาหลายอาทิตย์แล้ว เพิ่งตัดสินใจเดี๋ยวนี้แหละ" She smiled a crooked smile. "แกทำให้ฉันกลัว"

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Small Word Rule · กฎของคำเล็ก

“Up, off, down, back. The little words change everything. ‘Give’ is generous. ‘Give up’ is the end. Learn them one at a time, inside real sentences.”

“up, off, down, back คำเล็กๆ เปลี่ยนทุกอย่าง give คือการให้ give up คือการเลิก เรียนทีละคำ ในประโยคจริง”

บทที่ 21 · CHAPTER 21

The Unanswered Message

ข้อความที่ยังไม่ได้ตอบ

ระดับ 5 · Level 5

English 90% · ไทย 10%

ประโยคบอกเวลา

when · before · after · until

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวเดินหลงในเมืองทั้งวัน เบียร์ปลอบเธอว่า ฟังไม่ได้แปลว่าจบ เธอพยายามเขียนข้อความขอโทษคาร์ลอสหลายครั้งแต่ส่งไม่ได้

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

security	จุดตรวจความปลอดภัย	They stood at the security line.
land	(เครื่องบิน) ลงจอด	Text me when you land.
window seat	ที่นั่งริมหน้าต่าง	Lemon had the window seat.
surgery	การผ่าตัด	She needs surgery next week.
emergency	เหตุฉุกเฉิน	It is not an emergency.
hospital	โรงพยาบาล	My mother is in the hospital.
gate	ประตูขึ้นเครื่อง	She called her mother from the gate.
transfer	ต่อเครื่อง	Follow the signs to transfer.
make merit	ทำบุญ	I will make merit for your mother.
until	จนกระทั่ง	She waited until the screen went dark.

👂 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch21

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📝 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch21

On Monday, Beer and Steven drove her to LAX.

Beer cried in the car. Beer cried in the parking garage. Beer cried at the check-in counter, where the woman behind the desk gave her a tissue without being asked, as if she gave tissues

to crying pregnant women every day, which perhaps she did.

At the security line, the three of them stood in a small circle while people with suitcases moved around them like water around rocks.

“Text me when you land,” Beer said. “Text me before you get on the plane to Krabi. Text me after you see your mother.”

“I will.”

“And when the baby comes...”

“I will be there. I promised.”

Steven stepped forward. He had a small paper bag in his hands. Inside was a bottle of California hot sauce and a card. On the card, in careful, wobbly Thai letters, he had written: โชคดีนะ

“I practiced for three days,” he said. Then he put his hands together in a wai, very carefully, and said, “เดินทางปลอดภัยนะคะรับ.”

Krap. Not ka.

Beer stopped crying and stared at him. “Krap,” she said. “You said krap.”

“I’ve been practicing,” Steven said, very red. “For Lemon.”

Lemon laughed, and hugged him, and then hugged Beer for a long time, around the baby, and then she walked into the security line and did not turn around until the very end, when she did turn around, and they were both still there, waving.

Carlos was not there. She had not expected him to be. She had not told him. She looked anyway.

Beer cried. Steven said “krap,” not “ka,” for the first time. They waved until she was gone. Carlos was not there. She did not expect him. She looked for him anyway.

• • •

The flight from Los Angeles to Bangkok was seventeen hours. Lemon had the window seat. Somewhere over the Pacific, the cabin lights went down, and most of the passengers fell asleep under thin blue blankets, and the sky outside was a black so deep it had no bottom.

She took out both notebooks. The yellow one from the stationery shop in front of the Krabi market, and the blue one Carlos had left her.

She opened the yellow one to the very first page. Her name, Lemon, with the L too big. Then:

I + clean + rooms.

You + teach + English.

Carlos + speaks + funny Thai.

We + sit + at the kitchen island.

She turned the pages slowly. Signs from Ao Nang: NO PARKING, ONE WAY, DANGER. The L and R words. Will and going to. Then the blue notebook: the alphabet in Carlos's round, even letters, and hers underneath, crooked, the G like a 6. Kitchen island, written alone on a page at night, in pencil, pressed so hard it came through to the other side.

Then she turned to the last page she had written. The journal entry without names.

Today I gave up something I never wanted. It was very heavy, but when I put it down, I did not feel lighter. I felt empty. I think empty is the first step to lighter.

She put one finger on the first page of the yellow notebook. Another on the last page of the blue one. Nine weeks between them.

On the first page, a woman who could build a sentence with three legs, if somebody helped her. On the last page, a woman who could write about her own heart, alone, in a language that was not her mother's, at two in the morning.

She did not cry. She looked at the two pages for a long time, the way her father looked at an engine he had rebuilt, before he started it for the first time. Not proud, exactly. Just quiet. Just checking that every part was where it should be.

She looked at the first page. Then the last page. Nine weeks. On the first page, three-word sentences. On the last page, her heart. She could see the distance. It was real.

Her phone buzzed in her lap.

The plane had Wi-Fi. She had paid twelve dollars for it, so that Beer could send her pictures of the baby's room. But it was not Beer.

It was Carlos.

Carlos

Lemon. My mother is in the hospital in Bangkok. It is not an emergency, but she needs surgery next week. I am flying there tonight. I just wanted you to know. Please do not reply if you are not ready. I understand.

Lemon stared at the screen. The words blurred, and then came back.

My mother is in the hospital.

The woman who said I love you. The woman who named a dog Moo. The woman who started a business with one shelf in Hollywood.

He was flying to Thailand. Tonight. While she was flying to Thailand. Two planes over the same black ocean, a few hours apart, going to the same country, and neither of them had known.

She typed: I am so sorry.

She looked at it. Sorry. A light word. Too light for a mother in a hospital. Deleted.

She typed: I will come to the hospital.

She looked at that. Would he want her there? After the café? After a friend of Steven's? Or would it be one more thing he had to be polite about, while his mother was sick? Deleted.

She typed: When you land, call me.

Deleted.

Carlos had told her that words need a feeling to hold on to. But what happens when the feeling is too heavy? What happens when every word you choose breaks under the weight?

She held the phone until the screen went dark by itself.

He was flying to Thailand too. His mother was sick. Lemon typed. Deleted. Typed. Deleted. Every word was too light, or too heavy. She held the phone until the screen went dark.

• • •

She slept, finally, somewhere over Japan. She woke when the plane began to come down, with the gray light of a Bangkok morning outside the window and the city spreading out below, endless, brown and green, rivers like silver string.

When the doors opened in Bangkok, the air came in to meet her: hot, wet and heavy, smelling of jet fuel and jasmine and fried garlic from somewhere. It sat on her skin like a warm towel. She had never been so happy to sweat.

At the gate, before she walked to the connecting flight for Krabi, she called her mother.

Her mother answered on the first ring. Her mother, who never answered on the first ring, who let the phone ring eight times because she was always cooking, always had wet hands, always said answering fast was for people with nothing to do.

“แม่”

“ถึงแล้วเหอลูก” Her mother's voice was very calm. Too calm. The calm of someone who had been sitting next to the phone since four in the morning.

“ถึงสุวรรณภูมิแล้วคะ อีกสามชั่วโมงถึงกระบี่”

“หนองจะไปรับ” her mother said. “แม่ทำต้มยำรอ” A pause. “แม่รู้เรื่องแล้ว ป้าเพ็ญเล่า”

Of course. Of course Auntie Pen knew. The news had flown across the Pacific faster than the plane.

“แม่โกรธไหมคะ”

There was a long silence on the line. Then her mother said something her mother had never said in her life.

“แม่ไม่เคยชอบแหวนวงนั้นหรอก” her mother said. “มันหลวม”

Lemon put her hand over her mouth, in the middle of Suvarnabhumi Airport, between a coffee shop and a sign that said TRANSFER, and laughed and cried at the same time, and a Chinese tourist family looked at her with great concern.

She called her mother. Her mother answered on the first ring. Her mother had never answered on the first ring. “I never liked that ring,” her mother said. “It was loose.”

• • •

Before she boarded the flight to Krabi, she sat at the gate with the phone in her hand one more time.

She thought about what her mother would do. Her mother would not write a long message. Her mother would do something.

She typed, in Thai this time, because this was a Thai thing to say, and some things have only one language:

Lemon → Carlos

พรุ่งนี้ฉันจะไปทำบุญที่วัดให้คุณแม่ของคุณนะคะ ขอให้ผ่าตัดผ่านไปด้วยดี

Tomorrow I will make merit at the temple for your mother. I hope the surgery goes well.

It was not everything she wanted to say. It was not even close. But it was not too light, and it was not too heavy. It was true, and it was something she could do with her hands.

She sent it.

The answer came while they were calling her row.

Carlos

ขอบคุณครับ แม่ต้องดีใจมาก 🙏

Thank you. My mother will be very happy.

That was all. Two lines. She read them until the gate agent said her name twice.

Then she walked down the jet bridge, and found her seat, and looked out the window at the gray Bangkok morning until the plane turned south, toward the sea, toward home.

• • •

On the plane, somewhere over the Pacific, while everyone around her slept, Lemon took out the blue notebook and wrote.

Before I came to America, I thought English was a wall. After nine weeks, I think it is a door. Until today, I was afraid to walk through it alone.

When I land, I will tell my mother everything. Not in English. In Thai. Some things need the first language.

When I am ready, I will answer his message. Not yet. When the word is heavy enough.

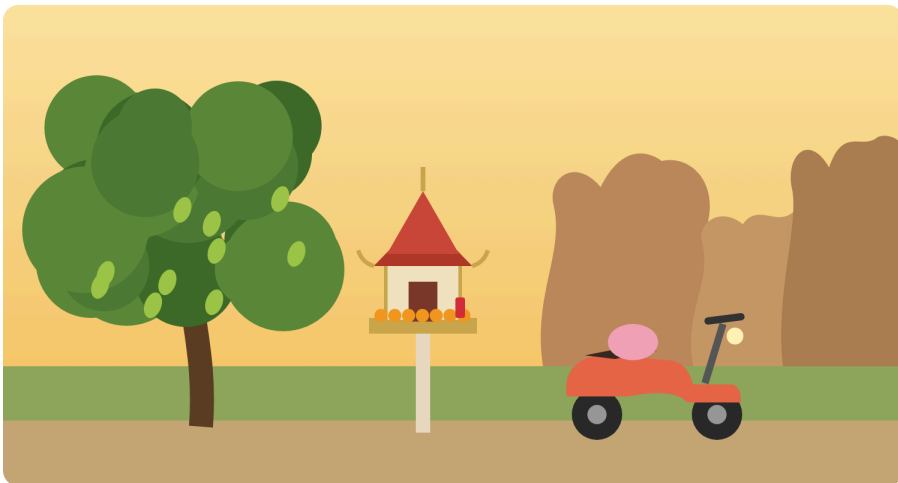
Over the Pacific, she wrote: English is not a wall. It is a door. When the word is heavy enough, she will answer.

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Time Door Rule · กฎประตูแห่งเวลา

“When, ‘before,’ ‘after,’ ‘until.’ Each one is a door. Learn which door opens which room. And after the door, stay in the present. The future is waiting in the other half of the sentence.”

“when, before, after, until แต่ละคำคือประตู หลังประตูให้ใช้ปัจจุบัน อนาคตรออยู่อีกครึ่งหนึ่งของประโยค”

ACT V

องก์ที่ 5

THE RETURN

การกลับมา

กระบี่ ประเทศไทย · Krabi, Thailand

บทที่ 22 · CHAPTER 22

Home

บ้าน

ระดับ 6 · Level 6

สองภาษา · Both languages

ใช้ชีวิตในสองภาษา
Living in two languages

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวบินกลับไทย สตีเวนพูดว่า ครับ เป็นครั้งแรก คาร์ลอสส่งข้อความว่าแม่ป่วยและเขากำลังบินไป กรุงเทพฯ มะนาวยังไม่ได้อตอบ แม่บอกว่า แม่ไม่เคยชอบแหวนวงนั้นเลย

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

terminal	อาคารผู้โดยสาร	She walked through the small terminal.
barrier	แผงกั้น	Nong was waiting at the barrier.
smells good	หอม กลิ่นดี	Smells good, Mother.
tremble	สั่น	The pot trembled.
steady	มั่นคง นิ่ง	His hand was always steady.
compound	บริเวณบ้าน	The compound looked the same.
spirit house	ศาลพระภูมิ	The spirit house had fresh marigolds.
incense	ธูป	They carried three sticks of incense.
monk	พระสงฆ์	The monk was old.
merit	บุญ	They sent merit to someone far away.

👂 ฟัง พูดตาม อัตเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch22

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch22

The plane landed at Krabi International a little after two in the afternoon, and the heat met her at the door of the plane the way it always had. Total, immediate, and exactly the same temperature it had been the day she left, as though Krabi had simply paused and waited for her to come back to it.

She had expected to feel different walking through the small terminal. She did, but not in the way she had imagined. She read every sign without trying to. BAGGAGE CLAIM. GROUND TRANSPORTATION. DUTY FREE. The letters arrived as meaning now instead of shape, the way Carlos had promised they would on the drive to Thai Town, weeks and a lifetime ago.

She noticed that she was reading them, and she laughed out loud at herself, alone, next to the luggage belt. A month ago, these signs were decorations. Now they were sentences.

Nong was waiting at the barrier outside, seventeen and taller than she remembered, next to their father's old Scoopy, with a second helmet already hanging off the mirror. The pink one.

“กลับมาแล้ว” he said it flatly, like a weather report, and then broke into a grin that undid the flatness completely. “พี่ดูเป็นอเมริกันแล้วนะ You look American now.”

“I look tired,” she said, in English, without thinking about it, and then caught herself and laughed. “พี่เหนื่อย”

หนองมองเธอหนึ่งไปครู่หนึ่ง เหมือนกำลังฟังอะไรบางอย่างที่เปลี่ยนไปในเสียงของพี่สาว แล้วเขาก็ยกไหล่ ยื่นหมวกกันน็อกสีชมพูให้

“ขึ้นเลย” เขาบอก “แม่ทำตั้มยารอ แล้วก็... ไน้ก็ไซส์สี่สิบสามไม่ต้องแล้วนะ ผมได้ยินเรื่องแหวนแล้ว เสียใจด้วย”

“แกเสียใจเรื่องพี่ หรือเรื่องรองเท้า”

“ทั้งสองอย่าง” Nong said honestly, and kicked the engine.

The Scoopy's engine caught on the second try, the same particular cough it always made before settling into its familiar hum. A sound she had not known she missed until it started underneath her again, vibrating up through the seat, carrying her down the road toward home.

• • •

The compound looked exactly as she had left it. The spirit house at the corner with its fresh marigolds and a bottle of red Fanta, which made her think of Thai Town, of a sleeping dog, of a man crouching very still so as not to wake it. The mango tree, heavier now with green fruit not yet ready. Her father's workshop, tin roof, door open, tools hanging in their same places, including the wrench on the third hook from the left, which had not moved, because no one used it anymore.

And on the wooden platform there was a durian. Her mother had bought it at the market that morning, the last of the season, because it was Lemon's favorite. Lemon picked it up without thinking, and the spikes pressed into her palms, sharp and familiar, a hundred small reminders that she was home. The smell was already everywhere: sweet and heavy, custard and onion together, the smell hotels ban and foreigners hate. In Los Angeles she had missed it the way you miss a person.

Her mother was at the outdoor stove, back to the gate, stirring something that smelled like home before Lemon could even see what it was.

“มาแล้วหรือ” her mother said. She did not turn around. This was not coldness. This was how her mother had always said I missed you so much I cannot look at you yet.

Lemon crossed the yard and put her arms around her mother from behind, chin on her shoulder, the way she had done since she was small enough that it required no bending.

“หนูกลับมาแล้วค่ะแม่”

แม่วางทัพพิลัง เอามือข้างหนึ่งวางทับมือมะนาวที่โอบอยู่ที่เอว ไม่พูดอะไรอีก แค่นั้นก็พอ

“Smells good,” Lemon said, in English, automatically, the way you would say it to anyone standing over a pot that smelled that good, and only heard herself half a second later.

แม่หันมามองเธอ ไม่ใช่มองแบบตกใจ แต่มองแบบที่คนมองเห็นอะไรบางอย่างเปลี่ยนรูปร่างไป โดยไม่ทันสังเกตว่ามันเริ่มเปลี่ยนตั้งแต่เมื่อไหร่

“สมเ... ูกิด” แม่พูดตาม ซ้ำๆ ลองชิมคำเหมือนชิมน้ำแกง “แปลว่าหอมใช่ไหม”

“ใช่ค่ะแม่ หอม”

แม่พยักหน้า ยิ้มเล็กน้อย แล้วหันกลับไปคนหม้อต้มยำต่อ “ไปล้างตัวก่อน พอรอกินข้าวด้วยกัน”

“Smells good,” she said. Her mother tried the words. “Smell... good. It means หอม?”

“Yes, Mother.” Her mother nodded, and smiled, and went back to the soup.

• • •

Dinner was at the low wooden platform under the house, the ceiling fan doing its slow, useless work against the evening heat, everyone talking at once the way they always had. Nong reported on the workshop with more optimism than the workshop deserved. Her mother corrected the amount of fish sauce he had used in a story that had nothing to do with fish sauce. Her father was mostly quiet, mostly smiling, watching his daughter with the attention of someone counting her twice, once with his eyes and once with something else.

It was her father who poured the tea.

She noticed before she understood what she was noticing. The pot trembled slightly over the cups. Not badly. Not enough that anyone watching casually would see it. But she had watched this exact hand pour tea every night of her life, steady as a level line, never a drop on the table, and she knew the difference the way you know your own name.

ไม่มีใครพูดอะไรเกี่ยวกับมือของพ่อ มันคงเป็นแบบนี้มาสักพักแล้ว บางทีอาจจะเริ่มตั้งแต่มานานแล้วด้วยซ้ำ และเธอไม่เคยสังเกต หรือสังเกตแล้วเลือกที่จะไม่เห็น

มะนาวยื่นมือไปวางทับมือของพ่อ เบาๆ ไม่ได้ช่วยถือกา แคว้งไว้เฉยๆ

“พ่อโอเค” he said, before she had asked anything.

“หนูรู้ค่ะ” she said. She did not take her hand away.

ไม่มีใครอธิบายอะไรเพิ่ม ไม่จำเป็นต้องอธิบาย มะนาวถือกมือพ่อไว้จนกาน้ำชาวางลงเรียบร้อย และมือทั้งสองข้างนิ่งอีกครั้ง แล้วเธอก็ปล่อย

In English, she thought, there would be a conversation now. Are you okay? Have you seen a doctor? How long has this been happening? In English, love was often a question.

In Thai, at this table, love was a hand on a hand, and silence, and then more rice.

She did not know yet which was better. She thought perhaps she did not have to choose.

Her father's hand shook when he poured the tea. Nobody said anything. She put her hand on his hand. In English, love is often a question. At this table, love was a hand on a hand.

ภาพประกอบ 26 · ILLUSTRATION 26

มือบนมือ · A hand on a hand

Later, after the dishes, Nong pulled his motorbike out of the workshop to meet friends in town. Seventeen and unstoppable, helmet under one arm, grinning at her over his shoulder as the engine turned over and caught, that same rattle-and-hum she had fallen asleep to for twenty years without once thinking of it as a sound she loved. The old exhaust pipe was louder than ever. One more year, her father had said.

She stood in the yard and listened to it fade down the road, and realized, only once it was gone, that she had been listening for it. That some part of her had been waiting the whole meal to hear it start.

Her phone buzzed once while she was washing her face before bed.

Carlos

Made it home safe? Don't answer if you're asleep. Just wanted it said before I forgot.

She read it twice, sitting on the edge of the bed that had been hers since she was small, in the room that still smelled faintly of the citronella her mother burned against mosquitoes, in the house that had not changed while she had changed enormously inside it.

She did not reply yet.

She set the phone face down on the table, turned off the light, and lay in the dark listening to the house settle around her. Familiar creaks. A gecko somewhere near the ceiling. Her mother's footsteps padding past the door on the way to check that the stove was off. The whole quiet architecture of a life she had left and come back to, both of them a little different than when she had gone.

At six the next morning, she went to the temple with her mother: Wat Kaew Korawaram, the white temple on the hill in the middle of Krabi Town, where the long staircase starts right beside the motorbike shops and the morning traffic.

Incense smoke curled around the old monk's chanting. The marble floor was cool under her knees. Somewhere a bell rang once, and the sound stayed in the air longer than seemed possible.

They carried a tray up the stone steps: sticky rice, a bag of oranges, a pot of curry, flowers, a candle, and three sticks of incense. The monk was old, with a voice like gravel in a river. He chanted, and they poured water slowly from a small silver bowl into a dish, the way you do when you send merit to someone far away.

Lemon closed her eyes and thought of a woman she had never met. A woman in a hospital bed in Bangkok who said I love you, who named a dog after a pig, who had come to America with nothing and built a business from one shelf. She thought: please let the surgery go well. Please let him not be alone.

When they walked back down the steps, her mother said, without looking at her:

“ทำบุญให้ใครเธอลูก”

“ให้แม่ของเพื่อนค่ะ ไม่สบาย จะผ่าตัดที่กรุงเทพฯ”

Her mother nodded. They walked three more steps.

“เพื่อนของสตีเวนเธอ” her mother said.

Lemon stopped on the step.

Her mother kept walking, calmly, carrying the empty tray, the morning sun on her back. She did not turn around. She did not need to. Auntie Pen had told her everything, of course, every word, probably in the correct order.

“แม่!”

“แม่แค่ถาม” her mother said, still walking. “คนที่เราทำบุญให้แม่เขาตอนหกโมงเช้า คงไม่ใช่แค่เพื่อนของใครหรอก”

At the temple, she made merit for Carlos's mother. Her mother asked, “Who is it for?” “A friend's mother.” Her mother said, “A friend of Steven's?” Her mother already knew everything.

• • •

On Saturday, Nong drove her to Tiger Cave Temple on the back of his motorbike, without asking where she wanted to go.

“พี่ต้องขึ้นไป” he said, parking under a tree full of monkeys. “ทุกคนที่ออกหักต้องขึ้นไป ผมอ่านในพันทิป”

“ใครบอกว่าพี่ออกหัก”

Nong looked at her. He was seventeen. He did not need to answer.

There are about 1,260 steps to the top of Wat Tham Suea, and every one of them is a different height. Some are as low as a curb. Some come up to your knee. A sign at the bottom said, in Thai and in English, PLEASE DRESS POLITELY and BEWARE OF MONKEYS, and a monkey sitting on the sign looked at Lemon's water bottle as if it had already decided.

She started counting in Thai. At step two hundred, without deciding to, she was counting in English. Two hundred and one. Two hundred and two. At step five hundred her legs were shaking. At step eight hundred she stopped thinking about Carlos, because there was no room left in her body for anything except the next step. At step one thousand she understood why Nong had brought her.

At the top, the wind was cool and smelled of incense and warm stone. A golden Buddha sat looking out over everything: the rice fields, the rubber plantations, the karst mountains standing in the haze like a line of sleeping elephants, and far away, a thin silver line that was the Andaman Sea.

A young couple from somewhere in Europe walked up to her, breathing as hard as she was. The woman held out a phone.

“Sorry, hi. Could you take a photo of us? With the Buddha behind?”

Four years ago, in Phuket, in a gown that cost eight hundred baht a night, Lemon had stood frozen while her thirteen-year-old brother took the phone.

“Sure,” she said. “Stand a little to the left. Closer. Okay, one, two, three. One more? Perfect.”

“Thank you so much! Your English is great.”

“Thank you,” Lemon said. “I practiced.”

Behind her, on the top step, Nong was filming everything on his phone, grinning, and she knew it would be in the family LINE group before they reached the bottom.

ภาพประกอบ 27 · ILLUSTRATION 27

วัดถ้ำเสือ · Tiger Cave Temple

Nong took her to Tiger Cave Temple. About 1,260 steps. At step two hundred, she started counting in English. At the top, a tourist asked, “Could you take a photo of us?” Four years ago, she froze. Today she said, “Sure. Stand a little to the left. One, two, three. Perfect.”

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Home Rule · กฎของบ้าน

“The words you learned in English belong to the place where you learned them. The words you learned in Thai belong to the place where you grew up. You can live in both houses.”

“คำที่คุณเรียนเป็นภาษาอังกฤษเป็นของที่ที่คุณเรียนมัน คำภาษาไทยเป็นของที่ที่คุณโตมา คุณอยู่ได้ทั้งสองบ้าน”

บทที่ 23 · CHAPTER 23

The Restaurant

ร้านอาหาร

ระดับ 6 · Level 6

สองภาษา · Both languages

ใช้ทุกอย่างที่เรียนมา

Using everything you learned

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวกลับบ้าน สอนแม่พูดว่า smells good เห็นมือพ่อสั่นตอนรินชา ทำบุญให้แม่ของคาร์ลอสที่วัด และแม่ของเธอก็รู้ทุกอย่างโดยไม่ต้องเล่า

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

accounts	บัญชี	You keep very good accounts.
pay back	ใช้คืน	I will pay it back. Every baht.
apply	สมัคร (งาน)	I would like to apply.
full moon	พระจันทร์เต็มดวง	Loy Krathong is on the full moon.
candle	เทียน	Light the candle.
make a wish	อธิษฐาน	Make a wish.
let go	ปล่อย	We let go of the bad things.
show (someone) around	พาเที่ยว	I could show you around.
I'd like that	ยินดีเลย	"I'd like that," he said.
come home	กลับบ้าน	Welcome home.

👂 ฟัง พูดตาม อัตเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch23

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอสและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, word games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch23

The mop was there.

On her first morning back at Andaman Sea Breezes, Lemon walked down the corridor of the second floor, and there it was, leaning against the wall outside the linen room where she had

left it five weeks before. Somebody had used it in the meantime. Somebody had put it back in exactly the same place.

She picked it up. She held it for a moment, the familiar weight of it, the wooden handle worn smooth by her own hands.

Then she set it back down against the wall. Carefully. Straight.

And she walked to Khun Somchai's office and knocked on the door.

“มะนาว” he said, surprised, in the kind voice he used for everything. “กลับมาแล้ว ดีมาก ดีมาก มีอะไรหรือเปล่า”

“Khun Somchai,” she said, in English. “I would like to talk to you about the Guest Experience Coordinator position. I saw it on the staff board. I would like to apply.”

Khun Somchai looked at her for a long moment. In almost four years, Lemon had never asked him for anything. She had waited. She had been chosen to stand in when Fah was late, chosen to clean the difficult rooms, chosen to work the holidays. She had never once chosen.

“Sit down,” he said, in English. “Please.”

On her first day back, she found the mop. She picked it up. She put it down. Then she walked to the manager's office and asked for a new job. In almost four years, she had never asked for anything.

The interview was the next day, in English, in the small meeting room with the photo of the King on the wall and a plastic orchid on the table.

Khun Somchai asked her the normal questions. Why do you want this job? What are your strengths? She answered slowly and clearly, the way Carlos had taught her. Short sentences. True sentences. No script.

Then Khun Somchai put down his paper, stood up, walked to the door, came back in, and changed his face completely. He frowned. He crossed his arms. He became, quite suddenly, a very angry tourist.

“Excuse me!” he said, in a loud, terrible American accent. “My room is dirty! The air conditioner is broken! And nobody here speaks English! This is unacceptable!”

Lemon almost laughed. Then she saw that he was serious. This was the test.

She stood up. She did not perform a smile. She looked at him the way she had looked at the Australian couple, the way Carlos had looked at Linda's invoice. What does this person really want? Not to shout. To sleep. To feel that somebody is listening.

“I'm so sorry to hear that, sir,” she said. “That must be very frustrating after a long day. I think there might be a problem with the air conditioner in your room. Could you tell me your

room number? I will send our engineer right now. And while he fixes it, I will clean your room myself. Would you like a cold drink at the pool bar while you wait? It is on us.”

Khun Somchai stared at her. The angry tourist disappeared from his face. The kind manager came back.

“On us,” he repeated. “Who taught you ‘on us’?”

“A waitress at a diner in Los Angeles,” Lemon said. “She said it when she spilled coffee on a man. ‘Sorry, hon, it’s on us.’ It means free. The hotel pays.”

Khun Somchai laughed. He sat down. He wrote something on his paper and turned it around so she could see it. It was one word, in English, in red pen.

Yes.

The manager pretended to be an angry guest. Lemon did not panic. She listened for what he really wanted. “I’m so sorry to hear that. I think there might be a problem. I will fix it right now. A cold drink? It’s on us.” He wrote one word. Yes.

• • •

The news went from Khun Somchai’s office to the front desk to the linen room to the staff room to the banana-fritter stand in front of the temple in eleven minutes. Auntie Pen timed it.

“สับเอ็ดนาทีกี้” Auntie Pen announced, at lunch, very proud, putting a whole bag of fried bananas in front of Lemon. “สถิติใหม่ ตอนหนูหมั้นยังแค่สับห้านาทีกี้”

“ป้าเพ็ญคะ”

“แล้วกีนะ” Auntie Pen leaned in. Her voice dropped to the special frequency she used for the most important news, the frequency that could be heard by everyone within thirty meters. “ป้ามีข่าวโรเบิร์ต”

Lemon kept eating.

“ไปแอสเฟ้นกับยัยซาร่าที่ได้สองอาทิตย์” Auntie Pen said, “ซาร่าห์ทนหนาวไม่ไหว บอกว่าหิมะ เปียก รองเท้าพัง ทะเลาะกันกลางลานสกี แล้วก็บินกลับแท็กซี่คนเดียว เงินมัดจำห้องลอร์ดจ์ของคุณนาย วิไล ไม่คืนสักบาท ตอนนี้อยู่โรเบิร์ตกลับมาเล่นบาสที่สนามหลังเทศบาลแล้ว ลงรูปฟิตเนสส่วนละสามรูป”

The staff room was silent. Everyone was looking at Lemon. Waiting. This was the moment in the drama where the heroine laughs, or says something cruel and clever, or at least smiles.

Lemon finished chewing. She thought about it honestly. She looked inside herself for the satisfaction, the *สะใจ*, the feeling the whole room was waiting for.

It was not there. There was only something quiet, and a little sad, and mostly finished.

“ขอให้เขามีความสุขค่ะ” she said. “จริงๆ นะคะ”

Auntie Pen looked at her for a long time. Then she patted Lemon’s hand.

“หนูโตแล้ว” Auntie Pen said. And for once, she did not tell anyone.

Auntie Pen had news about Robert. Everyone waited for Lemon to laugh. But she only said, “I hope he is happy. Really.” Auntie Pen said, “You have grown up.” And for once, she told no one.

• • •

On Friday afternoon, Fah came to find her in the linen room.

She stood in the doorway with her pink notebook in her hands. She looked at Lemon, folding towels in thirds, every corner exact. She looked at the notebook. She did not come in.

“ยินดีด้วยนะ” Fah said. “เรื่องตำแหน่ง”

“ขอบคุณค่ะพี่”

Fah stood there. Then she held out the notebook.

“ฉันใช้มันมาสัปดาห์” she said. “ทุกประโยค ทุกคำ แต่พอแขกถามอะไรที่ไม่อยู่ในนี้ ฉันก็ตาย ตายทุกครั้ง” Her voice was very small. “สอนฉันหน่อยได้ไหม ไม่ใช่แบบสมุดเล่มนี้ แบบที่เธอเรียน”

Lemon put down the towel. She looked at Fah, and she remembered a hot staff room, a pink notebook slammed on a table, หน้าที่ของเธอคือขัดส้วม. She remembered it clearly. And she also remembered a fan turning its head from side to side, like someone who disagreed with everything, and a woman with lipstick who was not cruel, only afraid.

She went to her bag. She took out a new notebook, a blank one, with a yellow cover, like the skin of a lemon. She had bought three of them at the market the week she came home. She had not known why at the time.

She gave it to Fah. She kept the pink one too, gently, so Fah’s hands would be empty.

“หกโมงเย็นค่ะ” Lemon said. “ครัวชั้นล่าง ทุกวัน หนึ่งชั่วโมง” She smiled. “เอาสมุดมาด้วยนะคะ”

Fah came with her pink notebook. “Teach me,” she said. “Not like this notebook. Like you learned.” Lemon gave her a new notebook. A yellow one. “Six o’clock,” she said. “The kitchen. Bring the notebook.”

The next evening at six, there were two people waiting at the kitchen island. Fah, with the yellow notebook. And Da, in her gray hijab, with a school exercise book that belonged to her daughter.

“ได้ยินมาจากป้าเพ็ญ” Da said, before Lemon could ask. “ฉันพูดสามภาษาแล้ว ขาดอีกภาษาเดียว”

I heard from Auntie Pen. I already speak three languages. Just one more to go.

Fah looked at Da. Da looked at Fah. For almost four years they had worked in the same hotel, one at the front desk and one in the linen room, and as far as Lemon knew they had never had a conversation.

“Okay,” Lemon said, and put two coffees on the stone. “Today, we build sentences.”

The next evening, Da came too, with her daughter's exercise book. "I already speak three languages," she said. "Just one more." Fah and Da had never talked in four years. Lemon put two coffees on the table. "Today, we build sentences."

• • •

On the twenty-fifth of the month, the first payday of the new job, Lemon sat on her bed and laid out the brown envelopes.

Student loan. Electricity, water, internet. Nong's last year of school. Food and petrol.

And the old envelope, the one that had been Jae Hong's, the one that had been empty for two years because there was never enough to put in it. But now there was money left over, real money, the difference between a housekeeper's salary and an assistant guest relations officer's salary.

She turned the empty envelope over. On the back, she wrote one word in English, in careful letters: ROBERT.

Inside, she put ten thousand baht. That night Nong, who fixed motorbikes at the workshop after school now, put in two thousand five hundred without being asked, and would not take it back. On a page in her yellow notebook, she drew a table with twenty-four lines, one for each month, two years, and wrote the first line.

สมุดสีเหลืองของมะนาว

Lemon's Yellow Notebook

Month	Paid	Left
1	12,500	287,500

Then she got on her motorbike and drove to the restaurant on the cliff.

On payday, the empty envelope finally had a name. She wrote ROBERT on it. Twelve thousand five hundred baht a month. Two years. She drove to the restaurant on the cliff.

• • •

Khun Wilai was sitting at the corner table with her accounts, the same table where the toast had been made, the same table where a drunk customer had once shouted about chili. She looked up when Lemon came in. Her face did the small, complicated thing that faces do when they have not decided yet.

Lemon put the envelope on the table, and the yellow notebook open next to it, and made a wai.

“คุณวิไลคะ นี่เงินที่คุณโรเบิร์ตช่วยพ่อหนูไว้เมื่อสองปีก่อนค่ะ หนูจะคืนเดือนละหนึ่งหมื่นสองพันห้า ยี่สิบสี่เดือน หนูทำตารางไว้ให้คุณค่ะ”

Khun Wilai, this is the money Robert gave to help my father two years ago. I will pay back twelve thousand five hundred a month, for twenty-four months. I made a table for you to see.

Khun Wilai looked at the envelope. She did not touch it.

“โรเบิร์ตบอกว่าไม่ต้องคืน”

Robert said you don't need to pay it back.

“ค่ะ เขาบอกหนูแล้วค่ะ” Lemon said. “แต่ครอบครัวหนูไม่ได้ถูกสอนมาแบบนี้”

Yes, he told me. But my family was not raised that way.

For a long moment, the only sound was the sea below the cliff and the clink of glasses from the kitchen.

Then Khun Wilai did something Lemon did not expect. She picked up the yellow notebook and read the table. She read it carefully, like an accountant, like a woman who had built a restaurant from one table and knew exactly what three hundred thousand baht meant to a family with a workshop and a flood.

“ตารางสวยดี” she said finally. *The table is neat.* Then, in English, slowly, as if she were testing the words: “You keep... very good accounts.”

It was not an apology. It was not a friendship. But it was English, and it was not an insult, and from Khun Wilai, that was a great deal.

“Thank you, Khun Wilai,” Lemon said. “I will see you next month.”

Khun Wilai said, “Robert said you don't need to pay.” Lemon said, “My family was not raised that way.” Khun Wilai read the table. Then she said, in English, “You keep very good accounts.” It was not an apology. But it was not an insult.

Beer had come home to Krabi in August, eight months pregnant, the old way, to have her baby near her mother. Steven came two weeks later with four suitcases, two of which were full of things for the baby and one of which was full of American peanut butter.

Malia was born at Krabi Hospital at four in the morning on a Tuesday in September, with Beer's mother on one side of the bed and Lemon on the other, because Lemon had promised. Steven fainted once, briefly, and recovered, and said *ใจเย็นๆ* ครับ to the nurse, who had not been upset, and then he held his daughter and cried more than anyone.

Lemon watched it all and thought: this is what a family looks like. Not perfect. Loud. Somebody fainting. Everybody there.

Carlos's mother's surgery had gone well. Then the recovery had gone slowly, the slow way of a body that had done a great deal of work for a long time and was asking, now, for rest. She was staying with a cousin in Bangkok. Carlos had flown over for two weeks, which had become three, which had become a month, which had become four. He worked from a small apartment near the hospital, on video calls at hours that made his staff in Gardena think he never slept, sending boxes of instructions to Steven about Moo's diet.

He and Lemon had exchanged messages in the first weeks. Short ones. Polite ones. How is your mother. She is better, thank you. How is the new job. It is good, thank you. Light words, carefully chosen, carrying nothing heavy, the way you carry a cup that is too full.

Then the messages became fewer. Neither of them crossed the café. Neither of them knew how.

He had tried to write the real message many times. He had started with something practical and deleted it. He had started with something honest and deleted that too. He understood, as a man who had spent his life finding words in two languages and sometimes a third, that there are times when the words exist but the road does not. When sending the message would do the opposite of what the message said.

She had called him a friend of Steven's.

She had done it to protect herself, in a moment when she needed protection. He understood this. It had still cost something he had not finished counting.

One afternoon in October, while his mother was asleep, sitting in a plastic chair beside her bed with Bangkok traffic loud below the window, he picked up his phone. He did not call Lemon.

He called Beer.

Beer answered on the third ring, with the particular alertness of someone who had not slept more than four hours in a row since the baby arrived, but was functioning at full power anyway.

“คาร์ลอส อยู่ไหน”

Carlos. Where are you?

“กรุงเทพฯ แม่... ยังไม่หายดี” He stopped. “ผมต้อง... คุยเรื่องমনาว”

Bangkok. My mother is still not well. I need to talk to you about Lemon.

There was a silence on Beer's end that contained a great deal of information.

“ฉันรู้ว่าเธออยู่ไหน ฉันรู้ว่าเธอเป็นยังไง และฉันรู้ว่าคุณโทรมาทำไม” Beer said. “คุณควรโทรมานานแล้ว”

I know where she is. I know how she is. And I know why you are calling. You should have called a long time ago.

“ครับ” he said. “ผมรู้”

Yes. I know.

They talked for forty-five minutes. Beer talked for forty of them.

“ร้านป่าแจ่ม ใกล้รีสอร์ท มะนาวไปทุกวันหยุด สั่งเมนูเดิมทุกครั้ง นั่งโต๊ะเดิม ช่างฉาไม้ไผ่” Beer said. “คุณต้องไปนั่งหลังฉากก่อนเราไปถึง เธอจะไม่มองรอบๆ เธอไม่เคยมอง เธอนั่งลง ดูเมนู แล้วไม่สนใจอะไรที่ไม่ใช่อาหาร”

Auntie Jaem's restaurant, near the resort. Lemon goes every day off. Same food every time. Same table, next to the bamboo divider. You must sit behind the divider before we arrive. She will not look around. She never looks. She sits down, reads the menu, and ignores everything that is not food.

“แล้วถ้าเธอเห็นผม”

And if she sees me?

“เธอจะไม่เห็น ฉันจะคุยกับเธอ เธอจะฟัง เธอฟังเสมอ” A pause. “คุณไม่รู้ใช่ไหม ว่าเธอพูดถึงคุณยังบ้าง”

She won't. I will talk. She will listen. She always listens. ... You don't know, do you? What she says about you.

“บอกผมได้ไหม”

Can you tell me?

“ไม่” Beer said. “เธอจะบอกคุณเอง”

No. She will tell you herself.

Carlos called Beer. He did not call Lemon. Beer made a plan. A restaurant. A bamboo divider. A table behind it. “She will tell you herself,” Beer said.

• • •

Auntie Jaem's restaurant was on a small street two blocks from the resort, the kind of place that did not need a sign, because everyone who needed to find it already knew where it was. Dark wood tables. A ceiling fan that had been turning at the same speed for fifteen years. A bamboo divider between the front and the back, with a low arrangement of orchids on top, white and yellow, their stems in a ceramic pot the color of old jade. Beer's mother and Lemon's mother had both been coming here since they were young women.

It smelled of pad kaprao: holy basil hitting a hot wok with garlic and chili, the sharp, peppery smell that makes Thai people hungry from fifty meters away and makes foreigners sneeze.

Carlos arrived thirty minutes early.

He chose a table on the far side of the divider, where the orchids were at head height when he sat. He ordered a Thai iced tea, in Thai, carefully, with the correct tones, and Auntie Jaem

nodded in approval. He looked at the menu. He was, by any observable measure, a man having a quiet afternoon meal, and the particular stillness he had, the ease with which he sat in whatever space he was in, served him perfectly now.

A child at the next table rolled a ball under his chair. He picked it up and rolled it back without looking up from the menu. The child laughed and did it again. He rolled it back again. The child's mother looked over, apologetic. He shook his head slightly. No trouble. The child rolled the ball a third time. He rolled it back with a little spin on it, which made the child scream with delight and the mother smile.

Then he went back to waiting.

He was good at waiting. He had learned it from his mother, and from running a business, and from a whole life in languages that were not quite his own. Always listening harder than other people. Always patient with the gap between what was said and what was meant.

He heard the door.

He did not look up. He turned a page of the menu, which he had already read completely, and looked at it again.

• • •

Beer had said it was just lunch. She had said she wanted to see Lemon before going back to the States next week. She had said it in the voice she used for things that were exactly what they seemed, which was identical to the voice she used for things that were not. And Lemon, who had known Beer since kindergarten and had every tool necessary to tell the difference, was either too tired to use them, or had decided not to.

They sat at their usual table. The fan turned. The orchids sat on the divider. Beer ordered for both of them, because she always did at this restaurant, which Lemon allowed, because it had been Beer's restaurant first.

They talked about Malia, who was at home with Steven and Beer's mother, being photographed from every angle available to a modern phone. Beer showed Lemon twelve photos. Lemon made the right noises, because Malia was in fact extraordinary, round-faced and frowning, with a seriousness that was very specifically Beer's.

“แกเป็นยังไงบ้าง จริงๆ” Beer said.

How are you? Really.

“ดีค่ะ ได้ตำแหน่งใหม่ พ่อไปหาหมอแล้ว หมอให้ยามา นองขายท่อไอเสียเก่าได้แล้ว ฟ้ามารเรียนทุกเย็น” Lemon said.

Fine. I got the new position. Father saw a doctor, the doctor gave him medicine. Nong sold the old exhaust pipe. Fah comes to study every evening.

“ฉันไม่ได้ถามเรื่องงาน” Beer said. “ฉันถามเรื่องแก”

I didn't ask about work. I asked about you.

The food came. Lemon looked at her plate.

“ฉันโอเค”

I'm okay.

“มะนาว” *Lemon*. Said the way that meant: try again.

On the other side of the bamboo divider, Carlos put down the menu.

He sat very still.

• • •

“ฉันคิดถึงคาร์ลอสบ่อย” *Lemon* said.

I think about Carlos a lot.

“รู้” *Beer* said. Simply.

I know.

“ฉันไม่ค่อยคิดถึงโรเบิร์ตเลย แปลกไหม สองปีนะ ฉันเตรียมตัวแต่งงานกับเขา แต่ฉันไม่ค่อยนึกถึงเขาเลย”

I hardly think about Robert at all. Isn't that strange? Two years. I was going to marry him. But I hardly think about him.

“ไม่แปลกเลย”

It isn't strange at all.

On the other side of the divider, something settled very quietly.

“ฉันนึกถึงสิ่งที่คาร์ลอสสอน ไม่ใช่แค่ภาษาอังกฤษ เขาสอนว่าอะไรทำให้มันติดอยู่ในตัวเรา ถ้ารู้สึกก่อน คำจะเป็นของเรา ตอนนี้ฉันสอนฟ้าแบบนี้ ฉันสอนแขกที่โรงแรมบางคนแบบนี้ พวกเขาจำได้ทุกอย่าง”

I think about what Carlos taught me. Not only English. He taught me what makes it stay inside you. If you feel it first, the word is yours. Now I teach Fah that way. I teach some of the hotel guests that way. They remember everything.

“แกเคยบอกเขาไหม”

Did you ever tell him that?

“ไม่”

No.

“ทำไม”

Why not?

Lemon was quiet for a moment. The fan turned. Somewhere outside, a motorbike started, coughed twice, and idled away.

“เพราะฉันเรียกเขาว่าเพื่อนของสตีเวน” she said. Her voice changed a little. Not louder. Tighter. “ต่อหน้าโรเบิร์ต ในร้านกาแฟ เขาถามว่าคาร์ลอสเป็นใครสำหรับฉัน แล้วฉันก็ทำให้เขาเล็กลงเพื่อให้ตัวเองปลอดภัย”

Because I called him a friend of Steven's. In front of Robert. In the café. He asked who Carlos was to me. And I made him small, so I would be safe.

“มะนาว”

“เขาได้ยิน ฉันรู้ว่าเขาได้ยิน แล้วฉันก็เดินผ่านโต๊ะเขาไป เขายืนอยู่ตรงนั้น และฉันไม่มองหน้าเขาเลยสักครั้ง”

He heard it. I know he heard it. And then I walked past his table. He was standing there. And I did not look at his face even once.

Beer said nothing. This was a kind of answer.

“ฉันอยากได้ช่วงเวลานั้นคืน” Lemon said. Her voice was very small now. “ไม่ใช่ช่วงเวลาที่ยืนถอดแหวน อันนั้นฉันไม่เสียใจเลย แต่สี่คำนั้น เพื่อนของสตีเวน ฉันอยากได้มันคืน”

I want that moment back. Not the moment I took off the ring. I don't regret that at all. But those four words. A friend of Steven's. I want them back.

Her voice had changed again. Not broken. She was not a person who broke in public. But she had reached the edge of something and was standing at it, and Beer could see it, and the orchids on the divider were very still in the warm air, and on the other side of them a man sat with his hands flat on the table and his eyes closed.

“เขาสอนฉันว่าคำต้องมีความรู้สึกให้ยึดเกาะ” she said, low. “ฉันรู้สึกมาตลอด ตั้งแต่วันแรกที่เขาเรียกชื่อฉันช้าๆ ทีละอับบี ฉันแค่ไม่รู้ว่าจะเรียกมันว่าอะไร จนตอนนี้ ตอนที่มันสายไปแล้ว”

He taught me that words need a feeling to hold on to. I felt it the whole time. Since the first day he said my name slowly in the lobby. I just didn't know what to call it. Until now. When it's too late.

Her eyes were full. She looked at the table.

She did not look up. She did not make a sound. The tears came the way they come when you have held something carefully for a long time and your hands finally open. Not a collapse. A release. Quiet and total.

Beer looked at the divider.

The orchids were still.

• • •

He came around from behind.

Not quickly. He stood up from his table and walked around the end of the bamboo divider and took the three steps to where she was sitting, and she did not hear him until his hands were on her shoulders, both of them, warm and steady, from behind.

Lemon went completely still.

She did not turn around. She did not need to. She knew the quality of that stillness. She had felt it before. Across a kitchen island. In a car on the freeway, an arm that came before thinking. In the afternoon of a city that was not her own.

Carlos did not say anything.

He held her shoulders. That was all. Present and steady and there, which was what he had always been.

Lemon put one hand over one of his. She looked at the table. Her breathing was uneven for a moment, and then it was not.

Beer picked up her phone and became very interested in a photograph of Malia.

He came from behind the divider. He put his hands on her shoulders. She did not turn around. She knew. She put her hand on his hand. Beer looked at a photo of her baby, very carefully.

• • •

After a while, not long and not short, the right amount of time for what it was, Carlos came around and sat in the chair beside Lemon instead of across from her. Sitting across from someone is a different kind of conversation, and this was not that kind.

He looked at her.

She looked at him.

His dark hair had started the day in some arrangement and had since made other plans. The ease was still there, that quality of being at home wherever he arrived. But there was something else now too, something that came from four months of hospital rooms and plastic chairs and Bangkok traffic outside a window. A knowledge of things he had not known before, sitting quietly on him, the way that kind of knowledge does.

“คุณแม่เป็นยังไงบ้างคะ”

How is your mother?

“ดีขึ้นแล้วครับ ขอบคุณ” he said. “แม่ฝากบอกว่า... ขอคุณที่ทำบุญให้”

Better. Thank you. My mother says... thank you for the merit.

“คุณแม่รู้จักฉันหรือคะ”

Your mother knows who I am?

“ผมอาจจะ... พูดถึงคุณบ้าง” He paused. “นิดหน่อย. Every day.”

I may have mentioned you. A little. Every day.

Lemon looked at her hands. Then at him.

“คาร์ลอส ฉันต้องขอโทษ เรื่องที่พูดในร้านกาแฟ เรื่อง...”

Carlos. I need to apologize. For what I said in the café. For...

“ผมรู้ว่าทำไม” he said, simply. “คุณไม่ต้องอธิบาย ผมรู้”

I know why. You don't need to explain. I know.

She looked at him for a moment.

“เพื่อนของสตีเวน” she said. Very quiet.

A friend of Steven's.

“ผมเป็นเพื่อนของสตีเวนจริงๆ” he said, and his mouth moved, just slightly, at one corner. “อันนั้นไม่ผิดนะ ผมชอบสตีเวน”

I really am a friend of Steven's. That part wasn't wrong. I like Steven.

Something shifted in her chest. Not the weight lifting. The weight was still there. But the angle of it changing, the way a bruise stops hurting the moment you finally stop pressing on it.

She laughed. A small laugh, surprised out of her, and it was real, and Beer lowered her phone and watched them both with the expression of someone who had been right about something for a very long time and was trying very, very hard not to say so.

• • •

They ordered more food and ate it and talked for a long time.

Not about the café, or Robert, or decisions. About his mother's recovery, and what Bangkok looked like from a hospital window at three in the morning, and Moo, who had gained two kilograms in Steven's care. About the resort, and the new job, and Fah, who had learned to say "I'm not sure, let me find out for you" and had not opened a translation app in eleven days. About a German guest who had arrived last week speaking no Thai at all and left three days later having learned seventeen words, and been unreasonably proud of every one.

Carlos listened to all of it the way he listened to everything. With the full weight of his attention. The quality that had made her feel, at a kitchen island in Krabi and another one in Torrance, that what she was saying mattered enough to be heard completely.

At some point Beer paid the bill, because she always paid when she had arranged the situation and knew how it was going to go. She kissed Lemon on the cheek and said she would see her tomorrow, and shook Carlos's hand, and said something very short to him in Thai, quiet enough that Lemon did not catch it.

Carlos nodded.

Beer left.

• • •

They sat in the restaurant as the afternoon light changed, and the ceiling fan turned at its permanent speed, and the orchids sat on the bamboo divider, which was no longer dividing anything.

“คุณจะอยู่ที่นั่นนานแค่ไหนคะ”

How long are you here?

“ไม่รู้” he said. “ขึ้นอยู่กับ... บางอย่าง”

I don't know. It depends on some things.

She looked at him. He looked back.

Outside, the late afternoon of Krabi was doing what it always did. The light going amber over the resort rooftops, the karst mountains standing dark against the sky like they had been put there on purpose, the smell of salt and something frying somewhere nearby, the sound of

a motorbike on a distant road. The ordinary continuous life of the town she had grown up in, and left, and come back to, changed.

“I could show you around,” she said. In English.

Not because Thai was not available. It was. But because English was the language they had made together, at two kitchen islands on two sides of the world, and there are things that belong to the place where you first learned them.

Carlos looked at her for a moment. The smile came the way it always did, eyes first.

“I’d like that,” he said.

She picked up her bag. They walked out of the restaurant, and the door had a small bell on it that rang when it opened, and neither of them said anything as they stood on the sidewalk for a moment, orienting.

Then she turned left. And he fell into step beside her, unhurried, as though this were a thing that had been planned for a long time, and had simply taken until now to arrive.

She took him down to the beach at Ao Nang.

The long-tail boats were coming home for the evening, one after another, their engines loud as old trucks, cutting white lines across the green water. They sat low in the sea, so low that the waves almost reached over the sides. At every bow, ribbons of red and yellow and green moved in the wind, and a small Thai flag snapped on its pole, and a garland of marigolds hung for Mae Ya Nang, who keeps the boats safe.

At the end of the row, a man in a faded fishing hat was tying his boat to a stake in the sand. He looked up. He saw Lemon. He saw Carlos. He saw the two of them standing close together on the sand, not touching, not needing to.

“มະนาวา!” Uncle Daeng shouted, across half the beach. “Farang boyfriend?”

Every boatman on Ao Nang beach turned to look.

Half a year ago, Lemon would have said no. She would have said guest, guest of hotel, and her ears would have burned, and she would have walked away fast with her eyes on the sand.

She did not say anything. She only smiled.

Uncle Daeng laughed so loud that the boatman next to him dropped his rope. He took out his phone. Lemon knew exactly who he was calling.

“Tomorrow!” he shouted. “Hong Island! Special price! For Lemon, half price! For boyfriend, double!”

“What did he say?” Carlos asked.

“He says tomorrow we can go to Hong Island,” Lemon said. “In his boat. He gives us a special price.”

“That is very kind.”

“It is not kind. He wants to see what happens,” Lemon said. “And then he will tell his wife. And then his wife will tell everyone in Ao Nang.”

Carlos looked at the boats, and the ribbons, and the little flags, and the sun going down orange behind the karst islands, the same color as a slice of lemon held up to the light.

“Good,” he said. “Let them tell.”

She laughed. The real way.

They stood on the sand and watched the last boat come in, low in the water, heavy and strong, the way a good boat is.

Its engine was the sound of her whole childhood: a rough, rattling roar that dropped to a cough as the boatman cut the throttle, then only water slapping the hull. Spray from the bow reached them on the wind, cool and salty, and dried on her arms almost at once, leaving her skin tight and tasting of the sea.

Then they walked along the beach into the ordinary golden light of the town.

ภาพประกอบ 28 · ILLUSTRATION 28
อ่าวนางตอนพระอาทิตย์ตก · Ao Nang at sunset

Three weeks later, on the night of the full moon of the twelfth month, the whole of Krabi Town went down to the river.

Card tables lined the riverbank by Thara Park, and on every table were krathongs: small round rafts made from a slice of banana trunk, wrapped in folded banana leaves, crowded with orchids and marigolds, each with one candle and three sticks of incense standing in the middle. The air smelled of incense smoke and grilled squid and the sweet, burnt-sugar smell of roti from the cart where Da was already in line, because Da said she did not float krathongs but she never, ever missed the roti.

Fah came in a new dress and pretended she had not dressed up. Auntie Pen came with a krathong so big it needed two hands. Lemon's mother brought one she had made herself that afternoon, from the banana tree behind the house, and tucked a one-baht coin into the leaves for luck.

And Carlos came, because he had stayed in Krabi one more week, and then one more, and nobody, least of all Auntie Pen, believed it was for the hotel's cooking class.

"In English it is called the festival of lights," he said, turning a krathong in his hands. "But that is not what it is, is it?"

"No," Lemon said. "It is for the river. We say thank you to the water, and sorry for what we put in it. And we let go of the bad things from this year. You put a little piece of yourself inside. Some people put hair. Some people put a fingernail."

"A fingernail."

"Is tradition," she said, in her best Tenglish, and he laughed.

They walked down the wet steps to the edge of the water together. The tide was high and the river was dark and full of small moving lights, hundreds of them, drifting slowly toward the sea past the twin black shapes of Khao Khanap Nam. Lemon lit the candle. Carlos lit the incense. They had made one krathong together, for his mother, who was home now and walking a little more every day, and who had sent a voice message that morning that said only, in Isaan: ฝากขบใจแม่น้ำน้ำเด้อลูก

"Make a wish," Lemon said.

"In English or in Thai?"

She thought about it.

"Both," she said.

They set it on the water and let go. It turned once, slowly, caught the current, and joined the others, one small light among hundreds, going out toward the Andaman Sea.

She did not say her wish out loud. Some words are too heavy to carry in your mouth. You carry them somewhere else.

ภาพประกอบ 29 · ILLUSTRATION 29
ลอยกระทง · Loy Krathong

On the night of the full moon, all of Krabi went to the river for Loy Krathong. Banana-trunk rafts, orchids, a candle, three sticks of incense. Lemon and Carlos floated one together for his mother. “Make a wish,” she said. “In English or in Thai?” “Both.”

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Promise Rule · กฎของคำสัญญา

“A promise kept slowly is still a promise kept. Twelve thousand five hundred a month is how a mountain moves.”

“คำสัญญาที่รักษาย่างช้าๆ ก็ยังเป็นคำสัญญาที่รักษาไว้ได้ เดือนละหมื่นสองพันห้า คือวิธีที่ภูเขายับ”

บทที่ 24 · CHAPTER 24

Fruit Salad

สลัดผลไม้

ระดับ 6 · Level 6

สองภาษา · Both languages

ใช้ทุกอย่างที่เรียนมา

Using everything you learned

เรื่องที่ผ่านมา · The Story So Far

มะนาวได้ตำแหน่งใหม่ เริ่มสอนฟักกับดาที่เกาะกลางครัว และใช้นี้คุณนายวิไลเดือนละหมื่นสองพันห้า คาร์ลอกลับมากลับปี ทั้งสองเจอกันที่ร้านอาหารที่เบียร์นัดไว้ แล้วเดินเล่นที่อ่าวนาง และล่อยกระทงด้วยกัน ให้แม่ของคาร์ลอ

ก่อนอ่าน · Before You Read: คำที่จะเจอในบทนี้

high season	ช่วงไฮซีซั่น	In January, high season came.
cut hours	ลดชั่วโมงทำงาน	We may have to cut hours.
book	จอง	We would like to book all available rooms.
scam	มิจฉาชีพ หลอกหลวง	It must be a scam.
check in	เช็คอิน	Lemon checked everyone in.
crib	เปลเด็ก	Do you have a crib?
invite	เชิญ	I invited them.
cheap	ถูก (ราคา)	Very cheap tickets.
promote	เลื่อนตำแหน่ง	Khun Somchai promoted her.
paid in full	จ่ายครบแล้ว	PAID IN FULL.

🔊 ฟัง พูดตาม อัดเสียง · Listen, repeat, record: michaelkbaines.com/lemon/listen.html#ch24

ฟังแต่ละประโยค พูดตามสามครั้ง แล้วอัดเสียงตัวเองพูดหนึ่งประโยค เก็บไว้ฟังเทียบเมื่อจบเล่ม · Hear each sentence, say it three times, then record yourself saying one. Keep it to compare when you finish the book.

📖 บทเรียนของคาร์ลอและแบบฝึกหัดบทนี้ · Carlos's lesson and exercises for this chapter (questions, writing, song games): michaelkbaines.com/lemon/workbook.html#ch24

In January, high season came. The tourists did not.

Lemon saw it first in the towels. In a good January, the laundry room was a mountain. This January, it was a hill, and then a small hill, and then, on a Tuesday, Auntie Pen stood in front

of a half-empty shelf with her hands on her hips and said nothing at all, which was more frightening than anything Auntie Pen had ever said.

The pool chairs stayed in their neat white rows all day, because nobody moved them. The breakfast buffet put out one tray of eggs instead of three. At the restaurant on the cliff, people said, Robert's father had closed the upstairs dining room. All along Ao Nang, the signs in the windows changed from NO VACANCY to SPECIAL PRICE to, in a few places, a sheet of paper taped to the glass in Thai, ปิดชั่วคราว. Closed for now.

“นักท่องเที่ยวหายไปไหนหมด” Da said in the staff room, counting the tips jar, which did not take long. *Where did all the tourists go?*

Nobody knew. The news said a hundred different reasons. The money was the same answer to all of them.

On Friday, Khun Somchai called a staff meeting. He stood at the front of the staff room with a paper in his hand, and he did not look at it, because he did not need to. Lemon watched his face. It was the face her father had made on the night of the flood, standing in the workshop with the water at his knees, counting motorbikes.

“ถ้าเดือนหน้ายังเป็นแบบนี้” he said, “เราอาจต้องลดชั่วโมงทำงาน” *If next month is the same, we may have to cut hours.*

He did not say *some of you*. He did not have to.

Lemon walked home that night past the dark windows of the shops and thought about her brown envelopes. Five of them, and the sixth, the new one. She thought about the yellow notebook, and the numbers in it that still had a long way to go. She thought: I came so far. And the sea can still take it back, like it takes back a sandcastle, without even noticing.

In January, the tourists did not come. The pool chairs were empty. Shops closed. Khun Somchai said the hotel may have to cut hours. Lemon walked home and thought about her envelopes.

The phone at the front desk rang at three in the morning.

Fah was on the night shift. She told the story afterward so many times that it became a performance, with sound effects.

“Good morning,” said a voice. A calm, polite, very correct voice, a little too correct. “This is an assistant calling on behalf of a group reservation. We would like to book all available rooms for ten nights, beginning on the fourteenth of February. If there are not enough rooms, we would also like help booking the resort next door. Is this a good time?”

Fah held the phone away from her ear and looked at it.

“All... rooms?” she said.

“All available rooms,” the voice said kindly. “And the group would like a beach dinner on the first night. For approximately two hundred and twenty guests. Several of them have asked specifically for som tam with pla ra. One guest has asked if the restaurant can make khao soi. With catfish.”

Fah did not understand everything. But she understood *two hundred and twenty*. She understood *all*. And she understood catfish, because there was only one person in the world who would ask for khao soi with catfish, and Lemon had told the story of Mrs. Dorothy’s kitchen in the staff room so many times that Auntie Pen could do the line dance.

Fah did something she had never done in her life. She put the caller on hold. She took out her phone. And she called Lemon at three in the morning.

“ตื่น!” she shouted. “ตื่นเดี๋ยวนี้! มีหุ่นยนต์โทรมาจองทั้งโรงแรม!” *Wake up! Wake up now! A robot is booking the whole hotel!*

• • •

Khun Somchai did not believe it.

He sat in his office at seven in the morning with his reading glasses on and the booking email in front of him, and he read it four times, and every time, his face looked more like a man who has found a winning lottery ticket on the floor of a bus and is sure it is a trick.

“ไม่มีใครจองสองร้อยยี่สิบคนวันเดียวกันหรอก” he said. *Nobody books two hundred and twenty people on the same day.* “มันต้องเป็นมิจฉาชีพ” *It must be a scam.*

“It is not a scam, Khun Somchai,” Lemon said. In English, because it was the language of this news. “It is Larry.”

“Who is Larry?”

Lemon thought about it. A quiet man with braids like a computer chip, whom half of Compton believed worked for the government. A garage full of friendly ghosts in Compton. A man who had given a whole street in Thai Town free wifi because nobody asked him to.

“Larry,” she said finally, “is a friendly ghost.”

Khun Somchai took off his glasses. He looked at her for a long moment. Then the deposit arrived in the hotel’s bank account, all of it, at once, while he was still looking at her, and his phone made a small sound, and he looked down, and he did not say anything for almost a minute.

“ลาร์รี่” he said at last, slowly, the way you say the name of a new god. *Larry.*

Khun Somchai thought it was a scam. “Who is Larry?” “Larry is a friendly ghost,” said Lemon. Then the money arrived in the bank. All of it. Khun Somchai said, very slowly, “Larry.”

• • •

For three weeks, the resort did not sleep.

Auntie Pen had every room cleaned twice and then inspected them herself with a white glove she bought specially at the market in Krabi Town. The kitchen ordered fish. The gardeners cut the grass with scissors. Uncle Daeng painted his boat, and then, because he could not stop, painted his neighbor's boat. Da made a sign for the lobby in three languages and then a fourth, because someone told her Mrs. Dorothy was from Louisiana and Da believed Louisiana had its own language.

And Khun Somchai called Lemon into his office.

“ใครจะดูแลแขกกลุ่มนี้” he said. “สองร้อยกว่าคน ภาษาอังกฤษทั้งหมด ไทยบ้าง อเมริกันบ้าง ผสมกันบ้าง” *Who will take care of this group? Over two hundred people. All English. Some Thai, some American, some mixed.* He spread his hands. “ผมว่ามีแค่คนเดียวในโรงแรมนี้ที่ทำได้” *I think there is only one person in this hotel who can.*

Lemon thought about the girl who had stood frozen in this same hotel, four years ago, with the English on Auntie Pen's card. *Pool open. Can swim.*

“Me,” she said. Not a question.

“You,” said Khun Somchai.

For three weeks, the resort got ready. Auntie Pen bought a white glove. Uncle Daeng painted his boat. Khun Somchai asked, “Who will take care of two hundred people, all in English?” Lemon said, “Me.” Not a question.

On the fourteenth of February, at eleven in the morning, the first bus came up the hill from the airport.

Lemon stood at the top of the resort steps in her blue uniform with the wooden buttons. Fah stood on one side of her. Da stood on the other. Behind them stood every housekeeper and gardener and cook and boatman in Ao Nang who had heard about it, which was all of them, and in front of all of them stood Auntie Pen, with a tray of cold towels, like a general.

The bus doors opened.

The first person out was Mrs. Dorothy, in white linen trousers, a light denim shirt and a white sun hat as wide as a krathong, holding the rail with one hand and her purse with the other. She stood on the top step of the bus and looked at the karst mountains, and the green sea, and the longtail boats with their ribbons, and she put her hand on her heart.

“Lord,” she said. “Lord, Lord, Lord.”

Then she saw Lemon, and opened her arms, and Lemon went down the steps to her the way you run to your mother at the airport, which she had never done in her life, because nobody had ever come to Krabi to see her.

After Mrs. Dorothy, it did not stop.

Larry came next, in a linen shirt, a bucket hat over his braids, and so much white sunscreen on his nose that he looked like a secret agent who had fallen into a bag of flour. He took off his sunglasses and made a perfect wai to Khun Somchai, and said “สวัสดีครับ” so correctly that Khun Somchai made a perfect wai back, and then they both stood there, not sure who should stop first.

Then the three aunties, Nok and Ning and Lek, each pulling two suitcases. One of the suitcases, Auntie Ning explained, was full of Thai food. “From Los Angeles,” she said. “In case.” Lemon did not ask in case of what.

Then Ploy, Fon and Apple, already filming. “Oh my god แก่ดูทะเลดี!” Ploy screamed. *Look at the sea!* “It’s like, so blue มากกก!”

Then Earl and Mrs. Bernice, and Earl’s cooler, and the two teenage boys, who were not teenagers anymore and were taller, and asked Lemon if the wife was good.

Then the second bus.

Carlos’s father, a tall gray-haired man with a big laugh, who kissed Lemon on both cheeks the Brazilian way, so that she did not know which cheek to give him and gave him her nose. And behind him, walking slowly, with a cane she did not need very much anymore, a small woman from Ubon with Carlos’s eyes.

Carlos’s mother took both of Lemon’s hands.

“ขอบใจหลายต่อลูก” she said, in Isaan, very softly. *Thank you so much, my child.* “ที่ไปทำบุญให้แม่” *For making merit for me.*

Lemon could not speak. She did a wai instead. It said everything.

Then the third bus. And the fourth.

People Lemon had met for one day. People she had never met at all. Larry’s sister Denise and her whole family, with Kiara asking everyone where the elephants were. Mrs. Dorothy’s church choir. Larry’s online friends, who looked at the sun like they had heard about it but never seen it. Earl’s customers from the tire shop. Ploy’s customers from the dessert shop. Auntie Nok’s customers, Americans who had been to Thailand once, ten years ago, and had never forgotten the som tam.

And then, from the last bus, slowly, a woman with pink glasses and a pencil behind her ear.

“Hey, sweetie,” said the waitress from the diner on Pacific Coast Highway. “You still got your passport?”

Lemon laughed so hard she had to sit on the steps.

And behind the waitress, with her arms crossed, a woman of about sixty with strong arms and a gold tooth. The woman from Isaan Kitchen. She looked at Lemon. She looked around

the whole crowd, carefully, as if she was looking for somebody.

“โรเบิร์ตไม่มาใช่ไหม” she said. *Robert isn't coming, right?*

“ไม่มาค่ะ” said Lemon. *No.*

The gold tooth flashed. “ดี” *Good.*

Then more people came. And more. Larry with sunscreen on his nose. The three aunties with a suitcase of Thai food. Ploy, Fon and Apple. Earl and Mrs. Bernice. Carlos's father and mother. “ชอบใจหลายดี้อลูก” Then a church choir, gamers, customers. Then the waitress from the diner: “Hey, sweetie. You still got your passport?” And the woman from Isaan Kitchen: “Robert isn't coming? Good.”

ภาพประกอบ 30 · ILLUSTRATION 30
รถบัสมาถึง · The buses arrive

Lemon checked them in. All of them.

She did it at the front desk, and then at a table in the lobby, and then at a second table that Da carried out from the restaurant. She did it in English and in Thai and in the mixed language of Thai Town, and, once, for an old man from Mrs. Dorothy's choir who spoke only a little English and a lot of Spanish, in a language made of pointing and smiling and the word *beautiful*, which was, it turned out, almost the same in every language.

And somewhere in the middle of it, she noticed something.

Fah was standing beside her, checking in a family from Riverside. The father asked a question, too fast, with a word Fah did not know. Fah's face began to freeze. Lemon knew that face. She had worn it for years.

And before Lemon thought about it, before she decided anything, she leaned toward Fah and said it quietly in Thai, right after the English, like a shadow.

“เขาถามว่ามีเปลเด็กไหม crib แปลว่าเปลเด็ก”

He's asking if there's a baby crib. Crib means a baby's bed.

Fah's face unfroze. “Yes, sir. We have a crib. I bring it to your room.”

Lemon stood very still for a moment.

She had done it without knowing. The way Carlos did it. The way his arm came across her on the freeway, before he thought.

She looked up. Across the lobby, Carlos was leaning against a pillar, holding a cold towel he had forgotten to use, watching her. He had seen it. He did not say anything. The smile came the way it always did, eyes first.

Lemon checked everyone in, in English, Thai and Thai Town mix. When Fah did not understand a word, Lemon said it quietly in Thai, right after the English. Like Carlos used to. She did not even know she did it. Carlos saw. He smiled.

That night, there was a dinner on the beach.

Long tables in the sand, with white cloths and candles in glass jars and lights hanging from the palm trees. The kitchen made som tam with pla ra, and the kitchen made it wrong, and Auntie Nok went into the kitchen and made it right. Mrs. Dorothy made khao soi with blackened catfish in the resort's kitchen with three cooks watching her as if she were performing surgery. Lemon's mother came from Krabi Town with a pot of แกงเหลือง of her own, and put it on the table next to Auntie Nok's, and the two pots looked at each other like two boxers.

And at the end of the table, Auntie Pen met Mrs. Dorothy.

Lemon watched it happen from across the sand. She had promised it in Compton. *You must meet her.* Now she could not hear them over the waves, and they did not have one full sentence in a common language between them.

It did not matter.

Auntie Pen said something. Mrs. Dorothy said something. Auntie Pen pointed at Lemon. Mrs. Dorothy nodded, very seriously. Mrs. Dorothy pointed at Carlos. Auntie Pen nodded, even more seriously. Then both of them looked at Lemon and Carlos at the same time, and then back at each other, and they both laughed, the exact same laugh, and held hands across the table like two old friends who had been waiting thirty years to meet.

“Ma,” said Larry, watching them, with a little fear. “Ma has backup now.”

“Your mother has a telephone,” Carlos said. “Auntie Pen has the whole of Ao Nang. Larry, I think your server farm has competition.”

On the beach, there was a big dinner. Two pots of yellow curry. And Auntie Pen met Mrs. Dorothy. They did not speak the same language. They pointed at Lemon. They pointed at Carlos. They laughed the same laugh. “Ma has backup now,” said Larry.

ภาพประกอบ 31 · ILLUSTRATION 31

ป้าสองคน หัวเราะแบบเดียวกัน · Two aunts, one laugh

Late that night, when the candles were low and the choir had sung two songs and the line dance had happened three times, once with the entire kitchen staff, Khun Somchai stood up with a glass of water and tapped it with a spoon.

He thanked everybody in English. He said it very well. He had practiced it with Lemon that afternoon, in his office, with the door closed.

Then he put the glass down and asked the question that everyone at the resort had been asking for three weeks.

“Please,” he said. “May I ask. Why did all of you come? At the same time?”

The tables went quiet. Two hundred and twenty people looked at each other.

Then, slowly, all of them turned to look at Larry.

Larry, in his bucket hat and his flour nose, put down a crab claw. He shrugged.

“I invited them,” he said. “Lemon said Krabi was the most beautiful place in the world. So I sent everybody a message. Then the bots found everybody cheap tickets.” He thought about it. “Very cheap tickets. Don’t ask how.”

“Don’t ask how,” said Carlos, Mrs. Dorothy, Ploy, Fon and Apple, all at the same time.

And the whole beach laughed. The choir laughed. The aunties laughed. Earl laughed so hard he fell off the bench into the sand and lay there, still laughing. Khun Somchai laughed with his glasses in his hand. Fah laughed. Auntie Pen laughed and slapped Mrs. Dorothy’s arm, and Mrs. Dorothy slapped her back.

Lemon looked down the long table, at the candles and the faces and the sea behind them, black and quiet, and she thought: I met all of these people because I lost a passport.

She thought: Carlos would say there is a lesson in that.

Then Ploy pulled her up, and Fon pulled Carlos up, and somebody turned on the music, and Lemon kicked off her shoes and ran into the warm sea in her uniform with the wooden buttons, and the water was green and full of moonlight, and two hundred people ran in after her.

Khun Somchai asked, “Why did all of you come at the same time?” Everyone looked at Larry. “I invited them,” said Larry. “Then the bots found everybody cheap tickets. Very cheap. Don’t ask how.” The whole beach laughed. Then everybody ran into the sea.

ภาพประกอบ 32 · ILLUSTRATION 32

ทุกคนลงทะเล · Everyone into the sea

For ten days, the resort was full.

Then the next month, it was nearly full, because two hundred and twenty people had gone home and told everybody they knew, and Apple's video of the beach dinner, with the choir and the line dance and Earl lying in the sand, had been watched by more people than lived in Krabi. The sheet of paper that said ปิดชั่วคราว came down from the window of the shop next door. The breakfast buffet put out three trays of eggs. The laundry room became a mountain again, and Auntie Pen complained about it every day, very happily.

Not forever. Lemon knew that. The sea always comes back for the sandcastle. But for a while, a good while, the money troubles went away and stayed away.

At the end of February, Khun Somchai called her into his office again. On his desk was a new name badge. It was gold, not blue. In English, it said:

LEMON GUEST RELATIONS MANAGER

She looked at it for a long time.

“ทำไมเป็นภาษาอังกฤษคะ” she asked. *Why is it in English?*

“เพราะคุณเป็นคนเลือกเอง” said Khun Somchai. *Because you chose it yourself.* “ตั้งแต่วันที่คุณถือไม้ถูพื้นแล้ววางลง” *From the day you picked up the mop and put it down.*

She pinned it on. It sat on her uniform, next to the wooden buttons, small and gold and new.

That night, in her room, she opened the blue notebook to the first page. A to Z. Carlos's beautiful letters, and her child's letters underneath. The G that looked like a 6.

At the bottom of the page, in her own handwriting, which did not look like a child's anymore, she wrote one line.

Guest Relations Manager. Begin from what you know.

For ten days, the hotel was full. The next month, it was almost full. The money troubles went away, for a while. Khun Somchai gave Lemon a gold name badge: GUEST RELATIONS MANAGER. That night, she wrote in the blue notebook: “Begin from what you know.”

Two years later, on a hot evening in Thara Park, Lemon wrote the last line in the yellow notebook.

สมุดสีเหลืองของมะนาว

Lemon's Yellow Notebook

Month	Paid	Left
24	12,500	0

Under it, she wrote two words: PAID IN FULL.

She did not send a message to Robert. She did not post it anywhere. She showed it to only two people. Her father, who read it at the workshop with his glasses on his forehead, nodded once, and hung the third wrench back on the wall although it was already there. And her mother, who was wearing her grandmother's gold necklace again, because in March her father's lottery ticket had finally matched the last two numbers, two thousand baht, and Nong had sold the old exhaust pipe for three thousand, and the three of them had walked into the pawn shop together without telling Lemon.

“ทำไมไม่ซื้ออะไรให้ตัวเองบ้าง” her mother said, touching the necklace, out of habit.

“ซื้อแล้วค่ะแม่” Lemon said, and held up the yellow notebook. “อันนี้”

I did, Mom. This.

That evening, at aerobics, Phi Tom shouted “Turn around!” and four hundred women turned around, most of them the wrong way. Auntie Pen elbowed Lemon so hard she almost fell.

“ดูนั่น” Auntie Pen whispered, at the frequency that reached thirty meters. *Look at that.*

At the back of the crowd, in brand-new running shoes, stood Fah. She was dressed in black from head to toe.

Two years later: PAID IN FULL. Her father hung the wrench on the wall. Her mother wore the gold necklace again. “Why don't you buy something for yourself?” “I did, Mom. This notebook.” And at aerobics, Fah stood at the back, dressed all in black.

จบ

The End

กฎของคาร์ลอส · CARLOS'S RULE

The Last Rule · กฎข้อสุดท้าย

*"You do not need to know all of English. Begin from what you know. Use it today.
Tomorrow, you will know a little more."*

“คุณไม่จำเป็นต้องรู้ภาษาอังกฤษทั้งหมด เริ่มจากสิ่งที่คุณรู้ ใช้มันวันนี้ พรุ่งนี้คุณจะรู้มากขึ้นอีกนิด”

ชุดเครื่องมือของคาร์ลอส

Carlos's Toolkit

หนังสือจบแล้ว แต่การเรียนรู้ของคุณยังไม่จบ นี่คือทุกวิธีที่คาร์ลอสใช้สอนมะนาว เรียงตามลำดับที่ปรากฏในเรื่อง ใช้ทีละอย่าง ไม่ต้องรีบ

The story is over. Your learning is not. Here is every tool Carlos used. Use one at a time.

- ฟังก่อนพูด** *Listen before you speak.*
ฟังเสียงดนตรีของประโยคก่อนคำ (บทที่ 6) ดูหนังหรือคลิปที่มีซับไตเติลภาษาอังกฤษ ฟังว่าเสียงขึ้นลงตรงไหน
- ใช้กระจก** *Use a mirror.*
ดูปากและลิ้นตัวเองเวลาพูด L และ R หรือใช้กล้องหน้าโทรศัพท์ (บทที่ 8)
- อัดเสียงตัวเอง** *Record yourself.*
อัดนั่นนี้ ฟังอีกสองสัปดาห์ ไม่ใช่พຽ່ງนี้ เปรียบเทียบเป็นสัปดาห์ ไม่ใช่เป็นวัน (บทที่ 8 และ 11)
- อ่านป้าย** *Read the signs.*
ทุกป้ายคือประโยคที่ซ่อนกริยา ถ้าไม่รู้คำ ให้อ่านโลกรอบๆ ป้าย (บทที่ 9)
- ออกไปใช้** *Go and use it.*
สั่งกาแฟ ทางซื้อของ เป็นภาษาอังกฤษ เมืองคือห้องเรียน (บทที่ 9 และ 14)
- เรียนจากเพลง** *Learn from songs.*
ค้นหา: ชื่อเพลง + lyrics + Thai and English ฟังก่อน รู้สึกก่อน แล้วค่อยอ่าน (บทที่ 15)
- เขียนบันทึก** *Keep a journal.*
เขียนทุกวัน แม้แค่ประโยคเดียว แล้วอ่านหน้าแรกเทียบกับหน้าล่าสุด (บทที่ 18 และ 19)
- เรียนนอกห้องเรียน** *Learn informally.*
เปลี่ยนสิ่งที่ทำอยู่แล้ว เพลง ซีรีส์ โทรศัพท์ ให้เป็นการเรียน สัปดาห์ละหนึ่งเครื่องมือ (บทที่ 14 และหน้า เรียนต่อ)
- ใช้แอปแปลภาษาอย่างฉลาด** *Use translation apps wisely.*
แอปแปลภาษาเป็นเครื่องมือ ไม่ใช่ไม้ค้ำ ลองเดาเองก่อนทุกครั้ง แล้วค่อยเช็ค
- ใช้พจนานุกรมจริง** *Use a real dictionary.*
ดูชี้เน้นเสียง กดคำพ้อง พูดตามสามครั้ง เครื่องแปลไม่ใช่พจนานุกรม (บทที่ 3)
- ชี้อย่าบอก** *Point, don't tell.*
ขอให้เพื่อนที่ฝึกด้วยกันชี้จุดผิด แทนการบอกคำตอบ แล้วแก้เอง (บทที่ 7)
- พักสมองได้** *Rest your brain.*
ปวดหัวหลังฟังภาษาอังกฤษทั้งวันเป็นเรื่องปกติ นอนเร็ว และให้ภาษาไทยหนึ่งชั่วโมงเป็นวันพัก (บทที่ 12)
- ข้ามช่วงที่ราบ** *Climb the plateau.*
ถ้ารู้สึกไม่เก่งขึ้นเลย นั่นคือช่วงที่สมองกำลังจัดของ อย่าเลิกตอนนี้ (บทที่ 14)

บันทึกวัฒนธรรม

Cultural Notes

1. เกรงใจ · Greng jai *No direct English word*

การคิดถึงความรู้สึกของคนอื่นมากจนซ่อนความต้องการของตัวเอง มันคือความสุภาพที่ลึกกว่าความสุภาพ เป็นความรักที่แสดงออกด้วยการยั้งตัวเอง ในภาษาอังกฤษไม่มีคำเดียวที่แปลได้ ต้องอธิบาย · Caring about others' feelings so much that you hide your own needs. Politeness, but deeper: love shown as restraint.

2. ละคร · Lakorn *Thai TV drama*

ละครไทยขึ้นชื่อเรื่องอารมณ์เข้มข้น ครอบครัว นางร้าย และความรักที่ค่อยๆ ก่อตัว เรื่องนี้ใช้ขนบของละคร แต่ผูกไว้กับการเรียนภาษาจริงๆ · Thai dramas are known for strong emotion, family drama, rivals and slow-burn romance. This story uses those traditions, grounded in real language learning.

3. อาหารคือความรัก · Food as love *Watch the food*

ในวัฒนธรรมไทย การทำอาหารให้ใครคือความรัก การกินข้าวด้วยกันคือความใกล้ชิด สังเกตว่าอาหารปรากฏในเรื่องนี้บ่อยแค่ไหน แกงที่แม่ต้กกจนล้นถ้วย ส้มตำที่บินข้ามโต๊ะ มันไม่เคยเป็นแค่อาหาร · Cooking for someone is love; eating together is closeness. Notice how often food appears in this story. It is never just food.

4. ประแจ · The wrench *Objects carry feeling*

ประแจตัวที่สามจากซ้ายในอุ้งของพ่อคือมือของพ่อ งานของพ่อ และความรักเงียบๆ ของพ่อ ในละคร สิ่งของมีน้ำหนักทางใจ · The third wrench from the left stands for Father's hands, his work and his quiet love. In lakorn, objects carry emotional weight.

5. กล้วยไม้ · The orchids *The space between people*

กล้วยไม้บนหมอนในบทที่ 5 และกล้วยไม้บนฉากไม้ไผ่ในบทสุดท้าย คือช่องว่างระหว่างคนสองคน และช่วงเวลาที่ยังว่างนั้นหายไป · The orchid on the pillow in Chapter 5 and the orchids on the bamboo divider at the end: the space between two people, and the moment it disappears.

6. แม่น่านาง · Mae Ya Nang *The boat spirit*

ผ้าสามสีและพวงมาลัยที่หัวเรือหางยาวเป็นของแม่น่านาง ผู้คุ้มครองเรือ ชาวเรือจะไม่ข้ามหัวเรือ และจะทำบุญให้เรือ · The ribbons and garlands on a long-tail's bow honor Mae Ya Nang, who protects the boat. Boatmen never step over the bow.

“Pool open. Can swim.”

มะนาวพูดภาษาอังกฤษแบบโรงแรม เหมือนคนไทยอีกหลายล้านคน

แม่บ้านสาวแห่งอ่าวนาง เก่งทุกอย่าง ยกเว้นการถูกมองเห็น จนวันหนึ่งแขกแปลกหน้าจากแอลเอถามชื่อเธอเป็นคนแรก คู่หมั้นนักบาสที่ชอบให้คนมอง ว่าที่แม่สามีที่ดูถูกเธอเป็นภาษาอังกฤษเพราะคิดว่าเธอฟังไม่ออก สงครามผ้าเช็ดตัวสองร้อยผืน ส้มตำที่บินข้ามไต้หวันกลางไทยทาวน และคำสี่คำที่เธออยากถอนคืนที่สุดในชีวิต

Lemon is good at everything except being seen. A stranger's question, a towel war, a som tum food fight, and four words she will regret forever. Somewhere along the way, her hotel English becomes her own voice. Yours will too.

บทที่ 1 · Chapter 1

บทที่ 18 · Chapter 18

“Pool open. Can swim.” → “I could show you around.”

- ✦ เริ่มจากภาษาอังกฤษที่คุณพูดอยู่แล้ว แล้วซ่อมทีละชิ้น
- ✦ ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นทีละบท โดยแทบไม่รู้ตัว
- ✦ บทเรียนสองภาษา คำศัพท์ เกมหาคำ และแบบฝึกเขียนท้ายทุกบท
- ✦ 드라마 ตลก ความรัก และน้ำตา แบบละครไทย

ISBN / barcode